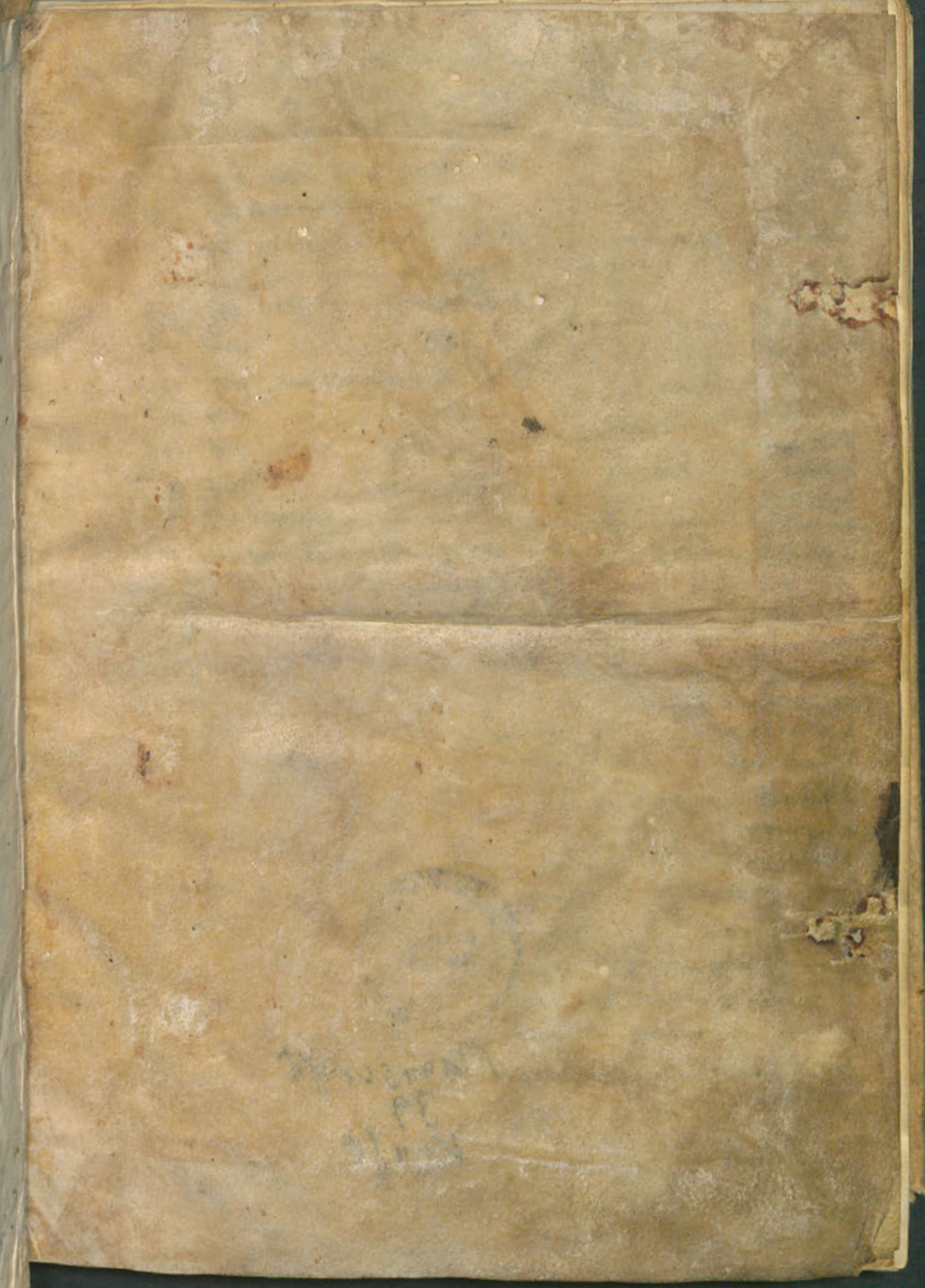
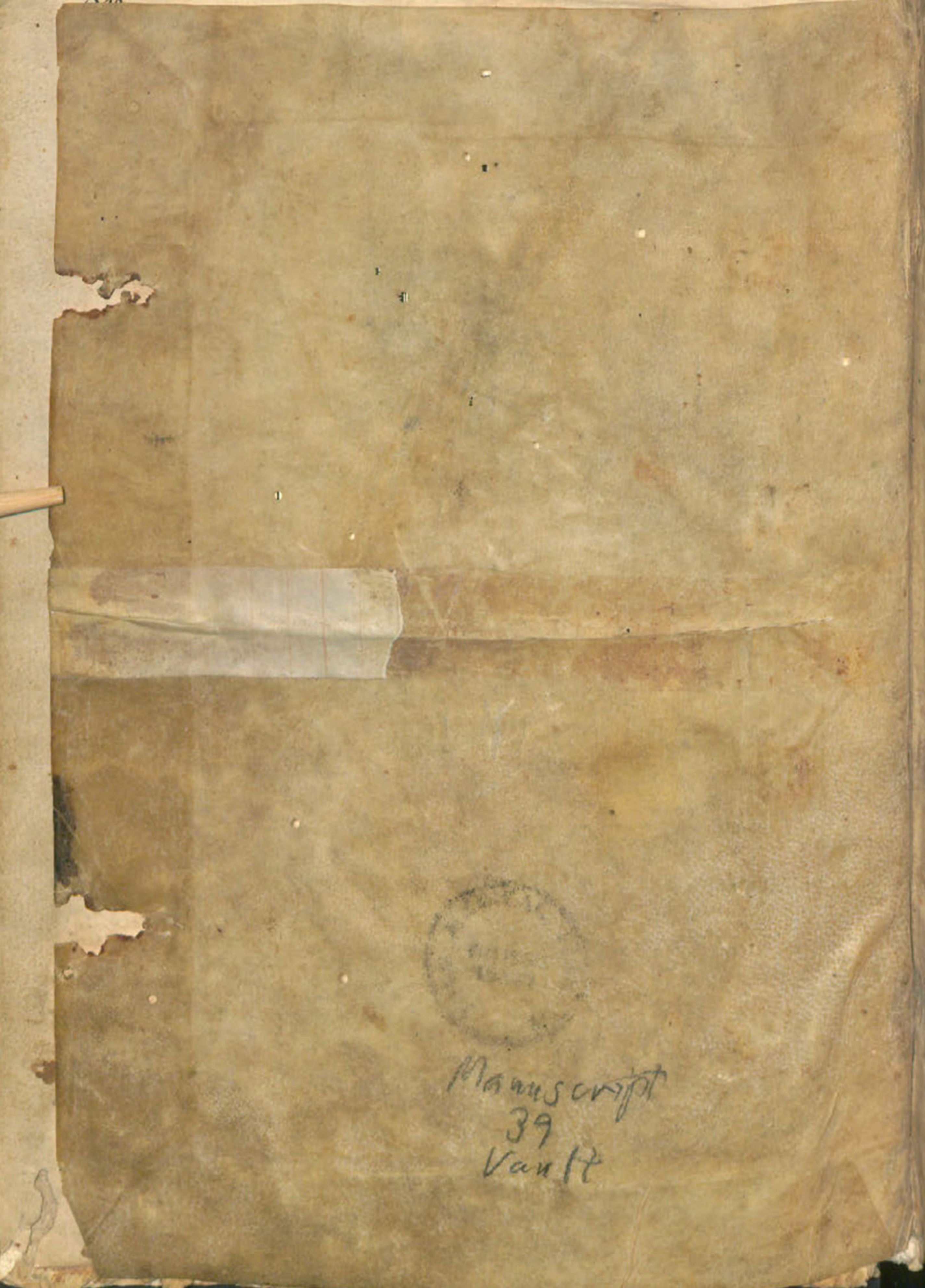
Morbio Carlo.

Manuscripta

Manuscript
39
Vault

In nomine domini. Incipit rubrica capitulorum huius libri

Aliud unguentum resolutivum. Recipe succi ebuli [illegible]
[illegible] extractum ex radicibus [illegible]
℥ [illegible] succi extremitatum [illegible] ℥ [illegible]
[illegible] libr. ij. ysopi humide ℥ vj. armoniaci
bdellij ana ℥ j. 1/2. cere citrine ℥ vj. [illegible]
℥ ij. corticis radicum capparis ℥ j. 1/2 [illegible]
℥ [illegible] fiat ut in [illegible] dictum est

Apostemata splenis et lapiditatem eius et scrofulas

Ad nervos debilitatos et membra debilia

Salvie manipulos ij. lavendule manipul. 10 [illegible]
pistetur [illegible] aque vite, et [illegible] claretti / et
per alambicum fiat aqua. de qua bibat patiens mane
et sero tria cloclearia vel tertiis [illegible] albi / et
fricet membra lassa cum aqua ista sine [illegible]

Unguentum Acharinthe de junctione mesue
quo si jungit ventrem et ilia
solvit solutione katartica. Administrandum est
non valentibus sumere medicinam. Et si
jungit super stomacum facit vomitum. et
ventrem inuncto confert ydropesi. Solutor
educit aquam citerinam. cuius compositio est.

℞ Succi acharinthi libr. iij. succi cucumeris al. ol. libr. iij
asinini libr. ij. olei veteris. libr. i. butiri
vaccini. libr. i. pulpe coloquintid. ʒ. iij.
polipodij. ʒ. vj. euforbij. ʒ. ss.
Terenda terant et submergant in succis et simul i oleis
ponant in vase vitreato stricti oris stringe
caput eius. et dimitte per dies. viij. deinde
bulliat simul et collet. et in collatura
ponant de sarpino aurei v. mirre aurei.
al. aur. ij. vj. Et ita [illegible] resolvant in aceti vini
quantitate sufficienti. et aggrega omnia simul et
bulliat, semper agitando cum fuste, usque ad succorum
fere consumptionem. Tunc addant de cera ʒ. v.
fellis vaccini aur. v. Et fervicat donec cera
liquefiat. tunc recipe scamonee. aloes coloquintide [illegible]
ana. aur. v. Euforbij aur. ij. sarcocolle aur. al. [illegible]
[illegible] turbith aur. [illegible] piperis longi. cinamomi. al. [illegible]
ana. aureos. ij. [illegible] et [illegible] cum illis
terende in mortario donec [illegible]

Incipit liber qui dicitur compositus a magistro petro yspano papa romano et vocatus fuit papa martinus quartus

In nomine sancte et individue trinitatis que omnia
creavit que deus non sunt et que singula dotavit
virtutibus propriis a quo omnis sapiencia data est
sapientibus et sciencia scientibus. Opus supra vires
aggredior de ipsius adiutorio confidens qui per nos
operatur omnia opera nostra sicut per instrumentum. Quod o
pus volo thesaurum pauperum nominari. Illi hoc
opus assignans qui pater pauperum nuncupatur.
In quo si attente legatur omnium fere infirmitatum
invenientur faciles et efficaces medicine si illum
habent cooperatorem medicus qui creavit de terra me
dicinam. Oro autem et consulo lectorem ne ea que
forsan sibi incognita legit contempnat neque
prius medelis corporibus applicet quam consideraverit
infirmitatis speciem et naturam patientis et studeat
diligenter scire naturas rerum et complexiones et
quantum potest virtutem rerum singularum. alter enim
occidit infirmum in mortis foveam. et ne datorem scientie
deum sciencia impugnet. caveat diligenter ne seduc
tus precio aut amore fatuo alicui revelet medi
cinam aliquam per quam aut menstrua aut abortus pro
vocentur aut impregnatio auferatur. dicta autem philosophorum
quorum in hoc opere materia tota est ita accipiat ac si
originalia videret. fideliter enim congregans in omnibus
que inveniri a me potuerunt libris antiquorum quorum
philosophorum et magistrorum et modernorum expertorum silvas eorum
diligenter investigans cum sumptibus et laborem

medico vel cum sua ?libr aliciu vel sensu sub aliis
libris familiarem intellie doctorum hic expositum. Ita ut
si presentes hres libros non aliud ibi quam hic est posi
tum invenies. Igitur Ihesu Christi summi medici qui
qui sanat prout vult omnes infirmitates nostras qui
ipse capud est fidelium ab infirmitatibus capitis
incipiamus usque ad pedes descendendo et primo
de infirmitatibus capillorum qui aliquando auferuntur
2 aliquando corroduntur aliquando in colore alterantur.

De casu capillorum. Rubrica.

Si capilli capitis cadant fac lexivium de ci
nere pellis colubri et lava capud experimen
tatorum. Item. Folia quercus et medianum eiusdem
corticem coque in aqua et lava capud. Experimentum. Item.
Avellane trite cum axungia ursi capillos restitu
unt. Dyascorides et ysaac. Item. Decoctio radicis malve
in aqua capite inde loto statim furfures facit cadere.
Experimentum. Item. Cinis parvularum ranarum combustarum
alopiciam cito sanat. Rasis. Item. Cinis fimi capri
ni cum oleo mixtus multiplicat capillos. Galienus in
dinamidiis. Item. Aqua decoctionis medianum corticis
ulmi sepe loca idem facit efficaciter. Idem ibidem.
Item abscisum super ligatum cito sanat. Copho. Item
tere petrosillinum cum sanguine porci bulliant
in vino albo post colentur per pannum super aquam fri
gidam et pinguedo supernatans colligatur et conficiatur
cum vitello ovi cocto et mastice et cimino ungatur

locus quia cito pili nascentur. Item unge locū cū melle cocto et s[u]p[er] aspge cinerē lacerte uiridis ɔbuste nat[...] gen[er]ant capillos. expi. Item sanguis testudinis terranee inunctus plurimos capillos generat. et lep[ra]m sanat. dy. Item idem facit eius testa ɔbusta. Idem. Itē. panē ordei et salem simul ɔbure et cum axūgia unge ubicūq[ue] uolueris. G. et dy. Item. cinis ungl[e] capre ɔ pice compositū allopiciā sanat. sext[us] ad octauian[um]. Item unge capud urina canis et nō fiet caluiciū. Itē. ysid[orus]. fac lexiuiū lig[no] cō[n]e decorti cati. laua cap[ut] semel et erit flauu per duos menses. Itez. hec faciūt nasci pilos. oleū in quo cātarides sūt cocte. inūctū uesicat cutē et post ea ponantur q[ue] secuntur. oleū ouor[um] axūgia. ursi ɔdia simus p[a]pa pi asini et splenis eius et sinis cornuū et uentr[is] leporis usti. ladanū nis abni ɔbusti et capillus uenus auellane combuste et nuces ɔbuste oleū raphani bacce lauri. an[...]. Item lacerta uiridis et sanguis unge conficiant[ur] cum oleo ladamino inungatur loc[us] p[ro]certo renascentur expertissimū est expi. Item pellis capitis uulpis ɔ labijs ɔbure et lacertā uiride amputato capite in oleo fortiter una die bulliat unge et puluerē appone ubi uolueris et pilos nasci. G. ind[...]a. Item eu forbiū cum oleo appositū mirabiliter ualet. G. in co[...]. Item idem facit cinis stercoris capre et

ungularum idem ibidem. Item testudinem marinam super nuces in
cende et pulverem cum tribus alumis et tantumdem medul
le cervine cum vino coque et calcaneum unge. idem ibidem.
Item idem facit cinis apum cum oleo inunctus. idem ibidem. Ut
3 Ut capilli nunquam renascantur. capilli nunquam renascantur
Evelle eos et unge locum sanguine vespertilio
nis vel sanguine parve rane. expertum. ad idem. accipe sanguinem
vespertilionis et succum iusquiami et ova formicarum papa
veris nigri vel loco eius si habere non poteris semen iusqua
mi. ana. tere totum et fac massam cum sanguine vesper
tilionis certissimum est et expertum. Item sanguisu
gas de lacu terras cum forti aceto appone. expertum. Item
cinis stipitis caulis cum aceto emplastratus ortum capil
lorum tollit. Item succus ficulne cum aqua diligenter
mixtus ponatur super locum depilatum. Item ladanum etc.
.i. gummi auri pigmenti ova formicarum et acetum con
fice in loco ubi posueris nunquam pili nascentur. expertum.
Item lac canis inunctum non sinit capillos nasci. Sex
tus et G. dicunt idem de lacte. Item balneo pone pulverem
rane viridis combuste omnes pili qui ibi balneantur
cadent. expertum. Item farina lupinorum apposita facit
eos cadere et alios non permittit exire. Item farina fa
be inguinibus puerorum apposita non sinit pilos nasci.
dicitur. Item prohibentia ortum pilorum sunt. opium iusqua
mi. musilago psillii sanguis ranarum laticia
bum et testudinis aquatice et sanguis vespertilionis. et
oleum in quo coquatur lacerta minor. et thimolea. et

cerusa. et plumbum. et litargirum. et pulvis ostrearum. et mar
garitarum. am̄. **De pustulis. Rubrica.**

Ad pustulas capitis sanandas. lavetur sepe
cum aceto in quo camamilla trita cocta sit.
n[l]. meli[us]. exp[er]. Item nasturcium tritum cum axungia an
tiquis apponatur rasca sanatur. Item id[em]. folia viola
rie cum melle trita sanant cito quod[dam]. Item decocto ci
ciminum omnem scabiem tam capitis quam aliorum membrorum
tollit et sanat. Item radix ciclaminis coquatur in aqua
et de illa aqua lavetur rasca et postea ungatur oleo
in quo fuit coctum ciclamen efficaciter sanat. Item
acetum in quo tartarum fuit aliquando diu bullitum min
gat rascam prius mundatam. efficaciter sanat et siccat
circa instans. Item tolle ramos ficus virides et folia.
et tere fortiter cum aqua si nova sit rasca. si autem diutur
na cum aceto tam diu donec sit sicut medulla et
unge viatic[um]. Item amigdala amara mundificata cum
aqua calida pista ut unguentum fiat et rasum caput unge
efficaciter valet. Constan[tinus]. Item radicem enule et folia
et ramos ficus. amigdala tere fortiter cum oleo et aceto
forti. postea adde cinerem radicis caulis et vetum alii et
litargirum argentum. vi. cerusa. sal com[mune]. et fortiter agita
et post munda locum cum aceto et urina et sic unge. exp[er].
Item valet multum tartarum pulverizatum et rasche mundate
super positum confert cum oleo et aceto. trita instans. Item
pulvis radicis cucumeris asinini cum aqua frigida appo
situs multum mundificat constan[tinus]. Item gallam p[ro]cusa

4

acet. et fel tauri et amigdala amara coque donec in-
spicetur et unge constat. Item ferinam seruus feri
cum uino et nitro confice et unge caput. mox sanat.
expi. Item absinthium tritum et appositum capiti statim
sanat. expt. Item semen staphisagrie bulliat in a-
qua et cum illa aqua distempetur bona quantitas
tartari electi et cum tali aqua lauetur bis uel ter et
cito sanabitur contra uulnus. Idem ad idem ualde efficax.
pix naualis resoluatur tota per noctem unam in aceto
forti. mane addatur oleum nucis et auripigmentum
et carbones quercus. et agitetur bene et addatur a-
liquantulum de argento uiuo. et caput rasum immundatum un-
gatur. expi. Item radix enule campane bulliat
in forti aceto et coletur et cum colatura lauetur caput
et radices non cocte terantur cum axungia porcina et addatur
aliquid de argento uiuo et tartaro et ungatur locus
expi. Item folia rapum cum axungia porci tere. Item calcem
cribratam in aqua cum oleo et axungia ueteri misce. Item
ad pustulas tibiarum. coque cepam agrestem et cola
deinde posito super ignem adde colophoniam tus mirram.
mastice litargirum et ut emplastrum appone. Item scabio-
sa cum axungia trita flemma salsum quod facit sca-
biem tollit. Item purgentur pustule cum uino uel
urina usque ad sanguinem et tunc apponitur puluis
tartari efficaciter sanat. expi. Item efficax ad omnem
scabiem et impetiginem tartarum et litargirum cum aceto
confice tota nocte. mane super ignem appone cum oleo

nucis. et cum bene confectum fuerit tolle et inunge. circa in
stas. Item acc. fimum siccum asini. porci et bovis et tar
tarum an. pulveriza. et asperge locum cum aceto vel uri
na mundatum usque ad sanguinem expl. Item pulvis
de forcario cum oleo mixtus et ad solem unctus sca
biem et rascam potenter sanat. dyas. Item anfiam ve
tere celidoniam sulphur simul tere et loco depilato inun
ge. optimum est p. luc. Item aluminis ℥ i. addantur ℥
eris sal et dissolvantur cum aceto forti et inungatur sanat.
dyas. Item aqua decoctionis nucis allopicias et tineas pus.
capillorum sanat et eos alongat crescere facit constantinus. Item
rana incisa alligata efficacissime sanat. plin. Item
ad tineam elleborum albis tritum cum axungia pone super totum
caput. G. in dina. Item epur porci coctum calidum super e
pla. xv. diebus post lavam 2 aqua tri et sanabitur ibidem. Item
limatura cornu cervi data potui cum vino lendes non patia
tur neque pediculos esse. multo fortius inuncta. Gilbertus.
Item ut pediculi fugiant totum corpus unge succo vel aqua
lupinorum. Item ut musce fugiant aqua saturea et
sambuci sparge per domum. Item lendes occiduntur cum
omnibus amaris mundificatis et consumptis Gilb. Item
stafisagria vitrum auripigmentum cum aceto vel oleo
trita pediculos occidit. Idem facit aqua caltacium sul
phure cum sa. idem. Item borax sanguis fuga simul incen
datur et saginum porci admisceatur pediculos. cimices et
pulices non permittit vivere. Idem. **De litargia.** al. pissorgno.

Ad litargiam excitam si sinapium cum aceto

al. menta tere cum aceto ...

fortissimo naribus applicata. constan. et G. in passionario inventum est. Item capilli ipsi usti conficiantur cum aceto et modica pisce et apponatur naribus potenter excitat. constan. Item pulmo porcinus capiti applicatus nimie valet. Item fimus galline et cornu cum naribus appositus super omnia valet. Item sanguis testudinis illinitus fronti pro. multum valet. Idem. Item anacardina potio, ipsa est medicina huius morbi. Bututus. Item odos et cor et etiam linguam philomene sub cervicali vel in lecto pone in somnes tenet iacentes et qui ea bibit numquam dormiet. Item fel gruis receptum in vase plumbeo per fecte et ceto excitat litargicum. si occipitium ex eo ungatur. Idem. Item fumigium ferri decoreo capite potenter excitat ipsum. Idem. Item fumigium decoreo cedi litargicos et epilenticos et mulieres suffocatas excitat. Idem. Item odor fecedum somnum tollit dyas. Item sinapis semen tere cum aceto et fricentur fortiter plante pedum litargicos excitat. Item satiria trita cocta in aceto et occipicio emplastata letargice dormientes excitat. dyas. et cetera. Item nil melius litargicum excitat quam fimus capillorum humanorum.

Explicit litargius. De frenesi. Rubrica. qui dicit bannazare. li. pas...

Incipio frenesis reputiatur materia cum succo plantaginis et aceto. vel maurelle et similibus. et tinhatur intus fimus cum cetera vel sub positorio. vel cum levi fricatione volarum et pedum non contra fortem quando inflamatur spiritus in statu ponitur onapmatoria super caput vel spongia missa in aqua decoctionis virgaami vel catulus fissus

p uentre. ul' gallus. ul pulmo por. ligent fortit bra
chia cum l' alb3 lesione. et crura ul' tybie. ¶ Ite ceroz
camphora. opii iusquiami. ozimu croci et cera 2fri q
aqua ro. ¶ Item oculi et nares i labia unguant de mir
ra i stor. castore opie. iusquiamo decoctis i mulsa. statim
quiescet 2stan. ¶ Item fac unguentu de peucedano ca
stor. oleo rosaceo. unge caput totu statim dormiet.
¶ Semi herbe que dr canelata datu potu facit dormire.
opii. ℥. ii. fumiti. ℥. iii. tere cu melle i aceto unge cos
pulsus i quiesc3 statim 2stan. ¶ Item anacardi cu ui
no da bibe statim dormiet. Is. ¶ Item opiu sem iusq
ami i lactuce iuccaran 2misce cum succo lactuce et
empla sup fronte. Is. ¶ Item opiu confice cu oleo mor:
et fac suppositoriu. Is. ¶ Item papau albu. sem iusq
ami distempa cu albume. i lacte mlieris leuit puo
cat somnu. ex instans. ¶ Item apias uena que est
in medio frontis i fluat multu de san. expertum est.
¶ Item apponat tale emplm. R. opii thebaici. ℥. i. ius
quiami. ℥. ii. psilius nigri. ℥. iii. terant et incorpent 2 popile
on. distempent cum lacte mlieris puella nutrientis
applicetur fronti. expt. ¶ Item dr q sapo sumptus de
aure canis i datus potui somnu prouocat. ¶ Item
si uis aliq curialiter soporare. R ca. iusquiami opii papa
uis succi. folia mandragore. ede arbores. se. ede matu
ri mora celsi. se. lactuce succi acute. ana ℥. i. contere oia
in mortario. i impone ibi spongia. ut imbibat. pone
ad solem ut siccetur. siccam appone naribz et dormiet

al' sau...

¶ Infunde aliam spongiã in aceto et appone naribz
et excitabit. expi. ¶ Item fel leporis cum vino bibi
tũ facit hominẽ semp dormire, donec dederis ei acetũ
expi. ¶ Item ungatur capd totũ cum ũguento de
oleo ro. penceda no ĩ castoris statim mitigabit̃. G
ĩ pass. ¶ Item calens pulmo leporis capiti alli
gatus. uz. id ibid. ¶ Item iusquiamũ coq̃ in ui
no dulci. unge aures. nares ĩ labia. statĩ cũ mag̃
admiratiõe dormiet. id ibid. ¶ Item spõgiam in
fusam in vino calido. sepius apponit̃ sup ma
millam synistrã. id. ¶ Item ungatur frons cũ
oleo ro. apponatur sanguisuga uene frontis mi
rabilr̃ confert. expi. ¶ Itez crocus prouocat sõnũ
cõsilium. ¶ Itez accipiatur crocus. mandragora ĩ
storax. ĩ adde de opio. contunda[n]t̃ ista ĩ puluizentur
sup capd patientis. ĩ statim dormiet. G. iuuatiuo.
¶ Itez opiũ mandragora. ĩ iusquiã. aã. contẽ ĩ capi
ti raso supraspge. id. ¶ Ista sũt fortia si uis excita
re forte acetũ naribz appone. De dolore capitis. Recia.

Ad dolorẽ capitis tollend' succ' edẽ. al. ĩ. terrestris
naribz infusus capd purgat. ĩ dolorẽ capi
tis mitigat. ĩ rugiẽ edẽ succus ĩmissus putredi
nẽ narũ tollit. Diasc. ¶ Itez istud capurgium
cõ' pretiosũ in omi cã. mastix piretrũ sinap nastũ
nigella. staphisagria. ursige ellebor'. ʒʒ. cynamomũ.
aã. terat̃ subtilissime. ĩ ponant̃ in sacco lineo puu
lo. saculũ teneat ĩ mastic iciuni' in ore ĩ n̾ timis

glutiat sed eiciat et post morsa que masticaverit lavet os
cum vino et melle mixtus et calis. Ge. ¶ Item ultimum de
remedium est cauterium in occipito. Jo. De reumate frigido.

Contra reuma de frigida cum calamentum tritum et are
factum calidum capiti apponatur multum iuvat. et cetera.
iustas. ¶ Item allia cum faba decorticata cocta trita
emplastrata dolorem capitis tollunt. Dya. ¶ Item fungo de
coctionis vini roris marini dolorem tollit capitis. Dya et
cetera iustas. ¶ Item terantur simul columbinus sinapis. ruta
stercus semen rute. et calefacta applicentur capiti reuma frigido
multum siccat et antiquum dolorem aufferunt. ¶ Item saccelle
tur sepe milium sal et anetum multum consumit reuma. ¶ Item
pulvis cubebe et macis conficiatur cum lapdano. storace olibano
et fiat pomum quod sepe odoretur. et fuligine super prunas in
ingressu lecti et stuellum qui teneatur in naribus vel capel
lum mirtum confortat cerebrum et humorem superfluum remo
vet. expi. ¶ Item macis cubebe masticentur et teneantur
in ore diu cetera iustas. ¶ Item semen dragontee gesta
tum dolorem capitis tollit parvum et magnum. Ex. ¶ Item
succus portulace fronti iniectus dolorem et ardorem tol
lit. exp. ¶ Item duas partes succi porrorum et terciam mel
lis iunce in naribus vel auribus immissum dolorem capitis
tollit. Jo. ¶ Item corona libene capiti apposita omnem
dolorem capitis tollit. ¶ Item acedula trita cum oleo ro.
antiquo dolori capitis multum prodest. Jo. ¶ Item fom
tetur caput cum aqua decoctionis trifolii. et postea empla
stretur hedera temporibus et fronti et fugabitur vertigo. Jo.

¶ Item medulla pinus piscata cum succo coriandri tol
lit omnē dolorē. Jo. ¶ Item succus cepe naribꝫ attract᷒
caput optime purgat: experimentum dya. ¶. Item cerā in aq̄
et oleo cucumeris asininū ł de tali decoct᷒ lava capd'.
expi. ¶ Item flobotomia de vena frontis plures infir
mitates capitis extirpat. G. ¶ Item pellis arietī
na recens ł calida capiti tota die ł nocte circūvo
luta dol'. tollit. Jo. ¶ Item semen psilliꝫ vl' eius
muscillago fronti illinatur confestim sedat
dolorē capitis. dya. ¶ Itēꝫ succus porri attractus
naribꝫ in introitu lecti missus abstulit dolorē capit᷒
dya. ¶ Itēꝫ quod mulier dolens caput longo tēpr
intollerabilr̄ unxit frontē et timpa cū dyaltea et
statim sanata est. h̄ ego vidi. ¶ Itēꝫ atriplices trite
et emplastate dolorē capitis tollūt. ¶ Item succus ł
h̄ba erro trita ł emplastata cū urina pueri᷒ aufert
dolorē capitis vehementer expi. ¶ Itēꝫ pectē factus
de dextro cornu arietis si pectinetur capd'. aufert
dolorē capitis. silr̄. si sinistr' de sinistro. R. ¶ Itēꝫ
folia betonice emplastata dol' frontis ł oculoꝝ miro
modo placat. dya. ¶ Item serpulliū tritū ł cūꝫ
aceto coctū ł in oleo ro. confectū capiti appositū do
lorem eius tollit. dya. ¶ Itēꝫ absinthiū tritū. cū
terebintina. conficiat᷒ cum albumine ovi ł melle et
emplastetur capiti dol' tollit. expi. ¶ Itēꝫ aneti se
men coquitur in oleo ex ipso oleo ungatur frōs ł tē
pa. dolorēꝫ tollit. dya. ¶ Itēꝫ celidonia trita

cocta i capiti emplasta dolorem capitis tollit expi.
¶ Item pulegiū in oleo coque i cū isto oleo frontē
et timpa unge. expi. ¶ Item infunde auribz balsa
mū ad solem usqz ad .vi. uices ul .viij. i sanabi. id.
¶ Item succū ede terrestris. oleū et acetū 9misce i cū
lana ul' bombace īīcē appone expi. ¶ Item misce
terciā partē succi ede terrestris i tres olei. i auribz
infunde mox dol' tollit. ¶ Itez applica capiti co
ronā de arbore que cornea dr i liberabi. expi. ¶ Itē
idem facit pulegiū sub aure tota nocte positū idez.
¶ Itez uiscum qui nascitur in arboribz tē i liga
sup frontē. id. ¶ Item uitam tritā applica fronti
dolorē tollit. id. ¶ Itez succū edere cum uetusto
lardo inunge et sanat. expi. ¶ Item si dolor sit i
una pte tere allia i .xxx. grana pipis i unge ubi
dolor fuit i dabit tibi uerā sanitatez. expi. ¶ Itē
allij folia tere i cū lana liga ad aliam aurē i li
uuabis. ¶ Itez succus melliloti cum aceto mixtus
i appositus dol' capitis placat 9stan. ¶ Itē emplm
a constan. pbatū in dol' capitis. R. opij. cere. an. ʒ.
.i. ro. ʒ. iiij. tpa cum cap i emplm multū iuz. ¶ Itē
constan. Rec. stercoris columbi thris. farine fenugreci
an .ii. tempa cum albumine oui. i b dolz appone sz si
est in fronte pone in occipicio i eō. ***Contra uigili***
Item contra uigilias fiat suppositoriū ex ***as. Rubrica***
opio i oleo uiol' constan. ¶ Itez opiū mandrago
ram sem papauis ni. sem iusquiami confice tritā 2

succo morelle iusquiami et oleo uiol. et iniunge fron
tem constan. ¶ Item si dolor nimis intendatur.
opiũ camphora. añ cum oleo salicis resoluatur.
et in aure uel nare mittatur. R. ¶ Item oliũ ui
ol. cum lacte naribz mitte mirũ est. Jo. ¶ Itẽ me
dicina tamarindor data nõ habet pem. Jo. ¶ Itẽ
cucurbite trite cũ aqua ro. capiti supposite dol. eius
tollit. Jõ. ¶ Item succus radicis celidonie naribz
infusus capitt purgat. ¶ Itez semen sinapis tor
refcm et sacellatũ antiquũ dolorẽ capitis tollit. fiat
caute. qr cutem urit. Dya. ¶ Item fumũ radic
celidonie decocte in uino p os recipe. et sepe gargariza
caput purgat. et nimia siccat ppendentẽ cura istis.
¶ Item puluis pipis. ni. elleb. al. eufobij et castor.
inice in nares prius digesta m ẽ stupha decoctois
calamti. et tunc caput optime purgat. et calefacit.
aureũ est. expi. ¶ Itez succus ciclaminis cũ melle
mixtus et naribz imissus purgat. Dya. ¶ Itẽ aloe
tritũ cum aceto et oleo ro. fronti illinitũ dol. capitis
purgat. Jo. ¶ Itez capo pinguis trm ex olo fistico
illico tollit dol. emigraneũ a m. ¶ Itez rad. cucu
meris agrestis cum absintio in olo fiat inunctio de olo.
et emplm de fece eõm emigraneã tollit expi a m.
Item semen mdragore dolorẽ capitis tollit puũ
et magnũ. R. ¶ Item qñ antiqs est dolor nõ est
medicina sicut emplm de sinapi. et fit h° m emplz
R. gũmi tritte agrestis corticis rad. cappis squille

eufor. am. tere cum uino odorifero. est enim magnum me
dicamen. am. ¶ Item siseleos confert dolori capitis
ualde. ys. ¶ Item aloe tere et distempera cum oleo ro. et
aceto et inunge frontem mire iuuat. conc. ¶ Item recipi
at patiens. iii. pillulas ad modum fabe factas ex aloe et suc
co caul. iux. auit numquam uexabit dolore capitis. ys.
¶ Item lauetur sepe caput de lexiuio facto de ciniribus ra
dicis caulis et radicis urtice contra dolorem capitis et ma
xime emigraneum certum est remedium expertum. ¶ Item
succus foliorum ede cum oleo et aceto misceatur et ungantur
nares. et statim dolor emigraneus cessabit. G. in dyn.
¶ Item cinis cornu cerui cum oleo ro. tollit dolorem capi
tis. plin. De epilencia. Rubrica. .10.
Ad epilenciam cornu cerui ustum. puluizatum et
bibitum cum uino caducos sanat. sextus ad augustum.
¶ Item cerebrum uulpis infantibus sepe datum facit ut
numquam sint epilentici. ys. ¶ Item testiculi apri uel
uerris cum uino sumpti sanant caducos. ys. ¶ Item
fel urci cum aqua calida sumptum idem facit. ys. ¶ Item
lac eque bibitum caducos sanat. ys. ¶ Item liquor qui
distillat a pulmone arietis dum assatur datus sanat.
et pulmo et testiculi ys. ¶ Item iecur uulturis consan
tritum et per nouem dies bibitum caducos liberat. sex. ¶ Item
testiculi triti cum aqua et bibiti caducos sanant. sed absti
neat per x. dies. ys. ¶ Item plinius fructus de castoreo. opopo
anticus. sanguis draconis datus quocumque in potus absque
dubio curat. G. et platearius. et ego uidi antiquum epilenticum

gall.
a. uino

sic curatū certissimū. ¶ Item solū antimo· datū
cum aqua benedicta curat· expi. ¶ Item antimo
cū solo castor· id facit. G· inniatico· ¶ Item oua cor
ui bibita ualent idem. ¶ Item succus urtice agre
stis idem. ¶ Itē coagulum leporis curat si bibat
se· et maticus. ¶ Item pollitricū tritum et datū
cū corone dīuica potent' ualet expi. ¶ Item puluis
ossisuū hominis ocasor maxe cranei qui inuenit
interius dilatatus· et porosus datus epilico sa
nat uirū et de nō poroso sed leui quidē. et mulieris
sanat mulierē. certū est· expi· et ami. ¶ Itē lapis
rubeus qui inuenit in uentriclo pullorū yrūdis
portat' sanat. Dya et constan· ¶ Item dū est
in actōe in pn̄· aperiat' uena in aure unde in ista
san· fluat· de quo san. detur patienti potus uin
dum est stiptis et liberabitur· expi. ¶ Item fimus ci
conie datus potu cum aqua statim sanat Dya
¶ Item uermes qui inueniuntur in tuberositate q
dam pilosa· que inuenitur in bedegar dati pma
die et ij· secunda die· et in· iij· die distemperatos cū aqua
bndcā et sanabitur· expi. ¶ Item aristologia que est
solidum cum grano rubeū uitis sicut certa quod diu
patiens portabit nō patietur id. ¶ Item caro lupi
comesta fantasticos sanat. testis ad octou. ¶ Itē
dicit expi. et audiui ego ab expertis quod cor lupi co
mestū sanat. et sicut si pes eius bibatur. ¶ Itē
uiscus quercus pro certo curat si bibatur· expi. ¶ Itē

cinis talpe combuste in nidi olla bn̄ sigillata dat˚
curat. expi. ¶ Item combure mustelam uiuā et
yrundinē ⁊ da puluerē efficacitē sanat. id. ¶ Itē
bibat succū marrubij et mell' an̄ tria coclearia ie
iuna ieiunie? et sanabit. id. ¶ Itē da uinū decoc. eiusdē
optimū est constan. ¶ Item libra . ʒ . san. instrual'
experimentū expertissimū. ¶ Item pili canis albi
nullā nigredinē h̄ntis collo suspensi sanāt. idem.
¶ Item san. agni imaculati ab omī macula remedi
um prestat expi. ¶ Item pl̄ius iecoris miluu si
mū d' esse remediū. idem. ¶ Item succus herbe
pulicis p. ix. dies datus efficaciter sanat. h̄ demon
quidam mulieri q̄m supponebat accepta forma ho
minis dixit. expi. ¶ Item san. mustele in aceto
seruatus ⁊ datus potui perfecte sanat. R. ¶ Item
radix brionie trita ⁊ circa collū ligata sanat sput
mū ⁊ filia. Ry. ¶ Item carnes porci ul' porce qui
iniuctis nascitur in primo ptu epilsiam tollit.
expi. ¶ Item si dederis medietatē umbilici cuiq3
marini cum melle epilentico statim alleuiabit
Ryn. ¶ Item branca bisantia fugata ul' bibita
curat epilsiam. expi. dyn. ¶ Item san. leporis cōfcō
cōspeb3 aromaticis. uel cōmixto sol' sca arteria come
stus p̄se sanat. expi. ¶ Item h'ba que d' lingua pas
sina bibita sanat. ¶ Item epar asini assatum ⁊
comestū sanat maniacis. ¶ Itē pl̄ius unglā
asini cōbustar. datis sanat. idē. ¶ Itē pixetū

collo suspensu̅ uel naribꝫ appositu̅ sanat id. ¶ Itē
fel ursi potatu̅ sanat id. ¶ Itē q̄ cito cecidit cane
interfice ꝛ da epilẽtico fel eius calid' et sanabit. Gilibe'.
¶ Item qui primo uidet casu̅ mingat in sotula
ri ꝑprio ꝛ agitet urina̅ ut lauetur cum urina so
Nota. tular et da epleptico bibere lotura̅ illa̅. expi. ¶ Item
experimentu̅ pater eius uł mr̄ ducat eum ad ecc̄m
q̄rta feria ꝛ vi. ꝛ sabb. ꝛ audiat missam tota̅ et do
minica die dicat audita missa sacerdos sup cap'
eius euuglm̄. in quo dr̄. h̄ genus nō eicitur nisi ī
orōe et ieiunio. siue sit epilẽticus siue lunatic' seu
demoniacus. liberabit'. Constan. ꝛ Galteri'. ¶ Itē pul'
cornu c̄ui bibitus cum uino caducos sanat. sic
ad octauianu̅. ¶ Item cor epar pulmo ꝛ omnia
ligamīa cati ientia hijs si cremitur in furno uel
alibi. ꝛ fiat puluis ꝛ detur epilẽtico om̄i die ꝛ cum
ceciderit in q̄cu̅q accessione detur puluis sanguis ex
siccati om̄s sanant' q̄ diu utunt' puluere post nō
cadunt. expi. ¶ Itē coagl'm leporis datu̅. xxx. die
bus mane in mod' orobi sanat epilẽiam. expi. G.
in pa[.]a'. ¶ Itē pionia ligata collo patientis se
curu̅ seruat a casu. q̄ diu portat'. id ibid'. ¶ Itē
pl'ius fc̄s de araneis parietis ꝛ stercore canis ꝛ aca
cia cum aq̄ calida datus in actōe continuo liberat
id. ibid'. ¶ Itē cor uulturis da bibe' cum aqua
et sanabit'. ¶ Itē uulturis cor epar ꝛ pulmo
iuxta prunas siccentur. ꝛ pl'ius detur cō oximelle

statim epiliam tollit. id ibid. ¶ Item testiculi uituli comesti mire p(ro)sunt. id. ibid. ¶ Itez in tuscia libatus fuit quid a quod(am) rustico p(er) solam odoratione(m) rute silvestris. (et) post multi curati sunt. ¶ Itez pietrum collo suspensum p(ro)prior sanat epiliam odore suo. const. ¶ Item succus coriandri no(n) p(er)mittit humore(m) ascendere ad capud. (et) maximum illis adiutorium facit. alex.
¶ Itez experimentum ualde bonum sume ranam (et) finde eam et p(er) dorsum cum cultello (et) accipe iecur eius (et) uolue in folium caulis combure simul in testa noua sigillata. puluere(m) illum da bibere epilico cum optimo uino (et) patitur (et) si in una uice non curatur fac idem de alia rana. (et) ultra donec sanetur (et) no(n) dubites de cura. q(ui)a absq(ue) dubio curabitur. p(etrus) lucrator. ¶ Itez puluis factus de lapide yrus datus epilico. absq(ue) dubio liberat eum. cum certum est expertum. ¶ Itez pro certo d(icitu)r q(uo)d d(omi)n(u)s (con)cessit tribus regibus qui adorauerunt eum q(uo)d quicumq(ue) nomina eorum secum portauerit scripta no(n) ledetur ab epilia. de mania. Recta i. privatio intellectus ·11·
Item dicitur expertum q(uo)d mus assatus comestus sanat maniacum expertum est. ¶ Item lapis celidonius rufus gestatus ligatus in panno lineo positus sub assella sinistra maniacos (et) lunaticos sanat. d(i)ya. albertus (et) lapidarius. ¶ Itez raphanus tritus (et) sup(er) cerebrum ligatus sanauit statim quandam amentia. albert(us). de scotomia. i. vertigine 12
Item da ~~scothomi~~ scothomiaco bibere coctanum (et) capiti raso appone theodoricon. epcicon (et) anacardinum. extrahit enim uapores uenenosos. G. in dy. ¶ Item balsami

tam cum oleo tertiā cerebro et fronti tepidam appone ad
id'. G. in cō. ¶ Item catulus leonis fantasticos sanat
esclapius. ¶ Item cū primo cadit da bibē sucū aqui
leie ul' eius ius .ii. ¶ Item armoniaci cum melle .ʒ. i.
ualet constan. ul' lane cinicle tinte i in eternū ualebit.
Gilibtus. ¶ Item stercus cati mascli catte feminine da
tū cum uino ualet id'. ¶ Item lapis inuent' in capite
cerui tritus i datus sanat id'. ¶ Item cerebr' cameli
siccatū et sumptū tollit epiliam. pli' i anica. ¶ Itē
coaglū leporis soluit epiliam. Idem. ¶ Item id' facit
sanguis cameli datus his id'. ¶ Item sanguis q̈
cigni cum uino potatus tollit epiliaʒ. anic'. dolorē
13. Clara oui agitata i dispumata posita in oculorum.
oculo ardorē i punctionē tollit. sil' ad octom. ¶
Item pannus lineus infundatur in mussillagīe psilij
et ponatur sup oculos lacrimosos i q̄si combustos cito
eos sanat. Dyā. ¶ Item albumē oui i succus paritarie
agitentur fortiter i spumēt i una gutta liquoris q̄
remanet ponatur in oculo statim delet maculam. p.
lucrator. ¶ Item tres rami corrigiole collecti ī nōie
scē trinitatis i orōe dnīca i suspensi cum panno lineo
maculam sine dubio tollunt. Rinus. ¶ Item succ' corri
giole purgatus i īmissus uʒ multū ad maculas oculi
proficit. Idem. ¶ Item succus absinthij lac mulieris et
aqua rosacea mixta emplastr' sup oculos dolorē miti
gat. san. i maculam soluit expi. ¶ Itē oculi cornicis
collo suspensi sanat omnē infirmitatē oculorum. Idē.

¶ Item absinthium terens tritum cum clara oui et sup
positum oculo san. et ruborem de quacumque re tollit. Idem.
¶ Item si grauentur san. uel lacrimis ca. impone suc
cum summitatum rubicum albumine oui et bonlace et
sanantur. expertum. ¶ Item succus morsus galline cum
succo summitatum rubi iniectus san. et albu. tollit. id.
¶ Item caseus recens multociens in aqua lotus et cum
albu. oui et aqua ro. confectus et appositus oculo sanguineo
lecto. uel ca. humo honorato cito iuuat. ¶ Idem facit
in aqua feruenti infusus. p. luc. ¶ Item uitellum oui
coctum in aqua et confectum cum aqua ro. uel oleo ro. et ap
positum dolorem tollit et tumorem. id. ¶ Item . ℥ . frica
tum sup cotem cum uino albo tale uinum impone oculo
tollit maculam et tenebrositatem. id. ¶ Item ad fortem
dolorem. accipe cinerem foliorum caulium et uitellum oui coc
tum in igne et lac mulieris et par mellis simul commisce et
appone donec sanetur. id. ¶ Item allia luna uenus
lumen fabi fumus lignis. ¶ Ista nocent oculis sed uigi
lare magis. ¶ feniculum uerbena rose celidonia ru
ta. ex istis aqua fit que lumina reddit acuta. ¶ Item
decrescente luna extrahe radicem corrigiole et porta. non
sinit oculos infirmari. R.p. ¶ Item si ardorem patientur
oculi lac caninum cum succo corrigiole iunge. ¶ Item
pulmo multonis uel alius appositus calidus sup oculum
cito san. tollit. experti. ¶ Item pulmo leporis cito dolorem
oculorum tollit. sim. ¶ Item san. columbini iniectus san.
tollit. Dyu. ¶ Item fel porcis caliginem oculorum tol

lis conftan. ¶ Itez perociuu tritu 9 albumine oui-
san. tollit. expi. ¶ Item fel turturis id facit. expi.
¶ Item succus rute mixtus melli dispu. paulatim
in ocłō missus antiqm caligine tollit. Js. ¶ Item
semi gallitrici appositu in oclo gran. ix. nō sentiunt
s; oclm purgāt. ¶ Item sicut uidi sepe bellica ma
gni positi in oclo purgāt oclm ⁊ nō sentiuntur illd
19. Item aqua decoctōis contra lacrimas Rubrica. ego
serpilli oclis sepe lotis siccantur lacrime. expi. ¶ Ite
folia betonice ⁊ radix feniculi elixentur ⁊ de illa aq o
culi lauentur lacrimas siccat. ¶ Item flores mille
folij triti cum lacte mulieris colati. ⁊ in oclm succo i
misso macła ocli deletur. expi. ¶ Itez succus mors
galline maclam delz. si putrificatur istd ego. ¶ Ite
succus centimodie ipo die maclam tollit expi. ¶ It
succ plantagis ul' cinoglose cum bombace oclo appo
situs ulcus seu fistulam angli eius sanat infra. ix.
dies. Dya. ¶ Idem facit pul. ungle caballine tritus
appositus. expi. ¶ Item saphirus smaragd oclos
quos sepe tangit sanāt. lapidar. ¶ Item succus
rad' aron calefctus mire clarificat oclos impositus.
Dya. ¶ Item aqua in qua psillum steterit una noc
te apposita intus ul' extius statum lacrimas cu ar
dore ⁊ pruritu stringit ⁊ sanat. Js. ¶ Item idem
facit suffumigatō ex aceto in quo balaustia ⁊ folia
quercus ul' arno. bullita fuerit. expi. ¶ Ite thu
cia lauetur in aqua ro. donec aq colorem mutet.

et aqua ponatur in oc(u)l(is) . san(at) . (et) ardore(m) et lacrimaru(m)
fluxu(m) et humor(em) tollit . exp(er)t(um) . ¶ Item uua acerba cremé
tur in olla rudi . (et) puluis cribrat(us) in panno subtili o
c(u)lis imponat(ur) . tollit ardore(m) et lacrimas . G(alenus) . in uiatico .
¶ Item uitellu(m) oui (con)fractu(m) cum aqua ro(sacea) . (et) farina ordi
et lacte mulieris mitigando reparat . exp(er)t(um) . ¶ Ite(m) thu
cia sup(er) om(n)es medicinas oc(u)l(o)s desiccat et clarificat et
p(ro)hibet re(um) acutu(m) in oc(u)l(o)s fluere . consta(n)t(inus) . in pantegni . ¶
Item teratur ruta cu(m) cimino (et) misceatur (cum) uitello .
ca(n)d(ido) . mirabilit(er) abstergit oc(u)lu(m) a san(guine) . coagulato in eo
constan(tinus) . ¶ Ite(m) unge oc(u)l(o)s lipposos de succo satyrio
nis qui in montibus u(e)l in p(ra)tis nascitur sine mora
sanant(ur) . constan(tinus) . in antid(otario) . ¶ Ite(m) ad caligine(m) (et) ca(ecitatem)
oc(u)lor(um) tere aloe cum albu(mine) . oui mirifice prodest costa(n)t(inus) .
¶ Item collirium . G(alenus) . ad sanand(um) una die ualentissim(um) .
Rec(ipe) . antimo(n)io acacie . an(a) . ʒ . v . cathimie ʒ . i . (et) s(emis) . eris usti
loti . ʒ . ij . ceruse . ʒ . i . mirre . ʒ . s(emis) . castorei . opij . gummi
arabici . amidi an(a) . ʒ . i . tempera cum aq(ua) ro(sacea) . (et) albumi(ne) oui .
(et) inmitte . ¶ Item contra fistula(m) in oc(u)li angulo fac
puluere(m) de thure . aloe . sarcocolle . san(guinis) dra(conis) . balaustie .
antimo(nio) . flore eris . an(a) . cu(m)q(ue) noue (?) fuit fistula tu(m) p(re)
matur ut tota putredo exeat . (et) p(ost) sup(er) latus sanu(m) ia
ceat (et) modicu(m) de dicto puluere dissoluatur in succo ar
no(glosse) . clarificato (et) ponatur in oc(u)li angulo leso (et) sic iaceat
tribus u(e)l q(ua)tuor horis . ¶ Item cinere(m) limacie (com)bu
ste cum testa pone sup(er) maculam . in tribus diebus dicit(ur)
auferri . h(oc) tholomeus . ¶ Ite(m) om(n)e lac mitigat do

lorem ocłorum maxime cum uitello ouorum et oleo ro. em
plm. ¶ Item betonica trita et emplastrata sanat ictus
ocłorum. exper. et dya. ¶ Item si oculi loti fuerint in aqua
in qua betonica bulliatur caliginem et si quod fuerit
uicium amittet. dya. ¶ Item succus betonice cum
aqua potata caliginem et san. ad inferiorem partem dedu
cendo sanat. id. ¶ Item ead' comesta lacrimas stri
git. id. ¶ Item frequens usus caulis in cibis tergit
caliginem ocłorum. ¶ Item cuminum torrefactum non combu
stum tere et cum albu. oui et mica panis misce et pone
sup oculos ut san. in tollas. exp. ¶ Item uerbena
trita cum albu. oui nocte supligata oculis sanguinis
effusionem tollit. dya. ¶ Item in multo succo feni
resoluatur aloe et dimittatur in pelli circa. xv. dieb3
post ponatur in oculis prurientib3 optimum est. pla
tearius et cet. instans. ¶ Item faba decorticata et
contrita cum albu. oui et emplastrata timporib3 hu. fluentes
ad oculos retinet. dya. et psatc. ¶ Eadem cum uino
emplastrata oculos percussos sanat. ¶ Item acatia em
plastrata tumorib3 et uulnerib3 ocłorum mirifice prodest.
dya. ¶ Item puluis sup sericosus efficacit' delet
maculam oculis remouens san. stringit lacrimas. R.
thucie. ʒ. ii. san. dra. ʒ. i. ʒ ii. ʒ. i. tere et cribra subtilis
sime et pan̄ immitte. securius est et sine periclo et expertis
simis. exp. ¶ Itē maturet macula ante usum dissol
uentium cum oleo de auellanis coctis in aqua teris
et expressis. ¶ Item puluis factus de zuccaro et sale

gema. an̄ ponatur sup̄ maclaȝ statim dissoluitur ea G. in uiatico. ¶ Item cerusa et tuchia q̄ter extincta in aceto. ȝii. ī pun chatimie teratur ī ponatur puluis sup̄ maclam plurimū est. Jo. ¶ Item mod̄ feniculi bulli ta in aqua in olla cui sup̄ pone peluī ereā ī aquā que adheserit pelui serua ī pone guttā unā in oclo. id. ibid. ¶ Item una gutta urine patientis potest siccat lacrimas. Jo. ibid. ¶ Item amigdū. cerusa sarcocolla tuchia busta an̄. terantur ȝ urina clara ī siccent ī tēm tantur. ī pun imponat oclo duarto exp. ¶ Item ad tollend magnā maclam ocli. mod celido conficiatur ȝ aqua ro. ī ponatur in sacco lineo suspē so. ī qd̄ gratis stillaiut pone sup̄ maclam. ȝ n̄ fiat ȝ nisi sit macla magna. q̄r dissoluet oclm. exp. Item impone camphorā ȝ succo feni. ȝfram ī colatā sup̄ paruā maclam. ē instans. ¶ Item cinis cor nu cerui ꝯbusti in olla tudi lesionē oclorum sanat. ¶ Itē amid oclis inmissū lacrimas ī humores fluētes ad oclos leuit retinet ī depurat. Dya. ¶ Itē folia platani iudia elixata cum uino ī emplāta reuma et lacrimas ī humores ī fluentes oclorum sanat. ¶ Itē lac corticis salicis floridi oclis iniectus eos cla rificat ī molles confortat. ē instans. ¶ Itē succus arnoglosse inūctus dolorē oclorum curat. Dya. ¶ Iteȝ pumex incensus in igne et extinctus ter in uino ī pluizat. ponat in oclis quos ardor lacrimarum ledit eos sanat. Jo. ¶ Item albu. oui sepe oclis dolentibȝ

iuectū salutē restituit. Dya. ¶ Item olim cõe mūd
oclo immissū maculam statim delz. Expi. ¶ Itē uri
na hominis cum melle bullita et imposita oculo
delz maculam oculi. Jd. ¶ Itez puluis candi īmiss⁹
uisū acuit am̄. ¶ Itez folia malue agrestis cū mo
dico sale apposita mundificat̄ fistulaz oculi et carne
facit crescē. Jd. ¶ Item cinis fimi columbi usti cō
ficiat̄ cum aceto et siccetur. postea terat̄ et distēperetur
cū succo feni ul' morsus galline et ponat̄ succus
sr̄ maculam summa medicina est. p. lu. ¶ Item
uinū decoct̄ tormentille continue bibitū sine alio
potu et h'ba cocta singlis diebz emplastata sup oculos
per tres mēses aut quatuor aut plēs uisū restituit
illis qui hn̄t pulchros oclos et nō uident. Jd. ¶ Itē
iubene folia cū uino et sale trita et sup oclos die ac
nocte posita cōtra lippitudinē mirū hn̄t effcm̄. Idem.
¶ Itez teratur ruta cū aceto et melle coletur. et cola
tura clara ponat̄ in oclo mistuz stringit lacrimas.
Jd. ¶ Itez ad lippitudinē oclor atramentū mel albu.
oui equalit̄ tere et sup oclos pone sero et mane lacte muli
eris inunge. ¶ Itez rutā siccā et mel cōmisce et oclos
unge. certū est. ¶ Itez ad caliginē oclor collirium
mirabile distempa atramentū cū albu. oui. et agi
ta fortit̄ donec spumescat et dimitte quiescē et qd in
fluit in oclis pone noctibz singlis donec sanentur
¶ Itez corticē spine nigre iudis cū modico uino tere
et unā guttā instilla infra tres dies delebit. Jd. ¶ Itē

distempa mel attramentum et cola per pannum et guttam
mitte in infra .3. dies delet maculam. Id. ¶ Item zizania
mastica et succum exprime in oculo festinanter et mirabiliter
delet maculam. Id. ¶ Item si dentur .9. duo de aloe et
unus de mastice vel dragaganti cum aqua tepida et ferv.
sit remedium efficax et expertissimum ad visum clarificandum
et instans. ¶ Item ad caliginem oculorum. Recipe succum
celidonie feniculi abrotani et ruthe ex ipsis succis coclea-
ria duo et mitte in oculis mane meridie et sero. post
meridiem vero accipe lac mulieris puellam lactantis
et inunge oculos propter dolorem et ardorem. ¶ Ad tumorem caliginem
et sanationem oculorum verbena cum albumine ovi trita et superposita prodest.
¶ Item arnoglosse succus in oculis missus et herba superposita
posita mire iuvat. ¶ Item ad lippitudinem oculorum attramen-
tum mel albumen ovi equaliter tere et super oculos pone sero et ma-
ne. lacte mulieris inunge. ¶ Item tuciam et mel simul con-
misce et oculos unge. certum est. ¶ Item clavi cum aqua
ex ente acitoria fortiter fricatur et aqua oculis immittatur
curat oculos albores et cataractas. visum acuit. confortat
oculos et sanat diutina vulnera eorum. Constan. ¶ Item succus
radicis lilii oculis immissus ungulas eorum delet. Id. ¶ Item
cinis rosarum combustarum immissus oculos sanat et desiccat. Id.
¶ Item succus apii et albumen ovi misceantur et misceantur
mittantur in oculos euntis dormitum. G. in dieta. ¶ Item
Id facit cinis de salice sicca combusta missus in oculis.
Id. medic. ¶ Item adipes fluvialium piscium liquati et o
cl. et melle mixti oculorum claritati plurimum confert A. in dieta.

et halp. i prosunt multu̅ incipienti in ocl'o. ¶ Item
ocl'i canc caligati obtalmie medentur ut dic plus.
¶ Itez succus portulace similiter ocl'is iniect' talem
telam absq dubio delet exp'i. ¶ Item ad tollendu̅
san. i sanguine̅ anguille viue mitte in o
clm. G. in dya. ¶ Itez puluere̅ vitri multu̅ combusti
mitte in ocl'o certum est. id. ibid. ¶ Item succus
ede terrestris in nare eiusd' partis in qua fuerit
albula immissus capite vehementer reflexo albulam
manente̅ excludit id. ibid. ¶ Item ad caligine̅
ocl'or rorem matutinu̅ i succum rute i vinum
commisce i in ocl'is mitte id. ibid. ¶ Item verbena
cu̅ albu. oui trita i supposita tumore̅ i caliginem
i san. ocl'or tollit id. ibid. ¶ Itez ad pruritu̅ i pi
guedine̅ i picturitate̅ succum vel folia apij misce
cu̅ bono vino i dimitte per unu̅ diez. postea unge
vel laua ocl'os mire proficit. id. ibid. ¶ Ite̅ fel vul
turis vel aucis cum stercore humano mixtu̅ vi
no i bene colatu̅ ad visum clarificandu̅ mire proficit.
id. ibid. ¶ Item ad san. i dolore̅ ocl'or aloe i opiu̅
misce cum lacte mulieris masculum lactantis multu̅ val.
id. ¶ Item panem ordeaceu̅ calid' p medium frange
et puluere̅ cumini superasperge i ante ocl'os calid' tene.
multu̅ clarificat ocl'os. id. ibid. ¶ Item facit pul
uis siler'. h' ego. De dolore aurium. Rubrica.

Succus folior' cucumeris agrestis dolore̅ auriu̅
tollit. ¶ Item lignu̅ fraxini viride pone i

Ite̅ succus betonice cu̅ ol' rosato tepidus i ponat
auribus. et tollit dolorem.

igne et liquorem qui de summitate eius stillat· collige et
impone dolorem sedat et auditum emendat· expertum. ¶ Item
lumbricos terre oua formicarum folia rute simul trita
et bullita in oleo cola· et unam guttam illius olei tepi
dam mitte in aurem et obtura aurem cum bombace et
unge exterius circa aurem auditum amissum restaurat.
expertum. ¶ Item in cepa cauata pone oleum et succum por
ri et absinthii et lac mulieris coque sub prunis et expri
me et pone unam guttam et obtura cum bombace· ma
ne uel post ·vi· horas· aperi et unge aurem patientem in
feriorem et munda leniter optimum est expertum. ¶ Item
in tali causa multum ualet lactuca emplastrata. ¶ Item
supra canabi intincta in albumine oui multum ualet expertum.
¶ Item sola aqua cum lacte mulieris calida emplastrata
efficax est. expertum. De casu alicuius rei in aure. Rubrica. 16.
Item si lapis granum aut aliud simile in aurem cadit appo
nat aliqua persona os ad aurem et fortiter inspiret et
diu fortiter suggat idem. ¶ Item si uermis aurem intra
uit mitte succum corticis uel foliorum persice. expertum. ¶ Item
pomum maturum aromaticum calefactum applica auri
ex parte inferiori quia adheret ei uermis aliquantulum apta
mane inuenies in uermem tamen delectatur in pomi
odore idem. ¶ Item oleum amigdalarum amararum et nuclei per
sicorum mixtum aperit aures· idem. ¶ Contra uermes au
rium stilletur succus absinthii circa instane. ¶ Item
succus spume olei oliuarum. succus porri lac mulieris
masculum lactantis pone in ampulla uitri tribus diebus

et tribz noctibz aperto orificio. mire d'r restaurare au
ditu͂ . ouidi'. ¶ Item fel caprinu͂ mixtu͂ cum succo
porri auri infusu͂ dol'. tollit et auditu͂ restituit. expi.
¶ Item fel caprinu͂ lac mulieris temperatu͂ cum melle et
modica mirra su͂ma est medicina constan. ¶ Item
succu͂ sempuiue coq̄ in cepa cauata sub prunis expressu͂
succu͂ mitte auri. et cepam suppone more emplastri. iz
multu͂ in utraq3 ca͂ expi. ¶ Itez suc͂ origani cum
lacte mulieris auribz infusus tollit dol'. constan. ¶ Ite͂
succus ede͂ mixtus cum oleo co͂i auri infusus dolore͂
tollit. diascor. ¶ Item porcelliones .i. scarabei qui inue
niunt͂ in stercoribz aliu͂ triti cu͂ oleo ro. calefa͂ in cor
tice malignati si olm͂ imittat͂ et sep sup emplet͂ dolo
rem auriu͂ tollit. ib. ¶ Item si lapis uel granu͂ in au
re ceciderit impone remollitiua et iaceat sup aure͂ et si
declinauit extra tolle cu͂ unctno. si est no͂ clausis na
ribz et ore puoca sternutatione͂z si nec sic exit. pone re͂
tortam uel uiscu͂ in su͂mitate baculi plani. et auri
ut ei inhereat imitte et ejcie placeat. ¶ Itez succus
cepe cu͂ lacte mulieris iniectus dolore͂ auriu͂ tollit.
diascor. ¶ Itez succus cucurbite auri apostemate ue͂x͂at͂
mire doleo placat. ysaac. ¶ Itez succus betonice te
pe iniectus mire pficit con͂ dolore͂ auriu͂ et surditate͂
talia uicia. diascor. ¶ Itez adeps uulpis dolore͂ auriu͂
mire curat. ¶ Idez. ite͂. succus lauri auri iniectus
surditate͂ et sonos extraneos no͂ sinit manere. ¶ Itez
olm͂ confectu͂ ex cinamomo est su͂mu͂ eoz que sedant

dolore aurium. arn. ¶ Item olm in quo amigdal' amara trivus aut olm iuniperini aut olm decoctois cepa tii aut raphani omnia et singula multum auribz patientibz de fra 9ferunt. G. in pantt. ¶ Item urines aurium interficiunt succus abanty vel folior psica aut succus rad' cucumis agrestis. sedz. ibid. ¶ Item auxungia anguille cum succo cepe et iouis barbe iniciatur tepid' surditatem tollit. ¶ Item succus ysopi cum oleo mixtus et auri tepid' iniectus grauem aurium dolorem tollit. arn.
¶ Item fumigium aceti calidi multum aperit aures et 9fert auditum per suam subtilitatem. albert. ¶ Item tere oua formicar et per linteum cola et adde succum poligonie et auribz infunde uetustissimam surditatem concedat. G. in dyn. ¶ Item urina per se calida infusa humorez aurium desiccat et celit' sanat. id. ibid. dolorem sedat. G. in dyn. ¶ Item re cepas et cuminum cum oleo et frige et calid' appone dolorem sedat. G. ibid. ¶ Item murem adeps instillat' statim tinnitum aurium tollit. pli. ¶ Item adeps dolori aurium et omni alij dolori multum ualet esca lap'. ¶ Item succus cancror fluuialium dol' aurium efficacissime ualet pli. ¶ Item auxungia gliris animal' iniecta aurium campana cendat deplorata. pli. conti

Ad tollend' guttam rosaceam. guttam rosaceam.

Fiat lac cum aqua de infusionibz nucleis pinear et pinguedo sup natans lacti calido 9iungat' gutta ro. absque dubio curabit. G. ¶ Item stephi fca cum palea ordei et auene. maluae et absinthij. unge h ungo. qr

Rx. farinam ordei et farinam fenugreci et boracis equali
pondere pulveriza et confice cum succo cepe et melle dispu
mato et inunge. Ro. ¶ Item contra guttam ro. inveteratam.
Rx. camphore ʒ. i. boracis ʒ. ii. farine ciceris rubeorum.
ʒ. iii. confice cum succo cepe et melle dispumato utere. Jo.
¶ Item leonis adeps cum oleo ro. cute faciei servat
a macula candorem quem servat. plus. ¶ Item contra impetiginem
faciei. lacertam viridem vivam vel uticam albam unge
pluries cito sanatur. Gi. in Dya. ¶ Item radix lapatioli in ace
to cocta et sale coletur et de aceto locus fricetur. Jo. Jo.
¶ Item ad tollendas rugas de facie et omnem egritudinem
expellendam radicem cucumeris siccam tere et cribra et
misce cum aqua frigida. tunc lava et hoc fiat per tres di
es et videbit mirum effectum. Jo. ibidem. ¶ Item ut totam faciem
facias candidam de sanguine tauri faciem linias ma
culas tollit et limpidam reddit. Jo. ibidem. ¶ Item fimus
columbi in aceto tritus et appositus omnem maculam
delet faciei. expertum. Ad dentes. Rubrica.
18 Si lavis os et dentes semel cum vino decoctionis
radicis timmalli numquam dolebunt. expertum. et Dya.
¶ Item sal et pasta et ad ignem combustum suppone dentibus
perfecte sanat. expertum. ¶ Item vehementi dolori mitte
succum edere terrestris in aurem partis dolentis. dolebit
parum sed statim dolor cessabit. expertum. Dyn. et Gi. ¶
Item ancora vel urina tranglinus fricetis in nare. Jo.
facit. ¶ Item semen iusquiami pone super carbones
et fumum per embotum recipe in dente vermen cadent.

Fac tu cere nove ... et simul mixta cum cera
et ... compasta ... et fac rotunditate ad quantitatem unius
... ut placet ... accipe unum scutellam et fac unam formam
sicud tortarolo et ... cum sive candela et pone dictam
placentam super uno ferro bene ignito. Item quod fumus spargatur et coniunctim
... tortarolo et fumiga dentes ... et exibunt ver
mes ... sive ... expertum

dolorem sedat. expi. ¶ Item unge dentē de medulla cu
balli certum est quia sanat. ys. ¶ Item farina nigelle
posita in dente perforato cito sanat. ys. ¶ Itē lavetur
os de apozimate bedegar: dolorē tollit ēē instans. ¶ Itez
imple dentē de dente raphani et fricentur gingive dolorē
tollit. dya. ¶ Item ut nunqm doleant limatura cornu
cervi bulliatur in aqua in olla rudi et immitte sepe in o
re ubi dolor est. dya. ¶ Item iunii vel aqm sin cum
decoctiōis cucumis agrestis ore tenta dolorē dentiū lon
gius arcz. ys. ¶ Itez succus cicoree positus in nare cōtr
dolorē oppositi dentis tollit. dya. ¶ Itez os dactili acce
sum pones inter dentes et tolles dol. expi. ¶ Itē in suc
co tota vitis coque corticē radicis mori usqz ad me
diū. lava os et dentes et nunqm dolebunt. exac. ¶ Item
unge dentes cum succo cepe qualz die nūqm dolebit.
exac. ¶ Itez frica dentes sepe cum radice pastinace et
tollet immensū dolorez coz. ys. ¶ Item scripsit bernard
in suma quā almagestū vocavit. qd si dente hoīs mor
tui dens dolens tangatur absqz dubio liberabitur.
ys. dicit. expi. ¶ Itez radix diptāni portata tollit do
lorē dentiū. expi. dicit ēē certū. ¶ Item quedā herba
formata ad modū dentiū dolenti denti applicata tol
lit dol. dentiū. sicut ego sum expertus. ¶ Itez radicē
intrinsecā nucis tere cum oleo et succū in aurē mitte
aliam ē. qm dens dolz et liberabitur. expi. ¶ Itez contra
fortē dolorē violas coque in vino et tene in ore. expi.
¶ Item granū unū opii teneas inter dentes stupesa

ciendo tollit dol'. Jo. ¶ Jtem acetū in quo radix ī
quiami bullierit dol' tollit. Jo. si inde os lauetur.
et diu teneatur. Dya. ¶ Jtem cornu cerui adustū
donec albescat tritū absterge dentes fortit' stringit
gingiuas. & sedat inflatū dolorē. Aui. ¶ Jtez tē
duas dolsas aliy. & liga sup brachiū illud a q̃ p
te dolz dens ppe manū. totū dol' attrahit. G. in pas.
¶ Jtem ex pte dolenti stilla in aurē succū blete
& cucumis asinini folior dol' dentiū tollit. Dya.
¶ Jtez in decoctōe origani lauentur dentes ul' sci
pos accensus ponatur in dente sup oms herbas in
uat. G. uiaticus & 9stan. ¶ Jtez serapinū inmissū
cauo denti inmissū dol' tollit. Dya. ¶ Jtez acetuz
decoctōis coloquintide diu tētū in ore sumimū est re
mediū. ul' si in cortice eius coquitur. cē instans. ¶
Jtez lac titimalli cū farina frumēti pistatū. et i
foramē dentis pōitis frangit dentez 9stan. & Dya.
¶ Jtez imple clauū dentez de gūmi ede. dol' tol
lit. Dya. ¶ Jtez tangatur dens dolens cū radi
ce apiy ranar. dol' statim tollit & dentez frangit.
Dya. ¶ Jtez laua cum aqua decoctōis balaustie
et suppone puluerē balaustie dentes molles fir
mat & reuma phrīco dol' tollit. Dya. expi. ¶ Jtez
fac gargarismū saluie tirte pecireti ysopi. elle
bori nigri rad' cucumis asinini radicis calamēti
& stiptis origani. & de parte eius mitte in aurē
partis dolentis cum olo. expi. ¶ Jtez pone h'ba

scabiosam tritam super dentes. ¶ Item lactucas in
oleo coctas tepidas sup pone. ¶ Item si dolor exce
dat sr pone opiu cum vitello ovi semicocto distem
peratu. ¶ Item si dens cavus impleatur stercore
corvi dentem rumpit et dol. tollit. ¶ Item quinque
grana seis ede et testa malignati cum oleo ro. di
stempa. et dextre auri et infunde dol. dentis sinistr
tollit. et e. dyns. ¶ Item radix iusquiami igni
fortiter calefacta si applices denti et radicibus eius ci
to cadit p se. cave ne aliquos tangat. quia omnes ca
dere fecit. ¶ Item pulvere piretri confice cum lacte
titimalli et galbani et pone sup dentes dentem fran
git et dolorem angit. constan. ¶ Item radice ebuli de
tem circa dolorem mox tollit dol. expi. ¶ Item succu
asfodilli pone in aure et tollit dol. dentis partis oppo
site. dya. ¶ Item facit idem succus cicoree. id. ¶ Item
radice iusquiami coque in aceto qui teneatur in
ore immensu dol. dentiu tollit. constan. ¶ Item succ
nasturcii portatus in aure illius partis a qua
dens dolz. tollit dol. id. ¶ Item. i. radix malve
admota denti dolenti. dol. tollit. id. ¶ Item extrahe
sine ferro radicem sene coils et tange cum ea locu dol.
3. diebus. et tamen repone eam in loco de quo eam era
dicasti nimus vivat. nunquam amplius iste dens
dolebit. pli. ¶ Item ysopus bulliatur in aceto et inde
foveatur dens. dol. cito tollit. constan. ¶ Item radix
pentafilon dentis tollit dol. dya. ¶ Item decocto

foliorum tamarisci dolori dentium subuenit. ys. ¶ Item
puluis factus de dentibus canis appositus dentium
fugat dolorem. Sextus ad octo. ¶ Item dens tactus
cum lacte canis appositus emittitur citius. ysidorus. ¶
Item aqua vel vinum in quo decoquntur folia pruni
vel cortex radicis eius sepe lota dentes et gingiuas
firmat uuulam et totum os ab omni querela defendit.
Dya. ¶ Item cerebrum perdicis cauo denti immissum ipsum
rumpit et dolorem tollit. ys. ¶ Item succus radicis peu
cedani vel herbe foramini dentis iniectus dolorem
non admittit. ys. ¶ Item radix sparagi trita et cum la
na dolenti denti admota ipsum sine dolore deiicit.
Dya. ¶ Item folia saluie super dentem dolentem posi
ta dolorem amputant et dentes qui cito a frigidis
leduntur confortant ut a frigore non ledantur. expertum.
¶ Item ruta cum vino cocta et super dolorem gene
super emplastrata siccando humorem tollit dolorem. expertum.
¶ Item si de pice cedrina que cedria dicitur impleas den
tem cauum ipsum quassat et rumpi facit. et si diu tenu
eris in ore omnino dolorem tollit. Dya. ¶ Item mastix
mollificata cum albumine oui crudi apposita iungit fis
suras labiorum. expertum. ¶ Item caput stellionis super
dentem dolentem positum statim sedabit dolorem. G. i
passionarius et aui. ¶ Item puluis cornu ceruini ponatur in
foramine dentis et eradicabitur. aui. ¶ Item radix apii
collo suspensa sedat dolorem dentium. ysidorus. ¶ Item succum
edere terrestris mitte in aurem eiusdem partis que dolet

dens mirabilis est effectus. G. in pass. ¶ Item si dens
sepe lavetur cum decoctione radicis bedegar inno
dentes firmantur et gingive corrose sanantur circa
instans. ¶ Item decoctio balaustiarum vel pulvis
appositus idem facit. Idem. ¶ Item pulvis coralli ap
positus est summus in confortatione dentium gingivarum.
avi. ¶ Item mastix masticatus dentes corrosos
firmat circa instans. ¶ Item radix millefolii ma
sticata ieiuno ore dol. dentium tollit. p. luc. ¶ Item
radix maiulei portata et masticata ieiuno ore do
lorem mox sanat. Id. ¶ Item folia fragarie masti
cata statim dolorem dentium tollunt. certum est et exp
tum. expi. ¶ Item lignum fraxini acutum incende et
dum ardet impone denti cavo prius impleto tyria
ca valet plat. ¶ Item corpus rane et propria pin
guedo applicata feliciter facit dentium avulsionem.
ideo dentes cadunt alium similium cani. avi. ¶ Item
gingive fricentur cinere dentium delfini multum iu
vantur et etiam dentes vel si tangantur ipso dente. — Item betonica cocta in vino et in ore retenta . tollit dolorem dentium. .19.

De sanguine a naribus fluente. Rubrica.

Succus stercoris porci expressus in naribus sanguinem
stringit constan. ¶ Item cave ne cingulum aut
ad eius stringat corpus et teneatur plena manus
de herba sanguinaria vel bursa pastoris. ante oculos et
fixe aspiciatur solo aspectu retinet sanguinem. expi.
¶ Item succus maurelle ponatur super caput si flu
at a dextra narе. sinautem super splenem. san. stan

git. Jo. ¶ Item pulvis fabe decorticate impotatus
sanguinez retinet etiam de vulnere. Dya. ¶ Itez in
dictis faba posita sup vulnus consolidat et san. re
tinet. expi. ¶ Item lapides fridi positi sup tempor
venas et bene pssi retinet fluxu. Jo. ¶ Itez succus
urtice in naribz imissus san. facit fluere fronti ill'
illinitus fluxu stringit. Dyas. exac. ¶ Itez mille
folium odoratu vl' bibitu retinet imissuz provocat.
expi. ¶ Item lapis iaspidis portatus et applicatus
retinet lapidarius. ¶ Item cinis feris de radice
urtice naribz insufflatus mire stringit san. expi.
¶ Item sanguis ipse fluens combustus et pulvis
eius naribz insufflatus fortissime stringit. et vul
nera solidat. Jo. ¶ Itez si fluat a sinistra ponere
ventosam sup splenez si a dextra sup epar. si mulierz
eadem tantu sup mamillaz expi. ¶ Itez in mulierbz
ponatur stupa intincta in albu. ovi super mamil
lam ptis fluentis cum succo maurelle. Jo. ¶ Itez
testa ollas cumpsa cum argilla et aceto et albu. ovi sta
tim confert. Jo. ¶ Item iaceat supinus et totus nu
dus et distilletur sup faciem eius aqua frida cum
aceto. h est secretu. G. ¶ Itez si infundantur pili lepo
ris in aqua et in aceto et imittantur. erit mirabile. exp.
¶ Itez sanguis vacce iniectus cito sup poste vul
neri statim sanguinez stringit constan. ego quod
plus iz usus. ¶ Itez cinis cornu vacce iniectus
cito retinet. expi. ¶ Itez pulvis feris de attramento

sup positus uulnu cum cinere radicis filicis sang
nem stringit et uulnera sanat. ¶ Item cinis rane
combuste in olla bene sigillata omne fluxu etia
de uulneribz sistit solidat et uenas. et arterias sanat
combustiones. Ge. ¶ Item sanguis fili. pdicis. tur
turis. columbe impositi. sanguine de uulne fluen
tem saluberrime curant. Dya. ¶ Item urina hois
cum cinere utris emplastata san. sistit a. ¶ Item
cineris sitracu puluere thuris al. mixtus et insuf
flatus sanguinez efficacit stringit. expi. ¶ Item
mastica radice urtice donec possis transglutire absz
dubio stringetur sanguis. p. luc. ¶ Item mastica
purtam et statim retinebit si in ore eam tenueris
no poteris emitte san. expi. ¶ Item psilius cacabi
ul sartagis extius cum succo urtice confes et im
missis naribz statim retinet san. id. ¶ Item gip
sum 9bustu 9 pilis leporis tritu et 9 albu. oui em
plasta san. retinet. et dearria 9stan. ¶ Item quedz
herba que uulgalit dr cauda trita posita sup uena
que mamilla san. retinz undecuq fluat. est ea hba
hns stipites quadratos et cauos. et folia aliqntulu
spinosa et mollis. et 9frangitur multu lac emittit
expi. ¶ Item cinis rane 9buste positus sr sanguis
locum stati retinz fluxu eius. pli. et a. ¶ Item
fimus apri recens precipuu est remediu contra
fluxu sanguis a naribz. i libro de na rer. ¶ Item
siccus fimus asini naribz ul uulnu iniectus

¶ al. est cu aceto

fluxum sanguinis etiam vene arterie stringit olo ipsius.
¶ Item pentafilon bibitum vel illinitum stringit mirte
dyas. ¶ Item cinis plumarum galline insufflatus
20. stringit san. expi. De paralisi lingue Rubrica.
Si lingua subito propter frigus distorqueatur statim
fac gargarismum decoctionis salvie rute pureti.
calo. confert. expi. ¶ Item pone in ore et sub lingua
pillas istas. R. castorii pureti radicis peonie conficc
cum tyriaca magna multum valet. expi. ¶ Item unge cerebrum
cum olo laureo vel cum olo de unipo vel con artagon. in
tiaton. an. acutis cum castore pureto valet in omni palisi
defrida. ¶ Item ruta puretum salvia sinapis cina
mo. sal. bulliant in oleo usque ad medium. et ungatur
multum confert. ¶ Item si nervus motivus impe
diatur fiat emplastrum super occipicium. unde oritur con
pice. cum oleo antiquo axungia ursi. stercore colum
bi et viva calce fimo humano. castore pureto. ¶
Item si ledatur nervus sensitivus pone emplastrum in
prora capitis quia unde oritur si alibi est origo mor
bi pone ibi et non super membro leso. hec omnia usque huc
expi. ¶ Item si lingua inficiatur superduc saphirum elec
tum. quia tumorem solvit lapidarius. ¶ Item
si uvula nimis laxetur fiat minutio si competit.
et post fiat gargarismus cum aqua et aceto et de
coctionis balaustie et camphore glandium et similibus. ¶
Item si fiat pulvis de pipere et acatia supponatur
uvule cum pollice hec duo ego. ¶ Item impleatur te

sta nucis media de pice. galbano. oppopo. i calid' appo
ne fontinelle colli. post occipitium multum eleuat uuu
lam trahendo. et melius est si ponatur alia per cancel
lo per medium et pars uacua apponatur uertici capitis
raso. h. ego. ¶ Item totum ouum bene coctum remoto
cortice pistum aliquantulum apponatur uitici. expt. ¶ Item
confrica[t]ur gummi rute. semen sinapis th. pix. opo
po. galba. calida actu apponantur ista in cronico mor
bo. h. ego. ¶ Item cauterium cum auro est ultimum re
medium. expt. ¶ Item cinis radicis caulis combusti sub
iectus uuule eam leuat desiccando humorem. dyn.
¶ Item in squinantia primo fiat flebotomia ma
gna postea inter gargarismus intus et extra
ut euaporatiuus ut materia extrius euaporet unde suc
co solatri in quo lentes bulliantur intus. constan. au'
de aceto et melle decoctionis balaustie acacie ypoquistidos.
h. ego. ¶ Item stercus caninum intus cum galla insuf
fletur. et desuper emplastrentur quod mirabilissime iuuat co
stan. ¶ Item cepa teratur lilii et ficus et fermentum
distemperetur cum lacte porcino quod coctum et gargarizatum
sua proprietate rumpit. r. pen. ¶ Item lunatice maxime
que inueniuntur in arboribus emplastrate super omnia ualent
ad squinantiam rumpendam. expt. ¶ Item ysopus coquatur
in aceto deinde fiat gargarismus et constringitur tumor
uuule maxime si flos eius siue puluerizatus uuule su
ponatur digito plane. ¶ Item uentosa supposita ca
piti raso eam attrahit. et sic eleuat. h. ego. ¶ Item

fac pultes de farina siliginis q̄ta liquidas. et aceto decoc
tionis rute. apri eos et da ad sorbendū. loquelam amissā
restaurat effectu mirabili. exp̄i. ¶ Item cinis radi
cis anete uuulam inflatā et siccat. D̄ya. ¶ Item
radix celidonie trita bulliatur in uino de quo fc̄ō
garga uuulam siccat. et caput purgat et instans.
¶ Item dyamoron acetū mel. mixta gargariza
statim siccat uuulam et flā consumit. Nicolaus.
dicit dyamoron omnia adiuuant. ¶ Itē radix cau
lis auulsa que p̄ea nō tetigit terrā suspensa collo
patientis certos uuule morbos tollit. ¶ Itē emplz
fcm̄ de stercore canis et hominis. et felle taurino mī
tū ū. Gili. ¶ Item fiat garga. de decoctōe ficuū
siccarū et fimo canis cito apit apa. Gili. ¶ Item
audiui a plib; expertis q̄ ūbena trita et emplāta
calā sanauit plures squināciā desperatā. exp̄i. ¶
Item dicit dya quod ligata sup tūores eos aperit
et spgit. ¶ Item flos oclī bouis omī tp̄e squinanciā
n̄ pmittit nasci. dya. h̄ba est. ¶ Itē terra nidi p
yrundinis tumorez faucium et mamillaꝝ emplāta
soluit. dya. ¶ Item balaustie et campho puluē
zata sunt bona medicina ad soluendū uuulā. auī.
¶ Itē galla cū sale ar. bonū est. io. ¶ Itē istud
est expertū. R̄. sem. ro. lib. i. succi barbe ytrine ʒ. iiij.
decoquātur cū melle et fiat gargarism̄. iiijor mō. io. ¶
Itē ad squināciā periculosam cōbure yrundines in
olla rudi et puluerē misce cū melle. et cū pēna gulā

interius unge. G. in pus. ¶ Item in pirallo tolle san-
cium ventosis de inter spatulas multum minuit mati
am et attrahit ad oppositum. Jo. ibidem. ¶ Item involua
tur tota gula exterius lana sucida intercector psopi
et oleo olivarum. G. in viatico. ¶ Item in aqua frigida vel
liantur in vino forti maturo. agrimonia dyaltea. et super
ibi intingantur et involuatur collum maturatur ei
et dyaforensim facit idem. ¶ Item filum sericum intinga
tur in sanie nisus. et cum filo isto rupta transglutiatur
multum iuvat. Jo. ¶ Item stercus canis albi sola ossa
comedentis gargarizatum et exterius emplastrum multum
iuvat. idem. similiter stercus infantis. ¶ Item sanguis humanus
siccus cum melle confectus squinanticos curat. idem Dyas.
¶ Item fiat emplastrum exterius de stercore hominis et femine
eo et visco arborum et cinere thimi combusti et aranea cyrogil
lorum hoc maturat attrahit exterius et rumpit apostema. ¶ Cui
collum circumdatur aquosum qui videtur nervus. et
quod cito pervenit ad gulam suffocatus est homo. inci
pit enim a parte posteriori et facit duas caudas et coniun
guntur in guttur quibus coniunctis mortuus est. ¶
Accipe contra hoc stercus caninum bene albium et siccum. et te
re ponas in olla nova et bulliat in vino forti quo
usque denseatur. et ponatur calidum in collo toto et ligetur
tur et fiat flobotomia sub lingua tam cito curatur expertum
hoc ego. ¶ Item diligenter caue ne utaris exterius
repercussivis sed dissolutivis et attractivis et matu
rativis interius autem vero dissolutiva apostematum et interius reper

cissiuus in augusto ptum dissolutiuus ptum repercu
tiuus. in statu itteve dissolutiuus interius. h ego. ¶ Jte
scabiosa gargarizata bibita et emplastata squinanciã
desperatã sanat. expi. expertissimũ est. ¶ Jtem in ore
apto pone baculum ne possit claudi considera locum
apostematis. et cum ligno acuto crepa. nl' enim est
ita efficax. platearius et quod' plies expertus. ¶ Jtez
ad uuulam eleuandã calidissimũ sal liga in panno.
et appone fontinelle colli inl'uz expi. De egritudi

21. G ummi nibus pectoris. Rubrica.

G eciason solutũ cum uino ueti et datũ ad sor
bend' exaspatas arterias pectoris optime leuit. dya.
¶ Jtem auellane assate et trite et date antiquissime
tussis maliciã sedat. ¶ Jtez contra stillicidiũ reu
matis antiquum. et pictin plonis raso
capite apponatur emplm de se. sinapis. et cepa et ulce
bitur cutis et reuma siccabitur. ¶ Jtem bacce lau
ri bulliant in aqua et fumus receptus per nares
et aures frigid' reuma siccabit. ¶ Jtem fiat suffu
et introitu lecti de lapdano et olibano positis super
prunas et nl' melius reuma siccat cebz confortat.
h ego. ¶ Jtem assa fetida data so cum ouo sorbili
oppilacõez factam de grossis et uiscosis humoribz in pl'
mone apit et asmaticos curat cc' instans et constan.
¶ Jtez gũmi pini seatibz sanitem miro m̃ subuenit.
et oclatas clausas toracis apit. et pulmonis uisca
expurgat. dya. ¶ Jtem puluis mox sicorv esbutti

Jte ad apostema i pectore fiat flobotomia a parte
otraria. Jte aqua decoctionis ... et liquiritir bibit.

niu͞ veneficiu͞ sentitibꝫ carne. ¶ ad purgand' pect'
accipe rutam abrotanu͞ pulegiu͞ pratale mentaꝫ
ꝛ apiu͞. de ꝯpistis. v. h'bis fac claretum ꝯ melle ꝛ bibe
ieiunus ꝛ q͞n ibis dormitu͞. ꝯ ꝛ post nichil bibas.
¶ ad tussim siccam ꝶ. radicis ungle caballine ꝛ di
das in rotlas. ꝛ sup tegulam calidaꝫ pone ita ut pa
tiens bene copertus fumu͞ eius in ore recipiat don͞
sudet ꝛ euadet si sepe fecit. ¶ Item ad tussim uinu͞
albu͞ bullias ꝯ sumitate biance. ꝛ sanguinem dissolue
ibi ꝛ da bibe. ¶ Item lexiuiu͞ fcm͞ de cinibꝫ maxie
quercus hu͞orꝫ sup'fluu͞ dissoluendo ꝛ consumendo
pulmonis apit efficacissie opilatões maxie que ex
ca͞ uenenosa fca͞ est m̄. D͞ya. ¶ Item pulmo uul
pis specialiter uꝫ anelosis. ꝛ om͞is structure pl'mōis
ꝯtrus. ꝛ ꝯsta͞n. ¶ Iteꝫ puluis ossis sepie cu͞ aqua.
¶ Iteꝫ lingua arietis comesta sepe est utilis. G. ꝛ uia.
¶ Iteꝫ pl'uis canis aspgatur sup filtru͞ ul' pannu͞
intinctu͞ melle ꝛ an'ta ueri liqfca͞ ꝛ ponatur super
pectus ul' sup collu͞ squinatici multu͞ uꝫ. G. in uia
ti. ¶ Iteꝫ semen sinapis c͞ficiatur cu͞ carnis ping
bꝫ ꝛ detur in sero dissoluit grossu͞ humore͞. ꝛ apit
pulmōis lesioneꝫ ꝛ opilatoeꝫ. ꝛ apit uias hanelit'
ꝛ pulmōis. ¶ Ite͞ fumu͞ auripigmti p os receptus
asma de hu͞oribꝫ uiscosis soluit c͞c instāis. ¶ Item
ad illos qui amittu͞t uoceꝫ pro cantu. ꝶ. rad' enule
campane ysopi. gitini. ara. alsonia. alqu͞tuta. ficus.
passas. h' multu͞ lauetur ꝛ an'ta diu bulliat. ita

ut totus succus eat in qua remaneat et coletur
bene per pannum taliter ut non remaneat in illo succus
et illa servetur et mane et sero a paciente tussim ca-
lidam sumatur. Item gerologodion est unguentum
vel medicina ad clarificandum vocem. Contra fri-
gidam tussim vinum decoctionis ysopi et ficuum siccarum.
p mamill. R. Ad tumorem mamillarum lactucas in oleo cocta[s]
tepidas suppones. Item qui spuit # da ei bibere # sanguinem
continue quod vulgaliter appellatur linga passina
et statim cessabit. exp. Item anxungis galline an-
seris porci. anatis medulle bovis butiri recentis
olei viol. ana. conficiantur omnia insimul et addatur
cera al. et gum. am. et dyagantum ita ut sit ad similitudi-
nem unguenti et fiat prius stupha super pectus cum
decoctione malve donec sudet et tunc ungatur pectus
et supponatur pilus vulpis ut excius plus iuvat.
G. in via. Item ficcus siccas et liquiricia coque in
vino albo. cl. G prius imple ficus semine sina-
pis. vinum bibat quia nocte qui comedit sic certum
clausuram pulmonis aperit ut possit respirare. exp.
p vomitu . . o. Dya. Item sirupus contra emotoicam quo vel melius vel
efficatius nichil valet. dicit gilbertus. R. pro psilio dias-
chymolee. boli. ar. acacie. coralli. ru. plus san-
nuinie. mente. psidie. galle. balaustie. gum. dr.
saurifici. corrigiole. se. arnoglosse. rosarum. sumaci.
sumac. sanguis draco. sanguinarie. ana ʒ. vinum
zuc. lib. iii. fiat sirupus cum decoctione citoniorum

lenticule · mespilorum · multum ualet emoptoicis · emor.[18]
dissinterie uomitui et fluxui menstruorum et similibus. 22

Coque De sincopi. Rubrica. et ianitione.

gallinam in uase undique obturato donec pre
fumus quod due partes sunt consumpte. tunc extrahe
et applica gallinam fumantem naribus infirmi et da
potui si fuerit cum gallina confortat cor. sume in-
cube. ozimi. antos et salvia melius erit. hoc ego. lac ca-
prinum multum ualet. ¶ Item da istud electuarium. quod ...
limatura auri ʒ i. margaritarum ʒ i. mac. ʒ ij. cube-
spodii. rasure eboris ossis de corde cerui. serici com-
busti. ozimi. antos. ana ʒ ij. coralli al. et ru. ana ʒ i.
garioph. ʒ i. zucc. lib. i. mu. ambre. ana ʒ ij. mira-
biliter confortat in omni specie sincopis. hoc ego. ¶ Item
si fuerit ex sudore uel calore nimio da zucc. ro. cum aqua
frigida et asperge cum aqua ro. ¶ Item corallus insuper
confortat animam. ¶ lignum aloes. muscus ambra. mac.
ozimum antos et salvia confortant cor spiritum temperando.
et calorem naturalem margarite corall. rasura eboris. os
de corde cerui et salvia confortant spiritum et san. corporis puri-
ficando et calorem alterando. tyriaca et salvia confortant
cor ipsum a ueneno defendendo et ipsum confirmando
hoc colliguntur ab auctoribus. De ~~inanitione~~ singultu 23

Semen aneti torrefactum et Rubrica.

odoratum singultum tollit et eructuationem.
Dyas. ¶ Item betonica confecta cum melle et data
ad modum fabe sanat digest. cibum post cenam. mac. ...

aufert uomitum. Dyas. Item eadem aufert dolorem sto
machi et tussim et suspiria. Item origanum pota
tum cum aqua calida statim tollit morsum stomachi.
Ys. Item gm masticum uino uet. solutum et potui datur
fastidium et nauseam sto. tollit. Dyas. Item aqua
decoctionis apii ozimi estuationem sto. compescit. Ys. It
apium aquaticum cum mica panis et cataplasmatum ar
dorem sto. tollit. P... Item corallus tritus cum
aqua bibitus sto. dol. et uentris sedat continuo.
Dyas. Item tantum malagr. cum aceto cortice et accipiatur
lib. i. bulliat sic donec inspissetur. detur paruum cum
uino cum aqua frigida optime temperat appetitum aut
Item succus malorum gr. cum farina ordei emplastrum
sup. os sto. morsus corporis tollit P... ex experimento.
Item apium mad. cocta et potata id facit. expi. Item
ubena posita in sinu uel comesta mire excitat ap
petitum. certum est expi. Item succus ebuli datus cum
melle. ix. diebus sto. et uentris solutionem p. luc. Item
radix artemisie et feni. et folia absinthii. simul tere. et
da bibere cum melle tepido statim uomitum tollit.
Ys. Item mastix cum albu. oui et aceto confectus
ponatur sup fontinellam sto. ipsum confortat et uomi
tum retinet circa instans. Item zeduarium masticatum
a ieiuno transglutitum. dolorem uentris tollit. Dyas.
Item aloes sup omnia iuuat sto. Ys. Item contra
dol. sto. de sicca terat. cyprus et bulliatur in oleo et sic
emplastretur. calidum precipuum remedium est et instans. It

fiat emplm.

fiat emplim de ʒ. iiij. olibani et ʒ. iiij. ce. et ʒ. s. g. ga
riofi. circa instans. De lesione pulmonis Rubrica.

Aliquando pulmo leditur ex calore desiccatiue. sicut accedit in febribus acutis et post inflammationem sitim aliquando ex clamore. aliquando ex stillicidio reumatis. aliquando ex ustione salsorum que nimius siccant. quandoque ex acetosis que exasperant. ¶ lesio ergo ex clamore sumo. pulmonis. calore. facile soluatur si in trottu dederis ei bibere aquam frigidam in qua sit coctum liquiricie et sil' quam aqua transglutiat penidio. et si tota nocte moretur et mane quando surrexerit modicum panis in aqua eadem sitim extinguit istud ego. et hoc facit aqua simplex. ¶ Item stillicidium retinent ea que dixi supra in capitulo de tusse et tussi multi ualere quod ualet quod rx. gu. ara. dragag. añ. ʒ. ij. olibani ʒ. s. conficiantur cum melle expi. ¶ Item carica plonis tussis numquam sine febre catarus. ¶ Item catarrus est in capite quando descendit ad nares dicitur corrza. quando ad fauces dicitur branchos. et quando ad pectus dicitur tussis credo quod totum hoc est a reu uel fleume descendente a capite. s. cerebro. De pleresi.

Ad pleresim primum consilium Rubrica. flebotomia opposite partis. ¶ Item post confirmationem debet fieri ab eadem parte. quia in primo fluxus ad oppositum diuidendus est. sed postquam est humor coniunctus euacuandus est. per primam utendum est calidis repercussiuis. ut membra confortetur. et materia non recedat. sed si non sunt ab initio facta actu uel repercussiuis primum

29.

24. i. dolor lateris acutus cum febre et cum sputo sanguinolento

euaporatiuis. et partim maturatiuis. et post con
firmationem euaporatiuis et confortatiuis maturatis
inter que optima est uesica circa plena decoctione
camomille et mellilotti fenugr. et filiu a principio
numquam facies euaporationem quia faceres maiorem attrac
tionem quam operatur dolor et eorum appositio quia omne eua
poratiuum attractiuum est apte inicium uita oleo diure
tica. quia humorem subtiliando et uias aperiendo auget
ueruntamen. Vtere autem maturatiuis et inglossatis. et diuti
uis sicut est radix altee. sic liquericie. se. lini. fenugr.
spodium. pultes ordei. et folia. capill. ue. se. est diure.
se. papauis al. mixta calis. ¶ Item accepi a quodam
fide digno hoc esse expertissimum. et sine periculo quia sanati
sanie et humorem plereos extre facto teratur ra
dix scabiose lib. s. coralli. ru. ℥. i. ℥. ii. uel. quod suffi
ciat fiat sic in ptisana. et cum incipit prefata decoc
tio imponas libram unam succi scabiose et plus
coralli. et non coletur bonus haustus. detur patie
ti statim rumpitur apostema et per sputum expellit sic secrete
curabat omnes caros suos. ¶ Item massam fictam
sicarum tere cum axungia uel oleo com. et super empla. sic
curauit ysaias ezechiam. ¶ Item fiat emplastrum
de radice altee cocte et fenugr. farina. et se. lini et
butiro. hoc ego. ¶ Item succus betule et nasturcii a
na. misceatur cum axungia porci uetusta liquefacta.
et addatur farina fenugr. se. lini. et frumenti et in
corporentur bene. istud speciale est preseruatiuum et replenitiuum

Regius. ¶ plesis est dolor lat'is acutus cum feb're
et sputo sanguinolento. unde pleuretica passio dicitur.
¶ Item fiat emplastrum optimum de farina fenug'. et
se. lini. et frumenti. et uino conficiatur panis cum buti
ro. et talis panis coctus calidus apponatur. ¶ Item
farina fenug'. se. lini bulliant in oleo uiolaceo et
butiro et misceatur cum malua dissoluta cum axu'gia
porci recenti totum sil' calefiat. et sepe empl'r et sepius
remoueatur. plat'. ¶ Item imbibatur lana in dy
altea. et butiro et inde locus sepius inuoluatur. idem.
Ad laxandum uentrem. ad uentrem laxandum. 25.
fel tauri. aloe. et salge et oleum commisce. et inunge
umbilicum ani in momento prouocat secessum. G. in dyn.
¶ Item radix ciclaminis trita et sup' umbilicum posita
uentrem mouet. ¶ Item eiusdem succus suppositus cum
bombace et lana stercora purgat. Dyas. ¶ Item cera
sa dulcia mane ieiuno stomacho cum suis nucleis
deuorata uentrem copiose mouent ut pedum im
plicatam infirmitate liberent. Id. ¶ Item colloquintida
mixta melli et felli tauri et supposita uentrem depo
nit. Id. ¶ Item pilla. i. statim mouet uentrem. exp'i
mentum est. ¶ Item succus ciclaminis intinctus in la
na uel bombace et ano appositus stercora educit.
Dyas. ¶ Item radix malue cocte et trite et frixe cum
axu'gia por. ueteri addito furfure apposite sup' sedem uen
trem mouet. ¶ Item radix ebuli uel succus medi
ani corticis sambuci cum axu'gia et puluere stercoris

nucis mixtus et pectini appositus ventrem mouet. Jo. ¶ Item super positorium de sapone cum muncto bu tiro et superasperso sal. gem. vel com. ventrem mouet. Jo. ¶ Item puluis radicis brionie confectus cum felle bouino vngatur super umbilicum vel empletur ventrem mouet. Jo. ¶ Item malue vel mercurialis cum axungia porci cocte et comeste ventrem salubriter mouet. Jo. ¶ Item radix elli al. hmo. esule squi mi. acori spurge. coloquintida aloes. ana confice cum ueteri axungia porci. cum volueris laxare ventrem munge plantas pedum. si uis uomere munge volas manuum. cum volueris stringere laua vel munge cum marciato. Gi. ¶ Item circumunge ventrem de herba toracii. et absque dubio purgabitur. Ge. ¶ Item lardum crudum in atramento tritum munge et pone statim herbis solutiuez. P. luc. ¶ Item comedas nebulas de farina cataputie et fructum multum lauat. ¶ Item imple testam nucis mediam butiro et liga super umbilicum et tene ita tota nocte et laxabitur sufficienter. caue tamen ne ibi nimis moretur. quia uim retentiuam destrueret. uidi hoc solo beneficio patientem constipatum usque ad sincopum laxatum. ¶ Item succum elli. m. munge super umbilicum et super pannum intinctum cum oleo si succum non potes habere puluerem radicis eius cum succo pollipodii et morelle et radicis cucumeris asini confice et munge ut supra. et si uis ut vomat cum supone propter quis ... acacie

i. brionie

et. mg.

spody. cabe an. 3 opy. ʒ. s. G. in. dia. De restrictio
Sterrus canis sola ne fluxus ventris. Rca.
ossa comedentis fortit stringit ventre aui.
¶ Item tyriaca confert vehementi fluxui omi. sde.
¶ Itez asseratur rapa 3 risi 3 milium. post teratur 3
fiat pulmentum cum lacte vacce vel capre multo
cocto. 3 anxia. ren. capre liquefacta. 3 farina coriz.
multum stringit. ¶ Item michi detur actu calid et
sicc. aui. ¶ Itez opium suppositum retinet fluxum
ventris. sd. ¶ Item sumat vnc retinz fluxum ut
dicitur quod qd suspensum retinet ipm. sd. ¶ Itez
reubar inest mirabil proprietas in retinendo flu
xum ventris. sd. ¶ Itez lac in quo sepum capruni
coctum sit stringit ventre. G. in passi. ¶ Itez po
lenta de orza. i. spelta ad facto. id ibid. ¶ Item
radicis altee decoctio bibita dissinteriam in pleni
iuvat. dias. 3 aui. ¶ Itez ventosa cum igne se
ventre posita iux. iiij. horas retinet omm fluxum
ventris. aui. expertum. ¶ Itez caseus antiquus multum
coctus 3 siccatus si detur. ʒ. i. e bon omni re. Gal. in
passi. aqua in decoctois eius est optia. aui. In p
statim purgetur matia. cum mirabol aliquan
tulum torrefactis mixtis cum aqua ro. sm exigentia
rn. 3 statim post cursum rn. detur tale electm ieiuno
cum aqua ro. vel decoctione sumat. qd recipe classe. ℞
masticis. an. ʒ. i. s. ypoquistidos. acacie. spody. ca
cabre. an. ʒ. opy. ʒ. s. pulvis casei antiqui cocti

in aceto. ʒ. ij. conficiatur cum aqua sumac. et zuc. lib. i. ¶ Item comedat panem ordei vel mily. vel orize. distemperatum cum aqua constrictiva. ¶ Item caules prius cocti in tribus aquis. ultimo decoquantur in ultima aqua cum multa pinguedine capre vel muttonis et singulis aquis tolle cum decoctione predictis pro certo valet. dyas. ¶ Item cineres terre coque in aceto usque ad consumptionem. et post emplastra ante et retro. mirum est. expertum. ¶ Item mastic. thus. ac. opium. ypoquistidos. acacie. ana. pulveriza et confice cum vitello ovi. et fac suppositoria ad modum dactuli et pone in eis filum ut possit extrahi. et suppone unum. et postquam siccatum fuerit pone alterum donec sanetur. expertum. ¶ Item radicem pungon pone tritam in aceto fortissimo tota die. et postea liga sub soleis pedis mirabilis est effectus. ¶ Item mimbrana castanee interior iuxta medullam miro modo stringit fluxum. dyas. similiter pira cocta in aceto. ¶ Item fabe cocte in aceto comeste et emplastrate multum stringunt. ¶ Item cerusa data potui cum mastice vel classa mire stringit. expertum. ¶ Item distilletur aqua de foliis quercus. Dicit enim aqua ro. data potui vehementer stringit. Jo. ¶ Item pinea sine nucleis subingatur in colophonia liquefacta pars eius ponatur super prunas ardentes. et fumus recipiatur per posteriora mire stringit et tollit tenasmon confortat membra ita ut et hu. glutinat ac instans. ¶ Item plus

colophonie. et balaust. acacie sup fumigatus
fortiter stringit. Gi. ¶ Item se. psilli torrefacti
tritu datu potui cum ouo sorbili multu stri
git. cc. in sth's. ¶ Item se coriandri potatu. fluxu
mirabilr stringit mirum est et certu expi. ¶ Item
decoctio glandis cortic. uentre stringit uehem
tia. Dya. ¶ Item nimia san. dra. th. mastic.
clarssez. sil' conure. et da in ango cum suc. ro. uel
alio stiptico. ul' cum zuc. expi. ¶ Item fac em
plm cu alb ouii. et succo lanceolate et bolo ar
ypoquistidos acacie. expi. ¶ Item uinu ul' aq
decoctois. ypicos fortissimu adiutoriu est cont
dissintiam et oez fluxu uentris et san. dy. ul' si
ipa hba. ¶ Item tapsus barbatus tritus et
coctus entatismeo in potionibz retinet fluxu.
et sanat. tenasmon plies pbatu est cc in sth's.
¶ Item opiu thus mirra. an. misce. et confice.
cum al. oui. fiat suppo. et liga cum filo ut leuit
educatur potenti retineo fluxu uentris et induc
somnu. Gr. ¶ Item reuponticu datu dissintias
psitat maximu effcm. Dya. ¶ Item fiat suppo.
ex acacia ypoquistidos opio 2fcis cu colophonia
mistu uz. h ego. ¶ Item bona tyriaca detur oem
fluxu retinz. Gi. ¶ Item gipsus potatus uentre
stringit maxie flos eius cum aq' uolunt strige.
Dya. ¶ Item uentosa magna posita sup uetrez.
et dimissa. iiij. horis. oem fluxum retinet am.

expertum est. ¶ Item filtrum lineum submersum in ui
no calido et appositum ano retinet fluxum sepe. idem.
¶ Item aqua in qua pira cocta sunt mirifice
ualet contra fluxum uentris. ¶ Idem facit decoctio foliorum
pirorum. Dyascorides. ¶ Item cinis ramorum ficus cum aqua
temperatus et iniectus per clistere dissinteriam sanat.
idem. ¶ Item in plena ampulla aque rosarum pone .vi.
gariofilos et masticem et bulliat ampulla plena in
aqua bulliente et talis aqua infirmo detur po
tui potissime ualet ad excoriationem intestinorum
secundum experimentum magistri .w. magistri Prepositi Stanco expertum. ¶
Item gummi persici in potu datum stringit uentrem. Dyascorides. ¶ Item
stipes caulis sub cineribus multum coctus et come
stus fluxum uentris retinet. idem. ¶ Item acacia
data uel supposita maxime si in suppositorio addatur
opium multum stringit uentrem. idem. ¶ Item flores
caulis bis in die in uino albo decocti dati dissinteriam
sanant. idem. ¶ Item farina cornarum siccarum cum uitello
oui pistata et cocta ad modum placentule detur re
uino dissinteriam stringit. idem. ¶ Item succus
consolide maioris cum ouo mixtus et coctus super
tegulam omnem fluxum uentris stringit efficaci
ter. ¶ Item marrubium coquitur in uino et oleo mix
tum empletur super pectinem contra unitatis. ¶ Item coa
gulum edi leporis super omnia prodest distemperatum
et datum cum succo plantaginis statim enim stri
gitur. magister .G. in uiatico. ¶ Item sirupus factus de succo

plantagis ⁊ sumat datus sup omnia ualz. Jo.
¶ Item in fluxu ex m. adherente intestinis uel sedentur lagana ad mod ad iuxta terentina tinhit ei secum quod inheret. h ego expertus est. ¶ Item epar alicuius alis coctum in aceto ⁊ comestum uehementer retinet fluxum uentris. p. luc. ¶ Item puluis marmoris cum uitellis ouorum confectus ⁊ cum uino bullitus ⁊ comestus fortiter uentrem stringit. Jo. ¶ Item acedulam infusam in aceto forti inuolue stupis aceto infusis tinctis ⁊ coque sub prunis ⁊ post extrahe ⁊ succum expressum da bibere. ¶ Item puluis fimus de uentre bouis datus mire retinet fluxum. expertum. ¶ Item febrifuga data potui statim retinet certum fluxum uentris expertum quod omnis sic curabat. ¶ Item epar muttonis uel agni frigatur in cera ⁊ detur calidum statim retinet. h ego.
¶ Item farina facta de sorbis siccis conficiatur cum melle ⁊ al. oui. ⁊ decoquitur ut panis. ⁊ detur ieiuno uel crudum inuicatur p clistere efficaciter stringit.
¶ Item si post medicinam. scano. uel coloquintida uel ceterorum sumpta detur tyriaca ⁊ medicina uel operabitur bona est tyriaca si parum operatur uz. halyp ⁊ regali dicitur. ¶ Item gallina impleatur sumac. p perquisitis dos ⁊ salibus. ⁊ coquatur bene bibatur ius ⁊ carnes comedantur ⁊ sit antiqua multum confortat stringit.
h ego. ¶ Item lac coctum bibitum cum distillatum uentrem restringit. h ego. ⁊ torsione intestinorum mun

t in agresta uuarum acerbarum

fiet sanat maxime caprinum uel asinum. Dya. ¶ Item
super omne ualet lac uaccinum decoctum cum ferro uel
lapide et super omnes aliquis in casu urina. Gili.
¶ Item si fluxus sit de consumptiua vel contagiosa de-
tur panis bis coctus confectus cum puluere mar-
garitarum et cristallinis frenum est hay colerum et eas
restringit. Io. ¶ Item rubi cocti in aqua decoctionis
acori da lienterico summum est remedium si fuit sine
febre. si autem febricitat balneetur in aqua acori. vel
suppleatur contra instans. ¶ Item puluis rosatus con-
fluxum uentris stringit. Dya. ¶ Item trifera magna
cum tepida aqua data dissinteriam omnino sanat et uomitum
stringit. G. in dy. ¶ Item ad lienteriam et dissin-
probatissimum fac emplastrum de pomis acerbis et agresti-
bus coctis calidum supra renes et super umbilicum.
et cum infrigidatum fuit renoua calefacta. et hoc fac sepe. do-
nec sanetur. quia iam desperato cito subuenit. G. in
Dya. ¶ Item fac succum capitis porci cum recina-
misce et pone super regulam candentem. et parum ui-
num recipiat per posteriora. ter vel quater certum est. G.
ibidem. ¶ Item castanea munda intius et extius. et
gallas et cinamomum coque et decoctioni adde zuccarum et da
de tribus in tribus noctibus vel potius et liberabitur. Io. ibidem.
¶ Item coctana temperata cum succo mili sol vel utilis-
sima est. Io. ibidem. ¶ Item. Recipe balaustie. psidie Galle.
et acacie. sumac. ce. orientalis mirtillorum. ana. opii
medietatem unius fac pillulas cum succo mir-

tillorum ad modum ceteris da .v. aut .vi. cuntidomini tu. id. ibid. ¶ Item R. mirre opii acacie. prunel lorum storac. ana ℨ. i. olibani. mastic. ana ℨ. i. si ceres ℨ. ß. confice cum succo summitatum rubi aut arnoglosse et facias capucias. da .v. aut .vi. mirabilis effectum. id. ibid. ¶ Item nodus unius cap sidis radicatus potui. fluxum ventris stringit.

De colica et yliaca passione. Rubrica .xxxv. (passione)

Ffimus qui invenitur in stabulo ubi fit yma(?) magis putridus ubi mingunt tauri et sic appositus dolori cum oleo vel sepo mire dolorem sedat. Gile. et Gerardus. ¶ Item stercus lupi ligatum in cruribus. aut pectine statim tollit dolorem. Galt. dicit se plures probasse. ¶ Item stercus lupi canis et columbi ana ℨ. iii. pulveriza et liquefacta commisce et auxungia liquefacta et calidum appone mire iuvat. hoc ego. ¶ Item fimus hominis bovis columbi soricis galline capre uva. lilium pulverizentur et conficiantur cum succo cucumeris agrestis et oleo vel auxungia emplastra calida multum iuvat et movet ventrem hec ego collegi ex auctoribus. ¶ Item statim fiat balneum in quo ponantur omnia dicta stercora que poterunt inveniri mire resolvunt ventositates et humores in scocos. hoc ego. ¶ Item detur tyriaca magna cum vino calido in quo gariofili dissolvantur. G. in pass. ¶ Item carnes galli veteris multo sale co quantur fortiter sit totum vel nocte una et mane detur.

quere etiam in virtute mirre(?) . hec infra . ad collicas(?)

. al. collica passio bene in budello curato, ut fecit.

uus calid' potetur pbatū est et optim. ysaac in dictis
pticularibꝫ. ¶ Itē in testiculū maris albi multis
dā comedere colicam perfecte sanat. expi. ¶ Item
pruingus herba tota cum radice potata cum aq
et melle colicū mitigat dol'. linus. ¶ Itē cinis
caluū iuuglansī cōbustar confectis cum auxūgia
ueti emplatus dolorē uentris. laterū. renū aufert
mac. desiccat enī fortiter ⁊ consumit. ¶ Item
betonica data potui cum aqua tepida dol' ⁊ tor
turam uentris sedat. mac. ⁊ dya. ¶ Item oleū
uetustissimū ⁊ sal omīa eq̄lr mixta coque ad
spissitudinē. post intinge de ħ filtrū ul' lanam
succidam ⁊ pone. ⁊ sepe muta in sicca. ⁊ datur ī
intollabili colica expertū est. Gile. ¶ Itē piganā
cū uino bibita seu emplata seu fomentata coli
cum tollit dol'. Gil'. ¶ Itē stercus columbinū
cū uino coctū ⁊ emplatū tritū sup omīa ualꝫ. id.
¶ Itē nux matochitana comestis. ix. granis
cum uino ponatur fortē sima celitate dol'.
colicū ⁊ yliacū tollit de fca. id. ¶ Itē stercus
ouis calid' cum sepo uino diu teratur ⁊ suggat
desup puluis picis cōs ⁊ bene cōmixtū tepid' po
natur tanq̄ coctū mirabilez ħt effcm id. ¶ Itē
si stercus lupi recens fiat emplm n̄ oꝫ addi ad
colicā curandā. si uo fiat antiquū oꝫ qd' ueti olo
dissoluatur. id. ¶ Itē marrubiū albū coctum
in olo oliuarū tritū ⁊ appositum mirablr sa

Item quod ponit hic ī caplo de betonica ⁊
lapide aquilino

nat dol. G. ¶ Item catellus canis infra .ix. dies
occisus coctus et comestus in testinorum dol. mec
nu curat. Sixtus ad octavianum. ¶ Item cortex pi
ni cum vino coctus vinum bibitur efficacissime tol
lit torsiona ventris. Ysa. ¶ Item radix cum vino
bibita dol. lateris tollit. Id. ¶ Item ruta bulliat
in oleo et butiro et intinciatur per clistere statim tollit
dol. Id. ¶ Item ℥ .i. agarici potui data torsiones ve
tris sedat humores crudos evacuendo. Id. ¶ Item
quod invenitur in stercore lupi bibitum vel suspensum
cum pelle cervina vel lana ovis quam lupus inter
fecit mirabiliter et efficaciter sedat dol. colicum. Id. ¶
Item stercus lupi datum potui colico statim iuvat.
Id. ¶ Item da elleborum cum modico pane. quia super
omnes medicinas ventositatem dissolvit. sitim
generat. ideo est in hoc casu sume utile. Ga. in me
gategni. ¶ Item radix lilii potui data cum decoctione
marrubii colicam sedat. Id. ¶ Item si ira sit calida
subtilis et furiosa detur tyriaca cum soporiferis. vel
dentur sola soporifera cito mitigabitur infrigidando et
congelando humores. G. in mega. ¶ Item suppositorium
de castore opio lupini utilissimum est mitiga
do dol. et aurium oculorum et febrium. Id. ibidem. ¶ Item lana
de pelle ovis quam lupus interfecit evellatur sine
ferro et duabus sororibus vel geminis fascia texatur quam
si circa ventrem ligaveris. dolor colicus non ascendet. G.
in passionario. ¶ Item altea habens folia divisa in aqua

cocta in testiculor dol' tercio die sanat. nos expti sum'
Dya. si fomentet'. ¶ Item vesica cerea cum decoctõe
diureticor calidor sũmũ est remediũ si applicet'
Ricard'. ¶ Item pulvis coralli bibitus cum aqua
pluviali dol' stõi et ventris sedat. Dya. ¶ Item
aqua decoctõis altee fomitata tercio die sanat in
testiculor dol'. Dya. dicit se expti. ¶ Item succus
arnoglosse tepidus fomitatus statim dol' ventris
tollit. mac. ¶ Item misceat' succus nimi 7 viij g'
na piperis. 7 parum mell' da bibe' mirabis. G. in dya.
¶ Item ydroleon 7 mulsa bibita 7 iniecta mit' fac
maxie si est anfraxis stercor. id. ibid. ¶ Itẽ farina
seis lini 7 ordei cũ oleo camomille coque et calid
appone id. ibid. ¶ Item fiat emplm sup locũ de fo
liis lapacij maioris. 7 malvis coctis in aq̃ 7 tris
mir' est. h ego. ¶ Item nõ q' sim. G. ydroleon fit
ex. xij. ptib3 aque 7 tercia olei sil' coctis usq3 ad aq̃
29.
consũptõez. **De thenasmone. Rubrica.** .i. tantago . varat.
.i. dolor intestini inferioris
Ruta bullita tepefacti et sup locũ empleur
saluberrime sanat. Dya. ¶ Item tapsus barba
tus tritus coquatur in aqua et fiat fomtũ et em
plm expũ est cc instas. ¶ Item cortex malignati
et radix fraxini coquat' in dulci vino 7 tale vin
detur multũ uz expi. ¶ Item Re. olibani ʒ. i. ameos
opij ʒ. ß. croci ʒ. x. confice cũ melle 7 fac suppositori
um 7 tene secretũ. q2 efficaci nich est. ¶ Item ci
minũ anisũ. colophonia ponant' sup prunas

et cum assellat recipiat fumū p posteriora. id. ¶ It
solum anetū torreatur et sacelletur. certū est. expi.
¶ Item in decoctōe aneti intingatur bombax ⁊ in
ueterat. et post siccetur ⁊ cum eo tigatur sepodex. Gal.
¶ Item suffumigatō facta de sarcocola posita sup prunas
sanat thenasmō. probatū est. cc. instās. ¶ Item
ungant renes ⁊ totū inferius usq ad finez spine
melle tepido. ⁊ sup aspgat puluis colophonie. sem
pulegii. ysopi. origani ⁊ ligetur cum fascia. plate
arius. ¶ Itez pinea uacua incendat integra sup
prunas. ⁊ qn inflāmata fuit sup aspgat puluis
sūs. de colophonia ⁊ aneto constricto. ⁊ fumus p
posteriora recipiatur efficacit iuuat. Ricard. ¶ Itē
policaria emplāta sanat thenasmon. ⁊ tumorem
ani. cc. instans. De lumbricis et uermibus Rca. 30
Ut lumbricos oīs interficias da patienti ie
iuno lac pusī bibē tribz diebz. ul qtuor.
quinta die mane da allia trita cum aceto bibē
tepida. expi. ¶ Itez emplm de folys psica ul porroꝝ
cum aceto ponatur sup stōm. ⁊ patiēs sedeat in
lacte tepido si repitur. ul in aqua mellis. statim
fugiunt amaritudinē. ⁊ descendunt ad lactis dulce
dinez. hoc ego. ¶ Item sem caulis potatū omīa — cum vino calido
uermis alia necat. G. ⁊ dya. ¶ Itez arnoglossa
trita ⁊ umbilico emplāta ul bibita lumbricos
sua pprietate excludit auī. ¶ Itez cortex malig
nati ⁊ radix fraxini coquitur in uino dulci uel

It ℞ folia psici. cornu ceru cobustū ⁊ tritū. lupinos cū
cortice siccatos, ita q possint pistari oficiāt cū oleo petrolico.
siue petronico. i. de C, ⁊ ex istis simul ofectis ungat ubilicū ⁊
forcela pectoris ⁊ renes. Nō fiat unctio pdicta febricitātibꝫ.
It ℞ fel bouis siue thauri. farine lupinoꝝ. pulueris
bachaꝝ lauri ī debita qtitate. ⁊ simul misceant ⁊ ipo
natur sup una pecia. q pecia iponat sup ubilico pueri
Itē semē canapis albū in pulue datū bibere cū aqua occidit lumb.

dulcora. tale vinum bibatur ieiuno stomacho miro modo
interficit lumbricos. Gil'. ¶ Item succus basilico
nis vel mente datus cum lacte caprino interficit
lumbricos. Galterus. ¶ Item si ungatur umbili
cus cum oleo amigd'. amara et oleo nucleorum persic.
efficaciter interficit lumbricos. id. ¶ Item si li
matura cornu cervi detur occidit lumbricos. id.
¶ Item ungatur podex intus et foris melle et lacte
mixtis vel intingatur in hiis bombax et fiat sup
positorium statim descendant. maxime si fuerint data
supius amara. h' ego. ¶ Item si lumbrici ledant
os stomachi. pone favum mell' in ore ieiuno et statim as
cendunt ad mel. et exibunt per os expertum est. ¶ Item
agaricus datus ieiuno stomacho interficit omnes vermes
30 aiii. ¶ Item sumac dissolutum in aqua bibitum
est mirabile. ¶ Item lutum sigillatum et ypoquistidos
cum vino sunt mirabilia. id. ¶ Item semen por
tulace cum multum de eo sumitur interficit eos. id.
¶ Item semen apii interficit omnes vermes. et est for
te. id. ¶ Item acacia bibita et aqua corticis ma
ligranati acetosi interficit eos. id. ¶ Item decoctio
mente viridis potata lumbricos mire excludit. G.
in pract'. ¶ Item pilule facte de galbano et pendis
tittis sil' date mirifice iuvant. Ricard'. De emoro

Millefolium bibitum ydibus. Rubrica. xxxiii.
31 retinet fluxum emoroidarum etiam sedat dol
no fluentium. bibitum meatus aperit. Galterus ¶ Item

tapsus barbat'

tapsus barbatus coquatur in uino et fiat stupha vel
fomentum vel emplastrum ⁊ sanat ꝯ instans. ¶ Item
folia iusquiami. portulace uitellum oui assi. medul
la panis oleo ro. mixta emplastrata dolorem statim
tollunt. viaticus. ¶ Item si nimis fluat fiant 2
maiores suppositorium de cerusa sola uel de ypoqui
stidos cum acacia cum colophonia ⁊ supponatur.
viaticus. ¶ Item contra dolorem fiat emplastrum de cerusa plum
bo usto uitello ouorum assorum oleo ro. simul mixtis ⁊ appo
natur iuuat emoroydas ⁊ omnia ulcera in naribus.
Jo. ¶ Item acacia cerusa pecia de cucurbitis unaquaque
litargirum omnia pistata in mortario plumbeo ꝯ
oleo ro. ut fiat quasi mel. ⁊ etiam inungatur. Jo. ¶
Item semen aneti ustum ⁊ appositum cum melle sa
nat emoroydas. exp. ¶ Item pulvis feruginis
vel squame ferri conficiantur ꝯ succo tapsi barbati. ⁊
supponatur optimum est ꝯ instans. ¶ Item bomba
cem ueterem intinge in aqua decoctionis aneti ⁊ postea
sicca ⁊ intinge cum. ⁊ fiat de eo suppositorium. expertum.
¶ Item folia rosis marini cataplasmata emo
roydas inflatas prosunt. dya. ¶ Item lutum contra emo
roydarum fluxum retinet. Jo. ¶ Item cinis corticum
ouorum de quibus pulli exierunt datus cum uino
albo ieiuno statim emoroydas sanat. exp. ¶ Item
cinis nucum ⁊ uinacie cum aceto pistatus ⁊ appo
situs tumorem emoroydarum et ani soluit. dya.
¶ Item combure stupas nauium ueterum ⁊ cinerem

pone sup emoroydas et sanantur. constan. in cyrurgia.
Item contra emoroydas tumentes et non fluentes decoquatur rubus in aqua uino et sale et inde fomitentur loca et herba emplastretur. ex instans. Item emoroydas multum prominentes fac emplastrum de panno lineo et pice dura. et super emplastrum pulueriza radicem apii et masticis et appone statim liberabitur. p. luc. Item antimonium confectum cum succo tapsi barbati cum bombace ponatur super emoroydas. optime sanat et earum inflaturam. ex instans. Item puluis feni grecis cum eodem modo facit efficacius illud. id. Item pili leporis emplastrati cito retinent sanguinem. expertum. Item puluis feni grecis cum succo ciclaminis et oleo tepefactis multum ualet. ex instans. Item ad ficcus et atrices res plata plantaginis. m. iii. millefolii. m. iii. masticis. m. iiii. exprime succum et adde piperis grana. vii. mastic. grana. vii. ieiunus bibe et renoua potionem diebus ix. G. in. dya. Item quinquefolium coque in lacte caprino et bibes per triduum si ficcus sanguinat. id. ibid.
Item si quis sedit sup pellem leonis recentem ab eo emoroyde recedunt. esculapius et phs. Item ad tollendum dolorem immoderatum emoroydarum duo uitella cum oleo ro. et uino albo. conpena suppone. expertum.

32.

Calefiat De extru ani. Rubrica.
Caplicos ad ignem et tangatur inde por... statim intrabit. et hoc fiat ter uel quater quando exibit. et post bulnectur in aqua ptarice et foliorum ficus porrorum uel

folius pitarie. expi. ¶ Item folia rouis marini em
plasta tumorez ani tollit. sdez. ¶ Item fiat fumi
giũ de colophonia posita sup prunas. sd. ¶ Item
asperge cum pulue cornu cerui combusti uz. ¶ Itez
pollicaria emplasta sanat tenasmon ꝛ tumorem
ani ꝺc instans. ¶ Item h est certũ ꝛ expũ sup oĩa
si fomentetur longaon cum alliata tep ꝛ calida ꝛ post
sinapizetur cum pulue cornu cerui ꝯbusti ꝛ pice cõ
busta cum thure ꝛ mastice nõ solũ contra cancrum
ani. s3 ꝛ cont canc̃ matricis efficaciẽ uz Rogerius.

Ca. ius De opilone epatis Rubrica. a 33

Opilonem apur uinge regionẽ in renuno tali
unguento. ℞. olĩ ꝯs ꝛ butiri anxa anseris ꝛ galline.
et ꝯrogilli ꝛ misce ꝛ liquefiat ꝛ bulliat ꝛ in illa mit
tatur semilij sol. saxifrage ani. maratri saturegie.
calam. an. ʒ. ℞. rad feni. petro. cole ꝛ usui reserua pꝯm
locũ inunxis. vi. ui. vij. dieb3 appone emplm qd ℞.
cere picis naual butiri. misce ꝛ appone huic puluerẽ
℞. salvie sicce saturegie. an. cinamo. ꝯinus semis
milij. sol ani. maratri simi capum ꝯ de omib3 mis
ceatur. ꝛ emplastret s3 nõ teneatur ibi p prandiũ
pꝯ tenius. da aliqntulũ de sene ꝛ agarico. ʒ. ʒʒ. uz
multũ efficaciẽ ꝯtra opilatõez. ꝛ sanat ydropisim
de siccã. h ego. ¶ Opilatõez de sicca cã optime appet
potio tal. q ℞. lingam ceruinã arnoglossaz. lentigi
nẽ aque ʒuĩ. qd sufficiat. bibat mane ꝛ s͛ emplestur
endiuia trita confecta cũ oleo uiol. ꝛ aceto. ¶ Itez

cuiusque cocta ydropisim curat. Ysa. ¶ Item ydro
pisim de ca frida que non est multum confirmata cito
sanabitur cum usu frequenti endiuie comeste et potu
decoctionis ipsius. h ego. ¶ Item confert multum em
plastrum super epar de utraque planta. siue aceto et farina
ordei. Vitet calida omnia et inmoderatum exercicium et fiat
unctio de oleo omnium sandal' et ro. et se planta et
utere tali electuario. Rx. omnium sandal'. ana ʒ. ii. et s.
spodii rasure eboris. ana ʒ. i. et s. se endiuie portulace
ana ʒ. i. zuc. lib. i. fiat cum decoctione endiuie utatur
mane. si causa epatis non est totaliter resoluta. absque du
bio liberabitur. adde secundum usum presium quod tibi reuela
uit deus. in certum est. ¶ Item impleatur olla fe
usque ad summum succo plantaginis et super ligetur pa
nus lineus et super pannum ponantur cineres. et sic bul
liat super prunas usque ad medietatem. et detur omni
mane spleneticis et ydropicis summum remedium
constan. ¶ Item uinum decoctionis cucumeris asi
ni cito sanat ydropisim perfecte sanat. Rasis. ¶ Item
puluis fimi bouis ʒ. vi. branice urine ʒ. iiii. oua
cruda tria furfuris ʒ. i. sil' confice. hoc emplastro cu
rabis ydropicos spleneticos et siles scirrosum. Ray.
Rasis. ¶ Item ydropico succum coriandri. i. albe uitis
non nocuerit et absque periculo purgabitur cum melle.
Idem. ¶ Item aqua decoctionis radicis coriandri data
potui ydropicos sanat. Io. ¶ Item radix coriandri
data potui ydropicos sanat. Io. ¶ Item radix sam

bica elyata bibita eximiu remediu ydropica est.
Js. ¶ Item uinu decoctois cucumis asini bibitur
ydropicum tumore euacuat et purgat. Dyas. ¶ Ite
sinapis bibita uel uinu decoctois eius cito sanat
ydropicos siccando humiditatem et calore epatis au
ferendo. Js. ¶ Item grana piorum cum melle trita
et bibita dolorem epatis sanat. Js. ¶ Item aqua
vel uinu decoctois ellii si bibatur eximiu est ydropi
cis. ¶ Item uinu decoctois ysopi humorem ydropi
hauritur nō verisimili. Js. ¶ Item aqua decoctionis
staphisagrie bibita ydropisim multu curat. expi.
¶ Item urina capre sanat ydropicos. aui. ¶ Ite
ydropici liniantur luto coi qd fit in carreriis. et
sanantur. Js. ¶ Item quidam auctores sanat ydro
pem frigidam dando unu coclear urine capre nigre
quolibet mane in qua decocta sit spicanardi. G. ¶
Item urina ppria potata multu iuuat. Js. ¶ Item
adeps delphini marini liquat cum uino potatus
ydropisim mundat. plinius. De opilatione splenis 34.
R uinu decoctois Rubrica.
fraxini bibitu ieiuno splene tollit constan.
probatissimu dicit. ¶ Item post uinu huius ungatur
tur splen. viij. diebus cum dyaltea. et oleo laurino et
post apponatur emplm de fimo caprino pistato et
forti aceto sepe renouetur donec sit curatus de tem
emplm minuatur sibi de salua tela sinistri bra
chii. et nō cum si fuit multu durum precedet unctio

potioni. h ego. ¶ Item lingua ceruina bibita cum
uino .xxx. diebus postius splen siccat et attenuat. dy.
¶ Item agrimonia in cibo sumpta splen consumit.
ys. ¶ Item uinum decoctionis corticis salicis sclirosim
splenis et duriciem liquefacit constan. ¶ Item foli
edere cocta in aceto tere et empla attenuat eum sple
nem. dyas. ¶ Item folia salicis trita cum modi
co sale superpone spleni dolenti illico dolor cessabit.
Rasis. ¶ Item cortex salicis cum aqua coctus et
datus splenem dissoluit. Rasis. ¶ Item splen capre
ligetur super splenem infirmi et sic ibi tota una die post ea
suspendatur ad solem uel fumum quod siccabitur tantum
splen infirmi minuetur. ys. ¶ Item decoctio ra
dicis sambuci usque ad terciam partem spleneticos
mire iuuat. dy. ¶ Item radix lapacii cocta in for
ti aceto trita et supposita immoderatum tumorem dissol
uit splenis omnino. mac. ¶ Item folia lapacii in aceto
cocto et emplata tumorem dissoluit splenis. dya.
¶ Item pulmo uulpis in puluis siccatus pulueriza
tur et detur potui omnino consumet splenem sext ad octo.
¶ Item cimas salicis coque in aqua et adde zuc parum et
da potui omnino consumit splenem. sed ultra non generat mas
culos certum est. expertum. ¶ Item fumus caprinus sclero
sim et omnes duricias ut lapis duriciem cito sanat. dy.
¶ Item pulegium cum sale tritum et appositum malos
humores splenis consumit et tumorem tollit. dy.
¶ Item caules cruda et comesti spleneticis remedi

um est. dya. ¶ Item corallus cum aqua bibitus sple
nem siccat. dy. ¶ Item dicit quod si squalla suspendatur
sub splene .xl. diebus et uno liberabitur .aiu. ¶ Item quidam som
niabat quod medicus precipiebat ut biberet urinam suam
et sanaretur quod fecit et invenit mirabilem efficaciam
et salutem. Io. ¶ Item contra opilationem et sclirosim sple
nis mirifice valet lingue cervine radix pulverizata et
cum vino subtili data per triduum in potu luna decres
cente. G. in pass. ¶ Item granum coctum et tritum et sup
ligatum mox confert buffin super splenem positum. ¶ Et
folia tamarisci cocta in aceto trita et potata multum
confert. De ycteritia. Rubrica.

Ad curandum ycteriam proprium experimentum est rasura
eboris succum epatice circa quentalem prout videbitur
expedire saporis gallici ad quantitatem castanee ova
pone in petia panni et tam diu agita in aqua fontis
donec virtus eorum mandetur aque et tunc invenerunt
propriam efficaciam. Io. Gi. ¶ Item urina patientis cum
succo marrubii bibita curat. Io. ¶ Item quedam ve
tula multos liberabat qui erant fere aschitici cum
succo plantaginis decocto ad medium potum etiam sirupa
ta. ¶ Item aqua decoctionis radicis aclipii et ciceris in
potu data summum est remedium contra instantis. vel fiat
cum aqua urinatie ycteriam curat si bene cooperiatur
ut sudet nam per sudorem invenies colorem .iii. exi
re. dya. ¶ Item crocus dissolutus in aqua et potatus
statim curat expertum. ¶ Item arsenicum potatum cum

35.

aqua potenter et mirabiliter curat. Jo. ¶ Item lunatica
tam ebоris croci orientalem saponem gallicum pura
epaticam. tunc recentem vel succum eius liga in panno li
neo et in aqua frigida fontina tam diu agita donec
tota virtus in ea transierit et talem aquam da eligno
ranti potum premium expertum est perfice. Gilib. ¶ Item succus
camomille datus potui epaticis febricitantibus cum
aqua calida mirifice prodest. Dyas.

De opilatione renum Rubrica.

36 Gariofilorum
Gantifoliorum galange citadarum siccarum grana
sol. melanopiperis petro. aspargi. sem. lini. se. leuisti
ci. saxifrage. citrus coriandri. sanguis hyrci sicci. lapis spongie.
et humani ana ʒ. ii. fiat pulvis et detur in balneo
facto de decoctione diureticorum cum vino al. in quo aque
cicer. radix raphani. apii sit cocta efficacissimum in u
tilius. maxime si patiens non mingat nisi balneo. ex
pertum. ¶ Item rx. san. hyrci cinere scorpionis pluvere cica
davi spodii. nardi. san. et pilos leporis. Galange ʒ. ʒ.
mili sol. fac pluvere et confice cum sirupo granorum
sol. et saxifrage. et da in aurо ut patiens super dormiat
ultra quam spergatur vivat si urinaverit in balneo alii
quam alibi. et mittet grossa. expertum. ¶ Item cassinus vel aliquid
frangit lapidem et totum sal ponatur in cucurbita an
tiqua et statim obturetur cum virga patientis cal
culum ita quod totus fumus intret per foramen virge. et
sit ibi diu. et fiat sepe. quia lapidem frangit et vias aperit
et humores vesice dissolvit et consumit lapidem

excludit et maxime si bulliantur ibi cimices in ste.
et de fece fiat emplastrum super virgam et pectinem. h. ego.
¶ Item cimices trite ponantur in foramine virge si
gulariter provocant effectum dictum. ¶ Item sanguine vulpis
cum liniatur virga statim rumpitur lapis quod sic
scitur quia lapis in eo missus infra triduum rumpitur
constanter. ¶ Item bacce edere .ix. cum vino ca-da
te calculos spargunt et urinam provocant potenter. jo. ¶
Item sanguis leporis et pellem totam comburere in olla
recenti et bene sigillata et de cinere isto da coclear
unum cum vino in balneo et in ieiuno lapidem
frangit et foras eicit. jo. ¶ Item lapis humanus datus
potui ieiuno lapidem frangit et potenter cum urina e
ducit. expertum. ¶ Item ante omnia purgandus est pati
ens et nutriendus cum diureticis et arcendus a coito
sed aliter medicina non valet. h. ego. ¶ Item in capite li
macie grosse invenitur lapis qui tritus et datus po
tui cum vino calido statim facit mingere lapidem.
Et si lapis sit nimis durus et magnus fiat. h. de pul
vere limacis optimum est probatissimum. expertum. ¶ Item
mistual' siccatus datus potui se frangit lapidem. jo.
¶ Item succus artemisie copiose bibitus ita quod sin
gulis diebus bibatur medius ciphus mire frangit
lapidem et sicut arenam eicit probatum est. jo. ¶ Item
si nullo modo frangatur mitte leviter engaliam
per foramen virge donec lapidem tangat et tunc impinge
ut lapidem de loco suo transferas. et alibi in vesica col

leceetur. et sic potuit esse .xl. annis sine periculo. Gerard.
¶ Item gummi cerasorum efficacius frangit lapidem. et ui[ce] arte
nam soluit. dya. ¶ Item herba et radix yringi cum
uino et melle cocta et potata in lecto mane calculo
sos et freneticos et stranguriatos sanat. si bibatur
per dies .xvi. continuos. ¶ Item san. hirci et epar et pul
monem et renes et testiculos et priapum et intestina eius tere
sic. et fac inde salcissam ingrossiorem in testiculo eius
et da ad comedendum et uidebis mirabilia. et si infirmus
habet anulum in manu sua et post comestionem cum do
lor lapis de anulo cadit. et statim mingere queat.
expertum. ¶ Item ueronica cum mirra et pipere data po
tui dolorem renum tollit. et lapidem renum et uesice exclu
dit. ¶ Item si dubitatur utrum lapis sit in uesica
herba que uocatur morsus galline bullita in aqua
emplastretur super pectinem et uirgam. et si acuitur dolor
si lapis est in uesica. si non acuitur non est ibi sed in re
nibus. Galterus. ¶ Item experimentum mirabile. accipe
uitellorum integrorum coctorum in aqua conficiantur cum oleo
addatur puluis lapidis iudaici et inde
emplastretur tota uirga et pecten. statim lapis fran
gitur et scinditur. G. ¶ Item gummi pruni frangit la
pidem. dya. ¶ Item cortex lauri et eius bacce bibite
calculos frangunt. Ysidorus. ¶ Item urina caprina la
pidem frangit et expellit bibita. Ysidorus. ¶ Item amomum
soluit tollit difficultatem urine et frangit lapidem frac
tum auium. ¶ Item cicadarum cum apozimate nardi data

eād die mirabilr̄ operatur bartholomeus. ¶ Item vij. capita alliorum diu bulliant in aqua ⁊ illa aqua detur per tres dies contra lap̄ certum est ⁊ probatum remedium p. luc. ¶ Item unum duos vel tres lepores submerge viuentes in aceto ut ibi extinguatur. ⁊ post combure in olla rudi. obturata bene ⁊ cinerem illum da calculoso super omnia frangit lapidem. p. luc. ¶ Item sanguis yrcinus ⁊ anxillinus aceto mixti ⁊ lento igni cocti gemmas impositas ⁊ vitrum mollificant ut ad libitum possint incidi. js. ¶ Item sanguis menstrualis aceto mixtus cristallum dissoluit. expe. ¶ Item folia enule campane cocta in vino ⁊ emplastrata mire iuuant nefresim. mac. ¶ Item capus tritus ⁊ cum oleo bullitus temperatus emplastretur super pectinem pro certo urinam prouocat ad instans. ¶ Item sanguis vulpis recens potatus frangit lap. quod sic scitur quia si lapis in eo iniciatur frangitur. Gil. ¶ Item succus limonum bibitus. js. facit. ¶ Item pilus leporis vini combusti in olla noua ⁊ cornu cerui seruatus valde laudandus est lap. frangendo. js. ¶ Item pul. eugenij. pp. laudabilis. R. se. saxif. trifolij. cicadarum an. sanguis yrci. quam de petrosilino. gariofili ad pondus omnium detur cum vino subtili decoct. se. apij. mily. solpetro ⁊ quinque folij. Gil. ¶ Item lap. humanus. lapis spongie. lapis qui inuenitur in articlis galli et uesica porcorum multum valet. js. ¶ Item oleum in quo scarabei et cimices fuerint bulliti iniectum ⁊ inunctum mss

uz. id. ¶ Item comestio uulpis et eius axungia mitigat
uz. id. ¶ Item spinale secundum auctores cibatus mouet
caudam iuxta aquas. ¶ Item cicade remotis pedibus
capite et alis puluerizentur et granos ol. et saxifr. Gal.
¶ Item oleaster tad cinnum et cepulas tere et coque
in oleo et pone oleum super pectinem. statim minget. Gal.
in dya. ¶ Item pinaticum tritum et calefactum super pectinem
pone et mirabis. id. ¶ Item sanguis tiredalis uel
uetustiorus iuncta cum apozimate nardi cinamo et cica
darum siccatarum puluere dato mirabiliter cum omni celerita
te lapidem excludit. id. ibid. contra ~~lapidem et~~
37. Fimus bouinus ~~item~~ Rubrica. Stranguria .i. destructio urine
cum melle mixtus calefactus pectini appositus
multum uz. expi. ¶ Item accipiantur tres cantari
des et exhibeantur cum lacte caprino capitibus et alis
remotis. strangurias soluit cauti. ¶ Item radix iuuene
trita et cum mulsa temperata incredibiliter iuuat. expi.
¶ Item cimices trite cum oleo et axungia cirogrilli in
unge uirgam et pectinem potenter urinam prouocat. si inter
ualaccum duueticum et mingat melius est. dya. ¶ Item
aqua decoct. achori mire urinam prouocat. id. ¶ Item pili
leporis usti et pluerizati dati potui statim possibile uri
nam prouocant. expi. ¶ Item audiui mirabile experimen
tum quod cantes bone manifesta mingat patientes super quam iz
uolz minge tribus diebus super urticas maiores que
semen ferunt urtica siccabitur et patiens liberabitur. ideo hoc
pono hic quia sepiusme probatum inuenio. ¶ Item fiat

emplm de anca galline ancis. et cum g̃lli seminis sol
saxif. sanguis yrci. h̃ ego. ¶ Item centū capita cocta
in oleo et emplastrata strang. sine dubio soluit. constā.
¶ Item multū siluie et saxif. emplāta strang. soluit
ider. ¶ Item uinū decoct. yringorum cum zac. datū po
tui cito sanat certū est. Rūus. ¶ Item appone gal
banū sup uentrē sub umbilico statim mingz certū
est. ¶ Item pultes de farina siliginis datē et se uirga
emplate uirga prius remollita cito sanat. expi.
¶ Itē nulla res citi urinā puocat q̃ radix raphani.
dya. ¶ Item radix lapacii cocta cum uino et oleo pec
tini emplata urinā in magna quātitate puocat et
instans. ¶ Item se cucumis uesice laborē sedat u
rinā facile puocat. si cū uino dulci sumat. dy. ¶ Itē
puluis caprolorum uitis al. i. coriandri qđ uulgarit dabu
ga dī datus potui sume curat strang. io. ¶ Item cor
tex nucis arboris uel folium sumptū optime strang. co
uenit. ysa. ¶ Item folia et radix arno. potata omis
difficultates uesice fortit. sanat dya. ¶ Item radix
raphani bulliatur in uino al. cui admisceatur
puluis pilorum leporis detur potui statim minget. cer
tū est. hoc ego. de pruritu uirge.

Laua sepe cū uino decoct. salune. mac. ¶ Item
lanis circumbite sicce sanat cito ulcera uir
ge. dy. ¶ Item fomentatio cum uino decoct. oliue
foliorum. expi. ¶ Item si sit ibi inflatura ficus sic.
farinam frumenti misce cū oleo ℥ et appone. co 38.

¶ Item litarg' dissolutū cum oleo ro. multū ualet ōc. instans. ¶ Item lac asininū uel caprinū ꝯ succo plantag. aliquantulū bulliat ulcera colli uesice et uirge sanat si sepe bibatur. dya. et ysaac.

39 Da bibere cum **De fluxu urine Rubrica.** co-
aceto et aqua cū dormitū uadit qui omnia
nichil profuit ꝑ tres dies continuos luna decrescente
uesicam piscis fluuialis constan. ¶ Item cerebrum lepo
ris datū potui cum uino nō patitur urinā exire.
dya. ¶ Item galbanū datū potui iter urine pre
stat. ys. ¶ Item auellane assate distillationi uri
ne utilissime dantur. ¶ Item uesicā scrophe sicca
te et da bibere multū ualet. G. in pant'. ¶ Item galanga
retinet urine fluxū factū ex frigiditate renū et
uesice constā. ¶ Item apri uesica assa comesta uri
ne cohibet incontinenciā. pli. ¶ Item ꝯ efficaciter uri
nā confortat. ys. ¶ Item pulmo edi comestus et em
plast' urine incontinenciā cohibet. ys.

40 Bacce terantur **De defectu coitus Rubrica.**
et confricantur et ungantur renes et genitalia po
tenter excitat coitū. ꝯ. ¶ Item eufor. baccas lau
ri. erucā rad'. satirionis trita bulliantur in oleo et fi
at unguentum unge genitalia et renes mire excitat.
uim genitalem. exp. ¶ Item dyasatirion multū
ualet nicholaus. ¶ Item ualent ꝑdicis lingua anis
eruca. oua sorbilia cū allioco se. urtice ℥ ℥. piper
lon. nux sauga gariof'. galā. cinn. satyrion. hec

ponit om̄s ẏspani medici. ¶ Jtez stica comesta sup
mod' excitant. dẏa. ¶ Jtem in v° nodo spie stica est
lapis qui si bibatur a gallo uł comedatur statim
ascendet sup gallinā. et si homo biberit aut come
derit est ultra mod' uenereus. ut nō possit contine
kīmis. ¶ Jtez lap̄ qui inuenitur in dextra pte
salpicis portatus facit multū erectionē ūge.
ro. ¶ Jtem qui sep uoluerit uti coitu bibat ʒ. i. de me
dulla pcalui ultra mod' facit. ¶ Jtez muscus di
stemperetur cum uino t ungatur renes t uilia po
tenter excitat. Gil'. ¶ Jtez testiculi taxonis t aqua
bibiti p triduū libidinez indeficientē dant. sẏc'
acocta. ¶ Jtez radix satẏrionis cum uino bibi
ta act' stimlat ad coitū. Jdez facit si in ano teneat'.
dẏa. ¶ Jtem radix satirionis in manu tenta ue
nerē mouet. capio in gereu. ¶ Jtez se. lini. cum
pipe mixtū t datum fortiter accendit uenerē. Jdez
in eod'. ¶ Jtem testiculi cerui uł extremitas caude wl
pis. t testiculi tauri mulierem ad libidinē excitāt. Gi.
¶ Jtez si uirga uirilis liniatur felle lupis aut capi
coitus uoluptatē excitat t delectatōez in mulierem
datū. Gil'. De male. et demoniaco. Rubrica. ccxiij.
Si impnū positus in domo omīa demonia fu
gient kīmis. ¶ Jtez ẏpicon si teneat' in do
mo demones fugantur. ideo dr̄ a multis fuga de
monū. ¶ Jtez lapis qui magnes dr̄ portat' dis
cordiam inter uirū t mulierē odio sedat. dẏas.

q. i. herba sci Johāis ut pforata ẏpic

Item herba brionie. piona tota gestata fugat
a se demones t oē fantasma. Ker. i. [illegible]

ad tollend' maleficium detur tyriaca magna cum suc
co ypericon. Gil. ¶ Item suggeretur cum dente hominis
mortui tacto. id. ¶ Item si bibat herbam que creuit
per medium lapidis perforati. id. ¶ Item camello uel
auellana uacua ponatur argentum uiuum et supponatur
ceruicali maleficiatorum. uel ponatur sub limine ho
stij per quod intrat soluit maleficium. constan. ¶ Item
corallus si teneatur in domo soluit omnia male
ficia. dy. ¶ Item sanguine canis linitis omnibus
parietibus domus in qua est maleficium tollit. sextus
ad octo. et constan. ¶ Item squilla integra in limine
suspensa tollit maleficium. 2 dya. ¶ Item si quis ma
leficiatus fuit ad nimis amand' aliquem uel aliquam merda
illius quem diligit recens ponatur in dextro sotulari a
mantis et calciet se quam cito fetorem sentiet solue
tur maleficium. expi. ¶ Item artemisia super limen domus
suspensa facit ut nullum maleficium noceat illi do
mui. dya. ¶ Item radicem brionie si tecum portaueris
cor cornicis et uxor cor femine semper bene conuenient.
Kiranis. ¶ Item si quis portauerit radicem pyringi nunquam
aliquas insidias demonum sustinebit. et si sub ue
stibus demoniaci ponatur dicta radix demon confi
tebitur quis et unde sit. et fugiet. ¶ Item si luna no
ua in ortu solis deceperit upupam et cor eius palpi
tans deglucias omnia que fiunt etiam mentes homi
num scies. Kiranis. et etiam celestia. De suffocatione
libidinis. Rubrica. xl

legitur in primo lib.

41

42

Legitur in primo libro Rinus. qd si xl. formice decocte cum succo affodillorum dentur alicui in potium omnibz uite sue nō habebit uim coeundi. ¶ Item cicuta testiculis emplastata aufert omnino coitum. mac. ¶ Item radix nimphee aquatice si bibatur. xxx. diebz cum aq̄ extinguit libidinem. lucas. ¶ Item si opiu. se. iusquiami 7 mandragore conficiantur cum cera 7 oleo in quo predicta sint de oleo ungantur genitalia. 7 emplm ponatur sr testiculos. coitū tollit. expi. ¶ Item ungantur sepe genitalia de succo morelle spurine. 7 aceto. h ego. ¶ Item dicit oms 7 spalr dya. qr p pip ruta agn cast calamitum. costus. faciunt siccando cum sua pprietate et destruunt forti caliditate sem generationis. ¶ Item uirga ungatur cum oleo in quo campho sunt resoluta nō pot erigi. constan. ¶ Item si quis comedit flores salicis. ut pplione ardorē libidinis in eo refrigidabunt. uerum est longo usu. dya. ¶ Item legitur in primo libro Rinus. qd gladiolus hz duas radices. unam sup aliam. inferior bibita aufert coitū 7 sem generationis. ¶ Item uerbena portata nō sinit uirgā erigi donec deponatur Rinus. ¶ Item si sub ceruicali eam posuis nō erigetur uirga sz iacebit. id. ¶ Item modicum uerbene datū potui n̄ pmittit uirgam. vij. diebz erigi. id si pbare uis de gallo sup gallinas nō ascendet. id. ¶ Item inunge aliq coragiam 9 succo uerbene

et porta ad carnē. t eris effeminatus et si q̄ regis
inde ineptus erit ad seruiciū uenis qr cor tangē
tis emollit. ysd'. ¶ Item lapis in sinistra maxil
la calpisis inuentus portatus erectionē uirge
tollit. ysd'. ¶ Itez rex pōticū luxuriaz tollit et se
reprimit. ¶ Itez limus lucēs de nocte sepe potat᷒
a uiro facit eum inhumanū. Gil'. alij dicunt
q̄ nūq̄ poē coire. t iō dicit. Gil'. qui h̄ agit sic
inimicū ē puniend᷒. ¶ Itez farina fabarū ap
pōita inguini p̄ui libidinē restringit. t pilos
nō sinit nasci. nz ꝑpendere testiclos. d ȳa t ȳsaac.
¶ Itez piretrū inuncta uirili uirga intm̄ ge
nitalia ꝯhꝫ ut ut inepta sint t̄ coitū et genera
tōez. dȳa. ¶ Itez testicli galli cum suo sanguīe
lecto supposita cohitū iacenti in eo uectat. Sixt᷒
ad oct'. ¶ Itez semen nimphee aquatice pota
tū semen genitale reprimit. dȳa. ¶ Itez nenu
phar sepe sūptū minuit pollutionez t̄ frangit
coitūs desideriū 2 de decoct' bibitur. ʒ. i. cū sirupo
de ꝑpūe congelat spma cum ꝓprietate q̄ est in
ipso t uas eius. aūi. ¶ Itez sem̄ lactuce exsiccat
spma et siccat sedat coitus desideriū t polluti
onū. ysd'. ¶ Itez aqua in aq̄ decocte fūnt lenti
cule t semen lectuce extinguit impetū libidis
efficacit᷒. cap'o in generatia. ¶ Itez lap topati᷒
gen'at castitatez t reprimit uenerē. lapidari᷒.
¶ Itez si. ʒ. iij. se cori᷒ bibātur ꝓhibetur ꝯstan·

¶ Item gūa iunipi inuncta iuge illi ꝑ hūlvē ne
erigatur. Jo. De duricia ⁊ asꝑitate matricis. Rubrica. a 43
Radix lilii cum oleo cōi cocta sub prunis
matricem mollificat ⁊ apit. dyā. ¶ Item fo
mentū de aqua decoct. malue ul' altee duriciā
matricis ⁊ orificij eius tollit ⁊ totū apit. dyā. ¶ It'
arthēta auīs ⁊ succus porri misceatur ⁊ ungatur
collū matricis ꝑ menstrua qūtam matricē relaxat
dyā. ¶ Item loliū qđ ysaac uocat zizaniam. mir ad concipien
ra thus al. ⁊ croccus. sil'. bulliāt in uino ul' aqᷓ ⁊
suffugetur. m'r clausaz matricē apit ⁊ ad concept'
dispōit. ysaac. ¶ Item radix ebuli elixata ⁊ fo
mentata omnē duriciā matricis ⁊ omīs eī clau
suras sanat. dyā. De menstrua prouocanda.
Vinū decoct. origani Rubrica. 44
prouocat mēstrua ul' ipsa herba emplastrata ul'
suffumigata efficax est. dyā. ¶ Item suppo' de bo
bace inunctū in terebentina ⁊ īmissū matricē mū
dificat. expi. ⁊ cē infāns. ¶ Item nigelle farina
confecta ⁊ supposita cum uiolentia magna edu
cit. cōy. repente. qr piculosū est aduīt. n. expi.
¶ Item amita olei supposita omnē putredinē matric'
dyā. ¶ Item spota solis trita cum cicorea supposita
educat de corpe dyā. ¶ Item radix rube ma
ioris trita ⁊ supposita potenter educ. cōy. constā. ¶
Item uinū decoct. calamēti ul' pulegii bibitū cito
cōy. puocat ul' arthemisie melt'. h faciat qlz istaꝝ

hbarū supposita trita. dya. ¶ Item decoctō pulegij tumorē meretricis cito tollit. Idem fac calamintum. mac. ¶ Item radix lilij trita cocta sb prunis. ꝯ. educit. ꝫ semē eius potatū cito educit fetū. Is. ¶ Item pastinaca cito tollit tumorem magnū matricis bibita ꝫ fomentata. Is. ¶ Item saluia bibita uel supposita. ꝯ. prouocat. ꝫ semas. expi. ¶ Itē aristol' bibita ꝫ supposita educit semas ꝫ remanentia post ptū et meretricē mundificat. tn̄ contrō sua est piculosa. dya. ¶ Item radix ac[illegible] formetur ad mod' digiti et intingatur in oleo laurino ul' ꝯ ꝫ super spargatur pluis elli al. ꝫ supponatur tota nocte. donec sanguis fluat. Gil'. ¶ Item fiat sarpha cū hbis e ducentibꝫ. ꝯ. ut origa. cala. saferia. mta. arthe. ꝫ c. ꝫ tuin pers pessarū de ells in. nigella. diag. ꝫ inuoluatur in pāno de lino forti et supponatur statim prouocat. Gil'. uiolentū est nimis. ¶ Item cinamo. cardamo. calamus aro. capis cortex. cassief. castor'. se. feni. calamentū saferia. saluia pulegiū regalitā prouocant mēstrua. ¶ Item olm̄ in quo cocta sit coloquintida cum bombace suppositum. potenter prouocat. ꝯ. et instans. ¶ Item fomentum feni ex decoctōe mellisse. ꝯ. longuit' tpis prouocat. dya. ¶ Item impleatur sacus linē ad mod' digiti allijs tritis cum olō ꝫ supponatur fortiō purgat. ꝯ. mac. ¶ Item dens unus allij depilatus ponatur in orificio matricis potenter prouocat. ꝯ. constan. ¶

Item origanum suppositum vel bibitum vel fomentatum .c. h.
lon. tempore amissa provocat. dya. ¶ Item amigdala
amara mundata ab interiori cortice et trita fortiter
supponantur. potenter enim educit. c. h. et alios humo
res corruptos. ysaac. ¶ Item aristologia ad mulieris matri
cem utilis est. fossitata vel cum oleo imposita vel fomen
tata quando matrix ex pinguibus humoribus gravatur. to
tum enim dissolvit et purgat. dya. ¶ Item cinamomum
diureticum valde potatum cum aqua feminas excludit
mulierum. sed melius facit si mirra addatur. dya. ¶ Item
morsus galline trita et torrefacta posita super matricem
provocat .m. expertum. ¶ Item oleum lilii comestum vel iniec
tum est medicina cum non est par ad infirmitatem matri
cis autem. ¶ Item radix malve radatur et super aspergantur
tur plus scamo. et supponatur certum est et expertum. .cc. in
stans. ¶ Item fomentum feni ex decoctione gallite matricem
optime purgat. ¶ Item arthemisia trita et emplastrata
in umbilico .c. h. impregnat. dya. ¶ Item succus eius mir
re mixtus et suppositus .c. h. educit. idem. *Ad menstrua*

Si menstrua *restringenda Rubrica. contrario.*
ultra modum fluant fac suppositorium de fimo capri
no cum succo sanguinarie. expertum. ¶ Item millefo
lium tritum cum aqua decoctionis ypoquistidos et balaustie potenter
retinet. hoc ego. ¶ Item fiat balneum de mediano cor
tice quercus plantaginis virga pastoris sanguinaria
et similibus mixtum. ¶ Item fiat tale pessarium. Recipe ci
neris cornu cervi acacie. ypoquistidos. boli armeniaci. mast.

Ad concipien[dum]

45

gipsi recentis cere. & sepi caprini quod .s. pus empl'etur
sr venes et pectine pus pessarizetur efficacius vz h ego.
¶ Item unum granum se coriandri si femina bibit una die
retinet. si duo duobus. si tria tribus. & sic ultra. dyn.
¶ Item cerusa pessarizata statim retinet fluxum ma
xime si cerusa fuit sup aspsa de pul. opy. expi. ¶
Item succus capitis porrorum vel foliorum efficacius reti
net. ¶ Item fluxum & abortum plus retinet visto. dyn.
¶ Item corallus bibitus .cō. retinet. ¶ Item cinis gla
dium combustorum iniectus vulue. hu. putridos flu
entes siccat. & san. pfeac. ¶ Item acacia pessarizata
fortius retinet. cō. ¶ Item apponatur ventose mag
na ad mamillas & retinet si teneantur una hora aut.
¶ Item arno. bibita seu iniecta abscindit fluxum
cō. & non est ei par medicina. id. ¶ Item conchule pi
cam que apportatur de sancto iacobo combuste & date po
tui cum aqua sumac. multum valent. id. ¶ Item
se. vel rad. citrina nenufar est fortius omnibus re. ad reti
nendum fluxum. cō. id. ¶ Item cinerem rane maioris in
sacello secum portet mulier & nichil amittet de sanguine.
si vis probare liga pul. ad collum galline & post unam
diem interfice eam. & sanguis non exiet ex ea. p. luc.
¶ Item succus sl'gni suppositus san. fluxum retinet.
mac. ¶ Item lex que exit de quercu arbore bibatur a mulie
rum aq plu. G. in dyn. ¶ Item id facit aq decoc. po
ligonii bibita. idem in eodem.
46 Si mamille De mamillis. Rubrica. cccxxxiv.

inflentur ex lactis superfluitate in principio repercute cum
argilla aut cum faba trita et albu. ovi. aut cum
lentibus aceto coctis in augmento appone cum oleo
ro. quod mamas et tumores earum et omnes duricies solvit. ¶
Item mica panis confecta cum succo apii apponatur con
stan. ¶ Item fimus bovis fenugr. melliloti cum oleo appo
natur vel in statu semen lini cum melle temperatum
constan. ¶ Item radix caulium farina fabarum.
omnia hec et singula apposita tumorem solvunt et lac stri
gitur. id. ¶ Item si fistula vel cancer inhereat stercus capre
cum melle temperatum fistulam et cancrum interficit. et
omnem spurciciam aufert. constan. ¶ Item capud ma
mille inungatur balsamo dolor tollitur id. ¶ Item ver
mes de nuce tritos appone certum est. ¶ Item folia o
live trita sanant cancrum. formicam ubique interficiunt.
id. ¶ Item stercus hominis combustum ulcera cancrosa et in
sanabilia sanat. id. ¶ Item portet polutrum quod curialiter
sanat cancrum expertum est. hec ego. ¶ Item contra tumorem
mamillarum malvas tritas cum oleo quasi calidas appone.
dya. ¶ Item de. serpentum cum vino tritum et appositum mamil
larum dolorem et tumorem et tensionem tollit. mac. ¶ Item si virgo
inungatur sepe mamas cum succo cicute a principio semper erunt
parve dure et stantes. ¶ Item faba cathaplasata non sinit
lac ad mamillas fluere et earum tumorem tollit. dya. ¶
Item folia enule et marrubium cum axungia emplastrata tumorem
et duriciam mamillarum solvit. expertum. ¶ Item mira empla
ta id facit. cum inscias. ¶ Item mel cera fimus columbi

myxta emplastra super mamillas inflatas tumorē
et dol' soluunt. et nō sinunt eas crescere. ¶ Item plus
maratri cū amyra tritus et mixta soluit tumorē. Idem.
¶ Item fimus capri cum aceto et farina ordei confect'
et appositus muro circa tumorē soluit. Dya. Ad suffo-

Si suffocationēz cationem matricis. Rubrica.
matricis patiatur mulier folia urtice trita et suppo-
ta statim cadentibus succurrunt. Dya. ¶ Item semen
pastinace potatū suffocatōibz matricis succurrit. Io. ¶
Item seuū cum uino potu datū aluū tumentē sete
suffocationes preclusas soluit. Io. ¶ Item oleum de a
migdal' amaris dol' matricis et suffocationēz pessari
zatū soluit. Dya. ¶ Item supponatur eusor. cum
aceto et oleo et teneatur nares eius et provocetur sternu-
tatio. et detur in potu castoreū. gariof. et assa fetida
Aui. ¶ Item leuisticū ysopus abscintiū. et folia salicis
uel cocta in aqua fiat emplastrum ab umbilico usque ad
muliebria. ante et retro. Roger. ¶ Item filix tab
sintiū. sal. uel quibus per se in ſ apponatur sic cocta uel s.
et trita prestant remediū. Gil. ¶ Item filatū lineū
coctū cū aqua et cinibz maxime supertas caulium conpositi
efficacius iuuat etiam in uentositate matricis. Rog.
¶ Item tyriaca magna gariof. et allia dissoluantur
cum uino calido et dentur potui mire iuuat. h
ego. ¶ Item ponatur magna uentosa uel olla cu
dis inter umbilicū et pudendū mixto igne sine sca
rificatione. Aui. ¶ Item fiant suffumigationes oru

biles ad nares et apponat rutam et asam fetidam. et c[eteris]
ceteris aromatica. h. ego. ¶ Item rutam tritam et bulli
tam in oleo cum arvina galline uel anseris calida
apposita ante et retro statim iuuat. dya. ¶ Item
urtice se[men] cum uino datum uentositatem et inflationem
matricis excludit. constat. ¶ Item apostatanus uel
mirra fumigata uuluam clausam aperit. ¶ Item
fumus terebentine receptus per os sanat. circa instans.
¶ Item pulverizetur salgemma et uitrum conficiantur
cum aceto et supponantur cum bombace. platearius.
¶ Item suppositorium uel pessarium. mirra cala[mentum] saturegia
serpillum. omnia mixta. et muscus si habeatur. et ca
storeum et asafetida. ruta. si impleantur nares per fumum effi
cax est ualde. h. ego. ¶ Item ruta coquatur in oleo et
butiro et iniciatur statim soluit inflammationem
et dolorem. dya. ¶ Item suffumigium galbani cum sanat. dya.
¶ Item infundatur pluuia in forti aceto et ponatur
in naribus. statim reducit matricem ad inferiora. ¶ Item
si grana pionie bibita suffocationem et dolorem matricis
sanat. dya. ¶ Item bitumen iudaicum. i. aspaltum
suffocationem matricis sanat nobiliter. dya. ¶ Item ru
ta cocta cum oleo iniciatur per pessarium soluit tu
morem et dolorem matricis. dya. De impedimentis
Quando mulier non uult conceptionis. secreta.
concipere quia forte timet mori uel propter aliquod a
liud comedat os de corde cerui et non concipiet. constat.
¶ Item portet secum matricem capre que numquam feta

uit et nō concipit. uel lapis qui in ea inuenit᷑
trotula. ¶ Item si mulier transeat sup̄ san. cy. alicuius
mulieris et se inmingat eo nō concipiet ultra. dya.
¶ Item dixit michi quedā mulier experta quod grauata
ex puerperio comedit unā apem et ulterius non
concepit. ¶ Item portet secū mulier aliquantulū de au
ricula mulieris uel de corio nūquā concipiet. trotula
bñinis. ¶ Item testiculi mustele castrati uiui a mu
liere in pellicula anserina inuoluti in q̊. aufert
conceptionē. io. ¶ Item lapidē gagates portet mulier
et nō concipiet trotula. ¶ Item muriū et a ciuitate
suspectū quando mulier non uult ultra parare ponat
serma tot grana captapucie. uel ordei quot an
nis uult eē sterilis. et tot annis nō concipit. io. ¶
Item .3. i. de citatibz edere nive si post menstruū
~~nō sinit ɔcipe~~ bibit mulier grauare nō sinit. dya. ¶
Item folia ipsius bibita post menstruū nō sinit ɔcipe.
dy. uel grana poenie cū pilis auris mule mitta
tur inde circūcingat᷑ mulier et nō concipiet quam diu
portauerit. bñinis. ¶ Item succus site uulua posit᷑
in coitu impedit conceptū. aui. ¶ Item applicet
sibi mulier cornua limacie et nō ɔcipiet. hūc est uir
tute impediendi conceptionē. Gilb. ¶ Item radix
pimpi alligata ɔceptū impedire creditur quamdiu
portauerit mulier. dya. ¶ Item os de corde cerui suspē
sum brachio nō sinit ɔcipe. sextus ad octo. ¶ Item
ossiculū quod inuenit᷑ in uulua asine si secū tulerit

mulier nunquam concipiet. Sixtus sic. ¶ Item si bibat vel portet auriculam et testiculos burdonum mulier non concipiet. Idem. ¶ Item idem facit cor mule potatum vel portatum. Idem. ¶ Item lapis qui invenitur in ventriculo vel in vulva vel in corde cervi. Idem facit portatus. Idem. ¶ Idem coagulum leporis post partum datum potui non sinit ultra concipere. Avicenna. ¶ Item erugo ferri bibita non sinit mulierem concipere. ¶ Item radix et folia epimedii .v. uncie cum vino post purgationem bibita non sinit generare. est autem herba astans ramis ut edera .x. vel .xii. folia sine flore cum fructu rado nigro. odore gravi. gustu fatuo. Dyascorides. ¶ Idem sanguis menstruus suppositus prohibet conceptionem vel scolopendria suspensa super lectum prohibet impregnationem. ¶ Item canis habet duos testiculos quorum actiones et operationes sunt contrarie. unus est superior et alius inferior. unus est durus et qui siccus. alius mollis et humidus. siccus durus destruit coitum. mollis et humidus confortat et auget. si mulier accipiat siccum et maiorem masculum generabit forte. si mulier sumit minorem concipit feminam. Haly abbas. ¶ Item stercus elephantis si portet mulier non generabit masculum nec feminam nec concipiet omnino.

Si vulva *Ut mulier concipiat. Rubrica. cap.* 4
sit nimis aperta ut collum matricis vacillet 12
propter quod conceptio sepe impeditur potius eam quam volueris artare cum pulvere alumis et sanguine draconis. aceto forti confecti cum forti aceto si intromittatur et diu teneatur tota clauditur. Hoc ego. ¶ Item lolium et thus sic sumi

gata mulieres disponunt ad conceptum. dy. ¶ Item lada
num emplastratum et subinunctum et subfumigatum multum
calefacit matricem et disponit ad conceptionem. certum in
stans. ¶ Item nepita subfumigata et inmissa mul
tum calefacit matricem frigidam et humidam. ¶ Item quod catos
impregnat odore suo. expertum. ¶ Item theodoricon anacar
di. et modicum scamonee confice et pessarium inmitte per
nocte vel tria sine dubio concipiet si cum viro coie
rit. expertum. ¶ Item mellissa subfumigata multum confor
tat matricem certum instans. ¶ Item mulier comedat vul
vam leporis et concipiet. G. in dya. ¶ Item spumam
quam lepus habet circa os cum coctu habita bibat mulier et vir et con
cipiet. ¶ Item post menstruorum fluxum supponatur mulieri
sacculum plenum nigella pulverizata matricem mundifi
cat totaliter et inibi lectio si diu teneatur. expertum. ¶ It
aquam decoctionis acute mane. da mulieri infecunde.
eadem die ad usum concipiendi eam conviteret. et quando im
pregnata est vomitu apozima quia non possit eam retinere
constantem. ¶ Item coagulum comestum vel suppositum
post menstrua iuvat conceptionem. avicenna. ¶ Item recipe coagulum
leporis et fimum eius. etc. cera cum melle et pulveriza tribus
diebus et tribus noctibus. et singulis diebus bibat mulier de
rasura eboris quod etiam sterilis concipit. haly. in regali
vi dispositione. ¶ Item sinsitum. et consolida maiore ablu
men balaustie mirre olibani mastic. colophonie.
boli. galle. gipsi. cornu cervi. incensi atramenta ad
de pulverem omnium inmitte et stringetur quiaus

G. in dya. ¶ Item ut stringatur virgo. R. libanum mir-
ram. masticem colo. pic. m. boli. galle. gipsi cinis cor-
nu cervi. ana dr. iiij. ana. fac pulverem et immitte. Io. ibid.
¶ Item aspaltum. fimus leporis pigani ana. dissolve cum
cera et fac trociscos de quibus pone in vulva. Haly in re-
dic. ¶ Item mulier accipiat de coagulo leporis et femina de cervo . vi.
et concipiet certissime. ¶ Item cerebrum gruis musce et ambra a-
cis et leonis siccentur in vase argenteo vel aureo. ligat mu-
lier quando debet coire et concipiet mulier. Io. ¶ Item si lapis qui
invenitur in cerebro vel ventriculo aquile detur in cibo
vel potu vel ligetur in dextro brachio mulieris ante coitum
concipere facit certissime. ¶ Item lapis qui invenitur in vul-
va vel ventriculo cuius facit ut concipiat mulier portans vel
suffumigans. Io. ¶ Item lac asine si mulier liniat se umbili-
cum quando debet coire efficit ut concipiat. experti. ¶ Item lolium po-
lente et thuris mixtum et suffumigatum circa mulieres fac
gravidare. Dyas. ¶ Item pulvis testiculorum leporis datus mulieri post
menstrua facit eam concipere. Avicenna. ¶ Item post menstrua lavet
mulier pudibunda cum vino puro rubro et postea fumigetur cum vi-
no decoct. nepite post supponat sibi basilicon. maiorana
menta certissime. ¶ Item si testiculus dexter mustele tractus cum ungento
oportuno et cum lana pessarizetur coeat et statim concipiet.
Rasis. ¶ Item ut mulier semen retineat utatur sepe granis pro-
vincie cum vino nigro in ieiunio et impleatur cum thure mastice
et mirra. experti. ¶ Item ungatur membrum viri et mulieris cum succo ca-
tiron. et aspergantur pulvere bac. ut facilius concipiat et actus in-
crassatur et auget delectationem. Rasis. hoc preciosum et delecta

Itaque cum melle et aspergatur pulvere seminis [illegible]

de mustella. ad concipiendum

+

bile. ¶ Item mlr aspergat' int' introit' eor' pluere de
siccat enim nām ⁊ facit sem̄ retinē ⁊ silr̄ gage. kiml'.
¶ Item fiat sepe fomentū cum decoctōe roris marini
mlri̅ confortat matricē ad conceptōez ōc. urbans.
¶ Item comedat vir ⁊ mlr pulverē vulve leporis ⁊
ꝯcipiet masclꝰ. si sola mlr fuit nz vulv' nz feīe ꝯ
ut. testiculos vero eius si mlr p̄ menstrua bibit ꝯcipi
et masculū. sixt. ¶ Item siler montanū datus capris
⁊ oīb; alīb; ad manducandū qn̄ volunt coire
statī ꝯcipiunt. avic. ¶ Item incubal' feīa h̄ns folia
longiora ⁊ sem̄ acutū q̄ folia ⁊ se. testatur ⁊ virin
garis virga viril' facit ꝯcipe et gn̄are feīas et
masculos minor cum seīe rotūdo ꝯbinata ad mod
testiculor̄ suc̄ inuncta facit gn̄are masculos. dyā. ¶
Item crus cardui est matrici utilissimū nā sepe come
stus adiuvat ut mascl̄i ꝓcreētur. dy. ¶ Item urina
elephantis bibita est mirabilis ꝯceptōis. avic. ¶
Item rasura eboris est potentis iuvamenti. ¶ Item allū
siccū ⁊ huiꝰ tritū coq̄tur in olō co. vel. sicamino usq;
ad consumptōez ⁊ sup ponatur lana est enim bonū mi
rabile. avic. ¶ Item olm̄ fcm̄ de lignis edere inunctū
sepe ab umbilico usq; ad muliebria. ⁊ sub renes matri
cem ꝯfortat et eius humiditatē ꝯsumit superfluam.
⁊ ad conceptōez p̄parat. Rog'. ¶ Item electuariū de q
experto dn̄o. expti. qd' mlr que utit' eo statī ꝯcipit.
Re. dactil. lib. i. pinearū fictic. an. lib. i. nuc. mi.
cinamomi. an. ℥. i. piperis longi. ñc targe. an. ℥. i.

galange ʒ. ij. ʒʒ. ʒ. i. zuc. lib. s. conficiantur cum melle et
utatur eo sepe et multum iuvat. ¶ Item scarti qui ambo cera
venerint inmittat sibi mulier supina succum cute cum bomba-
ce vel lana molli et dormiat. expertum. ¶ Item odor buxi
arboris efficacius iuvat ad generandum. albertus in libro de
plantis. ¶ Item ferrugo tritum cum adipe anatis confortat
matricem ad concipiendum. idem. ¶ Item mel. ol. ro. dissolutus
et inmissus multum confortat ad concipiendum. cc. instans.
¶ Item faciunt folia lauri. idem.

Cancrum **De abortu Rubrica.**

auiualem tritum cum vino da bibere pregnanti
et non abortiet. G. in dieta. ¶ Item leporem pregnantem
cape per ventrem et coagulum quod invenies in ventre lepo-
rum da pregnanti et non abortiet. G. capio. ¶ Item in ipso
coitu stet mulier elevatis cruribus et in actu sedandi ap-
plicet totam cogitationem ad recipiendum semen et tunc non con-
trahat virtute musculi semen quod potius et dormiat resu-
pina et iunctis fortiter cruribus et sic retinebit semen. expertum.
¶ Item testa ovi impleatur de ʒ. i. colophonie ʒ. ij.
mastic et calefacta superponatur umbilico matricem confor-
tat ut semen retineat et sic facit concipere. hoc ego. ¶ Item
confectio. d. c. receptio scripta est in antidotario ni-
cola subfumigata est summum remedium. ¶ Item omnia
que confortant matricem et dolorem eius tollunt multum etiam
iuvant ad concipiendum nicolaus. ¶ Item trifera magna
dissoluta cum succo artemisie et cum bombace pessarizata
multum iuvat matricem ut concipiat. idem. ¶ Item sinum

lieres steriles subfumigentur de ligno aloes concipiunt
constan. ¶ Item supponat sibi mulier post menstrua co
agulum leporis et concipiet. Idem. ¶ Item pessarium
nobile probatum sedans dolorem matricis et impregnans
valde. Recipe cerebrum cervi vel vituli ysopi humidi et buti
ri cocti caprini et vaccini grani amigdalarum storacis albi li
quidi et mellis ana unc. i. olei de spica unc. ii. tantum
sicca et liquefiant humida et misceantur et consumantur
cum lavat tribus diebus deinde coeat. ipsa enim impre
gnabitur procul dubio. Gilbertus. ¶ Item terra magna
data cum vino decoctionis mirabilis iuvat steriles ut
concipiant. ita legitur in libro isto. ¶ Item leporis
vulvam assam tere et da cum vino mulieri in balneo
bibere ipsa die si coierit concipiet statim. Gilbertus in di
na. ¶ Item tolle sinficum et gallam et grana pini et
cinamo. et atramentum dulce. et fac pulverem et mis
ce cum aqua et lava semper locum sic claudetur
ut mureus. id ibidem. ¶ Item sticados decoctio id operatur
id. ¶ Item Recipe sinficum corticem mali granati corticem ne
spilorum ~~cinamo gariofilorum~~ nucis corticem quercus fo
liorum rose canine ana unc. i. mastic. cinamo. gariofilorum nuc.
m. ana plus unc. ss. omnia pulveriza et cum aqua ro
vel plu. in aqua rose decocte fuerint confice et fac
trociscos et sicca in umbra. et cum opus fuerit resolve
unum cum aqua ro. vel plu. et inde vulvam diu post bal
neum fomenta. idem in eodem.

Contra De difficili partu. Rubrica. ccccxxxv.

fumant ... lana ... in pessarium ...

difficilez

difficilem partum multi dicunt quod rasura ossium dactillorum et
uino data in uacilo se liberant parturientes. quod super locum ubi
peperit beata uirgo erat palma. ¶ Item cortex lauri bibi
tus abortum excludit. Io. ¶ Item pes piuatum mitte in
uuluam et mortuum fetum excludit. et fabas quo potui da
to mundificatur matrix et fetus ab humoribus grossis purgat.
¶ Item polipo tritum et super pedes parturientis emplastrum statim
eicit fetum uiuum uel mortuum. experimentum. ¶ Item si mulier bibat
de cortice cassie. iiij. aureos parit statim. auicenna. ¶ Item si
detur capillus ueneris cum uino statim parit. Io. ¶ Item potus
aque et castorium optimum et ultimum in hoc casu bibita. Idem.
¶ Item si tenuerit magnetem in manu. statim pariet. Io.
¶ Item si liniantur mulieribus cinere ungule asini est ultimum
auicenna. ¶ Item si suspendatur collo eius storax calamita non
sentit dolorem. Io. ¶ Item tassus crocus et fiat ex eo quasi nux
suspendatur coxe expellit statim. Io. ¶ Item corallus al
ligatus coxe facit facilem partum. Io. ¶ Item da mulieri
lac alterius mulieris in potu in cibo pariet. per lucem. ¶ Item
herbam sanguinariam da bibere siccam uel uiridem cum aqua calida
statim sine dolore fetum pariet et mortuum. experimentum. ¶ Item uerbe
nam tritam da bibere cum aqua tepida statim eicit fetum. Gilbertus. ¶ Item
mirra in modum nucis nucleus data cum uino calido statim
eicit fetum uiuum uel mortuum. per lucem. ¶ Item herba dra
gontea. seu serpentina alligata inguinibus statim pariet. cito
remoue ne matrix sequatur. experimentum. ¶ Item artemisia
cocta in aqua emplastretur calida super umbilicum et tota statim
fetum tuum educit si diu moretur educet matricem.

secundine: seu secundine sunt quas uocant (lecti) annullariolus. que lectum
sine secundinas remanere in matre mulieres post partum dum est ualde
periculosum. Quidam appellant suma. ad dicendum lectum expellendum fac mu
lierem sternutare. et tussas uires in ferius usque pedes fricam. Et si
numus staret ad emittendum da ei de allio sternutationis accipiet statim
quem sunt duo auellane tritum potum in uino calido ad bibendum et educet
lectum. Item ad idem accipe unam succidam et imicte in unice ligabis et pone
in natura. et educet lectum. Quidam dant ad idem. artemisiam bullitam in uino
calido ad bibendum et educit lectum

Item tangere de herba
Rocastrum ... uacca

¶ Item succus porror bibit' cū aq̄ tepida potēt
operatur. ysᵒ. ¶ Itē menta bibita cū aq̄ mell. ac
celerat partum mat. ¶ Itē succū vl' puluerē dip
tani da febricitāti cum vino continuo mortuū
fetū expellit constan. ¶ Itē equi sterc' bibitū cum
aqua et suffumigatū nō tm̄ fetū. s; etiā secūdas
eicit. ysᵒ. ¶ Itē lac caninū cū vino & melle datū
statim matricē cū fetu libat. ysᵒ. Item q̄ sel hene
da. ʒ. i. statī mortuū fetū expellit. ysᵒ. ¶ Itē cauul
edē trita cū oleo & supposita abortū puocat cito. dyā.
¶ Itē tatur sem̄ peonie cū oleo & inde ligant' lu
bi & pudenda mulierū & puet ab eoz dol'. Rinus. ¶ It
de folijs coriandri corona mulierē parturientē mox
puet sit dol'. ysᵒ. ¶ Item suffumigatiō de cornib;
capro & ungulib; potent' mouet matricē ad ptū
excludit. ysᵒ. ¶ Itē odor floris draguntee vl' radix
corrumpit fetū et educ. ysᵒ facit sem̄ eius bibitū
si. xxx. gñ a bibat. dy. ¶ Itē ʒ. iij. betonice decocte
cū aq̄ melle. data decoctio ptū accelat. & ab iminēti
piclo parturiētes libat. ¶ Itē caueat ne pira sit
in domo in q̄ mlr parturit. q2 multū nocet. nec
sinut vuluam faciliō apiri. dya. ¶ Itē radix ci
clamīs coxe alligata cict' facit parē s; q̄ radicē si
mlr transeat. abortit. ysᵒ. ¶ Itē h'ba vl' flos viole
albe data potui mēs. puocat. p' ptū ne seq̄nt' & in
fantē mortuū extrahit. & viuū corrūpit & educ
matricis inflatōez fornicata sat & si cū forcis est

mlr̄ q̄n ac pessarizatur. idez facit. expi. ¶ It̄ folia
matrix salue supposita mox p̄tū deponit. & statim
amoueat̄ ne forte attrahat matricē bibita mēs-
tras. & mortuū fetū expellit. ¶ Jd. Itē galbanum
acceptū infantes mortuos in utō excludit. dya.
¶ Itez si nō pot̄ bn̄e purgari post partū sūme borag̃
& folior̄ porri. & succū eād̄ pectō. da cū oleo et statim
purgab̄r. expi. ¶ Itez suffumigetur cū cornibz & un
gul̄. capre s̄c p̄unas positis. potent̄ enī matricē
mouet & turbat. ad expellend̄. Rog̃. ¶ It̄ folia iu
nipi cū aqua & melle bibita mortuū fetū. s̄tam
& sanguinē p̄ p̄tū cito puocat constā. ¶ Itē penna
uulturis pedibz pa. s̄biecta parē facit. Gil. ¶ Itē
satureia potata eicit p̄ fetū mortuū. & ipā posita
uentri eicit uiuū ul̄ mortuū. Jd. ¶ Itez iaspis
optimā h̄z uirtutē p̄ducēdi fetū. Jd. ¶ Itē lac
caninū cum melle bibat̄ & artemisia ligetur ad co
xam sinistrā statī iuuat. Jd. ¶ Itē la mulierū cū
oleo potui datū mortuū fetū educit. ¶ Itez si ūgulaz
muli sub camisia portet multū facile parit. haly.
in re. dic. ¶ Itē dictāpt̄ nō ysidinis cū aq̄ colet̄
et bibatur facit p̄tū facilez. Jd ibid̄.

Ad tollend̄ De dolore post partum Rubrica. 42

Ad dol̄. p̄ p̄tū uitella ouor̄ multū cocta in aq̄
si febricitat. ul̄ in uino si nō febricitat. tere cum
anisa & succo artemie & cimino & emplastra centrū z
expi. ¶ Itē si febricitat. coq̄nt̄ cepe in aq̄ p̄ terat̄

cum oleo et cimino et uitell' ouoꝝ certũ est expi. ¶
Item sem̃ peonie tritũ cum ansa ꝛ farina frumenti
ꝛ uitello ouoꝝ. expi. ¶ Item radix altee ꝛ ebuli in
uino ul' aq̃ coque ꝛ tere fortr̃ cum oleo cõi ꝛ ca. e
plã. id. ¶ Item cepe parũ bulliant in aq̃ ul' uino
et p̃ea frigent' in oleo cõi et emplent'. h ego statĩ
tollit dol'. ¶ Item radix altee coctã tere cũ ansa ꝛ
ca. appone. expi. ¶ Id baccas lauri puluerizatas si
prunis pone dol' matricis ꝛ cõceptũ adiuuat et
matricẽ sup̃flua cõsumit si fumus recipiat' in

sius parte fac. dy. ꝛ cõ insidias. ¶ Contra liuorem si
sit ex percussione ꝛ papule si sit in facie cc. ocim. ꝝ.
anisũ cũ cimino ꝛ supponat' cũ cã calida ꝯ liuorẽ
ꝛ dol' mẽbroꝝ ex percussione ex succo abanci ꝛ puluere
cimini ꝛ melle fiat emplm̃. De omi gutta podag'
Cardamus et arthetica. Rubrica. ccxxx.
que adiua d'r trita cũ ansa ꝛ emplata anti
quam tollit arteticã si frequẽtet'. ¶ Item aspaltũ
cum sale ꝛ uitro cataplatũ arteticaꝫ ꝛ podagrã
curat. dy. ¶ Item aq̃ decoctionis rape fomẽto suo dol'
arteticũ ꝛ podagrã mitigat sua p̃prietate p'se. ¶ It
col' emplatus sup' ciaticã sanat extrahendo humidi
tatẽ de p'fũdo sucus ẽ ut palisticas ꝛ artheticas. dy.
¶ Item accipe ranã hora q̃ nec sol nec luna lucet et
abscinde pedes eius posteriores. ꝛ liga eos in pelle ciuina.
ꝛ alliga dextrũ dextro ꝛ sinistrũ sinistro pedi podagr'
absq; dubio sanabit'. Kiranus. ¶ Item radix altee

Contra liuorem

93

trita cum axungia ueteri porci podagram sanat .i. triduum.
d.ya. ¶ Item folia arnoglose cum axungia ~~ueteri porci~~
~~podagram~~ recenti emplastata optima est ad tollendum
podagram et nimiorum dolorem et tumorem .Ib. ¶ Item semen eius so
lum emplastatum podagre auxilium est .Ib. ¶ Item herba
nasturcii cum farina et aceto mixta et emplastata super
sciaticam multum ualet mac. ¶ Item semen sinapis mica
panis ficus siccas mel et acetum quantum uis misce omnia
simul et appone et sanat guttam. expertum est .Ib. ¶ Item radix
enule trita et supposita tollit sciaticam .Ib. ¶ Item succus
buglose bibitus mire iuuat sciaticos .Ib. ¶ Item calamentum
uel nepita recens trita et superposita comburit pellem et
siccando consumit humiditatem sciatici et de fundo tra
hit. d.ya. ¶ Item coxa multonis calida apposita multum
ualet et quanto tercior sit locus melius est. Gilbertus. ¶ Item carnes
catti pinguis axungia anseris et taxonis uulpis ad gut
tam frigidam medullam cornu cerui ederam saluiam
rutam. cere uirginis. thus uitella ouorum assata serpentes
et limacie multe omnia ponantur in olla infusis pro
rata et sigilletur super cum pasta ne aliquis uapor
possit exire et iste olle supponatur alia olla integra et
sigilletur simul et inferior sepeliatur in terra et superior cir
cundetur igne copiose et distillabit unguentum op
timum ad guttam sciaticam. Gilbertus. ¶ Item tere cepas al
bas et sal et euforbium et oleum laurinum et calida suppone. expertum.
¶ Item contra guttam sciaticam et humidam. Recipe axungiam ueterem
album ouorum agitata diu fortiter. radic. lapi. acuti.

et ruber. argentū uiuū. confice cum igne et su-
ponatur cum corio aliquo sero mane amoue
atur et pruriet multū et uos cures iterū suppone
et mane sequenti exibit aqua in magna quantita
te et sic liberabitur. Gilbertus. ¶ Item ad podagram
ab eo comprobatum pluries et inuentum est mirabile. acci-
de terra formicarum limpida ℥. iiij. farina ordei ℥.
.i. folijs rose ʒ. ß farine fabarum ʒ ß malue man-
dragore ana ʒ. vi. coque maluam et mandragoram
ana in. iij. lb aque usque ad medietatem cola et
confice cum eis alias medicinas puluerizatas
mortario et ibi iterum misce cum eis ceram albam et duo
uitella ouorum et cere ʒ. iiij. pista totum bene et erit
necessarium ad emplastrum et alia medicina. Gilbertus.
¶ Item emplastrum quo debes uti cum uehementissimus
est dolor. Recipe. cere mellite ℥. i. amidi de ordeo facti
cum aqua rosarum et cum aqua uite. ana ʒ. ß. misce in mor-
tario. et pista bene cum albu. oui. fac ceratum et appo-
ne idem. ¶ Item vi. uespertiliones coque cum aqua
pluuiali. et post cola et adde tantum de oleo. ro. et sm-
tella saluas. et coque usque ad consumptionem quantitatis
olei in causa frigida adde medicinas calidas et in ca. fri-
das. Gilbertus. ualet multum in utraque causa uirtute
quadam occulta. ¶ Item pix naualis et armoniacum
cum ana mixta singulare presidium est ciaticis. dyo.
¶ Item betonica trita et emplastrata dolorem podagre
lenit. et decoctio eius bibita. idem facit. idem. ¶ Item

sanguis menstrual' inunctus dol'. podagre tollit. dy. ¶
Item faba fracta al. diu cu anxa ouina bulliatur
et teratur & emplastr' sup podagrã et arthe. & omnem
dolorẽ neruor mitigat. dy. ¶ Item radix caparis
bibita ciaticis & paraliticis prodest multum & coxe dol'
amputat. dy. ¶ Item balneũ factũ de decoctione psillij ¶ Nota
omnẽ guttã cito tollit. expi. h ego uidi in uetu
la pingui. ¶ Item radix cucumis agrestis cu polẽ
trita et emplasta oem tumorem & duricias tollit &
sceas. eadẽ trita & cõfectina emplastata sciaticã tol
lit. dy. ¶ Item cinis capitis mugil' pulsus sciati
cis plu. ¶ Item pell' uulpis circũuoluta pedi
carnẽ tangat interior ps pell'. podagrã sanat. sext.
¶ Item caseus antiq cum oleo aut aq tritus pes
porcor saltor emplast' sup iuncturas dolentes exc
hit dol'. & est maximi iuuamenti. auũ. ¶ Item radix
peucedani & hba sciaticis paraliticis & cõtus dolo
et omnibz cauis neruor maximi pficuũ est. dy. ¶
Item folia ppli uiridia trita & emplasta genua
inflata curant. gal. detur. gal. ¶ Item thus cu al. o
ui. trita & apposita sciaticis salutaris est medi
cina. gal. ¶ Item. ʒ. i. agarici accepta dol' arthetic
& sciaticum cõpescat. gal. ¶ Item baccas lauri & foli
rute. cu et origani & pulegy sapone uetere mic
ce & frige & calidũ super guttã cõ stupa appone lo
co p' unctio cõ melle guttã & alios dolores tollit.
expi. ¶ Item pciosũ unguentũ ad oem guttam

et artheticā. accipe limaces de tribȝ generibȝ nisi ema
dij. et pone in sixcono donec unguentū inde fiat
electū est expr. ¶ Item illd est expertū in omni cā
sn purgante. unge locū cum succo cepar' i sina
pza desr pulueris piperis nigri t liga desr spōgias
infusā cum uino decoctoris cuiticalam ꝯsūitur
et eijcitur humor nociuus. expr. ¶ Item stercus
leporis distēpatū cum uino calido emplastrum
sciaticos ōio desperatos libat. Rhus. ¶ Item unguē
tū de cornu ceruí in unctū sanat sciaticos libat
constan. sic autē fit. Rm ipsum. acci unū cornu c'
ui t minutim incide t pone in cacabo pleno ui
no t fac bullire usqȝ ad unū ꝯsumptōez et sic
terti addendo semp uinū pstea, proice os t medul
lam q remanet inter sicca fortit' manibȝ pstea
adde olei lauri. t sambuci añ ℥. iiij. mastic' thus
añ ℥. s. nuc'. cal'. eufor. añ ℥. iij. aloe ℥. i. sarcacol
le. tēben. añ ℥. iij. coloso. mue. asse. ferri. añ ℥. i.
uite succi lib. s. cere qd sufficit. de h dicit ꝯstā
tante est dignitatis ut nō solū artheticos. uim
t sciaticos uetustissmos curat. ¶ Item unguentum
pbatissimū q̄ cem guttā t artheticā ferctū t pa
liam caro uulpis coquitur in optio uino donec
ab ossibȝ separetur post caro calida teritur fortit'
t exprimatur inde succus. t succ' ille coquitur in ui
no puro usqȝ adspissitudinē unguēti post adde
ceram rubeā t puluēm mastic. castor. bdelli.

murre vaccar lauri i aliquantulum euforbii i parum musci. si fiunt dues incorporentur sicut unguentum. Gil. ¶ Item plurimum cavetur radix brionie grossa. i ponatur intus succus ebuli. yue. arthice. cala thus. mitte usque ad duas partes concavitatis et tertia pars remaneat vacua i addantur sequentia pulveres i piretri. et genciana rad. i hmodac. addatur petro leon. vel oleum vetustissimum i sigilletur cum argil la vel pasta desuper i ponatur sub prunis. i diu coquatur i post teratur et exprimatur succus i ungatur. Gil.
¶ Item unguentum efficax ad idem succus radicis cucumeris asini. ruta. reces. yua. pinaria. folia i fructus edere. bacce iunipi. eufor. castor. anxia. mustis. ansis. ardee vulpis. ursi. repleatur omnibus hiis catus excoriatus i coquatur in veru sua uiter ad ignem i defluit servetur i resoluatur ibi cera i ungatur. Gil. ¶ Item oleum quod emanat de cat bi olatio veri. accensa optimum est. Jo. ¶ Item catus xxx. dierum occidatur i sanguine ipsius catuli locus dolorosus pungatur. optimum est. Jo. ¶ Item carnes ipsius catuli coque in vino cum ruta. betonica. feni. salvia. agrimonia. prius tere i exprime i appone me dullam cum i parum thus. coque in modum unguenti. et unge optimum est. Jo. ¶ Item in summo dolore catu lus tepus per dorsum calidus i appositus mitiscit. Jo.
¶ Item membra spiritualia mutonis mitigant valent i sh cam. Jo. ¶ Item fel capri cum plumia sub sciaticam

ipam statim tollit. pb. ¶ Item ruta et saluia coqn
tur in oleo. et ruta calida supponat statim sedat dolo
rem. consta. ¶ Item lentaginum diu tritum cum urina
mule iniectum ipsa die fac egrum de lecto surgere. pb.
¶ Item succus cassillaginis bulliat in axungia porci et
addatur modicum cere. et ungat et ipsa herba in ui
no cocta posita supligetur contra dolorem. statim aufert. dy.
¶ Item emplastrum de succo radicis ebuli. et humecta
ta trita cum axungia porci statim. uz. expertum. ¶ Item in
calida causa fiat emplastrum de succo solatri et planta
ginis et farina siliginis et aceto. pe. ¶ Item fiat
emplastrum ex farina siliginis et oleo ro. pb. ¶ Item em
plastrum de fimo bouis et asini decoctis cum aceto et an
cera uultis uel cati. ardee. ¶ Item contra dolorem incarcatum
ʒ. i. opii puluerizetur cum cinco uitellis ouorum et oleo ro.
potenter mitigat et repercutit materiam. ¶ Item for
mice et oua earum et pulverem de terra earum et sal commisceantur
cum axungia porci ueteris et panno interposito imponantur
experimentum. ¶ Item medulle cornu cerui terantur et bul
liant in uino et oleo tota die. et cum siccatum fuerit
addatur iterum uinum et oleum tandem cola et inunge et suppo
ne aliquam pellem. et in omni causa potenter ualet. Rogerius.
¶ Item uiscus arborum coquatur in aqua in qua sabre
doles balneetur potenter uz expertum. et dy. ¶ Item cum
combusta conficiantur cum albumine oui et locum emplastrentur
rumpit cutem et attrahit nocuum. h ego. ¶ Item
balneum de qua in formice et oua et terra earum cocta

fuimt antiq̄m et desp̄ata gutta sanat cito. ħ ego.
¶ Item fimus capri duricies ɫ tumorez inveteratū
tollit cito. aūt. ¶ Itez ruta viridis emplasta cū
sale ɫ melle statim dol. tollit ꝯstan. ¶ Itez adeps
mannutelle invictus dol. sciaticoꝝ ɫ podagricoꝝ pen̄
extirpat. sdez. ¶ Itez pinguedo piscīū mistū iuvat.
¶ Itez antidotū sciatic̄ ꝓpriū ɫ ꝓbatū. Rx vetonis .i.
saivine ʒ. ij. pipis ēē folioꝝ rute añ ʒ. vi. carne
dreos ʒ. ij. tetragoges da cū vino. ꝗ prius accipe
riceos. qr statī sanabit ꝯstan. ¶ Itez urina muli
bulliatur cū cera ɫ oleo ɫ litarguro ɫ cathaplasetur
cito sanat. fd. ¶ Itez si dolor sit cū tumore. Rx. fari
ne fabaꝝ ʒ. iiij. vitella ovoꝝ. v. miscēāt ɫ emplet̄.
fd. ¶ Itez sola faba cocta in aq̄ mixta cū axūgia por
ci multū mitigat. ꝯstā. ¶ Itez radix viole cocta
cū aceto emplasta. pd. ¶ Itez axūge leonis lib. i.
cere lib. ij. olī lentisci ʒ. iiij. sit. hystac nō solū ge
nuū dol. ꝗ ɫ oēz dol. penitus excludit. ꝯstan. ¶ Itē
barbat̄ folia minuta hr̄is ɫ strictōra ꝯ vino co
cta ɫ emplasta ipa die podagr̄ surge faci. fd. ¶ Itē
olm̄ vulpis ipa die sanat. fd. ¶ Itez unguētū
de cato una die sanat qd sic fit. ꝗ ipm catum
pinguē totū excoriatū remotis ossibz tere fortit̄
ɫ pone in ventre pinguis ansis. ɫ adde axūge salse
libram. ꝑ pipis sinapis. cufor. dyag. piret. rute. ab
sinty. ɫ ally. lauri vl. arvine nuca añ ʒ. i. cere ʒ
ij. assec̄ ɫ qd distillabit servet̄. sdez. ¶ Itez cancr̄

Nota

caulũ confice cũ recenti axũgia porci. unge podagricum. tercia die sanatur. G. in pan. ¶ Item stercus ciconie cũ axũgia porci mixtũ curat podagrã. i. antiquam. mã. Gil. ¶ Item si materia fuit paruca et dolor intollerabilis pulo sellam coctam in uino emplastra. Is. ¶ Item distempera opiũ cum oleo ro. et lacte mulieris unge. Is. ¶ Item scordeon cũ axũgia et aceto et trita tempera tum multũ ual. Is. ¶ Item radix elacterii cũ aceto cocta ual. Constan. ¶ Item fimi bouis bene expressi. et olei et cere. succi bulbe ana. libram. i. ouorum crudorum lib. ii. hec mixta dolori applica. Is. ¶ Item R. folia apii trita in aqua et fecem aceti olei ro. et uitella ouorum crudorum mixta emplastentur mire ual. Is. ¶ Item potio hec mire prodest podagricis arthriticis. R. hermodac. ℥. iiii. ciminum ℥ viii. ℨ. ℥. viii. an. ℥. i. da. ii. Is. ¶ Item hermodactili emplastati sedant dolorem iuncturarum. aui. ¶ Item scamonea emplastrata cũ aceto multũ ual. Is. ¶ Item piper nigrũ inunctum et emplastratũ fortiter calefacit iuncturas et neruos et non est periculum et hec est medicina. Is. ¶ Item flebotomia que est de uena que est iuxta minorem articulum multũ prodest sciaticis. Gal. in pas. ¶ Item emplastrum factum ex maurellis et succo coriandri et iusquiami crudo sanat podagrã de causa calida. Is. in eod. ¶ Item succus coloquintide inunctus sciaticam sanat. Dy. ¶ Item te axũgiã ueterem cũ allys et unge ad ignem sanabit gutta. p. luc. ¶ Item cineres ossium caballorum uetustorum confice cum aceto et pro emplastro

appone certū est. ſ8. ¶ Jtē succus cepartū inūctꝰ
cito sanat. expi. ¶ Jtē carnes uulpis comeste
multū iuuāt arthēticos ⁊ guttosos de frīda. h ego.
¶ Jtē carnes ⁊ pinguedo uulpis sil' terant̄ ⁊ bul
liant in oleo cōi diu expꝰtū olm̄ inūgatꝰ ⁊ car
nes sup emplentꝰ mirabis effcm̄. expi. ¶ Jt̄ fome
tatio sepe fcā de decoctōe cruris pell' asinine in vino
ꝰ frīdā in aq̄ ꝰ calidā statim mitigat dol'. expi. ¶
Jtē radix altee uetis trita cū ar̄ga ueti ⁊ emplata
podagrā t'cia die sanat. dy. ¶ Jtē amoniacū ꝯ mel
le mixtū ⁊ inūctū dol'. articlor. i. nodor tollit. ſdē.
¶ Jtē amoniacū cum pice dura equo pond'e cōfectū
⁊ emplatatū singl'a precādiū est sciaticis. ſ8. ¶ Jtē
loliū in aqua ⁊ melle coq̄tur ⁊ p̄ balneetur mbr
in aq̄ ⁊ loliū emplet' dolore sciaticū sanat. dy. ¶
Jt̄ acci. absinc. rad. ebuli. furfur tritici. stcus capri.
⁊ sal multū bulliatur in aceto donec acetū ꝯsumat̄.
tere ⁊ calīn appone. expꝰtū est. expi. ¶ Jtē stc̄ soricis
cū ueti ar̄ga tritū ⁊ malaxatū oēs tumores de frīda
cā soluit. dez. j. ¶ Jtē fimꝰ columbi coctus in uino usq̄
ad cōsumptōez emplm̄ sanat. ſ8. ¶ Jtē lib̄. s. ce
liq̄fiat cū oleo oliue. lib̄. i. ⁊ uini electi. lib̄. i. bl'
liat usq̄ ad ꝯsūptōez uini. p̄ admisce. ʒ. ij. eufor
bij puluizati ⁊ fortit' ꝯfice unguentū est expꝰtū
ad sciaticā guttaz. ~~Gal'~~ gauterꝰ. ¶ Jtē apozima
de ẏua artētica ⁊ cortice ebuli sābuci ꝯ uino ꝯfectū.
unde balneetur mbr cum mlto sale certissime li

berabit. expi. ¶ Item radix absinthii ebuli sambuci urtice tri
tici. stercus caprinum sal sanguis bulliantur in aceto fortiter
calidum appone. idem. ¶ Item opopo dissolue cum melle et
emplastra. salutare remedium est. dyas. ¶ Item castor. epi
tollit sciaticam. expi. ¶ Item radix acute coquatur in pa
sta per medium cisse ponatur super arthicam et poda
gram certissimum remedium est. et in scias. ¶ Item .4.1.
corticis populi arboris bibita sciaticos medetur. dyas.
¶ Item mustellam mortuam coque in oleo usque ad
dissolutionem. et cola oleum et misce ceram unge arthi
cam et scrophas magnas et omne uicium neruorum
et potenter sanat. tamus. ¶ Item urticam que inueni
tur in locis calidis et siccis coque in lexiuia facta
de cineribus uitis et de illa fomenta gutta et scempla
mine iuuat. expi. ¶ Item contractio si causa est reuma
tica ut des titubatiuum. quia materia subtilis plus aliqua
est fiunt flabus et grossa. inde titubatio. hoc ego. ¶ Item
sal coctum farinam frumenti clarata mel et uinum rubeum
coque donec sit spissum. et gutte scepone expi. ¶ Item
prodo heas quod remedium in causa sunt nisi sit pur
gatio. ut suppositoria uel non presens euacuatio ma
terie competens. purgetur igitur humor calidus cum oleo de
sucro. ro. et oximelle acutis competens nec ego in
ueni melius. super autem cum pillis competentibus quas
optime tradidit in Tractatu sapio dietandus cautissime
et purgetur materia paulatim ne uirtus destruatur.
quia in illis pillis recipitur multa quia cum uiolentia ac

trahit ut turbit · et hermodactili coloquintida ebuli scamonea · que
omnia sunt quasi venenum et incaute data sincopim indu
cunt · quia natura non portabit materie nec talia umquam dantur
nisi confecta sapienter · ita ut ex mora virtus nociva sit eorum
virtus consolidata et melius operatur · hoc ego. ¶ Item thus confectus
cum pulvere et vino et calidis appositus sciaticis singulare
est remedium · dyascorides. ¶ Item auri certum et expertum · cineres
viticum antiquarum et vestes alliorum bulliantur in aqua et exu
la lexivia fomentetur locus diu et statim fomentetur cum vino de
cactonis certe certum est remedium · hoc ego. ¶ Item menstruum
de foveis inunctum sciaticos liberat calefaciendo et
materiam foris attrahendo · constantinus. ¶ Item si dolor est
inveteratus teratur opii ʒ · i · ciceris ʒ · iiij · conficiantur cum · iiij · vi
tellis ovorum vel · v · et emplastretur potenter eum mitigat et rep
cutit · Gilbertus. ¶ Item rustica parvus tritica vetusta
cocta in succo solatri vel semper vive tepido emplastre
tur multum iuvat · idem. ¶ Item stercus capre decoctum in aceto
vel urinis multum iuvat · idem. ¶ Item stercus cico
nie mixtum cum adipe porci optimum est · idem. ¶ Item
Semper viva in omni casu teneatur aptius · idem. ¶ Item succus
radicis filicis cum oleo rosaceo iunctus mire prodest
podagre. De crepatura. Rubrica.

Folia cicute trita commixta et emplastrata sanant
omnem crepaturam · in · ix · vel · xvi · dies · hoc ego. ¶ Item
radix illius herbe que in locis paludosis invenitur et
nominatur vulgaliter lesca vel bota · habet folia longa
ut spata · et se invicem subintrant · et in virga portant

q̃ndã magnã massã que uocatur pabel in puĩcia q̃m dyas uocat capcũ. et ut ipse dicit mirabiliter replet uulnia pfunda trita & emplasta cpaturã sanat. h ego. ¶ Itez epatica trita & cũ uino bibi ta singlis diebz cito sanat. expi. ¶ Itez pili lepo ris confecti cum melle in mod' pillar dati uehe menť consolidat. osa. ¶ Itez stercus leporis cũ melle ꝯfectũ et sepe datũ ad mod' fabarũ mira bilr consolidat. id. ¶ Itez caput capre cũ pilis coq tur in aq̃ comedatur siue bibatur omĩa interio ra ꝯsolidat. idez. ¶ Et si uis cito sanare et secure sedeat patiens semp in lecto clunibz eleuatis ne ĩ ter cadat sup crepaturã et sic empla. aliter parũ ualent omĩa et sic empla. aloe cum atramento bac cam cum albũie ouarũ & sanguĩe istud est ual de optimũ. ¶ Item fiat emplm sup crepaturã p. ix. dies de uermibz terrenis & transglutiat pillas factas de pillis leporis suprdictas & cito sanabr cũra uistãs. ¶ Item post. ix. dies ponatur sup crepaturã galbanum. & poma cipressi usqz ad sanitatẽ & dent pille de fimo leporino confecto cum melle multũ cocto mirabilr consolidabit ruptura constan. ¶ Item scribitur a kamo q'd succus folior brionie cum uino albo p. ix. dies datũ potui consolidat etiam ossa fracta & hoc multũ ab eo laudatur. ubi p ueruissimo reputatur. & idem fere dicit Dy. ¶ Itez folia porri trita & emplasta sup uulnera cum sale.

Itez folia cicute cocta & pistata et emplastrata sanat crepaturam in diebz. vs. Itez ꝯsolida maior comesta nouẽ diebz. sanat. Item fiat succus brionie cũ uino albo. p diez xiiii. uel. x. potui detur.

statim consolidant fracturas. ¶ Item folia quer
cus trita et applicata vulneribus recentibus statim solidant.
Dy. ¶ Item herba quedam que vulgaliter dicitur viola a
grestis quia florem habet similem in colore non tamen in for
ma quia flos eius habet folia quatuor erecta et folia eius
iacent ad terram et multi dicunt eam consolidam minorem
vel trinitas una eo quod tria cornua habet rotunda in
uno folio. et in medio habet maculam albam et invenitur
in locis opacis et montuosis da in potu et in cibo
homini rupto infra novem dies sanat perfecte si
cut ego verissime expertus sum debet etiam super em
plastrari. ¶ Item fiat balneum de ipsa herba et cicuta et
folijs quercus. et folijs porri et utraque consolida et
iaceat ibi illud ego. ¶ Item folia persici sicca et pul
verizata recencia et adhuc cruentis vulnera cito conglutinat.
Dy. ¶ Item balaustia emplastrata omnem crepaturam so
lidat. ¶ Item cepius magnas plagas et nervos inci
sos solidat glutinat idem. ¶ Item humor vel suc
cus codee terrestris vehementer stringit et solidat.
idem. ¶ Item folia caude caballine incisiones intestinorum solidant et alia vulnera statim sanant. Idem.
¶ Item terra assumpta de tra vitrorum vel vitreorum
addita cere et pici emplastrata vulnera diuturna clau
dit. ¶ Item mastix rupturas tibiarum sanat. Dy. ¶
Item millefolium vulnera conglutinat et sine timore cu
stodit. ¶ Item sanguis testitudinis et urina sunt mira
bilis. vivificati irrupta infantium et sedeat in decoctione

It pista folia cicute et extrahe ab eis succum et in illo succo
madefac petias et pone super locum sepe in die. et facias quod paciens
utatur maxima sepe. et quod comedat omni mane ante cibum modicum de
electuario facto de radicibus crte que dicitur angelica. et non est cura
dum de succo ut sit frigidus. ymo debet poni frigidus hoc probatum est
infinities in liberando homines crepatum et senem.

eius et si parum addatur urine de musco vel sanguis e
ius infantis ponatur in inguine fit optimum iuva
mentum in ruptura. Avic. ¶ Item herba que vocatur
sigillum beate marie emplastratam omnem rupturam seu
crepaturam solidat cito certum est hoc ego. ¶ Item calx vi
va et fuligo cum albumine ovorum confecta etiam va
sa vitrea et testa illinita solidat. idem. p. luc. ¶ Item
aloes exterius illinitum efficaciter fracta solidat. Dy.
¶ Item betonica et super emplastrata trita et imposita
fracturis capitis cum omni celeritate glutinationem
prestat et mirabiliter ossa extrahit fracta. et si detur per
os non permittit sanguinem ascendere sed inferius contra
hit. Dy. ¶ Item contra fracturam tibiarum cerebrum vul
catuli unius noctis in pelle eius extende et fracturam
involve statim solidabitur. idem. et Gill. ¶ Item lar
dum apri elixum et circa ligatum mira celeritate ossa
fracta solidat. Dy. et plinius. ¶ Item cancri fluvia
les triti cum lacte asine loca tusa et trita maxime
sanant. idem. ¶ Item cortex vel folia tenera fraxi
ni in optimo vino calido admixta super ossium
fracturarum ponatur cito solidabitur in libro de na
tura rerum. ¶ Item sanguis edi in tertiana ruptura
sumptus vel iniectus mire sanat. ¶ Item pul
vis ossium vulturis super aspersus vulneribus optime
sanat omnia vulnera. R. Contra febrem effimiam.

44 Contra febrem effimeram in principio fiat
statim sirupus. de ro. san. et de floribus ve

nificatum et similibꝫ et uiter ueam ⁊ omĩa que cor in
flãmant et omĩa calida ⁊ grossa. si inflamatur spš
alis principalr̃ inducat somnũ leuem ⁊ odoret cã
phoram cũ aqua ro. ⁊ ro. ⁊ uiol' ⁊ siml'. si spš uitalis
inflammetur da confortãtia cordis ⁊ infrigidantia
ut margarite et sandali et eboris rasura ungatur
blande regio cordis cum oleo ro. ⁊ uenit'. sup emplastr
frĩa cum aceto tempata ⁊ confecta. si spc naturalis in
flammet'. detur sirup̃ frigidus ⁊ electuaria infrigi
dantia. ut sunt zucc. ro. ⁊ uiol'. ⁊ sandal' et sup epar ⁊
silia. si effimia generet' ex frigore uita flemotomia
maxime si sit cum uenate da rosatã nouellam mix
ta cum zzucc. ro. uel uiol'. odoret basilicon nõ tñ alia
odorifera calida. ¶ Item in cã reumatica uita fomi
tatẽm. in cã calida sine reumate cõfert fomentum
frigidũ. ⁊ unguentũ maxime si fuerit ex nimio la
bore cohitu uia ul' ossa aeris ⁊ silibꝫ. ungant' uolema
nuũ et plante pedum cũ oleo ro. uiol' lacte mulie
ris spina dorsi frons et tempora ungant'. cũ oleo ro.
populeon lacte mulieris fetam nutrientis cibus ⁊ po
tus sint facil' digestionis ⁊ frigidi. si sit nimio labo
re uel ex nimia exinanitõne diebꝫ nutria cũ resump
tiuis. si sudor prouocet' sanatur statim. fiat aũt sic
sudoris pucatio bulliantur folia salicis ⁊ uiolis ⁊
silia. in aqua infundatur lintheaim magnũ et de eo
inuoluatur patiẽs ⁊ cohopiat' bene ut sudet. post su
dorem lauentur pedes ⁊ tibie et brachia bene ex illa

Nota.

decoctione. ¶ Item succus cucumeris mixtus cum
oleo vi. et inunctis pulsibus et etiam super cor illinitum
omnem calorem febrilem mitigat. Dy. ¶ Item emplastrum
habuit quendam patientem viribus defectum et posuit eum
in balneum aque in aqua fuerunt resoluta trecenta o
va et post balneum fortificatus erunt. ¶ Item
cucurbita involvatur in pasta et coquatur in fur
no et post exprimatur succus et imponatur in olla.
et coquatur ibi caro galline vel alterius avis vel avis
prius lote fortiter cum vino et sale fortiter expresse et
grana frumenti et ordei. liquiritie gummi. aandragagum
vi. flores nenufaris. psillium gummi amigdalis basilicon.
semine passe nimbe sebesten semi cucurbite. cucu. citru
melonis mundata omnia ponantur in olla fortiter
obturata cum argilla et fortiter bulliat usque ad con
sumptionem tertie partis aque postea colentur et cola
ture addatur zuccarum. et si capiatur et detur optime restau
rat et tempare infrigidat. et confortat loca defecti
va ex hoc dicit. ¶ Item cibus optimus ex eius tenerius
pulpe alarum galline. et trite distemperetur cum lacte o
vino et addantur vitella ovorum et parum polente
frumenti et bulliat ad spissitudinem et adde parum zucci ar
ca instans. Ad mitigandum fervorem febris.

46 Ad mitigandum nimium fervorem febris in co
ntinua folia caulis coquantur in aceto veteri et
et terantur cum oleo vi. et emplastentur super stomacum
multum iuvat. exat. et Dy. ¶ Item zucce possunt fieri

de folijs salicis & mourelle et silium hec ego. ¶ Item
p certo retulit m̄ quidam curiosus experimentator quod
pimpinella resoluta cum aqua calida et bibita fe
brem continuam statim tollit. ¶ Item sem̄ psillij
integrū infundatur in aqua tota nocte coletur et
addatur zucc. et detur potui intollerabilē calorem
febrium acutarū tollit et ventrē soluit. Auic. ¶ Item
sirupus venus' vehementer extinguit febrem acutam
Jd. ¶ Item si febris nō sit multū acuta detur cum
multa aqua vinū mixtū potui infrigidat enī mul
tum & aperit oppilōēs et materiā p urinā educit et na
turā confortat in febre aūt forti vita vinū. G. in
simplici medicina idem dicit in vi. qr cā certissime ex
tinguitur. si patiens biberit aquā multā nimis fri
gidam. ¶ Item si multū desiderat vinū in vino
multum mixto pōe panem calidū et post cola cū
expressione et illud infrigidatū tribue. R. ¶ Itē si
carnes multū appetat da colaturā galline cum a
gresta melius erit simul terantur cū ea quatuor
semina frīa mundata. ¶ Item cucurbitā mediocrit'
tenerem coque sub prunis post incide & da medullā
cū agresta vel aceto temperato. Idem. ¶ Item fac pa
stillos velut caseatā addendo cum amigdalis tūs
et semibz frīs mundatis & addendo medullam cucur.
Et. bona essent ibi poma dulcia vel acetosa. ¶ Itē
portulaca trita & emplāta sup stomacū ypocundriū
plus omībz tollit dolorē et calorem febris. Dy. ¶ Itē

ad febrem omnem extinguendam oleum ro. acetum albu
men oui ana commisce fortiter agitando et idem corpus
unge preter plantas pedum et uolas manuum et uer
ticem capitis et sanabitur. exp. expertum dicit. ¶ Item
aqua frigida copiose data febricitantibus febre acuta et
sicientibus multum ardorem febris extinguit et non tamen
materiam educit. G. in mega tegni. ¶ Item semper
uiuam sinabrium corallum uirgaum agrimoniam con
fice cum a[?]in et da cum aqua matali celesti et mira
beris bonum effectum in emittricas. Contra terciana.
47 a Si terciana fuerit uera. da patienti bibere succum
capitis monachi ante horam accessionis ter uel
quater et cessabit febris. hoc ego certum est. ¶ Item ma
teria digesta fac flomiam in quarta uel. v. die ante
accessionem si uirtus permiserit et signa digestionis prece
dant et ultra non habebit febrem. hoc sepe expertus sum.
¶ Item materia digesta fac emplastrum super pulsum et pul
sus de urtica minori que inuenitur in loco sicco uel
tum cum calido trita cum multo sale in quinta die
accessionis statim cessat febris. hoc ego et plures alii. ¶
Item radicem rafani tritam confice cum farina si
liginis et fac emplastrum inter umbilicum et pectinem donec
sentiat dolorem et torsionem materia prius digesta pro
batum remedium est contra omnem tercianam exp. ¶ Item
tria folia pimpinelle missa in aqua benedicta in
nomine sancte trinitatis da potui ante accessionem uel
post certum est remedium. exp. ¶ Item succus ama

glosse datus ante accessionē datus eam tollit idem op
antur. iij. radices eius trite et bibite ante accessionem
dy. ¶ Item tria grana coriandri da potui in ouo sor
bili post. iij. uel. iiij. p̄ ortum ante solis ortū ignorā
te patiente sine dubio liberabitur. ¶ Item ipsa
herba capitis patientis ip̄o ignorante supposita ante
sol' ortum. idem. ¶ Item succus uue acerbe nouē
diebȝ mane datus tollit tercianā. hoc ego. ad idē.
98 Melle. celidonia papauer album ⁊ nigrū urti
cam et sal tere fortiter ⁊ empla sup pulsus b
chiorum ante accessionē probatum est experimentum. 98
¶ Item succus pimpinelle bibitus in ip̄a accessiōe
penitus eam soluit exp. ¶ Item idem facit succus
acoree cum uino bibitus idem. ¶ Item idem facit
succus apij eodem mō bibitus exp. ¶ Item succus
corrigiole ante accessionem eam tollit. dy. ¶ Item
tria folia uerbene et tres eius radices. resolute in a
qua et date ante accessionē eam tollūt. exac. ¶ It
folia iusquiami cum uino bis uel ter data febres
priodicas tollūt. dy. ¶ Item reuponticū datum
ante accessionē frigoribȝ tipicū singlare remediū
est. ¶ Item tria folia trifolij al. ⁊ ēfolij uel tria g
na eius data cū aqua tercianā tollūt. idem. ¶ It
tela aranea alba cum ip̄a aranea texta ⁊ portatȝ
ad collū tercianam dr̄ tolle idem. ¶ Item farina
siliginis succus uerbene et barba iouis et urtice greče
et plantaginis simul misce cum quatuor ouis ⁊ sup

totum uentre emplatur ante accessione tercianam
tollit. p. luc. ¶ Item puluis castali potui datus cum
succo capitis monachi ante accessione tercianam
duplicem et simplicem tollit. ¶ Item succus taxibar
bati naribus patientis iniectus in ipsa accessione statim
tercianam. ¶ Item puluis castalli datus in cibo pu
erorum febrem tollit. G. ¶ Item liquor distillans a pul
mone arietis coctio scrofulam et morbum renum in eis
natum sanat estiuus. ¶ Item allium ligatum circa
corpus hominis tollit cordianas et tercianas. dy.
¶ Item quando intelligo ante horam accessionis sic eam
materia trahitur ad extremitates .s. ad manus ad
pedes et adunatur membrum principale naturale et
natum. ¶ Item gene modicum quam quidam uocant lin
guam passerinam emplastratam super pulsos brachiorum
ante accessionem tollit tercianam febrem exp. Con
Si uis cito curare tra cotidianam. Rubrica.
cotidianam fac hec remedia da patienti ʒ. i. u.
betanice ʒ. i. plantaginis cum aqua calida ante
accessionem et liberabitur. exp. ¶ Item idem facit apium
bibitum cum aqua tepida ante accessionem sed. ¶ Item
da talem sirupum Rx. folia betonice apii petro. se
nicii filipendulus capilli ueneris scolapendium
corticem sambuci. ana. m. liquiricii ʒ. ipolicii ʒ. ii.
cpi. ʒ. i. mellis quantum sufficiat est efficax ualde hoc ego.
¶ Item mica panis fel cum equo pondere conficie
molli ouo assato et oleo lauri uel cypressino et pino

inducto in põe sup̄ stomacū et uentrem expertum est

constan. expi. ¶ Item fiat ei uomitus de electua

rio ⁊ cassia et modico cynamomo cum decoctione

cucur. agrestis et raphani ⁊ aceto sumpatis cum

melle hoc ego. efficax est. ¶ Item accipe radicem

rafani et semen atriplicis radic̄abuli aceti ⁊ mell'

q͛d sufficiat coquatur ad mediū et bibat eum

horis ante accessiōez ⁊ post ieiunet una hora ua

let multum hoc ego. ¶ Item da ante horam accessio

nis pondus duoꝝ denarioꝝ de puluere laureole cū

ouo sorbili ul' cum casepello ul' cum pultibꝫ p̄ul

dubio liberabit͛ exp. ¶ Item semen sinapis come

stum ante accessionez aufert frigus febris. ¶ Itē

ysopus cū oximelle datus flā uiscosum euacuat.

expc. ¶ Itēz post euacuatiōez uniu͛salez apponat͛ sr̄

uena pulsatiles utriusq̄ brachiȝ hoc emplm̄ q͛ recipe

folioꝝ urtice minoris solatri semp̄ uiuē aā. ℥ . i. tele

aranee . ʒ . ii . sal' cōis quod sufficiat terantur omīa

simul' et fiat emplm̄. G. ¶ Itēz costo dicit in sua pra

tica q͛d multos cotidianos liberauit cū mediano

cortice sambuci cū aqua calida dato uel cum cortice

nucis eo͛ modo dato cum . ix . granis cathapucie ul'

pionie ꝫ et duris et laboriosis hominibꝫ sunt bona h͛.

¶ Itēz costo diacalamentū cum pigamo distemperet͛

et bene acuatur ⁊ detur ante accessiōez multū ualet.

¶ Item succus marrubiȝ ⁊ uino forti aū bulliet aū

accessiōez ip̄o nesciente uel febre in die accessionis et

curabitur. p. luc. uel bibatur absinthium assidue id.
Item nouem radices ebuli ad modum digiti scinde
in nomine saluatoris et tere cum ceruisia uel uino al. et ante
horam accessionis da egro bibere et caue ne dormiat omnem
febrem aufert certum est. p. luc. Item iecur leporis
tritum datum potus cum mulsa al. febrem tollit manifestum
est omnes febres periodicas que fiunt ex uiscosis
et glutinosis humoribus tollit. Dy. Item sanguis
asini cum uino potatus febres cotidianas sanat
iij. uel iiij. guttis inde datis esculus. Item ʒ. i. a
garicia data potui cum uino curat. Item cor sala
mandre que est sicut lacerta. Sed maior et uiridis
et habitat in spinis et uepribus collo gestatum extinguit
febrem. k. Item ad cubitum ligatum tercianam
emittit quartanam et omnem typum febris aufert
id. Item oculi coturnicis suspensi collo tercianam
tollunt. Ad tollendam quartanam. Rubrica.

Ad tollendam quartanam da patienti iij. uel iiij.
pillas que secuntur et liberabitur. Rx. opij. sul
phuris ui. mirre agarici folia rute. castorei ante co
ce cum succo absinthij et fac pillas ad modum fabe da
ante accessionem experimentum. unde trocia ualde prodest. unde multi in
hyeme una potione sunt liberati possunt etiam in cotidiana
narios. Rx. rute al. mirre. opij. ana ʒ. ß. ce. ij. ʒ. castorei.
ʒ. sulphuris ui. ʒ. ij. iusquiami ʒ. ß. fac trociscos et
da cum aqua. experimentum. Item carnes ursi comeste curant
quartanam experimentum. Item uinum fortissimum in quo sunt

de lacerta viridi. No.

de coturnice. No.

60 a

cocta agrimonia quartanam tollit. exp. ¶ Item po
nantur cimices in foramine fabe et transglutiantur
quartanam tollit. D. ¶ Item pentafilon trita s. iiij. fo
lia cum modico piperis et cum vino bibita ante accessi
quartane est remedium idem. ¶ Item succus tapsi bar
batus bibitus quartanam tollit ante accessionem h. ego.
¶ Item camomilla que simul est in colore sapore et
flore amarissima succus bibitus ante accessionem sepe quar
tanam tollit. exp. ¶ Item R. asse fe foliarum tuto et
piperis longi ana ℥. ij. conface cum melle et da ante accessionem
duabus horis ad modum castanee probatum est exp. ¶ Item
ungule caballine per ix. dies bibite quartanam et etiam ter
cianam tollunt exp. ¶ Item stercus prondinis pota
tum aut portatum statim aufert quartanam. ¶ Item succus
archimisie cum oleo communi mixtus detur per tres dies tepi
dus sepe aufert quartanam expertum est exp. ¶ Item R.
℥. epi. api ana quantum tibi videbitur et coque in aqua
usque ad spissitudinem post appone de lapide armenico vel
de lapide lazuli ℥. ij. da per tres dies prima die au
fert rigorem secunda accessionem tertia sanat omnino exp. ¶ Item
urtis alba trita pulsibus tempororum et brachiorum emplastrata
ante accessionem tollit quartanam. ¶ Item assa fe coquatur in vi
no in malo terre cavato et addatur zucc. detur ante accessionem.
precedente purgatione sanat citra instans. ¶ Item ieiunet
patiens tota die ante accessionem et vigilet tota nocte et mane
comedat unam piscem assatam que tota nocte steterit
sub domo et bibat vinum purum et forte et nichil ali

comedet illa die et liberabitur. et dormiat satis exp. ¶ Item
da potui ante accessionem. h. seminis scilicet iusquiami al. man
dra. an. ℥. i. asse fetide ℥. i. ℥. i. i. s. et sanatur aim. ¶ Item h
dr expertissimum esse a sarabacara recens. et si potest haberi
tota coquatur in vino puro et illud vinum detur patien
ti ante access. duabus horis si materia est in stomaco
evomitur si alibi consumitur. exp. ¶ Item circa instans
quod curant quartanam. ¶ Item digesta materia da ante
access. modicum de oleo iunipi precedente purgatione ef
ficacissimum est circa instans. in libro de naturis rerum. ¶ Item
da tria grana de gummi edere. ¶ Item radicem spergi nulli
bulliat in aqua et da quartanario bibere .vij. diebus pu
tum frequenter balneum nitrum est adiutorium. dy. ¶ Item
succus arnaglosse cum aqua tepida et melle an bibitur
duabus horis ante access. aufert quartanam. idem. ¶ Item
idem quatuor radices plantaginis tere et bibere cum
aqua. idem. ¶ Item gallinam annualem deplumatam
imple folijs petro et basiconis et pone intus totam unius
ovi subtam crudi preter corticem et sal quod sufficiat et
in pasta involue sub testa coque et da patienti partem unam
prima die et aliam alia die diebus interpollatis et ali
ud nichil comedat competit etiam terciane nocte et cotidie
urinam provocat materiam digerit febrem aufert costā.
¶ Item sanguis asini inunctus super spinam dorsi dum
est recens quartanam tollit aut solvit idem. ¶ Item vi
num album decoctionis genciane bibat paciens absque du
bio quartanam solvit de naturali melencolia exp. ¶ Item

tria frusta aristolis rotunde et fimus galline terantur et
cum vino albo distemperentur et colatum detur potui ante
access. expi. ¶ Item dicitur expta quod tormentilla bibita
ante access. quartanam tollit. ¶ Item scorpio comis nutr
tatur in oleo et illo oleo ungantur plante pedum et
vole manuum et frons et spina dorsi ante access. et fuga
tur quartana terciana et cotidiana. Ra. certum asserit esse.
¶ Item axungia vulturis albi cum oleo mixta si ungatur
paciens quartanam fugat. Ra. ¶ Item tria vel quatuor folia
verbene et quatuor eius radices cum vino cocto si bi
bantur ante accessum quartanam tollit. mac. ¶ Item ori
ganum evacuat colam. i. vi. ¶ Item calamentum datum ante ac
cess. quartanam tollit. dy. ¶ Item calamentum datum origanum
pulegium. ruta. buglo. borago. lingua cervina contexta
marisca radicis fraxini betonice et germandree thime
pichinum vel epichi sane ana ʒ. ij. bethonice et arthimisie
agrimonie radix geniste et sparagi ana m. i. simul bulliant
in vino albo addito melle bibatur mane et sero et potenter
evacuat coleram nigram et adustam h. ego et dy. ¶ Item violis
flor. boraginis sene thimi epithimi. ana ʒ. i. et s. mirab. citri
bar. ana ʒ. i. cassia fistula coquitur oleo iterum donec redigantur ad
ʒ. ij. al. i. in fine decoctionis appone terub. et acuat. ʒ. ʒ. i. ezule.
vel diagridii. et detur. i. hora ante access. omnes quartanas sine
dubio sanat. G. ¶ Item cum probatum est ante plures ante
access. detur mirab. et ovis et sene cum ʒ. pl'zata et adde
modicum ezule cum lacte nocturno et si est mulier et sit coli
ca mixtum adde terub. et sanabitur certum est. ¶ Item nepita

ante accessionē cum uino copiose bibitur totā materiam
resoluit in uapores et sic aufert typum. ¶ Itez succus
arthemisie que habet uim̄ stipticez cum oleo ro. mixtꝰ
et inuentus febrem stratam curat. Dy. ¶ Item semē
atriplicis tritum cum uino calido potui datū ante
accessionez quartanā tollit. Dy. ¶ Item succus po
licarie cum puluere mirabꝰ indoꝝ da diebꝫ interpol
latis die ante accessꝰ ante ipsam tribꝫ horis. da pondꝰ
unius denarij origanū absqꝫ dubio curabitꝰ. expi.
¶ Item. ʒ. iiij. betonice cum uino ⁊ melle et aqua an̄
accessionem date ut sumpte quartanā tollit. Dy.
¶ Item decoctio elli ni. sup omnia ualet ad tollendū
quartanam antiquā. expꝫ. ¶ Item radix elli al. ⁊ ni.
an̄. i. ʒ. al. ni. ʒ. ij. lap lazuli. lap calaminaris. lapis
arme. an̄. ʒ. i. polipo. ʒ. i. ⁊ ß. flor borag. ʒ. ij. sanguis
hirci siccati. ʒ. ij. fiat puluis et tal pulus detur pa
tienti an̄ accessꝰ. p. ij. horas. materia prius digesta et
euacuata liberat quartanā. Gilb. ⁊ Galt. ¶ Item
pilē ex pte a galtero. R. nucis polipo thimi an̄ ʒ. ij.
lap lazuli bene abluti. ʒ. ⁊ mirabol indoꝝ et ebuloꝝ.
an̄. ʒ. ij. conficiantur c̄ trifera sarra et succo absinthij
⁊ dentur ʒ. iij. c̄ uino albo p. ix. dies an̄ horaz accessꝰ
p. v. horas uirtute forti existente. ¶ Itez petro ⁊ tota
ƒba oui et ß liure. sanguis porci simul terantur ⁊ fortꝰ
incorporentur ⁊ sal q sufficiat ⁊ inde impleatur
gallina. ⁊ post sumatur pasta et inuoluatur ⁊ post
coquatur sub testa et de hac comedat quartanarꝰ

carnes et quod positu(m) est in uentre no(n) totum simul s(ed)
paulatim quartana(m) aufert. cor stomaci et uirtutes
confortat. et excitat appetitu(m) constan(tinus). ¶ Item R(ecipe) a-
garica p(ar)tes .iii. mirre p(ar)tes .iiii. da .i. hora ante access(ionem)
cum decoctione saluie pigami. hoc modo multi cura(n)-
tur sicut dicit costo. ¶ Item .xl. grana piperis cum
aqua calida data multum ualent ad auferendum
quartanam et febres et periodicas. Dy(ascorides). et mac(er) et costo
asserit de quartana. ¶ Item uomitus tapsie et uomi-
tus scarpelle curant quartana(m) ut dicit costo. ¶ Item
aperire uenam alusin ante accessione(m) parum (et) minuere
sanguinem in parua quantitate febres destruit plures
sicut expi. ¶ Item cortex uel folia arboris nucis cum
aceto potata tollit febrem cum rigore que sunt in dictis
particularibus. ¶ Item .3. i. agarica cum mulsa bi-
bita rigorem periodicum sanat pingues humores et
spissos euacuando. Dy. ¶ Item costus uel costa cum
oleo tritus ante access(ionem). inunctus quartana(m) curat et
rigorem periodice febris. Dy. ¶ Item imple capone(m)
de polip(odio) et flor(ibus) borragis et se consumptu(m) al(iter) cum
succo coquatur in aqua illud ius optime curat hu-
mores crudos et cole(ra)m adustam si add(itur) pulegium
regale melius erit et ualet contra febrem longam.
Idem. ¶ Item radix dispsi al(iter) uirge pastoris ligata in-
uoluta collo suspensa uel brachio dicitur curare q(ua)rta-
nam penitus idem. ¶ Item sinapis bibitum ante ac-
cessionem periodicas febres singulariter curat idem. ¶ Item

pulus thimi epithimi sene calamenti origani conficiant^{ur}
cum melle dispumato et detur. sume prodest quarta
ne et opsoni splenis et epatis melanc. enim digerit et
paulatim educit. G. sup ma. ¶ Item stercus hominis
siccu datum cu mellez vel vino acces. prohibet febris
quartane aduc. ¶ Item cancri marinus cuius omia
membra sunt dura ut lapis prohibet febrez quartana
idez. ¶ Item camomilla bibita confert omi febri pro
dict. idem. ¶ Item succus eius enim misceatur cum
oleo et ungatur spina et pulsus febricitantis ante ac
cess. statim carebit febre. Dy. ¶ Item policariam in
nitrum tere et succu da bibere ante access. statim sanat p
lur. ¶ Itez eciam in vino sufficienter manipl. ix. vino et
illud vinu da bib. in hora suspecta. idem. ¶ Itez est h
ba quedam que emittit hastam longuaz et gracilem
que circuligat arbores et sepes et surgit in altu. silis
est buxofolus et forte vocatur volubilis huius te
neritudinis et folia tere et distempa. cu vino et opi
ata que dicitur requies et da potu ante iniciu access.
tercia vice penitus eam tollit. exp. ¶ Itez radix cen
taur. ro. te. cum aqua et melle et da potui ante access.
in terciana febre tollit antiquas maxime si fiat plies
mac. ¶ Item membrana nucis interior. que conti
netur inter membra nuclei teratur et bulliatur
cum vino electo quod bibatur cum clarificatu fuit
ante access. tollit febrem quartana et relaxat vul
nera illud. ego post. Dy. ¶ Item cauda pedes nares

et aures muris inventus absconde et in panno ligata
collo suspende omnie typum et rigorem antiquum febrem
virtute curat occulta. Dy. i. 6e. idem facit filum cum acu
per os muris immissum et posterius extractum et collo circum
ligatum idem. Item oculi coturnicis collo portati quartanam
nam sanat. Idem **De febre. Rubrica.**
Queritur quid sit febris et unde dicatur et quomodo 61
generetur et quare alie continue et alie interpollate
affligunt et quare illa breviorem et alia longiorem. illa
breviorem habeat interpollationem alia circa febrem plana sit
Febris est egritudo illata a fumo **Febris est. Rub.**
calido ignito igniente in corde calorem naturalem. 62
et latores virtutum quibus lesis leduntur et inflammatur
humores et omnia membra et operationes simpliciter vel similiter
quod est principium febris. **Unde generatur. Rubrica.**
Unde generatur iste fumus sciendum quod aliquando ge 63
neratur ex sola distemperantia caloris ut in effi
mera et spiritibus aliquando caliditas et siccitas in coro
et in membris ut in ethica aliquando ex humore inor
dinato propter excessum alicuius qualitatis et quantitatis
quam inordinationem natura corrigere non valens quia non est
ei obediens humor dimittit eum ut odiosum et colligitur
in aliquo sui inordinationi et ibi congregatus. vel col
lectus vel congestus concipit corruptionem que dicitur putre
factio et in illa corruptione generatur calor ignitus putri
dus dissimilis naturali et inflammans unde quia inib
mana et attrahitur per modum diastoles cum aere frigi

do subintrante corpus per poros ubi lesus calor naturalis et
omnes spiritus recurrunt ad cor cum illo venenoso fumo et
ibi inflammantur calor naturalis et omnes spiritus expelluntur
a corde sicut odiosi et sic inflammantur omnia membra
et humores et boni donec illa materia unde oritur fu-
mus exigitur et isto fumus naturaliter vel universaliter sit
consumptus et de qua oritur materia resoluta. Causa
64 Causa autem autem interpolationis. Rubrica.
interpolationis ex hoc est quia materia inter venas
putrefacta continue inflammat spiritus et calorem naturalem.
et quia maior est nature lesio in continuis quam in interpo-
latis. maior estuatio sentitur in eis et maior urine
confusio. materia autem extra venas putrefacta non continue
affligit sed interpolate. quia in tempore interpolationis colli-
gitur in loco putrefactionis materia que dicitur paroxismus. et
ideo quamdiu durat materie resolutio datur accessio. et quam-
diu paulatim materia de corpore toto ad locum putrefactionis
colligitur tam diu a lesione naturali cessatur quia non le-
ditur nisi a re que totaliter ei adversatur. De longitu-
65 Causa autem dine paroxismi. Rubrica.
paroxismi longi vel brevis est ex qualitate vel
materie quantitate putrefacte que si sit multa et grossa
longum facit si pauca et subtilis brevem si mediocris
medium. preterea calida humida citius resolvitur quia
nichil resistit resolutioni. calida sicca tardius quia frigidi-
tas que activa coagulat humiditatem que est passiva. frigida
sicca licet sit pauca tardissime tamen resolvitur quia utraque

caliditas et e contra materie contra operatur. De per oximi.
Causa autem plus vel minus angustiosi p[er] Rub. 66
oximi est acuitas vel obtusitas materie quia materia ac
cuta obtusa in complexione et sic angustie citissime in
festat ut colera vel humor adustus lenta vero et sic ma
gis aliter licet lente sed longius. Item.
Causa autem longioris vel brevioris interpolatio 67
nis potest sumi principaliter ex materie quantitate. San
guis enim cotidie affligit quia plus est de eo quam omnibus hu
moribus post cum plus est de flegmate et ideo citius colligitur ad lo
cum putrefactionis excitatur enim et liquefacit viscositas eius
neo ex naturali cupiente se expedire et minuere illius quan
titatem per minus de colera et ideo tardius affligit quia tardius aggrega
tur ad locum putrefactionis et per omnes minus de melancolia et ideo plus quam
omnes tardius agitatur et affligit omnia hec possunt haberi ex ysagogis et
in febribus constantini in theorica et in quarto avicenne licet diffu
sius moventur ei humores ab effectu corporum superiorum. De co
Sed quid est necessitas sequentia per oximi. Rub. 68
Consequentie paroxismorum non memini me legisse causam
tamen hec necessaria quantum mihi apparet. natura semper intendit ad bo
num statum sui subiecti et ideo nititur semper separare impurum
a puro nititur igitur primum paroxismum consumere materiam
indispositam et inordinatam nec potest et ideo faciens quod potest separat
ipsam partem a ceteris humoribus et mittit ad locum quod potest quam minime
es ad locum scilicet se putrefacit ibi et facit febrem. cum fumus per
totum corpus effusus sit corrumpit et putrefactionis inficit humo
res et maxime quod natura non potest urgere et disponit ultima disponere

ad suem putrefactionez et h necessario recipit formam
illaz i facit secundum proximum et tertium quartum i si culitra do
nec deficiat uel putredo dispones uel humat suscipiens qui
gitur uult sanare dz quantitatem superfluaz minuere ardo
rez diffusum i infrigidare qualitatez humor altare .i. grossum
subtiliare i subtilez ingrossare putredinez interque qua abla
ta aufert febris. uirtutez aut seruare pro primum i facit
euacuatio quarumque pro secundum dentur frigida i humida pro tertium
dentur diuretica i ingrossatiua pro quartum dentur uenenum consumi
cia ut pimpinella tormentilla genciana et motum aufe
rencia ut opium et cetera. De antrace i morsu uenenoso.

Cura ad antracem primo fiat flebotomia ex illa p
tem qua est antrax. si materia fuerit a collo supra fiat
flebotomia de uena cephalica eiusdem partis. si fuerit a collo
infra aut illa materia erit ex parte epatis fiat flebotomia
de uena epatica. si fuerit in media regione sicut est in me
dietate corporis ut in lumbis fiat de uena communi. si fuerit ex
parte cordis. fiat de uena cardiaca. hoc facto fiat sibi
istud remedium. furfures cocti cum aceto desuppona
tur siue allia pistata cum sale siue armoniacus sup
ponatur cum aceto dissolutus. Item tiriaca bibi
ta uel circumposita ualet. Item adamas i saphirus cum
quis posita attrahit uenenum. Item fimus galli uel
galline suppositus attrahit uenenum. i antequam
ponantur omnia ista respice si est ibi uenenum et at
trahas ipsum cum lino uel cum aliqua re. et ita ut
non remaneat ibi. et circumcirca ponatur. cera

Ca. i. aluayade.

sa. i. aluaiyade distemperata cum oleo ro. et succo mo
relle. i. herbe maure i aliquantulum de farina ordei i po
ne in loco sano. fertur quod consolida minor trita inter
duos lapides diuino miraculo curat antracem. Cont

Contra antracem et morsum uenenosum. Rub.

Cantracem et morsum uenenosum applica collum gal
line deplumatum et teneto ibi donec moriatur i post
aliam donec gallina non ledatur cosita. et Gill. i claude
collum eius uicissim ut fortius attrahat. ¶ Item con
ficiatur pimpinella cum albo centau. radic gentiane
cinamo. i detur cum uino mirre ualet expertum. dicit solam
pimpinellam uenenum excludere. ¶ Item oleum quod ma
nat de pisce cane super lumtum. lupie cito cauistangit et
frangit i alia apostemata bibitum autem interiora apostemata
sanat eicit per sputum auctoris. ¶ Item decoquitur cum uino
pimpinella et cum uino illo detur puluis iste. ℞. gen
ciane. germandre aristolie longe et detur mane contra
uenena. i etiam demonium a corpore fugat. haly in tercia
dispositione. ¶ Item multum prodest multa comestio ce
parum cindarum et porrorum. quia eiciunt uenena. serapio.
¶ Item cerebrum galline uel cor eius sumptum uel appo
situm fere super omnia ualet. ¶ Item sputum proprium
applicatum ualet contra uenenosos morsus expertum. ¶ Item
scorpion tritus i appositus est contra iocum suo et suorum
et ideo dicit expertum quod mirum est remedium. ¶ Item
infusum ualet ficulnea. uel cortex ficus trita i applica
ta aptissima sunt contra actus uenenosos. dy. ¶ Iste

culum 7°

Sanguis capre ad ignem calefactus et sumptus· ualet efficaciter contra punctiões uenenosos· ¶ Itez stercus capre cum melle temperatum et suppositum sanat omnem puncturam uenenosam· ¶ Item emigule bouine elixe et cum sinapi comeste resistunt omni ueneno et nil aliud necem idem· ¶ Itez agrimonia potata cum uino· mire ualet contra antracē et morsum serpentis et canis et hominis rabidi. dy· ¶ Item linguam canis uiridem siccam suppone antraci et sanabitur expi· ¶ Itez taxus barbatus tritus et emplastratus· efficaciter ualet· contra serpentis· uulnera et membra et impotenter succus fugat uenenum extraneum exp· et dy· ¶ Itez enastureum tritum confectum· fermento et sup emplastrum curat antracem orac· ¶ Item stercus humanum tepidum emplastratum optimum est ante rupturam et post aiunt et Gilb· et dicit dy· quod squinanticos sanat· ¶ Item genera iunipi sunt medicine contra uenena· cuius uino est pro contra uenena prestat auxilium et morsus serpentis curat· ¶ Item uentriculus ciconie resistit uenenis· p· luc· ¶ Item uitellum sale mixtum suppositum bis uel ter in die multum ualet· Gilb· ¶ Itez apium risus et pes columbinus multum ualent contra antracem in omni opposito uel remoto quia attrahit uenenum hoc ego· ¶ Itez saphirus circumducatur et post teneatur contra antracem· idem· ¶ Itez imminente mortis periculo detur atramentum cum uino et aqua solutum· Gilb· ¶ Itez radix genciane in dolio uini

potata servat omnes bibentes ab omni veneno certum est hoc ego. ¶ Item radix affodillorum omne venenum statim excludit et mane sumptum a nullo cibo esse venenosos preservat et qui mane comedit lentam diem ducit. Dy. ¶ Item radix ciclaminis emplastata umbilicum seu stomachum mire dissolvit idem et ysaias. ¶ Item nuces cum suis corticibus tere et super umbilicum pone aspiramata omnia interius in corpore manentia destruuntur. ¶ Item semen plantaginis cum vino bibitum omnes morsus venenosos sanat. Dy. ¶ Item testa ovi cum succo agrimonie data potui statim expellit omne venenum per os prorsatissime et cum mira dificultate morsus serpentis et aliorum alium venenosorum sanat. idem expertus. ¶ Item radix consolide mioris trita inter duos lapides rumpit antracem et dolorem mitigat. Ro. ¶ Item apes musce supligate esse in nocte in mille et uno attrahunt venenum. ¶ Item allium tritum suppositur usque ad rupturam. idem. ¶ Item diptomus tritus et emplastatus et bibitus multum valet contra omnes morsus venenosos contra vistas et sagittam venenatam a corpore expellit. Dy. ¶ Item consancta alio nomine cauda equina minor que fit supra terram ros multum al. ros rusticus trita et supligata delet miro modo antracem. expertus. expertum et certum est. ¶ Item serpillum bibitum et emplastatum valet eficaciter contra morsus venenosos. Dy. et contra vistas. ¶ Item caro damule silvestris salita est de fortioribus medicis contra venena. Avicenna.

¶ Item. baccarū lauri terre ⁊ sigillate yreos ali cōtice
cum olō et da potui uenenū facit exire cū impetu sē
omnia laudat hec auic. ¶ Item succus buglosse cla
rificatus pellit omne uenenū a corpe uirtuose ⁊ su
bito. p. luc. ¶ Item nucleus nucis magne tritus cū
folijs rute et emplastus mane et sero sine dubio rū
pit apā. uel aliud qdcumqꝫ quantūcumqꝫ durū uel
aliū que uis tumorē yp̄a. ¶ Item cardo vindicus al'
senecto et lunato pistentur simul ⁊ emplestetur sē
apa. aut maturabit cito aut se resoluetur expi. ¶
Item fel bouinū linitū furunclos rumpit. ¶ Itē
frumentū multū masticatū maturat multum.
Gilb. ¶ Itē mora siluestria vel matūa cū mellē et pa
ne contrita apā mirifice rumpit. dy. ¶ Itē succus
ul' ra. ul' herba tota uel puluis cornitalle potatus
statim facit uenenū uenire qdcumqꝫ certū est expi.
¶ Item de auricalco fiat ciphus si ei appinquauit ue
nenū ul' in mensa appositū fuerit stati cupa incipit
colorē mutare in diuersos colores per lineas mul
tas certi ⁊ sic dephenditur omē uenenū. Gilb. id dic
alb. ⁊ ysidorus. ⁊ quid philosophꝰ qui fuit mirabil'
tractator et pscrutator rerū naturaliū cuius libros
uidi quosdā. xix. sed nomē repi fieri in electro naturali
qd sic discernitur ab artificiali qꝛ in aspectu ⁊ tactu
ueneni stridet ⁊ uarios colores colorem naturalem
mutat statim. ¶ Item radix affodilli hntis florē
occultū comesta p annū preseruat a ueneno. hly.

Item galbanum resistit mirabiliter uenenis. dy. i alb. Item fermentum et herba nasturcij confecta i emplastata antiquitate sanant. exac. Item coagulum apri et tiriaca contra omnia mortifera ualent. Rans. Item sanguis agni siccus tritus i emplastatus uel potatus a ueneno sis sanat. idem. Item si quis gustauerit allium i biberit sanguinem galli calidum cum uino nullum reptile retinebit idem. Item sanguis anatis cum uino bibitus saluat bibentem ab omni ueneno. idem. Item ypericon tritus i emplastatus subito super morsum serpentis a parte cordis aliquantulum remote a morsu numquam permittit ad uenenum transire ultra se. experimentum. sanandum uariolas.

Variolas uolens sanare oportet prius laborare ut omnes exeant cito. i ad hoc. Rx. ficus siccas et farinam mundatam ana. ʒ. x. lactis dragaganti ana. ʒ. v. coquantur in v. libris i s. aque usque ad iiij. ʒ. cola i mitte ʒ. i. cc. et da bibere ante cibum dormitionis donec omnes exeunt et tunc cessa experimentum extra constantino. Item inuoluatur totum corpus in aqua decoctionis lenticule calida uel lingue canis hoc experimento materia statim attrahitur extrius. Item omnis mouentur fomentationes i omnia repercussiua et laxatiua et carnes porcinas interius a parte interiori multum infrigidantia ne coaguletur sanguis inuoluantur in pannis rubeis si fuerint ru. contra oculos utantur tantum repercussiuis ne exeant per oculum circa gulam cum gargarismis repercutientibus. Item uinum mixtum cum

terebentina carbunculos apit et omnē saniē attrahit
humores extius uenenosos. Dyas ul'. idem. ¶ Item de fo
lijs basilicōis imple locum ulcis qui facit carbun
culos q2 non inuenit' qd' forti' impleat ulcera. idē.
¶ Item ad forunculos sulphur resina terebentina cō
fecta applicatur cum oleo ul' axungia uituli ul' porci
exp. ¶ Item fermentū frumenti cum sale attrahit
humores extius uenenosos et apa rumpit idem
ysaac. ¶ Item purpura data potui hēt pprietatē
eiciendi uariolas. ¶ Item omnis pannus tinct'
in grana hēt pprietatē extius attrahendi. Gilb.

72

Ad fistulam Contra fistulam. Rubrica.
Ad occidendam et cancrū lac tintimalli misceatur cum axungia recentis porci liquefca et bul
liatur modicū et incorporetur post addat' plus
mitte et inde intingat' tenta et intromittat' pfunde eē
sanat si pot eam tangē exp. pbatum est. ¶ Itē
uinū decoctōis anabule innullum perfecte sanat.
¶ Item operatur succus pedis columbi certū est
exp. ¶ Item R. plantaginē arnaglossā pedē
columbina colendulā ueris que pilosa est tē
ad hēres et florē hēt albam et in medio rubea fi 9
solidā minorē que nascat' in pratis et dī brune
ta tenerītudīs rūcis que sit grossa mora mo
lara fac de omnib3 pl'. ul' succū et da fistulato
mane et meridie et uespe. contra oēz fistulā et
ulcera si est curabilis retinetur et sanat si non

statim euomitur constantinus in auictodo suo. ¶ Item
cinis de capite canis factus fistulam et cancrum et omnem
spurciciam sanat idem. ¶ Item si fistula multa fora
mina habeat et non sint recta ut medicamina intrare
non possint nichil melius est quam supponere stercus capri
num cum melle tepidum quia omnem tumorem aut dolo
rem soluit putredinem attrahit et uiciatos neruos expur
gat et sanat fistulam cancrum et dolorem mitigat idem.
¶ Item tria capita herbe que dicitur filius ante patrem
continue portata uel potata sanat fistulam. experi
mentum certum est. ¶ Item si fistula sit exterius iniciatur succus
pedis columbi et sanat si intus bibatur idem facit experimentum.
¶ Item serpillum tritum cum sale et super emplastratum sa
nat fistulam experimentum. ¶ Item stercus hominis ustum addito
puluere piperis super omnia cancrum et fistulam occidit
constat. ¶ Item succus tapsi barbati cum melle ana
coquatur despumando donec succus sit consumptus et
tunc adde puluerem de psidia et ossibus mirabolis et ponatur
super cancrum in mostruo prestat remedium experimentum. ¶ Item
succus stercoris uaccini in fesia et bouini in uino et
micatur et fimus super emplastratus cito sanat. dy. ¶ Item pone
fermentum una nocte in forti lexiuo et postea suppone
et cito curabitur attrahit de profundo putredinem
et sic sanat et ex hoc uidetur dicere Dyas. de lexiuo et ypsa.
de fermento. ¶ Item potio hec est mirabilis et experta a me
pluries et a multis que fistulam ubicumque sit interficit.
ossa corrupta expellit. Recipe radicem et folia plantaginis.

folia fragarie folia uel semen canabi folia ul' sem̄ sinapis
sumitates lapacii acuti folia tormentille radices altee ma
ioris pimpinella folia caulis rubei aũ tenaceti in ma
gna quantitate omĩa coquantur in uino albo postea
totũ coletur et colature addatur mel qd sufficiat ꝛ se
ruetur donec potio clara exeat per orificiũ fistule qd semp
teneatur apertum cũ calamo argenteo immisso ꝛ desr
teneat' semp folium caulis rubei mutuatis. ¶ Item
arnaglossa trita ꝛ imissa fistulã uelocit' sanat. ¶ Ite
sanguis testudĩs marine inunctus sepe fistulam scrop
bularum tollit. Ginac. ¶ Item betonica trita ꝛ impo
sita fistulas sanat. dy. ¶ Item imple testam oui
arsenico ꝛ atramẽto et uitreolo ꝛ fimo humano com
bure simul ꝛ pulũeto multũ efficacit' ualz expi. ¶ It.
auripigmentũ et sulphur ui. ꝛ calx uiua ꝛ sapo incor
porentur ꝛ imittatur. ꝑfunde bis uel ter optime mor
tificat fistulas expi. ¶ Item si fistula fuit in manu
in sero interfice catum ꝛ statim pone in uiscẽribus
cati et liga ut tota nocte sit ibi ꝛ sic fac tribz noctibz
ul' iiij. dimittatis ꝛ sanabi' si sit alibi liga mortuũ
sup malũ dum [calidus] mortuus est ꝛ sanabi' certum est. p.
luc. ¶ Item succũ pimpinelle imitte ꝛ ipsam herbam
sup liga ꝑ suma medicina expi. p. luc. post eũ. ¶ Ite.
tenta plumbi imissa ꝑ .xij. dies nõ extime sanat
fistulam. p. luc. ¶ Item siccetur radix anabule ꝛ h
ba ꝛ fiat puluis et mittatur in fistulam ꝛ interficit
cito. dy. et expi. ¶ Item sem̄ milii stercus gallinar

ceru[?] .i. [illegible]
.i. [illegible] [illegible]

aũ combure in olla nidi bene optata et qñ frigidũ fuit
tere et adde salis terciam partẽ uel plus et quantũ uo
lũus de radice fellis terre et pulueriʒetur subtilissime et
talis puluis imittatur fistulis apertis et pfundis cũ ra
dice fellis uel aristole que prius debet dum recẽs est
mollificari inter manus uel malleando inter duo li
gna plana et sit mollis ut lana de tali fiat tenta do
nec appareat locus fistule et tũc imponatur predictus
puluis et nõ timeas qr melior neqꝫ uerior nec magis
aperta cura adhuc apparuit sicut de uerbo ad uerbũ
narrat quidã cyrurgicus qui sic oẽm fistulã absqꝫ
defectu curabat et tñ ante aptionem foris fistule dꝫ
locus fistulatus mollificari cum maturatiuis et sic
facilius aperitur. Item acc̃ sal coctũ tartarũ et aga
ricum et facto pulũe subtilissĩe cum melle confice et
tentã iniunge et imponatur ossa corrupta et fracta
extrahit et malam carnẽ rodit et sanat cura infras.
Item potio mire et incredibilis efficacie tñ certa et
experta que data potui uulneratis dummodo ñ sit
mortale uulnus omnẽ immundiciã abstrahit a uul
nere infra xv. dies fracta expellit et uulnus sanat. Rx.
caules rubeos fen̄ petro. albrotani tenecen fragrarie
folior rubee maioris herbe roberti plantagĩs arna
glosse apii folior sũi calabi canabi acus muris al'nu
cis omĩa cassata et colle... simul coquntur in uino albo
puro et addatur mel detur mane et sero et ungatur uulus
exterius de dcã pcẽ qñ biberit et supponatur foliũ caulis

ruber et sit ibi semp̄ hochiū a p̄sona que sepe fuit h̄ expta.
¶ Item puluis optimus et similr̄ exptus ℞. agrimo
ʒ .ij. pimpinelle arnaglosse centū grana tartarii in
ude eris añ. ʒ .i. mundificato loco intromittat' expi.
¶ Item crimallus cum sua radice siccetur in fur
no fiat puluis & imittatur platiū ʒ G. in vya. ¶ Itē
pluis marmoris qui uidetur esse sal et dicit' petra sal'
immissus fistulā interficit. G. ibidē. ¶ Item piper
alliū ficus siccas radices petro simul tere fac emplm̄
et suppone statim eam occidit idem in eod. ¶ Item
succus h'be que d' elumata a ieiuno bibitus & in
uulnere imissus sanat cito fistulam. G. in eodem.
¶ Item caput grauis & eius uentriculū sicca cum
omībz contentis in eis et fac puluerē quia n̄ soliū
cancrū sed etiam omīa uulnera sanat. G. in eod.
¶ Item radix lapacij quod rubum sem h'c in fistu
lam mitte p singlos dies donec nō exeat aq putida
seu uirosa et tūc cito cā mortificat & tūc sanat pla
gam cum cetijs alijs unguētis. G. in via. ¶ Item
ad fistulam tollendā et uermes in ea nascentes suc
cum plantagīs mitte sepius. G. ibid. ¶ Itez ad
claudendā fistulam cito tere diligent' thus mascu
lum cū uino ueti et inde perige. G. ibid. ¶ Itē pl'
uis aristole rotūde quantū quinqz digiti capiūt
mane & meridie & sero pulse inde bēe totaz matiaz
fistule educet p se cessum & mirabilr̄ curat eam.
¶ Itez gariofilata herba bibita sepe cum uino et ulcā

emplasta omnem fistulam sanat expressissime dicto
se expertum albertus. ¶ Item aqua solatri sanat fistulam
etiam occultam. ¶ Item herba que dicitur cacacuca vel ca-
rica nina que ut credo est polium montanum cum car
done benedicto et bibita habet effectum mirabilem in ex
pectando fistulam sed cum bibitur debet aspergi super locum
fistule pulvis agrimonie albertus. ¶ Item agrimonia est de
magis utilibus medicinis precipue contra fistulam
et vulnera et ulcera albertus. ¶ Item fimus columbinus
bibitus cum lacte capre omnes putredines viscerum
de vulneribus intus et extra mundat et apostematibus op
timum est contra. De scabie et malo morbo et lepra.

Contra scabiem malum morbum lepram et similia
que sequuntur remedia unguentum optimum
et expertum contra scabiem de sale salso aloe calcem vivam
confice cum oleo communi et unge circa instans. ¶ Item squil
la pistata fortiter cum oleo et uncta scabiem malam et
exterius circus accidit et super aptata posita ita ut aliam
carnem non tangat illud cito rumpit. d y. ¶ Item
ad curandam lepram consumatam accipe serpentem montanum
de monte sicco et subito amputa caput eius et caudam
et permitte fluere sanguinem et ipsum agitari donec quie-
scat et post mundificetur ab interioribus et coquatur et co-
medatur ex eo singulis diebus 3 1 et bibatur vinum
in quo coctus est donec leprosus inficietur et ratio
turbetur et incipiat sanari et tunc ponatur in stupa
et cum oleo in quo fuit cocta vipera ungatur corpus 73

al' tot' et renouatur caro et cutis tota et sic sanabitur
pfecte aucc. ¶ Item serpens niger decolatus sepeliat
donec sit plenus uermibꝫ et tunc siccetur et detur lep
so singlis diebꝫ ʒ. i. cu sirupo de melle aucc. ualet.
¶ Item fundatur frumentu in aqua decoctonis ser
pentis et de illo frumento nutriantur galline 7 aqam
illam bibant et cadent ei plume coquantur et co
medat eas leprosus 7 bibat aquam decoctois qrtu 7
inde lauet manus barbam 7 faciem 7 post quartū
diem minuat sibi. aucc. ¶ Item serpens ponatur
in dolio pleno optimo uino donec sit putrefactus opti
me opturato et post leprosus bibat illud uinu 7 no
aliud ualet ut predicta. ¶ Item istud una die sa
nare scabiem procerto experias siquidē. ii. oli qd suffic
at confice terendo 7 usui reserua expi. ¶ Item cortex
bideguar tritus cum aceto 7 suppositus olo tollit sca
biem 7 mortiferam etiam inscias. ¶ Item elm album le
uisticum feruidum in uino bulli in quo impetigines et
serpigenes laua 7 statim sanatur expi. ¶ Item ungue
tum preciosu contra scabiem qd licet sit mirabile tn
eius efficacia est experta. ℞. argentu uiuum. ʒ. ii. eu
for. ʒ. stafisagrie. ʒ. i. litargiri. ʒ. iii. axungie. lb. 7 fiat
unguentum quo utatur patiens a parte cubitor posterior
usq ad. iii. digitos uersus manus 7 a superiori pte
usq ad. iii. digitos inferius ungatur autē ad
solem ul' ignem post nonam 7 si uideris flegma ad
uomitu ul' inflaturā superior ascendere cessa ungere sinaū

unge usque ad vij. diem qui si tunc non proicitur fomita sto
machum de aqua decoctionis rosis marini et salvie et post
tercium diem fiat balneum cum aqua decoctionis enule et
lapacij et super loca uncta ponatur pannus lineus caute
ne unguentum tangat reliquas partes corporis hac cura
multi qui leprosi videbantur curati sunt. ¶ Item contra
malum mortuum ℞ sulphuris ʒ. ij. stafisagrie ʒ. ß. in
corporentur cum ʒ. vi. axungie porci vetustissimi hoc
modo omne malum mortuum curatur pro certo nisi fuerit
ex glandulis quas prius oportet auferri. Gilb. ¶ Item
succus sumitatum rafani ʒ. vij. aceti et olei ʒ. iij. cum istis
aloe tempera conficiendo in modum unguenti et inunge
probatum est. Gilb. et costa. ¶ Item emplastrum factum de allijs
diutissime tritis cum axungia porci omnem scabiam cu
rat et in tribus appositionibus. Gilb. ¶ Item gallus ie
iunet per tres dies et post ligetur ad stipitem cum corda li
gne et bufo cum corda iuxta illum ut gallus eum comedat
secunda die interficiatur gallus et coquatur in vino opti
mo diu et vino colato addatur mel crudum tali utatur
omni die melius prodest gallina certum est. Gilb. ¶ Item
si locus lavetur de aqua de qua fuit ablutus mortuus
sanat malum mortuum virtute acquisita ex mortui ab
lutione. p. luc. ¶ Item folia lilij trita et emplastrata malum
mortuum curant. p. luc. ¶ Item vitriolum citrinum confici
atur cum aceto et siccetur super testam in prunis et torrea
tur et sic fiat ter et ultimo pulverizetur appositum et
curat malum mortuum. p. luc. ¶ Item capillos radic

porri torrefactis emplastra super glandulas unde malum oritur
et stricte Rx. liga et unge ulcera de hoc unguento Rx. succum
foliorum porri oleum et ceram et confice et unge mire sa-
nat exper. ¶ De cura scrofularum quere infra in capitulo
de glandulis. ¶ Item in cepo liquefacto pannus lineus
infusus et suppositus optime sanat pustulas tibiarum
et alias hoc ego expertus sum pluries. ¶ Item medu-
lam panis fermentati tere et distempera cum vino et melle
et fac bullire mitte ibi cepum et infunde ibi pannum
lineum et superpone mirum est ad cassaturam tibiarum
et pustulas dolorosas. ¶ Item flebotomia facta de vena que
est inter maiorem articulum pedis et secundum partis patientis
efficaciter sanat scabiam et malas pustulas illius partis
exper. ¶ Item ficus sicce cum flore eris trite et apposite
molestissimis tibiarum doloribus et vulneribus tanto effi-
catius subveniunt quanto pinguiores fuerint. Dy. ¶ Item
radicem lapacii coque et cum axungia porci vehementer
tere et adde argentum vivum cum saliva et cineribus extinc-
tum confice bene et inunge mirabis effectum. G. in lib.
vi. ¶ Item sisimbrium cicutam rubum et solatrum similiter
radices lilii domestici simul tere cum albumine ovorum
aceto et oleo ana cola et unge et mirabaris. G. in eodem.
¶ Item flores titimalli cum aceto coque fortiter et
adde oleum et unge lepram scabiem pruritum sanat
G. in vi. ¶ Item inveteratis ulceribus appone bonam ty-
riacam et vere curabitur. exper. ¶ Item accipe stafisagriam
sulfur vivum litargirum fac pulverem et confice unguentum.

tum et balnea te postea laua te et post unge te unguē
to et post triduū iterum laua te ualet contra morfea.
G. in vi. Item fumus serpentis in quiam membro
fumigato interficit sirones expi. certum est. Item
unguentū de quo pcerto dicitur expti quod inunga
tur uole manuū et plante pedum tantū omnem
scabiem delet quod ℞ oli lauri ℥. iij. thuris al. ℥. ij.
cere munde ℥. ij. argenti uiui cum sputo mortificati
℥. i. pinguedinis porci bene fixe ℥. v. salis marini. bn
triti ℥. viij. succi plantaginis et fumi terre ad libitū mis
ceantur et conficiantur omnia bene mixtū est expi. Item
serpens cum sale assatus in olla obturata cremetur et
pl' detur contra omnē lepram et cetās omnes passiones.

74

Ad tollendas glandulas De glandulis. Rubricā.
A contrice sulphur et furfur frumenti cū terebentī
na et empla. D. multū resoluit. Item louū sul
phur uiuū semen lini fimū columbi in uino coque
et suppone serofulis [testrumis eas tollit et aspergit.
Item radix lapacij cocta in uino et cathaplasata sero
phulas nasci nō permittit. D. sem lentisci cum uino
subtili datum omnes glandulas et calcalon excludit expi.
certū. dicit. Item radix cucumeris agrestis cū polen
ta trita et cathaplasata antiquos tumores et sanies et
durities spgit. Dy. Item radix brionie cum exugia
et fimo columbi scrophulas multū delet. Dy. Item
fimus columbinus sulphur uiuū semen lini et nigel
la coquitur cum uino puro ante trita simul' emplest

Iohn in galther [illegible]
[illegible] semen acutū in bladis

omis scrophulas spargit mac. ¶ Item ouu bene coctum cum lacte asinabule et detur potui p dies tres mane et sero absq cena & liberabitur expertu est. Gilb. ¶ Item Re. fimi columbi caprini bouini succi litargiri cineris radic caulis serapis amomati galbani amigda ama ana omia conficiantur cu pice et modico olo antiquo vel axugia antiqua pstitur ponat sero sulis eas cito dissoluit maxime si precesserit pur gatio cum turbith istud ego. ¶ Item sem sinapis tritu et pistatu cum axugia antiqua & emplatu scrophulas delet mac. ¶ Item radicem plantagis portata vel potata non sinit glandulas nasci. Gr. ¶ Item plantago trita & supposita cum sale & liga ta scrophulas spgit mac. ¶ Item pisteatur farina fabaru cum succo coriandri & empletur scrophu las spargit & reprimit auic. & Dy. ¶ Item limacie bullite cum capitello trite supposite scrophulas mol lisit et dissoluit. Gilb. ¶ Item succus sigilli be marie & agrimonie mixtus cum vino rubeo dets omi die a principio augusti vel marcij donec sa netur. Gilb. ¶ Item pl pipis ni assatus cofect cum pice dura scrophulas faucium spargit. Dy. ¶ Item farina fabe cum albuie oui & olo ueteri et emplata scrophulas dissoluit. ysaac. ¶ Item ficus imature & emplata vel cocta eas dissoluit. ysaac. ¶ Item liquiricia trita al' nulla & emplata omne tumorez soluit. Dy. ¶ Item in uita bte dnica

legitur in uita beati dominici legitur. quod quedam mulier
instanter rogauerat beatum dominicum ut sanet eius fili
um scrophulosum et responsum est ei mulier cognos
cis has res scilicet es uiride lapacium piretrum succum porri
et respondente cognosco. ait uade et illa cum succo
porri et appone cum bombace ad collum filii tui et sa
nabitur fecit quod sic mulier et sanatus est a scrophulis.
Item in luna decrescente accipiat patiens per .ix. dies
succum agrimonie et sene lectus in ieiuno et sic liberabitur
expertum multum est durum ut dicit. Dy. Item liquefiat
pix. et axungia porci et addatur sulphur et emplastretur
tollit scrophulas gutturis et colli. Dy. Item lamina
plumbi stricte ligata super glandulas delet eas auic. et
costan. Item fimus capre resoluit glandulas for
titer auic. Item cinis plumarum alarum columbarum
et uisquiami combusti conficiantur cum pane et apponan
tur super scrophulas colli resoluuntur et consumuntur
absque ferro sed si comedatur ille panis. auic. Item
Rx. succi lilii agrestis et pulueriza et tempera in si
mul et da patienti .vii. pillulas ex eo factas in mane
et per .xxx. dies dispergit enim scrophulas ita quod
ne una remanebit costan. Item radix planta
ginis portata tollit scrophulas auic. Item accipe ra
dicem lilii et semen lini et cere cum aceto et iunge
fimi columbi quantum uis emplastra est enim mirabile.
auic. Item arnaglossa recens cum axungia sine
sale tusa et emplastrata omnes tumores facile soluit. Dy.

Item sanguis mustelle suppositus scrophulas dis
soluit. constan. Item sanguis testudinis marini
inungatur sepe scrophulas delebitur probatum est
Gilb. Item cathaplasma ebuli suppositum minuit
scrophulas. Gilb. et G in vi. Item fel testudinis silua
tice inunctum delet scrophulas. auic. Item raphanus
quocumque modo sumptus mire ualet contra scrophu
las. Gilb. Item folia persica cum sale trita et empla
strata mistum ualet. G. in vi. Item inungatur in oleo
in quo lacerta uiua fuit cocta multum ualet G. in eod.
Item radicem urtis albe uel uitecelle trite cum a
xungia porci supposite frequenter. idem in eodem. Item si
durum fuerit fimum caprinum cum aceto tere et panno
inuoluto appone idem in eod. Item item probatum
calcem uiuam confice cum oleo uel axungia et pone super
glandulas. expertum. Ad tollendum uerrucas. Rubrica
74 Ad tollendum uerrucas tale fiat experimentum. pone pe
des gallinarum super prunas uel sub prunis do
nec corium inde separetur et cum illo corio calido ter uel
amplius uerrucas frica et delebitur. expertum. Item
si ficus sit interius succum pimpinelle da potui si autem
fuit deforis potetur et emplastretur et sanabitur. expertum.
Item cortex salicis combustus et temperatus cum aceto
et appositus uerrucas et poros et ficus tollit curam
stans. et constan. Item agrimonia cum forti aceto
trita et emplastrata uerrucas delet. Dy. portulaca frica
ta eradicat uerrucas sua proprietate non qualitate auic.

Item combure vitem viniferam viridem a parte subti
liori et de aqua que exibit circumline verrucas et porros
et formicam vel da bibere omnes enim cadent. Dy. Ky.
Item stercus aquile circumlinitum vel super ligatum tollit
eas. Dy. et Ky. Item scinde limaciam rubeam per dorsum
et liquore quod inde exierit cum sale suppone et delebun
tur. Gilb. Item agrimonia cum aceto forti et sale
trita et apposita delet eas. Item euforbium pellinum
bulliantur oleo laurino et applicentur radicatus extir
pentur vel auferentur. Gilb. Item lac ficuum circumli
nitum radicem tollit eam et sine mordificatione. Gilb.
Dy. Item auripigmentum cum aceto inunctum et sup
positum eas tollit. Gilb. Item sume experimentum
quod magis videatur trufa quam veritas tamen quia aucto
res affirmant posui hic tange singulas verrucas cum
singulis ciceribus et post involue eos in panno et post ter
gum tuum proice omnes verruce cadent hec asserit. Dy. et
costa et quidam alii. Item succus titimalli appositus
verruce circumquaque incisa eam tollit. Dy. et Gilb.
Item succus foliorum salicis inunctus fugat verrucas
costan. Item lavenur cum aqua in qua mortuus
lavatur et curabitur. Gilb. Item elevientur verruce
circumquaque et circumdentur calce viua extincta deinde sa
nentur cum oleo lilii. Gilb. Item accipe rampnum rum
pendo vel folia populi et fricas verrucas et fugient expertum.
Item rostrum porcini idem facit. De combustione ig
Ad sanandum nis vel aque. Rubrica.

76

combustione ignis vel aque calide pilos leporis minutim
incisos superaspge sed prius ace. mer quia mire sanat
costa. ¶ Item si sit ex igne indias silices combure et
cum albumine oui appone mirifice sanat costa. ¶ Item
oleum nucis et ceram misce aa et unge mirum est costam.
¶ Item laua calcem uiuam in aqua .ix. uicibus et quod
residet in ultima aqua misce cum oleo com. fortiter a
gitando et inungendo expertum est. expi. et Gilb. ¶ Item
a greco traditus experimentator quod si statim sup liniatur
uitellum oui crudi dum recens est arsura statim sanat.
¶ Item pistemus atramentum scriptorum cum aqua et
oleo com. sup liniatur statim sanat. Dy. ¶ Item radix li
lij cocta sub prunis et cum oleo ro. resoluta efficaciter
cicatrizat combusturas ignis. Dy. et ~~exater~~ ¶ Item
succi foliorum lilij .v. partes et unam aceti appone uulnibus
humidis et antiquis et maxime capitis et musculorum ea cito
et cum uirtute sanat desiccando. Dy. ¶ Item pellis
muris recens supponatur combustioni nec remoueatur
donec sanetur expi. ¶ Item cinis cucumeris sicce potenter et
efficaciter sanat combusturas sup aspersus. Dy. et lib.
de natis rerum et sacrum ignem. ¶ Item membrum combustum
ponatur in uino tepido et non pariendabit combustio uel in
lotio tepidum supponatur. ¶ Item oleum de uitellis ouorum
mirum idem. ¶ Item oleum diu agitatum multiplici
aqua una post aliam abiecta inunctum multum ualet
et expi. ¶ Item sapo inunctus multum ualet idem. ¶ Item
cinis de testa testudinis sicce arsuram de foco sanat. Dy.

It. accipe picem ligidam quod dicitur uernis ligida
uulgariter et unge bis in die. exp. gli. de salicato

in gl[os]s. de salicato dicit
... ...
linosse

Item fimus columbinus comburatur in panno lineo
et misceatur cum oleo ro(sato) et inungatur quod est mira
bile valde. auic. et const. Item pori elixati triti et ap
positi sunt optimi. auic. Item folia altee in oleo coc
ta et emplastata combustiones sanant et idem facit aqua
decoctionis radicum cocta fomentata. dy. Item cinis sole
arum veterum abiectarum combustarum ulcera combusta in
flammatione transacta mirabiliter sanat et omnem excoriationem
inter coxas per laborem itineris generatam. dy. Item
album oui crudum et oleum oliuarum tam diu simul
agita donec sit unguentum impinguatum et super unge et
non apparebit cicatrix expertum. Item folia pini trita et
apposita combustionem ignis sanant. De igne sacro. Ge.

Ad ignem sacrum purgato corpore de adustis humori
bus illini oua cruda super locum et suppone folium
blete et mirabis sanitatem costan. Item cornu
capre ustuletur in flamma et cortex que consurget tem(peretur)
cum aceto squillitico et superlini. mire sanat const. Item
alsica aut fimus columbinus oleo solutus et cum panno
imbuto suppositus fortius medicamen non invenies contra
sacrum ignem et omnes combusturas const. Item folia
platani viridia trita et mixta cum axungia multo
ciens combustiones sanat. dy. Item folia arnaglosse
trita et emplastata singulare presidium est combustionibus. dy.
Item eadem sanat ignem sacrum. Item fimus ouium
cum cera et oleo mixtus cum oleo multum valet combu
stionibus. dy. Item vitellum oui cum oleo temperatum

et suppositū omnē ustionē lenit. costā. ¶ Item cinis corti
cis ulmi suppositus efficaciter sanat. et cicatricē nō dimit
tit. expi. ¶ Item lac cum oleo tritū et appositū ignem
sacrum extinguit. ¶ Item chimolea illinita cōbustiōib
eas pustulare nō sinit. dy. ¶ Item acetum sup omīa
valet combustionib3. alb. dy. dicit quod ignem sacrū
sanat. ¶ Item sal tritum cum oleo cōbustioni pustu
las ebullire nō permittit. dy. ¶ Item statim in prin
cipio ungatur locus cum sapone sarracenico et sic tota
die circa instās. ¶ Item pulvis pilorū leporis ustorū sē
78 asp̄sus cito sanat et pilos adducit. De sagittis in cor

Signum spinam pore extrahendis. Rubrica.

et cetera infixa extrahit sua ꝓprietate abrotanū
cum axungia. macr. ¶ Item fimus anseris suppositus
extrahit ligna et ferrum infixū alexand. ¶ Item idem
facit succus blete et diptami confecta cum fimo ansis
Gilb. ¶ Item idem facit polipodiū tritū cum axungia
porci sup ligatū. Gilb. ¶ Item gladioli radix trita et
sup posita idem facit extrahit etiam omīa ossa fracta
de vulneribus extrahit. ꝑsiac. ¶ Item betonica ossa de
fractura mirabilr extrahit. dy. ¶ Item cinis lumbrici
terrestriū cum melle crudo sup positus ossa fracta etiā
minuta extrahit. d. et expi. ¶ Item radix peucedani
id est feniculi silvestris ossa fracta excludit. dy. ¶ Item
alliū elixatum et tritū cum pice appositū extrahit omīa
que in vulnere continentur. expi. ¶ Item idem facit ra
dix omīe cōsta. ¶ Item idem facit spoliū serpentis tritū

cum axungia leporina extr. ¶ Item cinis hirundinis
usta confecta cum aceto et appositus idem facit. Gilb.
¶ Item radix enule et ortice cum axungia cirogilli et
melle tere et sup pone statim sagittam spinam et silia et
cet extr. ¶ Item lolium tritum et pistatum et sup positum
spinam cannam lignum membro infixa extrahit constan.
¶ Item cinis lumbricorum tritus cum melle coctus et
suppositus ossa fracta extrahit. Gilb. ¶ Item idem fac
radix elli nigri emplastrata. const. ¶ Item si os capitis ta
ctum fuerit uel plagatum statim da patienti bibere
uiolas tritas cum uino. et si dextra pars lesa fuerit
uiolam tritam liga sup plantam pedis sinistri et si sini
stro dextra et eadem die os resiliet et u
sus lingue redibit. const. post uisum medicum. Pot
tem ad plagatos betonica ad plagatos. Rubrica
agrimonia foli fragarie. asari. uiolarie lingue bouis
ambrosie quinquenerue pentafilon. [illegible] [illegible] pi
pinelle maior. [illegible] tere et coque cum tribus libris uini
et mel. [illegible] quarta cola et appone centum grana piperis et
quanto frequentius bibit celerius sanabitur sed caue a
uenere et omnibus nociuis. G. in vi. ¶ Item succus apii et
clara oui pl. tis. farina frumenti confice ut satis spissum
sit et superpone. idem ibidem. ¶ Item fac saginam de lardo
et acc mel et farinam sigali et uini coque simul et mitte
sup plagam mire sanat et curat. ¶ Item potio ad pla
gatos utilis agrimoniam betonicam saluiam plan
taginem folia edere herbam uenti pista et confice cum uino

80 da bibere sepius donec sit sanus. G. in eodem q̄ sup̄.
Sanguis taxonis **De maleficio animalium.**
aial' cum sale cornibus aialium id est boum insul
latus p̄ triduum eos a mortalitate & postea liberat natu
onibus sixtus ad octa. ¶ Item pulegium & aceto
naribus applicatum maleficium tollit. diy. ¶ Iste succ
consuiatur aial' positus ipm a pestilentia liberat
p. luc. ¶ Item manducatur al' in scobulo & ponat'
in nubise pulvis olli. nigri. q cum proprietate sua a
trahit humores venenosos & sic liberabit a peste. p.
luc. ¶ Item attramentum bibitum copiose aial libe
rat experimentum certum est. **De visitatione infir**
81 Macer dicit q si qn visitavis **morum. Ge.**
infirmum portavis verbenam et queras ab eo
quomodo est tibi si ipse respondeat bene est in evadet.
si autem dixerit male non est spes liberationis. idem dicit
expi. q si archimisia ponatur sub capite patientis
ipso ignorante si dormierit vivet si aut morietur.
¶ Item ponit p. luc. in secretorio suo qd si mane
patientis linuantur cum fermento et detur cani si illud
comedat vivet patiens si autem morietur. ¶ Item
ponit p. luc. in secretorio suo vir magne scientie &
auctoritatis excellentis qd si urtica fuerit percussa
cum urina patientis si sicca fuerit viridis vivet patiens
si marcida vel sicca non evadet. ¶ Item iste dicit
expi. de lacte. ¶ Si vis scire an debeas in brevi
febricitare nuntie tibi & se sanguinem asperge

sal tritū si post horam unā sanguis feterat febricitabis · si nō nō ky. ¶ Item pilosellā da uulnerato si eam reiecerit morietur si nō uiuet · G · in via. ¶ Item musca circa unisetā pulsibus et temporibus patientium acutā si puocat euadet si nō morietur · nichol. ¶ Item caladrius auis asportatus corā infirmo si infirmū directe inspexerit omnes infirmitates secū colligit et ea aduolans in aerē fugit et eger liberabitur · si autē auertit a facie signū est mortis · Jacobus et ysidorus · est autē auis tota alba · De uino tornato · Rubrica

Uinū tornatum si ad primā bonitatē uis reducere si statim qū incipit corrumpi aperuerit orificiū ipsius dolii exalat inde inmundus malus aer · ¶ Item de ipso uino fac bullire tantū q̄ totum doliū possit calefacere et illud uinū bulliens impone in dolio fortiter obtura expta sunt h · ¶ Item cortice duru amigdalarum exsiccatum mitte pbatū est · ¶ Item anforā plenā uino optimo paratā pone in aqua bulliente statim agrescat · expta · ¶ Item faciunt nuces aliquantulū quassate et immisse per portā dolii · ¶ Item pltissimū corticē quercus et germandream tere simul et immitte certū est · ¶ Item si uinū sit nimis turbidū et uis illud clarificare appone pl · gipsi subtilē et cadendo trahit ad fundum et feculanciā palladius. ¶ Item radix silicis missa in dolio nō sinit uinū agrescere q̄ diu moratur. ¶ Item albumina ouorum cum melle mixtū

82

agitata et posita in uinum turbatum mox illud clarifi
cat. certum est expertum pallad. ¶ Item cipa rosa positum
in uino tornato statim reddit ad naturam primam
experti. ¶ Item cineres uitis al pone in uino rubeo
et fiet album et cineres uitis rubee uinum album faci
unt rubeum palladius. ¶ Item folia uel radices altee
immissa uinum molle faciunt austerum. ¶ Item idem
facit cipsus impositus aut folia buxi aut apii
aut cineres uitis palladius. ¶ Item feculentum
mox fit limpidum si nucleos pini immisceris pro
portionaliter pallad. De ebrioso.

83 Pulmonem ouis da ante comestionem ebrioso et
quantumcumque postea bibat non sentiet ebri
etatem constat. ¶ Item da ebrioso cinerem yrundinum
combustarum et incensum non erit ebrius. De fatigatio

84 Si quis iter suum ne mulieris
faciens portauerit secum in uia arthemisiam
non sentiet itineris dolorem. Dy. et alb. ¶ Item radi
cem arthemisie da uespere illi bibere qui labore nimio
fatigatus est et statim ita recedet fatigatio ut
uix aliquis possit credere eam tantam habere uirtutem.

85 Aqua decoctionis Ad prouocandum sudorem.
Asenis uini et ipsum semen calidum super stoma
cum inductum prouocat sudorem et ipsam febrem cito cu
refaciet. G. in uia. ¶ Item camomille anetta um
sbell'. uicta prouocant sudorem. vi. ¶ Item calamus
aromaticus puerum calami costum corpori animal

carpoli semen urtice sanguisugas qualescumque herbas inveneris simplex vel compositum in oleo coctum et inde inunctum corpore sudorem provocabit via. Item barile plenum aqua calida positum ad plantas pedum et coopertum sudorem copiose provocat h. ego. Item pulvis cinis in oleo confice et involue plantas pedum uel uolas manuum in lecto calidum vel in loco calido. expertum. Item cinis ramorum antiquorum ficus silvestris bibitus sudorem provocant. Dy. potio

Potio vulneratorum. h. e. Re. vulneratorum.
piloselle betonice sanamunde salvie ana an. i. rubee maioris quantum de omnibus fiat pulvis et coquatur cum vino albo et detur quantum testa oui capit in die.
Item pigmentum bonum ad vulneratos. Re. electi zingiberi ʒ. i. cinamomi ʒ. i. galange ʒ. i. cardamomi ʒ. i. gariofer. numero xx. piperis longi ʒ. i. 2. et piperis nigri grana xx. croci ʒ. i. fiat fiat pigmentum cum predictis pulveribus et bono vino albo et melle postea fiat emplastrum super vulnus quod Re. malvas parvas si non sapientibus. ℥. i. cantabri ℥. iij. bulliat in vino forti et fac emplastrum et da pigmentum. Contra

Item potio contra fistulam radix fistulam.
gariofilate pimpinella valeriane piloselle herba roberti tenaceti ana equaliter in vino al. et da patienti bis in die. Item pulvis ad sanandum omnis plagas quod Re. semen caulis rubei tenaci semen canapi ana rubee maioris quantum de omnibus fiant in augusto per toto

anno detur bis in die. et teneatur semp caulis rubea
sup uulnus. ¶ Item. R. ʒʒ. al' galange cinamomi
cardemo(m)i an̄. ʒ. i. piperis longi. ʒ. i. al'. ʒ. i. genciane. ʒ. s
cc. ʒ. i. fiat pigmentū cum omnibꝫ istis cū u(in)o dabis
potōez p(re)dc̄am uulnato dabis p tres dies bis in die
dicendo. dextera dn̄i fecit uirtutez ꝛ cum nō moriar
s; uiuam ꝛ c. deinde uideas utrum uulnatus retine
at dc̄am prima ul' sc̄da uice nō retineatis s; tercia uice
87 euomerit dc̄am potōez despes o(mn)io de eius salute. est
Ad intelligentiaz notabile sup premissis. R.
est notandū q in isto libro continent' modi de
bite exhibendi medicamīa laxatiā sanis lapsis q
competentia ad purgandū humores in ptibꝫ sūioribꝫ
sicut in capite ul' stomaco ul' ab umbilico sup'
q si peccet flā ul' mel malencoma licet magis flā
primo digeratur mat'ia cum oximlle diuretico
ul' cum siruppo cōposito digesta mat'ia purget' cum
hac medicīa. R. ierapig'. pillar' auream an̄. iii. a'al
duas misceātur ꝛ acuant' cū. ʒ. i. esule ꝛ incorporēt'
fiēt pille dentur in sero ꝯ nebula ducte. quinqꝫ al'.
iꝫ. duobꝫ uicibꝫ ul' ppe. si uero peccet melia ꝛ flā in
inferioribꝫ magis cū flā sicut ab ūbilico inferius
digerat' mat'ia cum oximlle diuretico digā pur
getur. cum hac medicīa. R. cere benedc̄e. ʒ. ii. al'. in
hoc medactil'. ʒ. ii. esule. ʒ. i. misceant' ꝛ fiant pilu
le et dentur in sero ꝯ nebula ista mediciana pur
gat renes et uesicam ꝛ ptes inferiores ut dcm̄ est

et ducat ad ix. uices et estimare quod hec medicina fit in
medicinis colicis. Item medicina purgans et cu-
rans humorem calidum in partibus superioribus sicut in
capite et stomacho et ab umbilico supius et h' in lap-
sis sanis sic ordinatur digeratur materia cum oxizacara ul'
cum sirupo composito digesta purgetur cum hac medicina Rx. ca-
thartici imperialis ℥. iii. oximell' laxatiui ℥. i. diagridii ℨ.
ß. al' ℨℨ. misceantur et fiant pillule dentur cum nebula
ducit. xii. uicibus ul' pluries.

Ad purgandum humores colericos. Rubrica.

Ad purgandum humores colicos in inferioribus sicut ab umbi-
lico inferius et hoc in sanis lapsis primo digeratur ma- 88
teria cum oxizacara ul' sirupo aceto digesta purgetur cum hac me-
dicina Rx. electuarii de succo ro. oxi laxatiui ana ℥. ii. diagridii
ℨ. ß misceantur et si noluerit potionem dare in media nocte
distemperatum cum uino ul' potes idem facere pillulas et dare
in sero cum nebula ducit. xii. uicibus ul' circa si con-
tingat quod materia sit composita ab umbilico inferius
ul' aliqua parte corporis tunc cum supradicta medicina ad-
misceantur ℨ. ii. de mirabol' citrinis pluerizatis et
ex toto admixto fiant pillule et dentur in sero.

Ad purgandam malenconiam.

Ad purgandum melancoliam naturalis in sanis lapsis in partibus
inferioribus primo digeratur materia cum oximelle squillitice 87
ul' aliquo sirupo ad idem materia digesta purgetur cum hac
medicina Rx. geralogodion ℨ. ii. iere. rufini ℨ. i. diac-
dorion ℨ. i. anacardini ℨ. ß misceantur et fiant

pille et dentur in sero cum nebula et acuantur cum ʒ.
℥ esule ducat .xij. vicibus vel circa et pone medicinas secundum
huiusmodi. Item materia que debet purgari sit in mediis
partibus corporis sicut in stomacho vel in intestinis et huius
modi tunc debent dari lenitiua sicut cassiefistula et cetera ac
medicina supradicta que ducat .x. vel .xij. vicibus si autem
fuit in partibus remotis sicut est in podagra et huiusmodi
debent dari fortes medicine ut dictum est et debet duplicari
ut ducat ipsum .xviij. vicibus vel circa ad hoc ut illa
medicina attrahatur a remotis partibus. Ad purgandum

90 Ad purgandum dum coleram. Rubrica.
Coleram adustam et flegma salsum adustum digeratur
materia cum oximel in tribus partibus et in quarta parte
de sirupo diuretico vel sirupo facto de succo fumi terre
purgetur cum hac medicina ℞ catartici imperialis et om
laxati. ana ʒ ij. ierologodion ʒ i. esule ʒ ℥ misceantur
tur et fiant pille dentur in sero cum nebula ducat
xij vicibus. Contra cotidianas post quatuor ac

Contra cotidianas post quatuor accessiones. Rubrica.
91 ℞ germandree succi ʒ i. pentafilon viola
ana ʒ iij. malorum granatorum ʒ ij. cum libra ℥ et etiam
valet contra quartanam post vij. paroxismos duplicato
succo germandree ut ducat ix. vicibus vel circa iste autem
medicine dantur in sanis lapsis non febricitantibus
nec autem sequitur medicine que dantur febricitantibus.

92 Ad Ad purgandum colam in tercianis.
Ad purgandum colam in tercianis Rubrica.

fac istud colagogū ℞. viol. ʒ. ij. cassief. ʒ. i. tamarin
dor. ʒ. ß. detur in mane materia existente preparata pru
nor. x. fiat decoctio lib. i. primo coletur et in colatā
resoluatur cassief. tamar. ind. et ducit vi. vel. ix. vicibus.
Ad purgandū flā in Ad purgandum fla. ℞. 23
A cotidianis de flē naturali ℞. oleña ducat. ʒ. i. distē
perentur cum aqua calida detur ad potand. mane ma
tia existente preparata ducit. vi. vicibus. Ad purgan
Ad purgand dum tercianam. Rubica.
A tercianaz notam cū decoctōe predcā appone ʒ. ß. 24
polipodij ducit. vi. vicibus. Item alia decoctio q̄ datur
ꝯ tercianā notam pot dari contra cotidianā de flē
salso. Contra cotidianam de flē dulci. Rubica.
Contra cotidianā de flē dulci fiat decoctio talis
et offerat. ℞. viol. ʒ. ß. prunor. v. polipodij. ʒ. 25
mirabolis kembulor. ʒ. i. fiat decoctō mirabol. et
offeratur usque ad lib. ß. et ducit usque ad ix. vices si
medicina fuit fortis et debilis materia tm̄ existente
digā. aliter si materia fuit fortis totū detur. si debil.
tm̄ existente digesta. Contra cotidianam de flē
Contra cotidianaz de flē acetoso acetoso. Rubic.
digatur materia cum oximelle simplici et oxiza 26
cra an. vel ꝯ sirupo ꝯposito dig. purgetur ꝯ hac medicina
℞. viol. ʒ. ij. senethum epictī poliopo an. ʒ. i. cassief.
tamarindor. an. ʒ. ß. mirabol. kebulis. ʒ. ij. fiat de
coctio ducit. x. vicibus si est fortis patiēs detur totū
si est debil. medicatas et nota qđ ista medicina que

datur cotidianas de fle aceroso potest dari q cotidia
nas de fle vitreo et contra cotidianam de malencolia na
turali siropus contra tercianam de cola rubea. Rx. cetrac
politrice adiantos capillis veneris viol rostri porcini
porcilis ana. m. ii. viol ʒ. i. iiii. se frigidor semen
lactuce porcilace sandali al. et ru. ana ʒ. ß. vinum
malor granator ʒ. i. zucc. fiat siropus. iiii. semi
num frigidor ana ʒ. i. prunor. v. quam. v. cassie fist.
mundate. ʒ. i. mane. ʒ. ß mirabol citri ʒ. i. reub.
ʒ. i. fiat decoctio ad idem. Rx. viol ʒ. ß. Contra terci
97 Contra tercianam anam de cola citrina.
de cola citrina vel vitellina vel simul sola Rx.
radicem fenicli pet. cetrac politrice adiantos gminis ca
pill veneris endivie scariolis lingue cervine. ana.
m. ii. viol. ʒ. iii. iuiube sebesten. iiii. seminum frigor
seminis lactuce porcil ana ʒ. an ima atri. ana ʒ. ß vini
malor granator quart. i. zucc. libr. ii. fiat sirup
et clarificetur colatura ad idem Rx. viol. ʒ. iii. iuiube
sebestem. iiii. se frigor spolipodii cassie fist. mun. tamari
dor ana. m. ac. ana ʒ. ß mirabol citri kebul. ana ʒ. iii.
prunor. xx. fiat decoctio et ducat bene sepcies. contra
98 Contra tercianam tercianam simplicem.
simplicem vel duplicem post tres paroxismos co
plementum. Rx. succum endivie scariol rostri porcini
ana ʒ. i. succi plantaginis scolopendrie. ana ʒ. i. et ß
vinum malor granator quart. i. libr. zucc. ß fiat sirup
et potetur a ieiunio in quantitate. v. cloquearum

a seme quatuor cum totidem de aqua utriusque endiuie
scariol' lingue ceruine cetrac politric adiantos capill'
veneris ana . ʒ . i . iiij . se fisto portul' ana ʒ . i . uiol' ʒ . iij . flor
bor nigr' ʒ . i . ʒucc' libr . i . uino malor granator ace
tosor q'r . i . fiat sirup' decoctio ad ter' ʒ . iij . ol' ʒ . ß fo
lior borag' ʒ . i . prunor mirabol' cit' Robul' ana ʒ . i .
polipody ʒ . ß fiat decoctio . contra quartana de cola

Contra quartanam de cola adusta in estate ℞ adusta
endiuie scariole lingue ceruine cetrac politric
adiantos capill' veneris uiolarie . ʒ . unu uiol' ʒ . iij .
flor boraginis ʒ . ij . quatuor seminu frigor ana ʒ . i . p
nor pochini epitisi ana ʒ . iiij . seme cuscute ana ʒ . ß
zucca libr . ij . fiat sirup' et clarificetur decocto ad ter'
℞ . uiol' sebesten flor borag' ana ʒ . i . cassie mundate
tamarindor ana mirabol' cit' rebul' indor ana ʒ . i . se
ne thimi epitisi iiij . seminu frigor ana
ʒ . iij . Reub' ʒ . i . fiat decoctio . ad idem .

Contra quartana de cola adusta in autump
no ℞ . seni pet' brusei spigi pentaf' graminis
endiuie scariol' capill' veneris cetrac politric lingue
ceruine lingue bouine lentigis aque ʒ . ß prunor
xx . uini malor granator libr . i . ʒ . ʒucc' libr . iij .
fiat sirupus decocto ad ide . ℞ . uiol' . iiij . ʒ . floru
borag' iuiube sebesten cassie tamarindor ana ʒ . i .
thimi epitisi utriusque sticados citridos mirabolis
cit' indor . iiij . se frigor ana ʒ . ß prunor xx . fiat de
coctio . contra quartana de malencolia . Rubrica .

101 a Contra quartanam de malicia naturali Rx. radicem
feniculi petrosilini brusci apii gi pentafili gramis lin
gue cervine radicis sambuci et ebule camedreos
camepiteos utriusque sticados calamenti origani her
barum fisorum ana m. i. mil. flor borrag. ʒ. i. aceti al. ʒ. f
libr. f zuccare libr. iij. fiat sirupus potens 2 decoctione. Rx.
camedreos ana m. f et fiant decoctionis libr. iij. cum aqua
recipiat sirupum mane et sero. Ad idem.
102 a Contra quartanam Rx. viol. flor borragis sene
thimi epithimi ana ʒ. ij. mirabol. cit. reubul. in
dorum ana ʒ. f fiat decoctio detur ante accessionem et si paciens
fuerit fortis detur. i. dosis singulis die. Ad idem.
103 a Contra quartanam secundum Gilbertum Rx. viol. flor bor
ragis ana ʒ. i. sene thimi epithimi ana ʒ. ʒ f mi
rabol. cit. rebul. ana ʒ. f al. ʒ. ʒ. f coquenda coquitur
omnia et reliquatur ad ʒ. ij. in fine decoctionis ponantur
reub. et acuantur cum ʒ. i. esule vel diagridii tamen melius
est cum esula detur per unam horam ante accessionem sine
dubio recepta ista curat omnis quartanas et probata est.
104 a Contra terciana vel Contra tercianam. Rx
causonam de cola iu. Rx. cetrac polit. audiatus
rostri porcini epatice viol. ana m. iij. flor nenufa re
nuf. ʒ. i. iiij. seminum frigidorum lactuce portulace pa
paveris al. sandal. omnium ana ʒ. i. prunorum xx. ʒ zuccare li
bras. ij. fiat sirupus et clarificetur et si non terminetur
per sudorem vel fluxum vel per secessum iudicium nature febris
detur hec decoctio Rx. viol. ʒ. iiij. iiij. seminum frigidorum

aн̄ ʒ. ii. minabol. ar. ʒ. ß reub. ʒ. i. fiat decoctio ducet
x. uicibus ul' citra ß quod magis ul' minus fuit materia digesta
et hec de medicinis dicta sufficiant. Contra terciana
Contra quartanam ul' nam et quartanam.
terciana℞. urtice domestice. ℈. ii. tele ara
nee salis com aн̄ ʒ. i. pistentur insimul 7 dum pistentur
pistator uel pistatores spuent in ea multum 7 fient
inde quatuor empla 7 emplastrum in quatuor extremi
tatibus in uenis pulsantibus post tercium paroximum per
ii. horas 7 ante paroximum per i. horam detur ʒ. ß emplastrum
cum aqua rosacea. Confectio pillarum quibus dissolui
Confectio tur habentes disinteriam. Rub.
pillarum quibus dissoluuntur habentes disinteriam
ul' dispiciam secundum ℞. pulpe colloquintide ʒ. i. terciam
agarici ʒ. ß lauriac ʒ. i. terciam succi liquir. ʒ. i. seminis ur
tice et ysopi ambor aн̄ ʒ. ß terantur 7 formantur pille
dosis est una. Experimentum de reumate capitis.
Quoddam experimentum ad ponderositatem Rub.
capitis reumate ibidem ℞. agarici ʒ. v. zucca
cupatorum reub. aristol. omnium aн̄ ʒ. i. zucca darbaryeo
et albi. ʒ. ii. 7 ß fiant pille similes ciceribus 7 po
tetur una de eis ter in septimana ul' etiam omni
die usque ad ultimum preueniat nature leuitas plus
uis laxatiuus debet ante prandium et in medio 7
post 7 in fine sine periculo 7 sine abhominatione 7 de
bilitatis ualet colicis constipatis 7 omnibus laborati
bus ex frigida causa. ℞. gariofili. mac nuc muscate.

galeng. an. canini an. ʒ. i. esule ad pond. om. zuccare
ad placitum et fac pulverem. Ad digerendam materiam. a

108 Ad digerendum materiam in canalibus existentem.
℞. radicem lilii. ʒ. iij. radic. enule campane. ʒ.
liquir. munde florum camo an. ʒ. i. ancos. ʒ. ß. iuvarum pas
sarum mundatarum. ʒ. ij. capill. veneris recentis. ʒ. viii.
ordei mundati zuccari libr. ß fiat apozima cum aqua
fontis libr. v. accipiantur cum aqua decoctionis enule
apii et medico melle postea fiant pulv. ad consump
tionem illius materie que in pulmonis canalibus continetur.
℞. seramp. ʒ. iij. succi liquir. munde an. ʒ. ß. iuvarum passarum
mundatarum. ʒ. i. galbani sandaraca an. ʒ. i. fiant
pulv. cum modico melle dispu. et de hys accipe pot. iii.
aut. v. omni die usque ad curationem egritudinis set caveant
tempus estatis et maxime si colicus est tamen nunc accipiat
cum cautela. Explicit liber qui vocatur thesau
huc usque finis rus pauperum.

107 hlabor expletur decreto domine ihesu qui es omnium
vera salus qui dedisti mihi servo tuo voluntatem labo
randi in hoc opusculo et facultatem perficiendi ad honorem
tuum et utilitatem communem et maxime pauperum tuorum tu
domine serva libellum istum a corruptione falsariorum et dirige eos
qui in eo querunt fideles salutis remedia et illumina eos in
verum cognitione eos autem qui hic aliquid impietatis querent ob
nubila. Qui cum deo patre et spiritu sancto vivis et regnas
per omnia secula seculorum amen. Deo gratias.

Ci comence phisonomie qui enseigne a conoistre la conplexion de la gent par lapparance des membres et des signes que on puet veoir par defors. Et encomence premiers li enseignemens des cheveus.

Cil qui ont les cheveus plains se sont lent et paoureus. Cil qui les ont crespes se sont hardi et artillous. Et qui a poil asseis on ventrail se est luxurious et demoure volentiers avec femmes. Et qui a les costeis plains de peus se est entor le cuer se est prous et hardis. Et qui les a desus les espaules et on coul signes est quil soit fos et pesans. Et qui en a asseis en la teste et partout le cors se doit estre paoureus et nemie de trop grant savoir.

De la colour.

Qui a color rouge et clere se est signes dabundance de sanc. Et qui la melee entre rouge et blanc se est signes digal et de bone nature. Et se li cuirs dou visage est blans et il i a un pou de rouge et pois pou se est signes destre volages et de legier corage. Et se li colors est clere et rouge especialment quant on regarde se est signes domme hontous et de bone nature. Et se li colors est vers ou noire ou paile ou perse se est signes de males pecez de male coustume et de male nature.

Des ieux.

Qui a les ieux grans et gros si doit estre lens et pesans et qui les a enfosseis et petis si doit estre malicious et engignieres. Et qui les a fors et gros si est fos et grans parleres et ne doute honte. Qui a les pruneles bien noires si est on paourous. Et qui a les ieux vairs a maniere de chievre si est fos. Et qui les a mouvans et regarde soutiuement se est traitres et engignieres et lerres. Et qui ne les a mouvans mais quil ne regarde que en un leu assiduelment il est sages et engignieres. Et qui regarde ausi com femme et que li oel se tienent volentiers et semble toz iors ~~lies on~~ lies on visage il doit estre lu-

xurieus et hontous et de bone vie et de bone nature. Qui a les ieux
grans et gros et tremblans et vairs. si se corrouce volentiers et
est ameurs de femes. Cil qui les ont vairs et les ont meleis
ausi cō coleur de saffrant. se sont maul acostumei et de mau
vaise nature. Et cil qui les a petis et ors se est signes de so
tie et de home qui veulle faire ses volenteis. Qui les a petis
et parfons et mouans et que les paupieres se clouent et oeuvrent
souent. se est signes de male nature dome et de menteur. cil
qui sont noir et un pou vair. et ne sont ne rouge ne atrieus.
et sont cler et luisant. cest signes de bone nature. et de bien
acoutumeie et de sage. car ce sont li muedre oil que soient.

Qui a en sorcis grant habundance de poils Des sorcils
se est signes de grans pensees et de tristece et de gros et
de mal parleur. Qui les a lons si est outrageus et sens honte.
Et qui a sorcis pendans par deuers le neis. et hau sans par deuers
les temples. si est lens et sens honte. Des narines

Qui a les narines delices. il se corrouce volentiers
et tence. Qui les a grosses et grans et droites. si est
de petit savoir. Qui les a larges et grosses. si est luxuri
ous. Et qui les a plus larges se est signes quil se corrouce volentiers.

Qui a le front large et estendu. si est glateres et amme
melee. Qui la froncie et les fronces viennent Dou front
aval. si se corrouce volentiers. Et qui la petit si est sos. et qui la grant
si est lens. De la bouche des levres et des dens

Qui a grant bouche. si est grans mangiers et hardis. Qui a grans les
ves si est sos et lens. et se elles sont mal coloreies cest signes
de maladie. Qui a les dens petis et floibes que ne sont mie espes
se est signes de foiblece de cors. et de petite vie. Qui les a lons
et fors si doit estre grans et de male vie. Dou visage

Qui a le visage semblauble a home yvre si est hardis de par
ler et sen yvre volentiers. Et qui a le visage plain de
char si est lens et sos. Et qui a les os gros et charnus si est de grosse
nature et de mauvais entendement. Et qui les a delies si est sutils
et de maintes pensees. Et qui a le visage reont si est sos et de
trop de paroles. Et qui la bien grant si est lens et de gros entendement.

Et q̇ la petit sie est mauais et engignieres et luxurious. Et q̇
a le visage nennie bien formei ne de bele taille. a poine puet es
tre biē acoustumeis. Et se les vainnes et les artaires des
tēples sunt grosses et enflees. teilz se corroute volentiers. Et q̇
a les orelles grant cest signes q̇l soit sos et de longe vie. De la voix

Qui a la vois mout grosse si est hardis et de mauais entē
demēt. et nest mie de grant sens. Qui parole tost il est
legiers en toutes ses besognes et mal acostumeis et se corroce
volentiers. Qui a longe alainne si est vilz et de mauaise
nature. Qui a pesant la vois et longe si na cure q̄ de sō
cors servir. et despri sieres de toz autres. Qui la aspre si
est enuieus et en son cuer tient toz iors mal et le soile.

Qui a char dure et asseis cest signes de De la char
pou de sens et de grant entendemēt. Qui la mole et soeif
se est signes de bone nature et de bon entēdemāt. De rire

Qui rit volentiers et asseis sest benignes et amiaubles
a toutes choses. et a ce q̇l a a faire ne pence gaires.
Qui pou rit si a natē contraire a cesti. et li desplaisent toutes
autres choses q̄ li gent font. Qui rit se ne redoute honte.
et q̇ tousse quant il rit et reprēt salainne a force. si est ses
hōte et bobanceres. De l'aleur

Qui ē lens en aleur. si est signes de pencees et de pe
sance de cors. Qui va tost et legierement sest signes
de pou de sens et de legiertei de cors. Dau col

Qui le coul a tort et gros sest signes q̇l ē fors et sa
ges. Q̇ la lonc et grele. sest signes q̇l soit sos et pou
crous et tēceres. Q̇ a le coul gros et fort et biē nervu
si se corrouce volentiers et est legiers en toutes ses beso
gnes.

Qui a les costeis larges. il doit De costeis
estre bobanceres et fors et nennie de grant savoir.
Q̇ les a estrois. si est contraires a cesti. et est mal acoutu
meis. Q̇ les a entredeus se est signes de bone nature.

Qui a les espaules greles et agues et hautes De les
se doit estre sos et mal acoutumeis. Q̇ les paules
a larges et plainnes. si ē de grant sen et de bone nature.

Qui a les bras lons de teil maniere que les mains puissent touchier les genous, se est signes de gentilece de cuer et est volentieres et aimme les dames et avoir signorie. Qui les a cours se doit estre pouerous et mauvais de luy. *Des bras*

Des mains

Qui a les mains moles et delicees et les ongles soutieus et bien colorees, se est signes de savoir et de bon entendement. Qui les a cortes se doit estre sos. Qui les a longes et grailes se doit estre sos et volentieres.

Des pies des talons des iambes

Qui a les pies gros et charnus et plas, se doit estre lens et sos et de mauvais entendement. Qui les a petis et biaus si doit estre ameres de femmes et lies et ioious. Qui a les talons grailes et petis, si est pouerous et fleues. Qui le a gros si doit estre fors et hardis. Qui a les iambes et les cheuilles grosses si est sens honte et pesans et lens. Et se les cuisses ont asses char pardefors, se est signes d'estre fors, mais tres tous li cors est lens et pesans. Qui a les os des hanches qu'il issent fors si doit estre fors et de grant hardement. Mais qui les a petis et greles, si est amorous de femmes et est fleues et pouerous.

De conoistre hardi homme

Cil doit estre hardis qui a les chevous fors et aspres et qui a le cors droit et les os fors et gros et bien formeis, et les mains et les pies et les ioitures et le coul et le pis et les espaules grosses et bien formeies et les cuisses et les iambes, et li pie respondent aus autres membres. Ancor i a autres signes si com d'avoir parmi le front voines plainnes et larges et sens fronces, et ne soit mie sens pois et quant il se corrouce on ne le rapaise mie volentiers.

De conoistre le pouerous

Cil doit estre pouerous qui a les chevous plains et qui a tos iours ploies et corbes et que est greles partout le cors et qui a la colour pale, et qui oeuvre les iex et clout souvent et que li regardeurs qu'il [illegible] fait est tristes et de male meniere.

De conoistre celui de haut engieng et de bone nature

Qui a la char mole et soutieus et n'est mie trop maigres ne trop gras, et n'est mie mout charnus ou visage, et est colorees entre rouge et blanc luisant et cler, et a le cuir de la char soutif et reluisant, et a les chevous ne crespes ne plains.

et la colour de cheuous iaunes. ensi com entre noir et rouge. teilz hom
doit estre de bone nature et de grant engieng. Por conoistre ceus qui ont
Cil qui ont teil nature, si ont le cors droit ire de beute et de dolent
et se tient a estre gros plus que maigre et ont la colour plus
blanche que rouse. et ont cheuous entre poi et asseis et entre
plains et crespes. et ont coleur entre noir et rouge. et sont
legier entre rire et plorer. et ont le front grant et large. et les
iex entre vairs et noirs. Por conoistre lome qui na point de honte
Cil qui ne doute honte si doit auoir le iex chinus. et fors et
doit auoir esgarder soutiuement et les paupieres sont gros
ses et charnues. et nont le cors de grant longece et a la leur quil
sont se tendent le pis auant et sont tost. et ont coleur rouge
obscure. et le visage reont et le pumel de la ioue gros. sont
de mout de paroles. Por ceus qui volentiers se corroucent
Cil qui se corroucent volentiers si doient auoir le visage
hidous nemi amiauble ne plaisant. et ont color rouge
et obscure et le visage sec et fronce. et la color des cheuous noirs.
Cil qui est luxurious si doit auoir Por celui qui est luxurieus
colour entre rouge et blanche melee. et habundance de
cheuous gros et moulz et les iex cleirs et rians. et le visage
bien formei. et bone chiere. et qui se delite en oir parler de feme.
Comment on doit conoistre les complexions et les natures de ce que dit vos auons.
Qui iugier veut il conuient quil ne regart mie soulement
a .i. de ces enseignemens que dit vous auons mais a .iii. ou
a .iiii. ou autant com il pourra plus. que li enseignement sacor
dent plus ensemble. si sera plus drois li iugemens. Et li enseigne
ment qui sont plus a droit iugier. ce sont cil des iex et dou visage.

Dixit iterum filius · De iunipero et fructu suo ·
Daboli in quodam secreto suo quod grana iuniperi super omnes
fructus apud orientales persos et indos laudabiliora cre
dunt quia eadem sumpta quolibet mane ieiuno stoma
cho sub impari numero utpote ix. xi. xiij. et sic deinceps
cerebrum confortant quinque sensus particulares temperant in
suum custodiunt. pectus mollificant. vocem clarificant.
ventositates depellunt. stomacum confortant. cibum indige
stum digerunt. lapidem frangunt in vesica et renibus ob
structiones dissolvunt. urinam provocant contra stranguriam.
sciaticam · dissuriam. valent paralisim curant · venenum de
struunt. dolorem renum destruunt. prosunt medullam calefaciunt
anhelitum bonum faciunt. si oleo granorum spina quartanarii
inungatur curabitur. colligenda sunt enim sole existente in
virgine inter assumptionem beate marie virginis et eius nati
vitatem quod grana sunt nigra et matura. et ita debent preparari ·
grana ponantur cum vino claro bono et odorifero aut cum
aqua vite et iaceant infusa per diem naturalem aut per duos.
ita quod ipsa grana possint totum vinum suggere et attrahere. postea
desiccentur in umbra super pannum lineum vel canabinum
mundum.

Item alibi plateareus dicit quod calidus est et siccus in tertio
gradu. per duos annos servatur valent contra fluxum ventris
de scamonea si decoquitur in aqua et fiat balneum. valent contra tortionem
ventris et retentionem urine si coquitur in vino et potetur. oleum
eius si detur quartenario in quantitate unius drame in potu vel
cibo curabitur dum tamen materia sit digesta. valet contra epilentiam dem

oleū si potest et inungatur spina dorsi.

De eisdem gn̄is dicit rasis q̄d menstrua prouocant et abortū faciunt.

Hec sunt virtutes et efficacie aque preciosissime .i. aque
vite et iuventutis. Opus suum ad quod primo in
venta fuit sine lesione perficit. Tremorem tollit omnium
membrorum. decoquit ovum. conservat carnes a putrefactione
et pisces. restaurat visum et vinum turbatum. extrahit vir
tutes omnium herbarum et specierum si ponantur in ea excepta
viola cuius odorem non extrahit. rumpit apostema. interius et exterius
si potatur. Sanat telam oculorum. et ruborem et caliginem. re
stringit lacrimas oculorum. valet spleneticis et epaticis si po
tetur. separata congelat mercurium. dealbat cuprum. solvit
spiritus et corpora calcinata. curat vulnera et a putredine con
servat. fistulam et cancrum curat. data in potu epilenticis
curat. sanat omnem guttam ex frigida causa. curat paralisim.
acuit intellectum. preterita revocat ad memoriam. hominem
reddit hilarem super omnia. conservat iuventutem. lentigines
et alias maculas in facie removet. salsum flegma et guttam ro
saceam curat. dolorem dentium removet. fetorem narium
gingivarum et assellarum tollit. squinantiam rumpit si gar
garizetur. maniacis melancolicis et cardiacis mira
biliter confert. Sciaticis podagricis et arteticis mirabiliter
confert. ydropicos ex frigida causa curat. patientibus colicam
confert. odor eius interficit muscas et reptilia. vinum novum
facit vetus si ponatur in eo. fugat venenum. aufert
dolorem surditatem aurium. curat ficum ubicumque sit. si leprosus
ex ea bibit non ascendet ultra. conceptum valet si mu
lier ex ea bibit. curat reuma si teneatur in ore. dolorem
capitis aufert si ungatur cum ea. Quid plura quidquid

potest optima natura potest ista aqua alias etiã effica
ces uirtutes hr quas nõ oportet dicẽ. ut possit diu cõ
seruari. apponatur intus canfora faciendo aquã dua
bus quartis. ʒ. semis.

Item uirtutes spẽales aque uite et q̃liter coniũgunt̃ cũ
medicĩs. ualz ꝯ oñis infirmitates ⁊ passiões ⁊ langores
et dolores que puenint ex cã frigida. ¶ ualz eciã contra
tussim ⁊ oĩs hũores frigidos reumatizantes ⁊ descen
dentes a cẽbro ad pectus. Valz cũ electuario dragagãte.
et cũ peudion ⁊ gũma storac̃ calamite. ul' cũ marrubio
albo. ¶ Item valz ꝯ squinantiã et ꝯ hũores descendentes ad
guttur. scilz cum dyamoron ul' cum alũne canit. ¶ Itẽ
valz contra brancos .i. ꝯ hũores reumatizantes ⁊ descen
dentes ad fauces scilz cũ oleo camamille. ¶ Itẽ valz
ꝯ corisas .i. hũores descendentes ad nares. scilz ex suc
co ede terestris. ¶ Itẽ valz ꝯ fetorẽ narium. scilz cũ ca
storio ul' euforbio. ¶ Item valz ꝯ fetorẽ oris siue sit
uitio stomachi siue uitio capitis. s. cũ nuce muscata
et gariofil. ¶ Itẽ valz ꝯ uariolas in facie. scilz cum
aqua rosacã. ¶ Item valz ad pustulas leprosor ut
nõ appareãt exteri'. s. cum succo fumi terre. ⁊ lapatij
acuti ⁊ aceto. ¶ Itẽ valz ad extrahend' cutẽ ⁊ sordicia
es ⁊ inmundicias tollendas. s. cũ forti lexiuia. ⁊ melle
et farina ciceri. ¶ Itẽ valz ꝯ pustulas faciei. s. cum
litargiro ⁊ oleo. ¶ Itẽ valz ꝯ guttã rosaceã. s. cũ sulphu
re ⁊ argento uiuo ⁊ sagimine. ¶ Itẽ valz ꝯ morpheam
albã. scilz. cũ coparosa. ¶ Itẽ valz ꝯ uenenũ acceptũ

in cibo ul' potu · scilz cu tyriaca et nucibz · ¶ Itē valz ꝯ
venenū vermiū et serpentū · s · cū succo porri · ¶ Itē valz
ꝯ morsurā canis rabidi · s · cū urina · ¶ Itē valz ꝯ omē uiciū
in testinoꝝ ꝛ membroꝝ intioꝝ · s · cū ligno aloes · ul' cum
musco uel cū menta · ¶ Itē valz ꝯ ilyacā passionē · s · cu
dec° cū uidi · ¶ Itē valz ꝯ colicā passionē ꝛ dolorē in testi
noꝝ · s · cū dyacatholicō · ¶ Itē valz ꝯ dolorē testiculoꝝ ꝛ
inflatōem eoꝝ · s · cū uuis passis · ꝛ cimino · ¶ Itē valz
ꝯ lubricos · s · cū centonica · ¶ Itē valz ad cōfortand° sto
macū · s · cū zeduario · ¶ Itē valz ꝯ asp̄a stomachi · s · cū
oclō xpi · ¶ Itē valz ꝯ apostema pl'monis q̄ uocatur
pleripleumonia · s · cū scabiosa · ¶ Itē valz ꝯ epatis o
pilatōem · s · cū mentastro ꝛ origano · ¶ Itē valz ꝯ asp̄a
epatis cū absintio ꝛ saluia · ¶ Itē valz ꝯ sincopin · s · ꝯ
osso d' corde ceruī · ꝛ dyamargariton · ¶ Itē valz ꝯ litargiā
s · cū ruta ꝛ aceto · ¶ Itē valz ptisicos · s · cū camphora ·
¶ Itē valz ꝯ emotaicos · s · cū sanguinaria · ¶ Itē valz
ꝯ dissinteriam ꝛ ꝯ dyarriā hoc est ad frequentē assellatōem ꝛ
excoriatōe sanguis · ¶ Itē valz ꝯ duas sp̄es ydropisis et
cā frigida · ¶ Itē valz ꝯ pleureticos siue sit ex opilatōe
siue ex aliquo alio humore · ¶ Itē valz ꝯ stranguriā ·
¶ Itē ꝯ diabeticā passionē · i · ꝯ inmoderatos flux' urine · ¶ Itē
ꝯ mingentes urinā difficulr · s · cū paritaria ꝛ peucedano ·
¶ Itē valz ꝯ emorroidas · s · cū apio emorroidarū · ¶ Itē
valz ꝯ impedimentū choit' · s · cū dyasatyrion · ¶ Item
valz ꝯ inmoderat' fluxū menstruoꝝ · s · cū plantagīe · ¶ Itē
valz ꝯ suffocatōem matricis · ¶ Itē ꝯ apostema mat'

cas. ¶ Item contra omnes infirmitates uberum. ¶ Item contra podagram. ¶ Item
contra sciaticos. s. contra dolorem ancharum. ¶ Item contra paralisim si sit particula-
ris. quia uniuersalis est incurabilis. ¶ Item ualet ad recuperandam
memoriam fantasticam. ¶ Item cellulam confortat. ¶ Item uirtutem
imaginatiuam. ¶ Item tollit pusillanimitatem et impedimen-
tum lingue. ¶ Item ualet contra cancrum gingiuarum. et oris si te-
neatur in ore. ¶ Item confert ad dolorem dentium. ¶ Item confortat
et confirmat dentes. ¶ Item ualet contra cancrum uirge et alterius membri
si sit intus uel exterius. ¶ Item ualet contra antracem uel carbunculum
rupto tamen prius apostemate. ¶ Item mortificat fistulam facta
prius incisione debita. ¶ Item mundificat et sanat omne
uulnus putridum. ¶ Item si quartanarius ante accessionem in
potu accipiat de aqua in tribus accessionibus liberabitur. ¶ Item
confert tercianariis. non tamen detur cotidianariis nec in
febribus acutis.

Quomodo commisceatur aqua predicta cum herbis et re-
bus predictis et qualiter utatur patiens. assumpta prius
electuaria potetur de aqua quantum est testa nucis. ʒ. Quando
debent distemperari cum dicta aqua et potari. hic debet stare per
diem et noctem infra aquam et potari. accipiatur de succo herbarum
tercia pars et de aqua due partes et potetur. Cum unguentis
misceatur aqua et infirmitas inunguatur. Ad emplau-
stra madefiat egritudo de dicta aqua et post ponatur
emplaustrum super. Species aromatice puluerizentur et cum dicta a-
qua distemperentur et potentur. Olea cum dicta aqua misceantur
et uerberentur et inungatur egritudo.

Incipit liber kyranidarum de xx herbis xx avibus xx lapidibus xx pis-
cibus.

Eruditissimo domino suo .k.p. eius infimus clericus
se ipsum et quicquid potest. ¶ Admiror et commen-
do sagacitatem tue prudentie. que cum docta sit et
experta in hiis que sub naturali nostro circulo sunt et
que in ethera iam ultra septem celos contemplando penetravit nunc
et infima experimenta terrena conspicere non dedignatur. Rogasti
me hunc librum de greco in latinum transferre res quidem facilis fuit
ad dicendum sed difficilis ad perficiendum. verum karitativo amore tuo
quo beneficio permotus obedire non renui. Et quoniam eius diverse sunt
translationes de agarenica lingua in grecam ut nostri libri gre-
cum quem michi tradidisti studiose et fideliter per omnia imitatus sum ipsos
etiam duos prologos quamvis asperos velud de antiquissimis niuu-
lis abstractos preterire nolui. non verba que de barbarica stili-
tate sunt sed sensum utilitatis recolligendo si quid ergo aliena-
tum repperis non infidelitati vel malicie sed communi errori
imputetur. nullus enim mortalium absque titulo ignorantie
reperitur. ¶ Volo tamen te scire quod est apud grecos quidam liber Ale-
xandri magni de .vii. herbis de .vii. planetis. ¶ Et alius qui dicitur
thessali missus ad hermetem .i. mercurium. de .xii. signis attri-
butis et de .vii. aliis herbis per .vii. alias stellas que sub forte ad man-
tuas vel meas pervenerunt. quia celestem dignitatem immutatur
recte huic operi supponatur. Translatus est liber iste constantino-
poli emanuele imperante. anno domini .m°. c°. lxix°. indictione secunda.

Liber physicalium virtutum **primus prologus.**
passionum curationum collectum ex libris duobus ex pri-
mo videlicet kyranidarum kyranis regis persarum. ¶ Et ex lib'

apocatonis alexandri ad puiam filiā. habet primꝰ liber. s.
liber kiranis sicut hic nos supponimꝰ dei donū magnum
accipiens consiliū fuit hermes. tremegistꝰ qui ab omnibꝫ
hominibꝫ notus. Librum hunc ne tradas insipientibꝫ sed habe apud
te uelud possessionē magnā ita ut soli filio tradat pater
ad efficaciam actionis conuinctis eum obseruare ut filiū sa
cratū. ¶ Hic liber siriacis fuit inscriptus litteris in columpna
ferrea in libro quod per me prius interpretato. In hoc autē libro
qui uocatur kiranis scriptū est de lapidibꝫ. xx. de herbis xx.
de piscibꝫ. xx. de uolucribꝫ. xx. horum uniuscuiusque complexionata
est et permixta reliquis uirtutibꝫ corporis curationis mortal
ueriū etiam delectationis et nature inuentio a deo omnipote
te et per eius sapiam. fit. s. et herbarum piscium et uolucrium. actio
ne et lapidū. uirtutē et animaliū ac ferarum naturā ab ipso rece
pimus insuper et uicarias eorum permixtiones et proprietates que
omnia diuinitus uenerunt in bonum scientia et melior pericia in
tres igitur diuisiones kirannidis omnem compositionem declaraui
per alphabetū sicut digna uerū recordatio accedit. kirannides
uero dicte sunt eo quod aliorum librorum meorum iste sit regine. ¶ Fi
nit primus prologus. Incipit secūdus. Secundus prologus
Cum aliquando iter agerem per babilonie regionē ciuitatē
seulenciā nomine inueni. cuius omnem historiā sump
si. sed nos illius ciuitatis longū nomen non habeamus necesse scri
bere ne super inphemijs uacemus. ¶ Adhuc autem dixit uidi
et aliam ciuitatē per .ix. circuitos longe a seulentia quam ale
xander macedo destruxit et seleucus seulentiā sub persis positam
et a gente persarum habitatā edificauit. uocatur autem prima

alexandria que est ꝓpinquior babilonie hic finita ẽ historia.
¶ Tercio accidit michi ut inuenirẽ quẽdã senem litteris disci-
plinis q̃ grecis imbutũ dicebat autẽ se tyrũ ẽẽ genere captiuũ
uero fuisse et illic degere. ipse uero omnẽ ciuitatẽ mecũ circuiẽs
m̃ ostendebat singula ueniens ergo ad quẽdã locũ distantẽ a
ciuitate miliaribꝫ ⁊ columpnã uidimus cum turbe mag-
na quã incole de terra syria dicebãt se attulisse ⁊ collocasse
ad sanitatẽ et curatiõem uiroꝝ ciuitatis attendẽs ergo uidi
eam scriptam ẽẽ lr̃is ꝑegrinis. ¶ Senior ergo senex rogatus
a me consensit m̃ ostendẽ ⁊ ego asscultabã eum dicentẽ que
erant in columpna et exponentẽ eolica uoce barbaroꝝ lr̃as
inspicis inquit fili ⁊ turres dispositas quarũ una distat mi-
liaribꝫ quinq; alia duobꝫ ⁊ dimidia alia autẽ q̃tuor hee fu-
ere edificate a gigantibꝫ qui in celum uolebãt ascendere ꝓp̃
hanc autẽ insaniam alij fulminati sũ alij uero post ea se
ipsos nõ cognouerunt dei iudicio. ceteri uero in insulã crete de-
iecti sũ. in qua ꝑierit eos deus iratus eis. ¶ Precepit ergo
senex qui hec ostendebat m̃ funiculo mensurare magnitudi-
nem lapidis mensurans ergo eam que erat ꝓpinq̃ inueni
eam altitudinis cubitoꝝ 31. latitudĩs autẽ 18. erant ei a
gradus. cc 7 8. uidimꝰ etiã ⁊ claustrũ sacrũ. ⁊ in medio claust̃
erat templũ hñs gradus argenteos 304. ⁊ alias. 60. ꝑ quos
ascendimꝰ orare deũ et dicebãt miracula dei que nõ. oꝫ ꝓterire.
¶ Ego uero de reliquis exquirere uolens alia quidẽ ꝓposui.
nam de colũpna solum audire optabam. senex uero afferens
coronã bissinã ostendebat ꝑegrinas ⁊ exoticas lr̃as sculptas
in ea cum uero esset leccor meaꝝ doctus. orabam ⁊ flagitabam

quinus ea apte et absque inuidia tibi patefaceret. Que uero in columpna legebantur sic erant. fabula ueri exempli multiplex est ista semper multa scias et prouideas diuinitatis ostentiones quoniam sanctus iste liber dei nomen dei kirannide. secundus liber de primo archaica siriaca antiqua existens ubi fluuius dei. eufratis impetus discurrit. stilis ferreis scripta sunt hec et quecumque prius fuerunt semper nunc et futura sunt equaliter coniugata sunt in uirtutibus suis uii lapides cum eis simul et plante terre pisces profundi et uolucres aeris temperata habent uirtutem complexam uirtuti in quaternario maiori et hoc est omnibus preteritis et futuris. O anima inmortalis mortale corpus portans ducta per aerem obligata malis uinclis necessitatis sicut hermes de deo dixit mortalia cuncta gubernas et infinitis peccatis. o anima que illi eras simul sordibus multis circumdaris sicut uir in compede et ligaminibus ereis ac uinclis sic et tu connexionibus corporis durissimis in necessitate coartaris. cum autem egressa fuis a graui corpore uere uidebis deum dominantem in aere et nube qui tonitrua et terre motus inducit fulgura quoque et coruscationes et fundamenta terre mouet et undas maris. hec sunt opera preteritis eterni omnia deus ostendit hominibus. Hic ergo liber humatus fuit in paludibus hyrie sculptus in columpna caldea uel iudaica uelud dictum est in priore libro qui dicitur archaicus in hoc etiam qui dicitur kirannis scriptum est de lapidibus. xx. piscibus. xx. herbis. xx. et uolucribus. xx. horum uniuscuiusque uirtus complexionata est et mixta reliquis uirtutibus ut mortale mitigatum corpus sanitate fruatur. etiam non enim donat spiritum nisi deus. omnia enim scripta sunt ex dei instructione est autem uinculum hoc sicut principia utrorum que secundum

prologi dissonantiam habent set exhunc omnino velud ab una consonantia
fecerunt initium de primo elemento. a. sic. *De briona herba*

Ampelos lessium *de aquila aue. de lapide aquile. de aquilino*
Ampelos lessium herba est quod sonat vitis alba. ¶ Aquila est volu *pisce.*
cris. ¶ Aetitis lapis est dictus aquilinus. ¶ Aquila est
piscis et est sine scamis. ¶ Ampelos lessium sacratissima et admi
rabilis est herba atque diuina et in ydiomate latino dicitur brio
nia. ¶ Aquila volucris est cuius masculus rex est omnium
auium. ¶ Aquilinus lapis est grauidus et resonat. ¶ Aquila
piscis est similis cum pisci. ¶ Radix herbe circonacta collo spa
niaticos et epilenticos sanat. ¶ Succus vero foliorum eius quantum
sciatus vini continet datus alicui in potu sanat dissinteriam.
¶ Si vero vir sanus voluerit uti multo vino succi foliorum ℥ .ij. cum
aceti ieiunus bibat absque ebrietate et inuictus erit in quantumcumque
bibat permane. ¶ Si et lapidem qui est in capite piscis cum
mero bibat non sentiet omnino quod bibet. ¶ Ad erectionem faciendam
si portet lapidem circa collum absque herba meri lagenam bibens non
sentiet et multam instanciam prestabit in coitu. ¶ Acini vero
desiccatis bonis tritis cum modico lapidis dati in potu hys qui habent
genitalia soluta multam instanciam prestant. sed et in hys qui
non possunt coire hoc sanum est. ¶ Hec aiunt deus ostendit ut
ne corpus mortale deficiat. ¶ Vini albi sume cotulas tres
cum cinis herbe quindecim et de carbuncto despicati .i. gallatora
norum ℥ .iij. decoques donec cotula una fiat nam dissinticos et lien
ticos sanat bibitum et omnino huiusmodi. ¶ Quietat etiam colicam
omnem passionem ius foliorum bibitum similiter cum modico melle.
si autem modicum lapidis addens nequaquam ultra veniet illa

cum rectitudine

nota ad coytum

passio. ¶ Multociens videns ossa confracta simulant ea esse
curata et vidi dum eram annorum .xxv. monialem cuius in qua
tota caro marcuerat et que alia membra frigida erant et hec divina
natura curata est nunc et absque omni dolore restaurata que
prius ita erat quod nec sensus tactus in ea inveniebatur.
¶ Et unde ossa fracta sana fiant in hoc sacro libro inveni
sic foliorum herbe succum cum tercio vini albi mixtum da bibere
per dies octo et sanabitur hoc dei donum conserva et tibi filio tuo
trade. ¶ Cum ungula maioris digiti ceciderit et fiunt incu
rabilis per reputacionem ac super renuatur et dactilos contritos
infunde albo vino et masticatos suppone aliquando solos alii
cum oleo roseo. ¶ Ad fornicaciones que fiunt in toto corpore aut
in parte que a multis vocantur porri vitis sarmentum comburatur et ex fu
mo pampini egrediente lacrima circulum predictum vel bibe da.
et cadat omnia autem hec nemini doceas propter incredulitatem vul
gi. Silicet et fumus aquile circulinitus curabit et lapis apponatur
et adeps piscis iunctus sanat. ¶ Narrenius nunc magnum quod
vidimus vidi enim cuius in lingua et gingivis marcidum et cance
rum ut gingive prope mortificate erant succum ergo foliorum cum
melle et vino apposuimus et curatus est deinde species sicca sup
aspergentes et ulcus repletum est. ¶ Ad ozenas contractiones
polipum de passiones comestiones et humores et quecumque
circa nares sunt divinum medicamen ℥ hoc succi foliorum ℥ .iii.
misce ne calamenti libani calcatecos aristologie ana ℥ .iii. tere
donec fiat genus succi et utaris divina virtute. ¶ Ad de
nudacionem capillorum et effusiones eorum et allopicias et ul
cera in capite et que sunt in capite passiones ut furfures

et siccitates succo hbe dicte succo potaui ungetones .i. foSole
fluus et succo sicce patitur mixtis caput unge per tres dies.
Dentes molares et incancrosas sanabit diuinum medicamen
quod te non lateat succi bot. ʒ .i. uel cotulas .ii. corticis radicis
more ʒ .vi. coque usque ad medium et ad collisionem .i. ablusionem
oris per dies tres aut quinque aut vii. et numquam mole dolebunt.
Siquis ergo diligenter uelit uirtutem uitis albe a capite usque
ad pedes curabit langores. Kuannius et apercantio usque
huc consonant. De hac uero kusanus differens dixit uen
trem et urinam aspergi .i. cime prime generationis elixe et comeste mo
uent uentrem. folia autem radix et fructus calidissima habent. Habet
autem aliam fortissimam uirtutem et actionem uirtutem et diuinam effi
caciam sanat .n. scrophulas et ulcera putrida et cancenas fa
gedinas cum aristologia cocta et emplastra. Radix autem eius
assata bonum colorem facit in facie maculas et lentigines abster
git cum farina orobi et fenu greci mixta. cocta uero cum oleo
donec indecoquatur et contineat se partes adinuicem ad eadem prodest autem
autem liuorem oculorum et ancillas ungulorum compescit cum uino confecta
tumorem genitalium et omne ulcus dissipat et breuiter omnes digerit
tumores. Epilentiam curat si sumatur de ea per annum qualibet
die ʒ .i. cum oximelle. Prosit autem appleticis et scotomati
cis si sic date est .ii. exorces que a serpente eius morsu curat. uentrem
turbat et rumpit fetum. unde ad educendum fetum mortuum
ualet et apposita que secundinas educat et urinam mouet bibita.
Splenem quoque liquit oboli tres ex ea bibiti cum aceto per dies .30.
Emplaustrum autem eius cum ficubus ualet ad idem. Elixaton
autem ad sessiones calidas per purgationes matricis educatque

temperate et ventrem purgat. ¶ Fructus autem eius facit ad fur-
furas et lepras inunctus et cathaplasmatus. ¶ Succus autem totius
herbe cum sorbitionibus bibitus lac educit. ¶ Prodest autem paraliticis
bibita vel cocta cum oleo. ¶ Eius folia ad omnia ulcera prosunt
cum vino cathaplasmata et ad venenata similiter convenienter imposita.
¶ Et ut breviter dicam utilis est ad omnia caute ea utenti. ¶
Due autem sunt species huius herbe. Prima vocatur vitis alba quam
quidam brioniam dicunt. alii vitem serpentis vocant. alii autem celidoniam.
alii vero milicron. alii philocron. alii vitem archicostin. et alii pre-
con. ¶ Huius herbe palmites et folia et etiam capreoli domestice viti
sunt similes densiores tamen et applicantur adiacentibus fructibus et
apprehendit eas capreolis suis fructum habet rubrum racemosum cum quo
depilantur vel preparantur coria. ¶ Secunda autem species huius herbe
vocatur vitis nigra quam etiam quidam brioniam dicunt alii chironiam
folia similia habet edere magis vero similia similat maiora tamen appli-
cat et ipsa arboribus capreolos suos. fructus eius similis botri uvis
est immaturo maturus vero decolor est niger. intus autem bryo similis et
huius quoque caules in prima generatione coquuntur ut olus et
est diuretica menstrua educit splenem sanant spleneticis maxime
radices et tota herba que epilepticos et scotomaticos facit autem et ad
supereminentes carnes abscisas folium eius cum vino cathaplas-
matum et ad membra turbulenta et mota et remissa et universaliter simi-
lium habet priori. ¶ Vitis autem alba habet et alias efficacias
salutares et delectabiles ut in potibus sobrietatem non solum prestet
aliam sed etiam delectationes inferat. ¶ Usque huc sunt verba Rufini
ad suspensam utrorumque dissonantiam huius hoc apparatoris sermo.
Beata herba decorum ductrix et ducissa regalis omnibus herbis

potentior terre celi qz obtinēs uirtutē ⁊ aeris mentē soluens botri
ferens potū ut soluas siue inducas sompnū nullus sermo uel
chorus expellet te nullus potest contra te sz redargues quecumqz sūt
in causis mortaliū ⁊ que abscondita sūt misticia mentis qz qz
occulta sūt manifestat uictis ⁊ omnia que in scriptura uel in
medicina sunt uel incantatione uel gladio aut hasta hec aūt dixi
uictis misticia ⁊ sunt aūt et alia multa que mortalibz nō sūt
inutilia immo delectationem prestant legenti. ubi sicut deinceps
tacet sermo se habent botrus ad gaudium ⁊ exultationem. ¶ Bi
bito regina botrū ferens magis sacratīma et dignior omnibz
plantis nō prima est. uinū bonū teste hac postquam hec dixeris
sup calicem uel ciphum mitte in lagenam de qua bibunt hospites ⁊
resoluentur in gaudium nullo rogante. ¶ Ad leuochiam ⁊
exultationem sucus botri bibitus magnum inducit gaudium
planta eam in omni loco ualz .n. ad sollempnitates deorum autem
mortaliū que communā habent aut in uita uenerunt uel que in
sese exeunt uel per cultum uel per plantationem. neqz .n. aliquid de hys
que sunt in uita potest fieri absqz planta ista. ¶ Ad quartana
nos adhuc restat in dicere de quodam cacodemone qui quartanus
dicitur eo quod a quatuor uiris fortibz nō leuiter domabatur accipe
ergo unam hastam semina quatuor ⁊ extrahe grana eius in
gulis ⁊ nō cum eis ⁊ mitte in rudi panno ⁊ suspende ad collum
⁊ faciet sanitatem. ¶ Lapis qui est in capite piscis aufert quar
tanā. ¶ Accipe lapidem aetitem et sculpe in eo aquilam ⁊ sub
lapide mitte semina iune ⁊ summitatem pennarum aquile ⁊ si nō
possis habere pennas aquile pone ex pennis aucupitris ⁊ hec
recludes sub lapide posita obseruabit eum te ab omnibz occasionibz

nibz malis insup erit uirtus loquendi & amicabile colloquiū
cum magnis uiris pstabit ad multa alia q̄ iso oz dice conferr.
De cornice aue. de berilla lap. de bissa pisce de sannia h̄ba.
Ereccitas est uolucris que dr̄ corani .i. cornix cōmune
uolatile est uiuens usq3 ad uiginti annos. ¶ Be
rillus lapis est pciosus qui dicit̄ qui dr̄ pantion .i. omīs
uita. ¶ Bussa piscis marinus est qui uocatur carduus
uocatus est bissas pp similitudine & colore insiluā .i. regla
uilea. ¶ Brachi .i. sannia omībz nota. ¶ Ad omotoi
cos ortonicos et asmaticos fac elm̄ hoc ū sannie est .i. bu
tyri est .iiij. mllis ʒ .iij. misce & da ieiuno sto. ¶ Ad omne
eius infirmitate oclo⁊ ocli cornicis collo suspensū sanat
infirmitates oclo⁊. ¶ Cornix aūt talem naturā hr̄ q
si moriatur femina masculus cū alia nō iungitur. sic
& fēia facit. ¶ Ad amore uiri & uxoris adinuicē. si uir ge
stauit cor masculi & uxor cor fēie conuenient inter se toto tpe
uite sue & hec miraculm est certū. ¶ Ad 9 berillū lapidē & scul
pe in eo cornicem & sub pedibz eius cammū & modicū san
ne recluide & modicū cordis uolucris sub lapide & porta
ubi uis facit eū ad diurtoicos epicos nefreticos est lap
iouis ad gaudiū & acquistōem & amorē coniugalem
portante facit leuū diuitē & lasciuum & ē optimum. De
pionia et glausco uolucre de guatio. lap. de glauco pisce.
Glurtidis est herba qm̄ quod pionia dicit. ¶ Glau
cus est uolucris. ¶ Guacius est lapis. Glauc
piscis omībz notus. ¶ Glurtidis erba ē peonia dēa
ta uocata ab inuentore peone hr̄ aūt fructū nē tutum

al. brissam pisce/

amigdale scia quod eius sit clausa alia sunt apta. ¶ Glaucus
est avis que palladi ascribitur corona huius super caput pen
nate oculos habet ut niticorax magnos in agris degens. ¶ Gachi
lapis est durus sicut mangues silis gnato. ¶ Glaucus
piscis est marinus omnibus notus. ¶ Herbe itaque due sunt
species masculina et feminina. ¶ Si ergo scia non concip
et velit concipere divine herbe circontingatur feminibus clau
sis et liget eam in panno lineo circa pectinem. Si autem non velit conci
pere a partibus feminibus cum ceramine avis mule circontingat
se quinto corpore tempore non vult concipere. Si autem in dolore partus est
perdicum conterescem aptum et conficee omni oleo purge mulieris
lumbos ac pectinem et absque dolore pariet. ¶ Ad fugandos
demones et fantasmata cuncta gestata id facit. ¶ Glau
sca avis glaucus piscis oculos cum modica aqua marina a
qua contere et repone in ampulla vitrea melius autem est et fel
si addatur utraque ergo et repone in vase vitreo quando autem vis
ut senciret virtus nature scribe de precioso molli collirio in
mundis membranis et in die quod non apparebunt littere obscuro autem
secundo legetur quod est scriptum. Si autem vis et in muro depingere
quivis nocte semper obscura qui erunt in tenebris videbunt illo
picturas demones et deos quos vident. ¶ Si quis autem in
lapide Gachno sculpserit glaucum volucrem et sub pedibus eius
glaucum piscem et huius oculos clauserit subtus et hoc portaverit ab
stinens se a carne porcina et ab immundicia obscuro secundo ap
parebit elongatus homo quando putabunt videntes divinum
esse. ¶ In die autem quicquid dixerit credet ei. ¶ In lecto
vero habebit visiones videbit veras. De dragonte herba.

ad concipiendum

T. N.

De pico aue de dracone pisce de dentrice lapide.

Dragoncia herba est. ¶ Dentrocolaptis auis .i. arboris incisor spicus. ¶ Draco piscis est. ¶ Dentricis lapis est notus. ¶ Dragontea herba est habens semen sicut oculus draconis folia lata mala z oso. ¶ Dentrocolaptes auis est oibz nota magnitudinem habens cortis .i. coturnicis uel coturnicis perforat autem quercus nuces et oliuas ut in medio ligni faciat nidum. ¶ Draco marinus piscis est sine scamis postquam uel tum creuit et uiolentiam nimiam facere uoluerit nubes celi rapuit in aera et pcussit in montibus incinatum cum diuisentes nec amplius non sit nec ledat aliquem lingua eius bifurcata sicut cauda equina longitudinis duorum digitorum hanc quidem mittens oleo seruata circumaptata eum omnis seruat absque falsitate et infirmitate ego uidi .n. hoc in marinis locis siriie regionis. ¶ Dentricis lapis est notus a multis hic oritur in india in petrosis locis maris habens altitudinem dactilorum vi. .i. digitorum dactilus grece digitus latine. ¶ Dragontee herbe semen gestatum uisum acuit et modicum dolorem capitis aufert. ¶ Penna quoque uolucris cum modico lapide apposita emigraneam curat. ¶ Non ergo erremus pro difficili inuentione dragontee sed ea fiant cum pua dragontea que est altitudinis palmarum duarum et est ut piscis uel serpens et hanc ponimus pro ea. ¶ Ad leucoflegmanciam et elefanciam et omnem lepram et dolorem capitis et omnem scabiem cutis et mitigationem kelesie adipe draconis cum succo herbe ungeman et uespere. ¶ De uolucre dicendum est ad aperiendas seraturas fores et claustra et uincula et feras domesticas facere et duli

Sed visum

gratus ab hominibus et acquiret multa et ut fiat quod volueris. obser
va foramen arboris in quo est nidus pica dum in eo sunt pul
li et opturata ipsum fortiter ne pateat aditus nam dicto lapus
veniens obstructum introitum ad pullos suos affert herbam quam
noscit ex qua tangens quod in foramine est nidum suum aperit
si etiam ex cera vel luto firmatum fuerit. cadet lutum vel cera si de
lapide fuerit et lapis extra si de tabula lignea vel ferrea que in
sit clavus confixa comminuetur et dirumpetur ad tactum herbe et tunc
picus extrahet pullos suos. si quis autem hanc herbam consecutus
fuerit ad multa faciet que non est necesse modo narrare velud di
vinissima nisi quam homo facere non potest. ¶ Si quis in la
pide dentrici sculpserit picum avem et sub pedibus eius draconem
marinum et subtus recludat herbam pici. qui habet anulum secum
portaverit omnes porte ei aperientur et vincula et claustra solventur
quod fere ei obedient et ad comunicationem venient ab omnibus quod
diligetur et exaudietur et quicquid voluerit acquiret et peraget.
¶ Mercurius male dicissimus presumptuosorum fuit et ut deus
colebatur ego autem deum verum primum creatorem qui per superhabun
dantiam lucis mercatis sue intellectu comprehendi nequit. color
dentro i vicibe sanbo de mercurio. ¶ Si autem herbam pici in
mercurius reclude sub lapide sculto similitudinem pennarum alarum
avis et cor et semen unum dragontee et lapis vel cebre piscis habet. ei
gestatam aciem oculis prestabit cephalargicos sanat et omnes cir
cas passiones oculorum et capitis expellunt apotentiae. insuper
autem et potentem cum et ditem ostendunt omnibus hominibus.

Eucomon de eruca de philomena de uncio pisce ma
herba dicta eruca. ¶ Eurubei vino de eu andro lapide.

est auis dicta aedon uel philomena. ¶ Echinus pisciolus est
i. ericius marinus. ¶ Euanches lapis est. ¶ Eucomon herba
eruca que in olus comeditur ab omnibus nota. ¶ Echinus
i. hericius piscis marinus omnibus notus. Erudori auis est. s.
rosignolus omnibus notus. ¶ Euanches lapis est mixti colo
ris ad ueneream fertur quoniam mixtus color est. ¶ Eruca eam calefacit
et in hoc est error apud multos et non cognoscunt naturam cuiusdam
herbe. ¶ Contra concubitum et arefactionem frequentem et in som
nia quare sacerdotes cum uice sua seruiunt templis sepe herbam
comedunt et non cadunt in pollutionem. ¶ Ad arrectionem semis
huius est. iiij. piperis est. i. cum melle mane et sero sume
quantum accipies cum duobus digitis tuis. ¶ Si quis autem
tam sit prouecte etatis et sibi habeat dissolutum et malefactum
faciat hoc erucee semis est. xvi. cimini est. vij. piperis est. iiij.
odoramenti est semis porcillace est. ij. haec tricta cum melle confectum su
mat mane cum sero hoc incomparabile est. ¶ Philomene
autem oculi in lectulo circumaptati in somnes tenent iacentes
ut quis moriatur sompno. Si quis. n. eos soluet cum aliquo
latenter dederit in potu numquam dormiet sed ita moriatur solo
uero non licet. ¶ Herinacij marini medium umbilicum si solutum
dederis ab corpore tenenti statim meliorabitur da autem solummodo cum
melle frequenter. ¶ In lapide enenche toto aureo sculpe ue
nerem et capillum eius et cum esca capitis sunt alligati capiti et sub
mitte radicem herbe et linguam philomene simul ea reuolute et
porta et eris omnibus hominibus amabilis et notus et facundus et non solum
homines sed et demones et fere fugient a te. De coracino uel tertius de
capre species est de lampreda marina de marmure de lapide.

¶ ad castitatem

Quinta lap(is) herba est .s. torastru(m). ¶ Gaucos vel centeros auis
est. ¶ Zmurena marinus piscis. Zmaragd(us) lap(is) est.
¶ Zmiragnalap(is) herba est fortissima quasi edere planta q(uam) si cin-
gas mulierem difficile parientem mox pariet sine dolore. ¶ Si
quis aut(em) in purgatorib(us) patitur aliq(uam) difficultatem cum
dolore circumcinge eu(m) herba (et) purgabit sine dolore. ¶ Si ex
succo foliorum est .i. (et) tantid(em) mellis p(er)miscuis (et) dederis ydropico
absq(ue) dolore purgabit(ur) mulier t(ame)n si biberit patietur fluxu(m)
sanguinis. ¶ Zaucos vel zeucos quida(m) zingion alij arpi vo-
cant est .n. sp(eci)es vulturis alba dentib(us) cadavera. ¶ Zmure-
na marina omnib(us) nota. ¶ Zmaragd(us) lapis est omnib(us) not(us).
¶ Arpis ergo intestinu(m) si dederis alicui in cibo qui n(on) sup-
serit la(n)dem comedens eu(m) erit insaciabil(is). ¶ Cuius cu(m) in-
testinu(m) eius quod d(icitu)r colon si tritu(m) dederis in potu alicui
aut assu(m) comedere colica(m) perfecte sanat. ¶ Ad q(ua)rtanarios
(et) ad lep(ros)os adeps aut(em) eius cu(m) ungento olei inunctu(m) q(ua)rtana(m)
expellit fimus (autem) lep(ros)os sedat cu(m) aceto illinit(us). Jecur aut(em) ei(us) dat(um)
q(uo)d vis corrupit ea que interius sunt omnia. ¶ Ad omne(m)
turbatione(m) sompniorum (et) stupores (et) lunaticos (et) colicos Zma-
ragd(us) est viridis (et) preciosus in quo sculpe aucem arpe(m) (et)
sub pedib(us) zmurenam (et) sub lapide claude radice(m) herbe (et) por-
ta contra turbatione(m) (et) insompnia (et) stupores inducit (et)
lunaticis quietem (et) colicis meli(us) aut(em) valet si adeps zmure-
ne submiuistret(ur) hoc enim divinu(m) est. de yringo de yrona
Yringus est herba phos de lapide de vulcani de assidio pisce.
quod nos dicimus yringu(m). ¶ Inoratus auis est .s. solu(m) al-
(ter) h(abe)ns alas puniceas. ¶ Hestionis lapis est vulcani.

No. in pill(ulis) granatib(us) [illegible] quod non fuisset

¶ Yconis piscis est quem quidam dicunt assidion. ¶ Yrungus
herba est sicut calamus nascens spinosus virtutes habet hic
si quis radices eius portat demonum insidias non patietur
umquam. ¶ Si quis autem habet spinam acutam huius radicem ponat
sub vestimentis suis confitebitur et quis sit et unde et fugit
et extraneus. ¶ Tota autem cum radice potata cum aqua et
melle collicos mitigat. ¶ Si autem cum vino et melle
calefacta fuerit et potata lapidosos et nefreticos curat bibatur
autem per dies xvi. in lectulo mane. si autem corticem malignam
ti cum ea confeceris erit. ¶ Yconis piscis est marinus
qui assidios dicitur frequenter comestus pructorem et dolorem renum
curat. ¶ In lapide autem confectionis .i. vulcani qui et pi
rites dicitur. si quis sculpserit in eo yncoraphos sub cuius pedes eius
scorpionem et miseris sub lapide radiculam herbe habebit
philacterium magnum et custodiam. vel tynacion contra omnes ve
nenosas puncturas fugat fantasmata nocturna facisna
tiem prodest et lapidosis prudentem quoque facit gestantem
per virtuosum omnibus hominibus dispergit infirmitatem et paupertatem
tem crudelem et mala vincula necessitatis. uz. n. contra debi
litatem ipsum gestavit saturnus et iupiter in celis et in terris
ris possidet aurum et argentum. ¶ Yani caphos .i. anus quia
quod dura itans bonus et est cogens omnem terram et celum
stelliferum verberans cum gradu fortune homines in necessitati
bus eos ligens rex saturnus quidam kiranni in hoc mundo
mutationibus incorruptis et indefectis kildoras et resolvens in
circulo itens omnia ab oriente in occidentem ab austro in
septentrionem tenens et movens cuncta peregrina. ¶ O alia

esto contenta et sufficiens in hijs que agis deficiente tempore et
questus post peregrinationem sis tamen mox dum tu cognoscis in aere
et nubibus infirmitatem patris super terram incola eram torqueris o bona
anima inmortalis exitum exiens celsa ab arboribus corporis neque
affligaris in hijs mundanis. sed require celestia vel unum sis a
qua sumus dicere ego exponam que nubes celum et aqua ignis et
stelle invisibiles et tenebra est super omnes dominos inenarrabilis et
spera revolvens ab oriente in occidentem occidit autem usque in
gilantibus ventis movens universa expugno fulgura educit
et aerem solum et percutit tonitruus et micantem ignem fulminat
pluvias dat radices dulces de terra educit ad omnem cibum
utilem mortalibus et divina virtus est que hec educit ipsa et
occultat omnia quecumque nunc radices herbarum que ex terra sunt
apud diversas generationes hominum et quadrupedibus reptilibus et
volatilibus omnibus que in nidis vel cubilibus fetum producunt.
Universaliter omnia pro hominibus data sunt bene colorata bene ium
dia tibi sufficiant nunc que predixi pro hoc sermone dico et
ostendo tibi anime divinationes de omnibus visibilibus quecumque
predixi aut preter alia dicam tibi futura metra de prorsus proprietatibus
aliorum animalium. De upupa ave.

Animal in aere volans quod eros id est upupa dicitur septicolor
aregium habens in capite ad altitudinem duorum digitorum
quod aperitur et contrahitur ipsum autem est quatuor colorum
ut sanas doce quatuor anni tempora. hec avis etiam vocatur
aviarius sicut scriptum est de eo in primo libro qui dicitur
arthiricus. Est autem aliter factum aves ergo hanc avem et
diuide eam et ea palpitante degluti cor eius versus ad

solem in p[ri]n[cipi]o cu[m] e[st] prime u[e]l octaue die saturni· luna ori
enta[l]i existente · et sup[er]bibe lac uacce nigre cum modico mel
le ex compos[iti]o[n]e q[uo]m tibi dicam sanu[m] aut[em] et integru[m] deglucias
cor et eris p[re]scius eor[um] que in celo et in terra su[n]t et q[uo]d in a[n]i[m]a
h[ab]et aliquis et quicquid in climatib[us] u[e]l ciuitatib[us] fiunt
et que uentura su[n]t o[mn]ib[us] ho[m]i[ni]b[us]. ¶ Confectio mi[ra]bilis talis e[st]
cotila una magnetis uiuentis trita est· i· h[ab]e p[re]ui[us] co
me· vij· h[ec] contrita confice cu[m] melle habeas aliu[m] mag
nete[m] in quo sculptus sit hupupa que o[mn]ino [sculptus] in mellis co[m]po[siti]o[n]e
intingi cum aut[em] uolu[er]is p[ro]ferre aliquid pregusta ex co[n]fectio[n]e
predicta cum uno digito et appone sculptu[m] lap[idem] magnete[m]
c[ir]ca collu[m] et p[re]dices quicquid uolu[er]is si aut[em] aliud cor et iec[ur]
hupupe mittas in confectio[n]e melior erit q[uon]i[a]m melioratur fa
ciet· te· ut aut[em] corpus credentis no[n] corrumpat[ur] a serpe[n]tib[us]
ille· n· qui transglutit illud cor sol[um] habe[n]t [ne]c istos pediculos
necesse est ut perungat[ur] oleo isto R[ecipe] oli[i] cotila[m]· i· scroph[ular]i[a]e agre
stis· ʒ· iiij· conte[re] b[e]n[e] et habeas reposit[um] et p[re]paratu[m] cu[m] aut[em] op[us]
fuit in lectulo unge te· si ita p[ro]gnosticas p[e]r dic[um] m[od]o utru[m]
a[n]i[m]a sit mortalis u[e]l i[m]mortal[is]· ille r[espondit]· deus est audi fili m[agis]
t[er] ph[ilosoph]i e[st] cura[n]t in intellectu i[m]mortalis a[n]i[m]e s[ed] ip[s]a seip[s]am
discernit· Quid est q[uo]d corpus quiescit in lecto a[n]i[m]a aut[em]
u[er]satur in p[ro]prio loco u[e]l in aere u[e]l [a]l[i]bi et c[u]m eam sumpserit
et uidet que in alijs climatib[us] fiu[n]t multocies u[er]o cum
mat[er] filio compaciat[ur] et est sollicita pro corp[or]e in quo h[ab]itat
a[n]i[m]a t[em]p[or]is preuidet ac diuinat futura siue bona siue ma
la que uocantur somp[n]iu[m] diuinu[m] recepta ad corpus
ad p[ro]priu[m] habitacl[u]m et surgens scriptu[m] somp[n]iu[m] h[abe]t p[er]

qđ aīa est īmortalis et incorruptibilis sic enī aproñon dicēs
in hoc loco compleuit elementū. ¶ Kuranus uero in alijs
aliter dicēs ⁊ in uerbis conuenientēs addidit ⁊ de huppupe
grustu est pscia omī· ū rerū mundanaꝝ deinī dixit hoc dif
ficile est inuenire ultimā radicē ⁊ cap̄ pyringi uerūptm̄
eam absqꝫ difficultate talr̄ inuenire potis acc̄ sem̄ pyrin
gi et terrā in qua nascitur et mitte in uas figli ul̄ lig
ni terrā et sem̄ supaspge aq̄m ⁊ cū orta fuīt herba ⁊ p
uenit ad maturitatē sicut alij pyringi· tūc ieiunus ⁊ ca
stus exquire ut decet ⁊ inuenies cap̄ gorgonis h̄ secum ⁊
habe pitū acc̄ ergo phoce piscis marini pilos qui sunt it
nares ⁊ os ⁊ lapidē iaspidē uiridē ⁊ cor ⁊ epar hupupe ⁊
radiculā pyringi gorgonis ⁊ radiculam pionie ⁊ sem̄ h
be puuisce ⁊· columbine ⁊ humanū sanguinem totā tenuj
⁊· succū herbe plumarie ul̄ sicados ⁊ extremitatē cordis
phoce piscis insup ⁊ coronā capitis hupupe melius
eris si habeas de omībꝫ hijs spēbꝫ predcīs in medio muſ
co inuolue cū thumiamate· iiij· sperū ⁊ mitte in corio
nouo ul̄ phoce ul̄ aćiu ul̄ uulturis ⁊ porta caste si ex
ceauimus exrius melius eris. acquires eī quecūqꝫ
uolius amabis a uiris ⁊ mulieribꝫ apparebis ⁊ retiens
pacificus ⁊ quietus feras domabis ⁊ inimicos reprimes.
Si autē lupi oclm̄ dextrū mittas in predcīs ⁊ feras in
ces omīs p omīa hec acquires fugiet te demonia ⁊ fe
⁊ eris facillimus ⁊ sanus acilleꝰis p omīa ego autē
pmisau congsīn fere ⁊ uidebā omīs inimicos meos
ac inuictus erā. Qui enī portauit hoc philatorium

habebit a deo bona que nō sperauit et honoratus erit ubiq;
uincet omnes sermone et opere eripietur ab omī periculo
et demone ueneficio ⁊ omī malicia. Et ut uniuersaliter
dicam omīa mala auertet ⁊ bonū conferet est enī, p̄ncipale
qd̄ solus cum deo p̄stans que fiūt in terra ⁊ ubiq;. ¶ Hī
elementū kiranni p̄fectū est. De bachi dyonisii de thirsio

Tirsus herba .i. bachia liquore de thirsico lap̄. de thimo pisce.
dyonisii. thir uolucris est. ¶ Thirsicus lap̄ est.
¶ Thimus piscis est. ¶ Tirsicus uel tirsus herba est dyo
nisiaca fructuosa utilis p̄ omīa. ¶ Thiracus est simil'
ancipitri pelagū efficaciā diuinitus hn̄s. ¶ Thirsicus
lapis est silis corallo. ¶ Thimus piscis est marinus
⁊ editur silis est pillamidie magnus quid' ⁊ notus est.
¶ Thirsus siū bracea est planta dyonisii ip̄m thirsū
in festis bachi p̄o in corullaribz terre planta est data
ad hilaritatē hōim et ne dicam uirtutes uina in uino
quibzcūq; mortalibz datū est effundere hoc post p̄dest
sermone dicam uidere uel scire in re l3 est. ¶ Si himus
herbe ℥ .i. tius et lapidis est .i. et superdixis dyonisie nomē
⁊ miseris in lagenā uini. de quo bibāt omīs uinū catū
bibentes dissoluuntur ut ebrii ⁊ grās referēt dicentes bi
bamus amici ⁊ recedēt. ¶ Si aūt thimi dextrū ob oclm̄
miseris in uino ⁊ dixeris dyonisii nomē dissoluetur in
gaudiū recubentes amici ⁊ grās reffent. ¶ Si autem
siunitatē p̄one thiros uolucris inciderit cum gladio to
to ferreo ⁊ miseris in amforā uini superdicēs nomē dyo
nisii. cū hoc dn̄e fac surgē recubentes ut effundant

·sanguinez·

sanguinē ⁊ ad inuicem se uberent et fient ista. ¶ In lap̄ thirsi
ce sculpe thir uolucrē et dyonisiū tenentē aucem ⁊ sub lapi
de radicē h'be recludē ⁊ gesta ⁊ eris absq; ebrietate ⁊ ab oīb;
grām habebis ⁊ eris abs; periculo ⁊ implacato inuicibilis
¶ Est aūt dyonisiū nomen h'enim curres bachi ehera enim
oico acul. ueritas huius nōis est in eiq; oo. sermo sic est
apparitōis. kiranus uero dixit sic enā bachen eundem
dyonisie. De salice h'ba de iaspide lap̄ de iuitua uol' de iuli pisce.

Itea ⁊ salix arbor nota. ¶ Iaspis lapis. ¶ Yrchis uo
lucris .s. miluus. ¶ Iulis est piscis. ¶ Salix est arbor
nota infructuosa. ¶ Iaspis lapis est omīb; notus. ¶ I
yrchis auis est nota omīb;. ¶ Iulis piscis marinus
puus qui facile inuenitur. ¶ Salicis quoq; folia in
rudia tempa cum modico sale ⁊ suppone dolenti splenē
illico cessabit dolor si aūt uis ut liquescat splen corti
ces fac bullire cū nosmelle et ieiuno da coclearia duo
ul' tria faciat aūt bullire usq; ad terciā cum dabis uni
cuiq; s; propriā uirtutē. ¶ In lapide aūt sculpe mil
uū dilaniantē serpentē ⁊ sub lapide pone de capite uili
cis ⁊ da portare in pectore ei omnē dolorē fugabit ⁊ appe
titū ⁊ bonam digestionē prestabit. habet ⁊ alias uirtu
tes portetur tn̄ in pectore. De kimedio h'ba de kimedia aue

Rimedius h'ba est. ¶ Kimedī de kymedia pisce de ki
medio lapide. lapis est. ¶ Kimedis auis.
Kimedī piscis. ¶ Kimedī h'ba est que uocatur pistion
mietricis affrodites. ¶ Kimedis auis est qui uocatur
uis sicut ait kiranus in usus suos theca gnā exempli

i. uerbena

smerigli

lux tra[he] q[uo]d n[ost]ra p[ar]ti donu[m] q[uia] iuro quid aut[em] dicit uirgu
archice uolucris [est] et comeditur sicut coturnix rector
ques collu[m] et sicut att' operation. h[abet] h[abet] tres lapides [cum]
collu[m] lingua[m] h[abet] longa[m] frequent[er] aut[em] refertur ad ue
nere. ¶ Kimedis piscis est marinus magnitudine
h[abet] digitor[um] sex cap[ut] h[abet] latu[m] ut pisciculus rotundus
translucidi corporis ut p[er] corpus appareat eius spina
sicut p[er] speclm habundat aut[em] in maritane sirie [et] pale
stine libie hic ergo h[abet] lapides duos qui i[n] p[ro]pria actões
h[abe]nt sicut s[ub]t[er]ius dicemus h[abet] [et] aliu[m] lap[idem] in tercio spon
dil' nodo dorsi cauda qui est potentissim[us] ualde [et] requi
ritur in corrigia ul' ligatura affrodias .i. veneris ¶
Kimedis est lapis ignotus erat q[ui]a rarissim[us] [et] uocatur
asianus .i. serotinus ul' tardus est igit[ur] saturni. iste
aut[em] lap[is] duplex est unus aut[em] est obscurus [et] nig[er] alt[er]
lucid[us] [et] splendid[us] sicut speclm hic est que[m] quesiuit m[u]lta
et n[on] cognoscit eum. iste est dragonti[us] lapis. Si quis
ergo cum modico h[er]be et stercore ulta[m]s faciat fumu[m]
sub p[i]scario deciden folia. ¶ Si quis ergo s[u]b pluma
rio posuit herba[m] iacens n[on] erriget uirga[m] per dies septe[m].
¶ Et si modicu[m] h[er]be tricte dederis in potu n[on] erriget ad [con]
cubitu[m] p[er] dies .x. si expulisse in polenta ul' furfure gal
lo n[on] cantabit gallinas. ¶ Et qui mediu[m] qui est i[n]
tercio nodo spine piscis kimedij alicui in cibo ul potu
dederit erit manifestus fornicator unius diei. si gallo
eum dederis cu[m] polenta ascendet sup[er] alios gallos freq[ue]nt[er]
[et] sup[er] q[uo]dcu[m]q[ue] masculu[m] animal. Si quis ergo hu[n]c lap[idem]

sumpserit super suum sese ascendet et ut femina omnia uere predictus
lapis facit. ¶ Linguam eius si portauerit quis in petalo au
reo gratiam habebit et amabitur ab omnibus. Si autem extremi
tates alarum eius dico non pennarum latenter uiro aut
alicui masculo aliquis dederis mollis fiet et femina opera faciet. ¶
Dextrum autem oculum si quis portauerit sub lapide saphiro im
maculato in quo sit sculta uenus erit gratiosus et omnibus
acceptus et in omni consistorio uincet. Idem facit sinister oculus
a femina gestatus. ¶ Sanguis autem mixtus cum aliquo
collirio et iniunctus suffundit oculos. ¶ Cor eius deficiente
luna circumligatum tercianariis et quartanariis sanat eos. contra febres
Cerebrum autem eius latenter datum in potu uel cibo cephala
giam incurabilem sedat. ¶ Epar autem eius cum sale et aqua
bullitum sanat e patiticos. ¶ Si autem quis de lapide piscis
gestauerit luxurio sus fiet et non reuertetur ad propriam naturam
suam.

De libano herba de ligurio lapide de liu uolucre.

Libanus herba est. ligurius lapis est. liu uolucris
est. lauracus piscis est. ¶ Libanus herba est
arborosa. cuius grana uel gumma suffugata excitat di
uinos spiritus. ¶ Ligurius lapis est qui a monte ligios dici
quidam autem dicunt populi arboris lacrimam. ¶ Lanar i. nariolus
piscis omnibus notus est hic enim tale conficit collirium ad ebe
tudinem oculorum ut in tribus diebus acutum faciat uisum. Facit
autem et ad uicium suffocationis et nebulas et hebetudinem et asperita
tem et nubeculam noctilopam aquaticos et pruritum et siccitatem
oculorum rulphos et ad anglos anglorum comestos et ad hec
omnia summe facit iniunctum. ¶ Confectio autem eius talis

est. thuris masculini est .iiij. ligurij lapis est .ij. fellis
uulturis est sex. fellis lauracis tantundem piperis est .iij. mell'
optimi est sex misce simul et fac collirium et ipsum inveteratum
tum melius fit. ¶ Collirium aliud ex kiranno huius
sic thuris masculi ligurij ana est .ij. fellis lauracis fell'
uulturis ana est sex piperis est .ij. mellis absque fumo ʒ
.iij. ¶ In liguiro lapide sculpe uulturem et suppone parum
thuris et similitudinem alarum uolucris et porta prodest tibi pro
deste ad ebetudinem et suffusionem oculorum. De morea arbore de

migeros ave de midicus lapide. De mormoros pisce.

Morea arbor est. migeros avis est. ¶ Midicus lapis
est. ¶ Mormoros pisces. ¶ Morea est arbor
omnibus nota. ¶ Migeros avis est nicticorax omnibus nota.
¶ Midicus lapis est qui refertur ad venerem. ¶
Mormoros piscis est marinus co mestibilis et parvus.
¶ Succus radicis moree datus ... odie in cibo vel po
tu purgat dyarriam prestat. ¶ Si quis autem
interiorem radicis corticem mor ree masticet et saliuam
degluciat statim non patiatur dyarria probatum. ¶ Interioris
cortic' est drachme .ij. non perforati est .iij. aceti optimi cotilas
.iij. fac vel incide et decoque usque ad cotile unius diminucionem
et de hoc ablue os mane et sero. ¶ Ad molarium dolorem et gin
givarum prodest nec sinit eos corrumpi vel corrode immediate
sas absque dolore facit ~~interioris cortic' est drachme .ij. non perforati~~
~~est in alio .ij.~~ ¶ Moree itaque immi aliquis sursum erecti aliquis
ad terram aspiciant et habent cotillos pillule pilares qui omni
si quis non steterit erectus super pedes et aspexerit versus libri

tium uentū .i. affricanū qui flat inter occidentē et austrum
et cum duob(us) digitis sinistre manus eleuauit uirgam
ramū respicientis sursū uersus orientem eleuans et in
tela purpurea ul' rubea inuoluat et tangat ul' circu-
at mulierē in qua patitur fluxū sanguis ul' aui uel
matricis in trib(us) dieb(us) stat fluxus sanguis. si uero ordin q
respicit sub' deorsū ut dcm est stans euulserit et aligauerit
tercia die stabit fluxus. hec sunt que uocantur arcarcadia
quidā sanat ea que sursū respicit in totid' dieb(us) inples
fluxus et q deorsum respicit superiores. Si ordin alius in
sus respicientē clausis in auro erit filaterū ad emoptoicas
et sanguinem uarium et quascumq(ue) passiones sanguis. De ne-
quia herba de naucratis pisce de nisstas aui de nemonicas lap(ide).
Nequia herba est. Naucratis piscis. Nisstas a-
uis. Nemonicas lapis. Nequia herba est
florida huius spēs sunt .vij. dr quia folia que ascendunt s(uper)
terrā brachiū unū h(abe)t folia cōbuunt in lucernis p(ro)p(ter) lichno-
quia hic h(abe)nt nigromantias q fuit in cocha q(uo)d facit hec
quia et herba nechia dr nam nequis .i. mortuus. Nisi-
tas .i. anas uolucris natās in fluctib(us) ad galline ma-
gnitudinem. Naucratis piscis est exterius adherens
nauib(us) hic si adheserit naui uelocit' currenti nonq(uam) mo-
uebitur nauis. Ad podagros hic piscis in oleo tot(us)
decoctus ad cere crassitudinē et colato oleo accepti spis-
situdinē podagricos bene curat. Nemosticas lapis
est eleuatus de ara nemessie dee atheniensium.
Sculpatur in lapide nemesticie anas hñs pedes sup

rotam stans spes aut eius vel eras irtitis in sinistra ma
nu tenentis pichin et brachium vel mensuram et in dextra
virgam et cum pede conculcet bovem subtus aut pedes
claudes aconitum lapidem et modicum more si aut digitum
istum ostendes demoniaco statim demon confitens seipsum
fugiet facit quoque et ad fantasmata in sompno et ad paveres
infantium et occursus nocturnos oportet aut gestantem absti
nere ab omnibus contaminatis et immundis rebus hic aut
annulus portatus indicat annorum vite quantitatem et quali
tatem mortis et locum. ¶ Naucratis piscis aliquando breve
os si consueris et corio huius tecum et ascendis in navim
numquam movebitur navis in aqua pro velo nisi auferatur
quod positum est vel eripiant navem. ¶ Ad periciam
vite et mortis ut paulo dixi. oportet uti teralkis .i. anceps
pregustatione. De xiphios herba. De xiphio lapide. De xiphio ave. De xiphias pisce.

Xiphios herba est. ¶ Xiphius lapis. ¶ Xiphius
avis. ¶ Xiphias piscis omnibus notus .i. spata
vel gladius. ¶ Xiphios gladiolus herba est. habundat
in omni terra folia habet similia fluvinto aliquantulum oblongi
ora nascitur aut in culturis cum fluvinto quem quidam
macam alii cutellum dicunt alii vero fasganum erecta
ascendit a terra ad brachium unum est aut unius in
mi florem habet citrinum .i. aureum olentem sulphureum
hac pleyantes .i. pastores faciunt coronam tempore veris
¶ Xiphios lapis est omnibus notus hic in omni terra
habundat sicut lapilli colorem habet sicut calcenos hoc in
Syrie regione utuntur incenso sacrificii quadrupes.

Orphius avis est ieradinosa . i . anceps que vocatur kitus. Orphius piscis est varius et purpur . accenus. flos aut herbe et radix si multu in in vase olei recondat et p aliquod tempus pmanserit cum abstraxis i reserva nens erit unguentu qd requiritur in sacris libris qd vocatur fusinu in mellatica regione de qua antiqui pphe qui erant apud asiriam regione plantam fusa nam venerunt i apud mellanticu fusinu. Hec herba duas ht radices unam sup alteram sedentem. Ra dicem itaq superiore si quis cum decoctu alicui cu vino in potu ad venere exiget. Inferiore si quis bibit cont rari faciet i sine semine. Sculpe ergo in lapide ana pitem i sub pedibus eius pisce i recude sub lapide in dicem herbe hic anulus est castus sicut i qui ante eu si itaq hius cum in oraculo videbis quicquid volu eris scire. Caput aut piscis in suffumigio positum cu multa velud demoniacos facit odorates tu aut unge nares tuas ungueto valido i no fies rabidus vel insan. De

bismalua de coturnice de orpho pisce de sardonio lapide.

Onotusis herba est coturnix avis . Orphus piscis . Onichi tis lap. Onotusis vel onothuris herba est qm quidam vocant olomalochea . i . asini malua hec est ros sa . de qua coronas plectitur folia ht silia malue dome stice hec a grecis dicitur altea . i . malua visc. Or this . i . quallia volucris est omnibus nota no facile tn sciatur natura eius vel vim est eius generatio . cu enim hiemes sunt magne in partibus deserte libye mare

at furen rading

magnos ruos proicit in littore hii vero iunes facientes p
dies .xiiij. et aucti sunt ut musce deinde ut locuste q aug
mentate in magnitudine sunt volucres quallie vel
coturnices dicte post h notho flante .i. austro vel libro
notho magnifice transeunt maria in pamphiliam vel sici
liam et ulceriam et frequenter borea flante pergunt ad ma
rina loca syrie regionis et littora melatidis terre; ab
hominabiles falsi sophiste dicunt eas pudicas esse igno
rantes earum eam naturam. ¶ Orphos piscis est marinus
comestibilis. ¶ Onochinus lap est vel sarcochinus omnibus
notus. Radix ergo herbe decocta cum oleo et adipe cotur
nicis .i. quallie detum cera addita facit ad induraciones mamill
et tumores et ulcera et perigies et ad omnis passiones muliebres
et matrice minuit autem et rosacheum facit et et acrocordias .a. scro
phulas. ¶ Oculi autem coturnicis cum radice herbe ar
chi apponentes rigorem terciane et quartanam mitigant in dimi
nucione lune. ¶ Ortigis autem vel orphi oculos solue cum aqua
modica in vase vitreo per dies vij. deinde olei parum adde
et exhoc in lucerna modicum pone vel lichinum solummodo
unge et ascende et pone inter residentes et conspicient semet
ipsos ignitos ut demones ita ut unusquisque ab omnibus
fugiat. ¶ In lapide autem onochite sculpe ortigam et sub
pedibus eius orphum piscem et de predicta confectione pone
sub lapide in casula anuli. cum autem vis ut non videaris
pone anulum in manu clausa. et faciem tuam unge de predicta
confectione et nemo videbit te. si quid in domo aliqua fuisset
fecis nec et si tulisis aliquid de hiis que ibi sunt vel etiam si furtis

in uia uel in alio loco. de corrigiola de prophirio herba de

Poligenos .i. porphiria pisce de porphirio lapide.

Porrigiola herba est uel infagenua alij uero camescillu

dicitur. ¶ prophirius auis fluuialis est. quia in fluminibus

habundat. ¶ porphiria marina piscis est quem quidam kirkiu

dicit filis est lunache. ¶ porphirius lapis est notus max

in inclaritate regione. ¶ Radix ergo herbe sublata indimi

nutione lune et portata non sunt oculos infirmari. ¶ Succus

autem eius preparatur ut subtilietur uisus et facit ad multas

oculorum passiones. multis enim passionibus subiacet et tor

quentur oculi hominum. ¶ Et ut non descendamus set uniuersi

uerto palpebras accidunt pungo lendices pediculi depilatio et

plicatio pilorum philangosis grando. ordeolus acclyside. nu

phosis grossicies palpebre et sunt hec infirmitates numero

xi. ¶ Circa epiphoram oculi apertura aquositas ulcus capillatio et

sunt x. ¶ Circa anglos uero scabies ariditas argochimos

adustio egilopia capratia egilopia egilops. scissio pastio

auimeos et sunt ix. ¶ Circa totam speram sunt pruriginu pe

niculatio albula rixis morephalion unanisimos sophi

loma. i. unatio taraxis amalex strammos et sunt ix. ¶

Circa ~~nebulam~~ pupillam autem sunt nebula. mutos hydrea

tio latitudo pupille effusio defectio aorsia. i. sine nutri

mento phiasis glaucedo mideriasis genne pupille egypa

num equorum metzalopia myops obscuratio et sunt xii.

¶ In tota circumstancia oculi sunt flegmon fumositas

tumosi. humorum habundancia. combustio. sufficio. apa

comestio ulcus curuslolor. predictum sunt spes decem.

¶ Spes uero veritis sunt lauato. i. leue sordium calidum d'ice
frigidum tepid' tenue acuum antiquum arenosum albumno
sum et sunt veritas. xi. et passiones. vii. ¶ Est autem preparatio
ad omnia supradicta talis sacci herbe lucis indica. ʒ.
vi. mire croci thuris ana. ʒ. ii. est. iiii. acacie nigre est. xiiii.
aque pluvialis est. viii. l. ix. contere ista et repone in vase
vitreo melius est autem vinum pro aqua ponere. hec
ad omne venenum et ad omnem oculorum passionem et ebetudinem
preciosissimum est vestimentum enim omne venenum insuper et ad
visceros dolores illinitum in balneo et ablutum magnum ʒ
adiutorium et emigraneam. ¶ Caro autem cruda porphirie
piscis cathaplasmata in fronte emigraneam curat. ¶
In porphirio autem lapide sculpe volucrem et sub pedibus eius
kurkum et sub lapide mitte extremitatem ale avis et re
clude et porta ad omnem dolorem capitis et omnem emigraneam.
facit autem et ad vesitzatos oculos in diminutione
lune fac anulum et collum. de ramno herba de ramphe p.
R
Ramnus herba est. de kinochen lap. de ruphea ave.
Raumphea avis. ¶ Raphis piscis. ¶ Rinoce
ros lapis. ¶ Ramnus herba est in omni climate nas
cens nota spinosa. ¶ Raphis piscis est marinus
sicut acum habens in ore. ¶ Rinoceros natus cornutus
lapis est de extremitate naris rinocerontis est enim
ut cornu. ¶ Ruphea enim molestis i. noctua omnibus
nota. ¶ Suramnum itaque herbam posuis in domo omnia
demonia fugient. ¶ Sucus autem herbe et fructus cum
melle inunctus visum acuit. ¶ Si autem solus appo

ad visum

natur albuginē abstergit, coctur vero ad spissitudinē. al. si salpystis inver
Sanguis autem inveteratus in lapide et ad pedes eius impliis
.i. acus piscis et sub lapide eius radix inmissa qui gesta
verit omnia demonia fugabit. & si positus eum ad capud
alicuius eo nesciente nō dormiet. Similiter autem & capud vicli
dis viventis si abscindis et ligabis in pelle nigra & le
·i· simpto nō brachio alicuius appositus nunquam dormiet donec au
feratur ab eo. **Satyrio herba. de struthiocamelo ave. de salpi pisce. de saphiro lapide.**

Satyrion herba est. Struthiocamelus avis est.
Scarius galliare vulgo. Salpi piscis. Saphi
rus lapis. Saturion herba est velut spinosa
ascendit a terra altitudinis est duorum palmarum plena est
semine colore hīt ceruleum pallidum cum sexie. Stru
phocamelus avis est nota. Salphi marinus piscis
bene coloratus notus & comestibilis & saphirus a ferro
dicitur refertur immaculatus. Herbe itaque huius est proprio
ad dissolutas & steriles mulieres et cum cubitum & que habent
sperma aquosum & liquidum que nō possunt concipere & si non ad conceptionem
arida & sicca est .n. h. amor & delectabile et conceptum dans
si autem in coitu super spheris membro viri melle puncto
mulier ultra modum delectabitur. Si autem mulier sic in
ungatur intento actus nulla fiet. desiccat enim natam
& facit conceptum suum & steriles concipiant. Fiant igitur sic.
saturionis seminis est .ij. & s. piperis ℥ .i. albus sem ℥ .i. seda
vero alium liber est .ij. sapinio totidem ℥ .ij. ambrice aride
℥ .ij. hec recondantur in vase & nemini tradas. Fiant eo
autem aromatice sic fit costi ℥ .ij. spice nardi ℥ .ij. in alio

libro est .iii. carpobalsami est .i. succi rose exungulate ʒ .iiii.
musci scophuli ʒ .ii. terre aride tenuissime et cribra dili
genter demonstratore semotam diutius deinde cum balsamo
et cum rosis tritis et omnia permixta fac trociscos post ea
sub stinga et desicca ea uini .i. musci arboris et mastice et
storace et onicis .i. unguis et ceteris quibus desiccatis repo
ne in ampulla uitrea et cum opus fuerit tibi ad conceptionem
da .iiii. uel trociscos duos et hec confectio est armentis fiat.
¶ Struthio uero auis habet echidnum quod dicitur siphikum
aridum hoc tritum et datum in potu occulte et amorem et
luxuriam prestat. ¶ Lapis autem de echino .i. uentriculo
strafigalbati cum uno grano de satirione datus in cibo
uel potu magnam facit tentionem maxime eis qui non possunt
comedere ipse lapis solus ad collum suspensus bonam facit di
gestionem et intentionem ad concubitum. ¶ Salpis autem piscis
dexter lapis tipois eius portatus tensionem .i. arectio
nem facit. ¶ Sinister autem lapis contrarium facit.
¶ Adeps uero piscis delectationes magnas facit. tritus
et solutus cum melle et inunctus in utrisque genitalibus.
¶ Sculpe ergo in saphiro lapide struthiocamelon in ore
tenentem salphum et suppone granum de satirione et modicum
lapidis est intus in echino .i. in stomacho struthiocame
lionis et modicum de ipso echino eiusdem auis et in anulo
recludens porta ad omnem digestionem tentionem et amo
rem conuenit maxime hiis qui multo coitu uti appetunt
et senibus facit et gratiosum gestantem. De trifolio de pa
uone de turture pisce de charites lapide.

Tensolum herba est omnibus nota. ¶ Taos .i. pavo accep-
tabilis est volucris quam omnes cognoscunt. ¶
turtur .i. turtur piscis est marinus omnibus notus cuius
bonum et malum scitur. ¶ Thaus lapis est pulcherrimus
sicut et pavo et ex filis. ¶ Sculpe igitur in lapide pavonem
tenentem turturem marinum piscem et sub lapide pavo-
nis uncem .i. avis et radicem herbe suppone et erit hoc ma-
gnum et admirabile gestatum ad victoriam, pacem et stabi-
litatem acluem omne et ut spiritum divinum letetur in co-
ostendit autem et in sompno quicquid vis. nam si sub capi-
te posuit inquieta magna in sompno videbis quicquid
volueris. hunc autem anulum nulli alii tradas tantus enim
non invenitur. ¶ Lapis autem qui est in capite pavonis — no ad amore
datus in potu cum proprio sudore virginem quamcumque de
volueris acquires. Yspicon de aquila de ymos pisce de
yenos lapide.

Yspicon herba est spinosa bona
quidam autem dicunt eam esse dyonisiam luminis stirps est p-
nata dicos est autem oscura. ¶ Yspionis aquila est fera si-
milis aquile masculo. ¶ Ymos marinus piscis est notus
comestibilis neque. ¶ Yenos lapis est qui in fluminibus
reperitur. lapillus autem est sanguineum colore hic magis.
¶ Sculpe ergo in lapide aquilam dilaniantem piscem et
sub lapide mitte radicam herbe et extremitatem penne ala
rum aquile et si non habeas mitte pennam ancipitris et clav
dens habebis magnum philaterium ad omnes occursus ma-
teras et obscuraciones et sanguinis fluxum et flegmones et
al' ulcera ad omnes ... passiones preter ad casum matris
v. alr

da ergo per mulieribus videlicet magnum misterium. De apio canino de lectare aue de vitulo marino de phirintes lap.

Phirtus herba est nascens .i. cana mala planta speciem habet ut apium caninum nascitur autem in aquis com bustiue virtutis existens. ¶ Frictia uolucris est. dicitur quidam eam ytarem quidam vero magnitudine est ut passer. ¶ Phoca .i. vitulus marinus piscis videlicet alii marinum optimum habens manus ut homo faciem vitulus vel bos. ¶ Phirintes lapis est quem quidam dicunt natin chitum. ¶ Herbe ergo virtus est valida ut ferrum videlicet incidens apta glandulas scrophulas et quecumque pru rulenta sunt facies autem impositiuum emplastrum latitudinis dimidii digiti longitudinis vero secundum locum pacientis impone ergo emplastrum vel ceroneum per tres horas et auferas et invenies corpus desiccatum et illesum induras autem torporibus diminu te amplius post incisionem vero utere hiis que mun dant et abstergunt deinde sanatiuis. ¶ Fit autem tasorum ueracthie herbe est .i. arsenici. est .i. calentheos lapidis ruber lachineos omnium ana est .iiij. cantaridarum capitibus alis et pedibus ablatis ʒ .vi. calcis viue ʒ .i. alibi ʒ .viij. cedrie vel rosei. sufficiat saponis gallici. ʒ. iiij. tere diligen ter et fac emplastrum et repone in uase uitreo et cum opus fuerit utere et obserua ne imponas super neruum aut musculum ne faciat spasmosum facit autem et ad egilo pas et thipias si postquam fiunt orte supponas. ¶ Pho ca quoque marini pili maiores et asperiores qui sunt inter os et nares abstracti cum modico piperis et cordis hupupe

et modico cepis phoce et tersancone herbe formicarum
et pinges stat lingue et media musca in pelle cluna
et lupi oculum dextrum liga et habe pro magno philaterio
ad omnem amiciciam et constitutionem victorie solvit et
omnem inimiciciam et convertit ad amiciciam liberat quoque ab omni
necessitate et difficultate temporis et periculi et omni tempestate
et fluctuatione marina et a feris et a pravis et a latronibus in
terra et in mari et demonibus et infirmitatibus prebet enim
sanitatem et bonos actus bonum tempus et habundantiam omnium
bonorum et vere est magna dei custodia maxime si habes
pionie radicem aut semen vel fructum. ¶ Ungule a
marine vel manus phoce portate vel habite omnes
insidias vel facias nationes abiciunt nichil ergo ingens
erit et unglam manus dextre mitte in philaterio. ¶
pili autem phoce positi in unguento et circumaptati valent
contra omnium lumborum dolorem et renum positi quoque in calcia
mentis podagram tuetur et dissinttiam sistit. ¶ Adeps vero
phoce permixtus ceroto roseo podagricis prodest et arche
ticis. ¶ Si vero cor eius ligatum in arbore navis num
quam naufragium patietur navis. ¶ Et si cor eius consti
gatur in antena vel in arbore navis non patietur fulgur.
¶ Carnis vero comesta ydropicos curat. ¶ Ungule autem suffite
se frigus cotidiane terciane quartane sanant. ¶ Cor eius
in panno ligatum et in brachiis gestatum tercianam et quarta
nam amphimerinam abicit. ¶ In natechil lapis sculpe ana
pitem et sectus pedes eius natechi piscem et reclude lin
guam natechi et radiculam herbe et extremitatem lingue

aius et ea portare cuiuis sistat enim fluxum sanguinis et preciosas
passiones sanat. facit etiam ad emotopcos et ad sanguinem
spuentes et ad fluxum mulierum facit autem et ad actum
furoris super uiam inimicorum maxime si pili forent ibi
reclusi. sanat etiam a uenenosis punctis hoc et alios quos
fecitus. ¶ Accipe lapidem qui dicitur iennchius et sculpe
in eo ieracite .i. astureni et ad pedes eius narrachyum et sub
lapide sculpe omnia. et cetera. quod est mallia. et in alio
libro inuenitur sic. c. ierbyb. ken. Mai. o. an. et in mag
nete lapide fac sculptam hec omnia. aian. o. p. ha. aliy ac
ita habent. Ma aan. q. et accipe anaptitem que dicitur reatu
et neca eum in aqua fontina totiens submerges eum
donec moriatur. hunc tolle eum et conde in urina per
dies. vij. tanquam in sale postea die octauo extrahe ocu
los linguam cor et cor ipsum liga cum lingua uatchi in
uenis et duos lapides .s. ieraticam et magnetem et modicum
limature ferri ut magnes uiuat lingua in corio ie
raki ligaturam aut philaterium fac de corio ieraki sic
funiculum retortum tenue et longum ut gestatum ad collum
contingat usque ad stomachum et tunc prestes omnia hec nec filio
tuo dicas neque ipsum doceas. ¶ Apozema pro quodam phi
latrio est. hoc accipe lagenam nouam uel concham in aqua ℥ aq.
predicta ubi necatus est uolucris et de illa aqua tolle ℥ .i.
et mellis ℥ .i. et radicis libanotidos herbe .i. rosis mari
ni ℥ .iiij. et ordei preinfusi in aqua pluuiali uel flu
uiali usque ad germinationem ita quod appareat germen
grana .xxiiij. narachie herbe etc. .iiij. libani etc. .iiij.

camelcaitis

camelleontis herbe grana .iiij. que dicitur gallice cc'e h' contere
et coque cum ydromelle donec fiat grossum ut electuariu
et repone in uase uitreo cooperiens quando autem reponis mitte
in eo cor hupupe et sanguinem eius et deinde alterum cor
hupupe et h' calid' deglutias et super ydromel et paru de
compositione et eris perfectus omni tempore uite tue. bonum autem
erit si lapides predictos inmisis in predicta compositione et aliud
in digitum tribuas uel etiam anulum ita seruabis et eris
perfectus. cum ergo uolueris prescire quecumque in mundo
fuerint aut in domo tua uel in alia domo ut de furto uiro
latrone perguista de compositione digitum unum et bibe de nocte super
ydromel porta autem predictum philaterium circa collum ut atti
gat cor tuum et stomachum et eris precognitor omnium que uolu
eris scire de uita uiri uel mulieris actus et generationes et
sortes et fortunas ultimas et de latronibus et de fugitiuis
ubi et quomodo uelud sapiens unamquamque rem scies cog
noscere et discernere. De crisantenos herba de crisopteron aue.

Crisantenos de crisophis pisce de triclis lapide.
flos .i. aureus flos herba est. Crisopteron .i. au
rea phenna auis est. Crisophys piscis marinus come
stibilis notus. Triclis lapis est uarius et quasi aureus.
Flos igitur crisantenu est aurei coloris et ut calix eri
medio floris tenephorice pene nigre purpuras alas habentes
h' uocatur sanguis mundanus. Colligatur autem herba
ante solis ortum sole existente in ariete et reponatur in
uase uitreo cum oleo roseo et flore herbe deinde mane ue
niens cauete accipe modicum ex eo et faciem tuam unge ma

de confident' faciet eni te amabile et acceptu et efficacem
ad oms et p omia. si aut sole oriente hec feceris melius erit
et efficacius faciet aut ad gradus i in efficaciam. hui.
¶ Radix hbe cum lapide piscis de capite circumligata in
panno facit ad dolorem nascentiu dentiu puero. ¶
Cerlopis auis oculi suspensi tercianarios sanant cor q
circu suspensu febricitantes sanat. ¶ Lapis capitis ad collu
suspensus pasicos sanat. ¶ In cuiste lapide sculpe auem
coronam hntem rotundam i ad pedes eius pisce et sub eis
reclude radicem hbe et da ad potandu contra dolore stom
i refluxione matricis atq renu facit etiam portante
graciosu ac p omia amabilem facit i ad febricitantes
si in oleo mittatur et fiat iniunctio de illo oleo sole occide
te. ¶ Habet etiam alias efficacias. ¶ Ad amore bibitu
si infunderis uino et bibis si quis lapidem de capite
piscis huius cum predictis prosit prodest ualde. psillio
hba. de psilli pisce de estornello de psitico lapide.

Psilliu herba est. ¶ psillus piscis marinus. ¶
psaris auis .i. stornellus. ¶ psoricis lap qui
i porus .i. uas. ut peneo dicitur. ¶ psiliu herba est oi
bus nota. ¶ psillus marinu est a quo iciunt pisca
tores i sallito p littus. ¶ psarius auis est notissima
psoricis lap z quie et pencon dicitur. ¶ hbe ceis est .ij.
aq cotilidas est .ij. coque usque ad uiscositate et p pan
nu exprime z pice facem i in aqua illa q colastu mitte
cere est .iij. olei est .vi. deinde coque usq ad liquefactio
ne cere et in pila ducitus tere hec enim est diuinu

emplm̄ pedagricis et ad inuiscatas carnes. ¶ Si autē
in sanguinē auis miseris lapidem et unxeris faciem
tercianarios quartanarios sanat. ¶ Si autem in p̄dicto
succo herbe miseris lapidem et unxeris pecia. ul' cephalar
gicos in facie sanabis absque dolore. ¶ Psillus autē
marinus cum psilly sēie est .viij. in panno ligatus et ad
collum suspensus rigorem terciane fugat. ¶ Psillos
autē marinos multos coque in aqua marina et asp
ge ubi sunt pulices et amplius nō erunt. ¶ In lap
psillico sculpe psillos marinos .ij. sub calamo uiridi
manentes et recludē radicem herbe et da ad potandū
pueris cadentis et qui dentes terit. ¶ Si autē piscator
uigilando portauit eum de die per flumen aut palu
dem magnam capturā piscium faciet. De okimos herba
de okesteros aue de okepteron lap. de omide pisce.

Okimus herba est. ¶ Oxypteromunus .i. uelox pē
nus omīs marinus piscis. ¶ Oriton lap. i. ue
lociter pariens. ¶ Ozimū planta est comestibil' et est
olus omnibus notus. ¶ Oxypteros uenerabile al' ;
cōmunis celidon. i. yrundo. ¶ Omīs marinus piscis
est qui est hebras alii dicunt rebros tenue est al' et co
mestibile quod uocatur menda. ¶ Oriturius lap est
parui coloris et resonat est ac planus tactu. ¶ Cog
nouimus ergo de planta ozimi quod hic actus magnos.
Si quis herbā hanc .i. basilicam masticauit ieiun⁹
et adhuc illos et posuit eam sub duro per .vij. noctes quod
sol nō uideat eam die quidē auferendo et nocte ad sere

num ponendo invenies scorpionem .vii. nodorum iuxta eam esse
si percusserit aliquem tercia nocte inflatus morietur. Si autem
deposueris eum in aqua vel vino et dederis alicui in potu
totum corpus eius fiet marcidum et leprosum ex hoc enim
fiunt vulnera insanabilia. Si vero tuleris eundem scorpionem
cum sede scorpii. per clavorum vite herbe et feceris pillulas post
ea desicca et repone in vitro et da alicui epilentico non ledetur
ulterius. da autem per dies .vii. tres pillulas scilicet .i. ieiuno stomacho
et da in vino. Si autem sano dederis fiet epilenticus vel lunaticus
insanabiliter quod est certum. ¶ Si autem ocime herbe cum stercore y
rundinis non ungeris tercianarios sanantur. ¶ Si autem
pennam yrundinis et radicalem herbe ozimi dederis ad tenen
dum mulieri pro partu laboranti illico pariet sine lesio
ne et pennam avis si miseris in aliquo unguento et un
geris te amorem et pacem habebis cum omnibus. ¶ Dicitur
autem scorpione vel absconsa propter errorem insipientium
error enim est in aere plantatus. Si ergo mittis quendam
scorpionem in oleum cotulam .i. et in diminucione lune herbis
repositum et unxeris alicuius dorsum et extremitates ma
nuum atque pedum dorsum vero unge a superioribus usque ad
inferiora et frontem ac caput autem horam accessionis ter
ciane et quartane et cotidiane sanat alleviat quoque et lunaticos et
demoniacos. Si autem pennam avis miseris in alio oleo
et inde unxeris recuperabit infirmitas et proderit. aliter quis
scorpio et comestus a lapidosis facit frangere lapidem
alberi tormento certissimum a. i. stimulus scorpionis et cum
herbe extremitatem in qua est semen et cor yrundinis.

curtiliga in pelle ceruina et sanabis lunaticos hec autem phi
lacterium erat inobedientes demones exire compellit. ¶
piredrin autem lapis solue cum succo herbe et sanguine ex
uno capite oruidis et par aque et repone in uase uitreo et
cum uolueris obscuritatem facere inunge digitos sinistre ma
nus uel dextre et tange fortissimum lapidem quemcumque uis uel f
os uel lignum et statim frangetur. Si quis autem caput terre
tis eruidis super carbones ad fumigandum posuerit et de noc
te fiat hoc super domum uidebis quod omnes stelle concutient.
¶ Si autem in plenilunio mittat quis caput alis in sac
cum et ponat super ignem seu aerem quieto existente ui
debis orbem lune uelud medietatem celi alia ostentando.
Si autem p'muscaius ei parum de astro .i. stella marina. uide
bis magnum sichum .i. demonem fortune secum et stantem ad
pedes tuos. Si autem ex parte lapidem contriuis et simul super
pones tonitrua et fulgura fient. Si uero tectum que cecidit
de domo super hominem simul suppositus terre motus fiet
in loco. ¶ Omudarri autem uocant meruca eo quod in hu
meris magnam uirtutem habet nam homos .i. humerus
est et constructionem corporis humus. In ossibus .i. spinis que sunt in
humeris meruca mandragore semina reharu seis apii. rose
sicce ana est .i. alacadi .i. ulmelce corticis radicis est. uz.
colophonie sulphis est .i. uitri .z. .i. compone et empla
ubi uolueris et cito liberabitur ab infirmitate. Si uero fe
cis fomentum die una super positum et uolueris ad adiutorium
inferre uel ualebit nisi cum transibit dies. vii. hec est enim me
dicina suppositorum uocata est autem uerius eo quod contineri

mamacā h̄c huiusmodi. ¶ Accipe itaq; oclos mendois et mitte in uini cotula .i. in alio libro l̄r infuso et sine infundi per dies .vij. deinde mitte in uino granoꝝ seis mādragore est. .xiiij. camine spine seis est. .iiij. scorpione herbe est. .iiij. coque ad medietatē et repone et utere ad insanos. ¶ Si uideris aliq̄ in mania existentē da ei de uino q̄rtum est. .i. cum aqua calida ⁊ sanab̄r in alio libro cotula fiat. Si cadenti ex misloto dedis bibe cū uino alleuiab̄r. Si aūt cum alio collio īmiscius ⁊ infusio nē fecis ad suffusione ocloꝝ ꝑ dies .vij. alleuiabitur. ¶ Dolenti aūt in aure si dedis inmiseris surdus fiet. lapides aūt qui sūt in capite mēdis soluti cum felle alauta nigra et inuncti faciūt cnere ea que in tenebris. Si aūt parū ꝑmiscueris modicū quid magnetis inuentis ⁊ parū aque pluuialis ⁊ inunxeris uidebis ea que sūt in celo ⁊ in aere ꝑ dies .vij. ¶ Sculpe in lapide ꝑsūdine ⁊ ad pedes eius scorpionem sup̄ mediū stantem ⁊ sub lapide reclude oclos scorpionis ⁊ menide ⁊ scorpione radiculam ⁊ porta auertit eū omne uenenū et salui omis ꝙ inimicos ⁊ insidiatores hūiliabit. Si quis ꝑcussus fūit a scorpione cū sigullo sigilla plagā ⁊ sanabitur. ¶ Si quis a rabido cane morsus fūit sucd' ꝑdrosenus bibere nequit ꝑ timore limphe acc ergo anulū ⁊ mitte in aquā ⁊ da bibere ⁊ sanab̄r. Si ante maniam dedis nō fiet maniosus. Si quis aūt me mide linguā .p. h. ce. h. G. mens existentis .p. h. ce. .h. G. ac soluta cum aqua mittes intus anulū ⁊ dedis

bibe insano sanabitur. si autem sana fuerit et fiet insan(a)
huius sanatio est mentis ossa da ei comedere pulsanus si
et ignorans. omnia predicta fatetur kirannidi diuina a hominibus. Sic
apprehensionem hunc nobilissimum librum compleuit et alter liber qui
ethycus dicitur kirannide nos inuenimus. Sed in hoc quod
quantum dictiones sunt appellatio a kirannis uel alter ab alio
per unumquodque capitulum nos recolligimus et scrutatisque uel sibi
cum est nos composuimus librum nichil pretermittentes. Nunc
autem transibimus ad alium kirannidis librum de uirtutibus ali
um intitulatum ut nos ab eisdem aliis profi... cum scriptum

De capra feminea. incipit liber primus. secundus alium kirannidarum de uirtutibus.

Omnes sunt capre feminine omnibus note que oracu
lum dant. Si quis pellem capre circumpo
nat alicui epileptico et ducat eum secus ad flumen
uel mare mox corripietur cadens et tremens et patiens.
Sanguis capre calefactus in igne et comestus dis
sintericos sanat et eos qui uenenosas potiones biberint
efficaciter sanat et ydropicos perfecte liberat. Fel autem — Nota contra venenum.
sine fumo cum melle inunctum curat caliginem argema
et pruriginem. Splen quoque capre assus comestus dissin
ticos curat fumus autem eius succus cum melle et ui
nos bibitus dissinteria adiuuat. Et stercus quoque eius so
lutum cum ... et super aspersum ulceribus consolidat per
cussos a phalangio uel serpente uel in peste sanat.
Cum uino autem ueteri coctum et suppositum tumores articulorum
et genitalium et uberum et librorum perfecte sanat. Cum
melle uero solutum et liquefactum et emplastratum eos qui a

serpentibz et uenenatis morsi sunt sanat et omē ue
nenū abstergit. ¶ Splen capre recens 7 calid' accep
tus in nomine pacientis 7 impositus splenetico sr
splenē 7 fasciatus una die tm̄ et postea sublatus
suspendat eum ad fumū ul' ad solem ul' ad uen
tum ingratum splen capre desiccatur intm̄ 7 pacientis
minuetur. ¶ Edi aūt pellis bibita eos qui in ipso
die a serpentibz percussi sūt sanat. ¶ Coaglm ei'
bibitū ul' comestū aūt dissintericos sanat. ¶ Splē
eius frequent' assus 7 comestus spleneticos curat.
Elixū uero cum gallis 7 oliuis 7 comestū fluxum
uentris sedat. ¶ Cornū aūt eius in suffugio ꝯ
bustū litargicos excitat 7 eos qui cadūt epylensia
et qui hn̄t matrices subfocatas 7 pili suffumigati
id' prestant **De boue.**

Nota magnā virtute edi

b

Rus. i. bos sena omībz nota. huius stercus accep
tum siccū tere oribz pensa lb. i. cere c. vi. x. ij.
in alio. oua cruda duo. olei optimi lb. i. sulphuris
viuy. ʒ. i. tenda tere et liqda liq̄ tūc solutis atque de
coctis 7 liquefactis mitte oua 7 solue diutius ex hoc
emplastro spleneticos epticos ydropicos podagricos p
fecte curat 1 cura hanc absconde qm̄ magnū don
est. ¶ Si aūt stercus solius cōcreto 7 uparis aliquē
locum aut uas millitū nō accedent formice. ¶ Un
gule aūt boume elixe et cum sinapi comeste resistūt
omni ueneno. 7 n̄ ac. ¶ Fel aūt bouinū clauos nāe
carnis rumpit 7 splendificat faciem. ¶ Fimus ei'

suffūgat et sub cella prius positus pt̄ accelerat t cōminas

Tactus .i. rana al' notissim̄ De Rana. educat.

Huius linguā si quis ascenderit eam cp̄ uiuā dimiserit t in ling' ul' cedula sup scripserit sic .xo. boi. t. thuo'. ceda. ŋ. cy. po. g. cham. mob. t latenter mulieri dormienti sup posuit pectori dicet mulier quecūq; egit in uita sua. Cinis uero rane copice amplat' allopiciā inspillat cum aceto impositus omne fluxū nariū ul' ulcerū t sexuū sistit uenas artias t combusturas sanat. Si quis aūt acceperit uiuentē ranam in noīe alicuius qn̄ nec sol nec luna sunt sup terrā et cōtinue. abscindit duos posteriores pedes et ligauit in pelle ceruina t sinistrū sinistro dextrū dextro alligauit pedagricos sanabit absq; dubio. Si quis uult abicere pilos totius corporis pellem rane combuiat t mittat in aqm balnei t cadent oīns pili. Cinerem puulo℞ rana℞ ꝯmolli pice impone eo sanabit allopicia. De mustela.

Mustela animal ē pui notū huius lingua desiccata et sub calciamētis gestata omutescē facit inimicos alius liber hīt obliuionē t malam mentem emendat. Si aūt inueneris aliq mustelā mortuā proiectā acc t coque eam cum oleo usq; quo liq fiat et colans olm̄ mitte cerā que sufficiat et fac emplsm̄ et hebebis magnam medicinā ad architicos t omniū membro℞ passionē t flegmonē pediū et articulo℞ t omē reumatissimū sanat t scrophulas ma

gnas ł ulcera et testiculos. apostema et bubonem. Te
sticuli autem eius uel testes sunt conceptarij ł sine concepti
one. ¶ Si quis ergo dextrum testiculum soluit cum hoc un
guento dicto nunc et cum lana in pessario ponat ł comi
bat ł habeat unum secum in pelle asine inuolutum mox con
cipiet. sinister autem in pelle mule ligatus ł portatus in con
ceptiuus est. Oratio. Scribi in pelle mule hec. Tcc. ai. ioi.
w. ia. ioi. que an. in. i. ragio. oi. i. ioi. keui. zi. carde.
si autem non credas proba in gallina que parit oua ł non
pariet. ¶ Testiculos autem eius abscinde in diminutione
lune ł uiuam eam dimitte et testiculos eius da fratri in
corio mule. inconceptiuum est et uiuificatiuum et amatorium.
¶ Sanguinem autem eius serua in aceto ł da occulte e
ptisico cuius corpus consumitur sanat perfecte. De ca
Dorcas .i. capra siluestris al' est pra siluestri.
quadrupes habens uirtutem amatoriam. ¶ Si uelis
conceptorium magnum facere ł intransibile fac satiri
scis .i. satirionis ℥ .iiij. conte fellis liquidi ł tantundem mus
ci .ij. solue ł repone in uase uitreo cum autem opus fuerit
da in ora uacua ex eo pesso .i. fac inde pessarium uel mitte
per pessarium ł fiat commixtus si autem masculum uis concipere
masculinum fel accipe si femininum fel feminine est. cum delec
tabile ualde. si uero dessiccatum est pone de melle quod
sufficiat. De achidia

Achidena al' est tortuosum omnibus notum quod autem
acceperit eam uiuam ł mittit in ollam rudem
cum sale ł mittitur camino nocte die que donec frigatur

¶ ad concipiendum — at pelle — ¶ ad concipiendum

et permiscentes aromata faciunt ad omnem infirmitatem
eam resistere elephantiosis podagricis leprosis epilenticis
paraliticis i ad omnes disperatas passiones medicatur salutem.
¶ Adeps ethyderie visum acuit i omnem hebetudinem
oculorum compellit. ¶ Oculi autem eius ad collum suspensi om
nem obtalmiam curant. dentes autem odoltagiam i plurimorum
dentes absque dolore facit. ¶ fugat autem hanc lapis
aghites fumigatus bibitus aut mersus eius sanat
cum cervina medulla. De porco spinoso.

Ethidinus terrestris .i. spinosus porcus al' est spi
nosum nequaquam invalidum hunc autem accipies i sal
sum ac passum feceris habet medelam fel tamen eius prohice
quoniam malum est. ¶ Caput autem eius combustum i cum melle
mixtum allopiciam sanat l' spissat pellato in corpore
eius i dato in potu epilenciam tremorem fortomiam
aphilargiam et quecumque sunt hiis sanat. i tenes i et lib
ras da autem dragmam .i. alvus liber fit ters. ¶ Cornu
combustum i tritum allopiciam sanat. ¶ Totum corpus
eius cum visceribus i carnem porcinam sale condas i desicces
preter fel. i intestina deinde conteri bene i repone. da
autem bibere cum oximelle. ʒ ii. epylenticis ydropicis
anasarchis similiter autem i epar renum di i cor et plino per
cata eadem faciunt. De eluro.

Elurus .i. gatta omnibus nota. Si itaque spasmetur
vel cadit epylenticus aut stomaticus aut aple
xia accipiat aliquis i iaceat h supinus i resolutus i exem
plo dum supposuis ei gattam vivam statum rediet

spasmus ul   a aplorciadit t nomn h frequent
volore at. G G. i. tonelcho. ¶ Stercus aut eius cu oleo
liliatico inunctu   febrem sedat cu sinapi t aceto
aridu tritum allopiciam inspissat. De ceruis.

Saphon cuorum spes sunt tres. Ceruus itaque notum
al est t una spes uocatur plackeros. i. hns cor
nua lata excelsa. ¶ Secda est cornua rotunda hns ter
cia est fera hinc no potest masclus comiscere n ux
fontem cum eni sitit querit fontem t cobibit fraga
ti sitit t appetitu magno tuc masculus ascendit su
per eam coacta aut desiderio bibendi fugere nequit
nam alio tempe no patitur concubitu illico g cu in
cipit hoc aut al uiuit quingetis annis nisi capiat
ueri itaque sut alii qui hnt cornua rotunda lunatic
cornu toclear unu da cum orzulle p dies. vij. coliio
et psce a passione sanabr fel aut eius cu melle con

Lacerte tria sunt de lacerta.   ceptu sanat
genera. ¶ Unu dicitur helraki. i. solaru. ¶ A
liud okalki. i. es de lacta. ¶ Aliud clora. i. uiridis.
¶ Solaris aut nota est omibz huius dextra manu si
quis gestauit ad collu in aurea casula. hnte sep
tum hoc nom a. vo. a. ca. vo. vobus. i. auiucare fu
giet omne difficalem infirmitate t nuquam temp
tabr infirmitate qnto tempe eam portauit. ¶ O
culi aut extracti ea uiuente in noie patientis t
ad collum gestati omne   sanat dimitta
aut iuxta uiua. ¶ Si aut duas masculu uidetz

ad origin[illegible]

et feniculum in ueris commiscentes et ceptis t sextum ac
deris t desiccatu in potu dederis fiet amicicia indissolubi
lis. Et qui combibit siozariu ad pannum sup eas pre
cio eius generosus ualde. ¶ Cauda aut eius gestata
auxectione facit. ¶ Epar aut eius clauos sanat super
emplastrum. ¶ Fel aut eius c uino putrescit p .xl. dies
ad serenu p solem diebz canicularibz pilos palpebrare extir
pat et exterminat. Solaris aut lacta ead potest q et in
dis. ¶ Si ergo feceris perones duos .i. clauos t receperimus
cum eis zauiam et miseris eam mollam uiridem hnte terra
unguine et dimiseris eam sic p .xx. dies cum apperieris
postea ollam inuenies inuentem zauiam hanc ergo di
mitte uiua t de peronibz fac duos anulos t porta et i
dextro dextru oclm t in sinistro sinistru t reclude in eis
carbunclm lapidis .i. accem hntem sculta zauia ad
uentre suu replicata et inscriptu prius deculus sit
nomine hec caca .i. cacetas t porta. in alio erat sic. kon.
a o. a o. uae. illeius. n. eris celis omibz diebz uite tue
t obtalmas ad tactu anuli sanabis t suspensione illi

de mula.

Mule. cypros .i. cerusa que est in colli
Mauxe in pelle eius ligata t ad collu suspensa in
conceptem est omnis. ¶ Si aut cerusam oculte dederis
mulieri in potu no concipiet alia. Silr si de nocte cepis
t cum aliis carnibz dedis comedere latenter nuqua con
cipiet. Si quis ht fragidis cataracam t osculatus fuis
nares burdonis sanabitur t si coriza ht. ¶ Si quis
oculte acceperit urina muli et eam copis cu cera t olo

et litargico cui plaustrauit pedi qz podagrico s. quis sanat

fiet bufonis uero pes hebet dol' ad mulierem et fac de mula.

Thiraphos ul infalangius aut araneus **de aranea.**

Tal' est paruum sexpedum araneus in parietibz texens

notus est omnibz et dr thiraphos acceptus igitur in nomine

patientis et cum cera confectus et in fronte emplastatus tercianum

rigorem expellit. Si aut unum in fistulam missum ul' calamum

et ad collum suspendis sanat et scissuras pedum.

Aranei quoqz tela sanguinem fluentem de naribz sistit.

Araneus aut qui in arboribz facit telam magnus

et niger maior albo acceptus in noie patientis et cum

aptatus scrophulas incipientes sanat. Albz ara

neus cum ali in calamo missus optaluiam curat et reuma

sistit et quamqz ex superfluitate accidunt. Si quis aut

decoxit araneum et exinde caput uigilantis inunxerit

inducet sompnum. Si aut in tela albi aranei gra

num salis quis inuoluerit et imposuerit pforato denti

pus. i. equus al' regale est et **De equo.** sanabit

uelox omnibz notum in generosis equis ut aut ueteres

quatuor expectantur. forma pulcritudo meritum atqz co

lor. Forma ut sit ualidi corporis et solidi roboris deus.

altitudo. latus longum. maximi et rotundi pere

late partes. corpus omne musculorum densitate nodosum

pes siccus et cornu cum cauo solidatus. pulchritudo

ut sit exiguum caput et siccum pelle prope ossa adherente. aures

breues et argute. oculi magni nares patule. erecta cer

uix. coma densa et cauda. ungularum soliditate fixa rotunditas

ditas. ¶ Exercitū ut sit audax pedibȝ alacer tremētibȝ
mēbris quod est fortitudinis indiciū qui ꝙ ex sūma
quiete facile concitatur uł excitata festinatiōe n̄ diffi
cile teneatur. motus aūt equi in auribȝ intelligitur
uirtus in mēbris trementibȝ. ¶ Color hic præcipue ex
pectand᷒ badius aureus rosen [illegible] clau
cus scutulatus canus candidus albȝ guttatus niger.
Sequētē ac ordine uarius ex nigro badio ꝙ distinctus
Reliquus uarius color uł cineneus deterrimus. Badiū a'
antiqui dicebāt qd᷒ inter ceťa alia fortius uadat ipse est
et spadix q̄ꝫ foniciū uocāt ⁊ dictus est spadix a colore
palme q̄ꝫ siculi spadicā uocāt. Glaucus ū ꝫ uelut clau
cos oculos hn̄s ⁊ quod᷒ splendore pfusos nam glaucum
ueteres dicūt. ¶ Giluū aūt melin᷒ color est subalbi
dus ꝯguttatus albȝ nigris interuenientibȝ pūctis cā
didus aūt et albȝ inuicē diff [illegible] albȝ cū quod᷒
pallore est candidus uero niueus ⁊ pura luce pfus᷒
canus dc̄us qui ex candido colore ⁊ nigro est. scutula
tus uocatur ꝑ orbes quos hꝫ candidos inter ꝑpurā
uarius qd᷒ uias hēat color impuri. ¶ Qui aūt al
bos tm̄ pedes hn̄t petuli apellant᷒. Qui [illegible] albā
calidi. ¶ [illegible] ꝫ quē uulg᷒ guarmū uocāt
cinneā. ı. uulgus uocat qd᷒ in mediū [illegible] sit colo
ris ¶ [illegible] aūt ꝫ precius in purpurā dosina aūt
dc̄us quod sit color eius de asino uł ꝫ cinereus sūt aūt
hy de agresti gn̄e orti. quos equiferos dicim᷒ ⁊ p̄ inde
ad urbanā dignitatē transire nō possūt. ¶ Equitio

niger est nigrū enim greca mauro uocat̄ ⁊ iste optimꝰ
inter ceteros colores multa. scribuntur de equis s; in hijs
ad presens nolumus immorari s; ad   ceteros ueni
prius uideamus. ¶ Equo aūt illico nato accipe la
pidem uł nebulam de fronte eius q̄
ypomanos dicit̄ ⁊ porta eam uelud amatoriū ma
gnū nam si solum nudo tetigeris aliq̄m cum ea ue
hementer te amabit. ⁊ si in potu dederis eam aliciu id
operabitur ⁊ si in cibo om̄i amabis. fel aūt equi dul
coratū in uase plumbeo magnas hōr̄actēs dentium
quuio losi quietē inducit inuicti aūt lac iniunctū
cū melle albulā tollit. ungłā eius suffumigata mor
tuos fetus educit etiā partū accelerat. fel aūt cū melle
uisum acuit. De camelo.
Camelus al' notū. camele fere lac nō coagłatur.
si pmiscueris cum alio lacte nec illud coagłā
¶ fel aūt cameli coagłatū in uase plumbeo uł ⁊ lib̄
cū aqua dulces dat cochidianū   in alvo ⁊ gra
tiosū facit. ¶ Furr' aūt eius combustus ⁊ cū oleo
unctus allopiciā et casū pilorꝫ ex infirmitate p̄
fēē curat emplostus ut dicit̄ ydropicos euacuat
p urinā. ¶ Arida q̄ꝫ et trita stercora eius ⁊ suppos
aque ⁊ bibita dissintericos sanat suffumigata adū
tates abicit. ¶ Cerebrꝫ aūt eius cū roseo iniunctū
capiti autius ⁊ potius toti q̄ꝫ corpori epilensiā q̄dꝫ
admirabile sanat. De catulis.
Catulus paruus cū adhuc lactat si consueuit

ad partū ⁊
desinū ...

iacere cum antiquo infirmo et cronica in infirmitate sua
t cubuit sup pectus viri vel mulieris aut paruuli t continue
iacuit in lectulo catulus quod mouetur infirmi aut ce
nica infirmitate euadet. ¶ Splen quoque canis suppositus
spleneticis in splene sanatur. ¶ Fimus aut eius arid' t tur'
et in potu datus yctericos et dissintericos sanat. ¶ Cum melle
aut iniectus gutturi t corpi [illegible] pr'e sanat. ¶
Cumbust' aut fim in vase figuli t cum roseo tritus
scissuras ani curat. ¶ Thimu t epechidos excipit cotere
suppositus cum diliomata t emorroidas curat. cum
roseo u' ad ulcera putrida et incurabilia maxime cum
cerato roseo cum oleo quoque ad apium t uespar pilotinas. ¶
Si aut cor canis quis teneat in sinistra manu aut lin
guam in panno ligatam omnes canes obmutescent et fugient.
Glaucia canis visus oculos cum magnete lapide t cum
lapide fac contritum ut sicca colery t cum omissis videb'
omnia que in obscuro fient. ¶ Si infirmatur aliquis
cum medica absterge faciem t maxilla t bullonis .s.
t pedes et manus t da cani ad comedendum t si comedit
canis viuet infirmus si aut no comedit moriet' infirmi
pasta aut sint calida. De cane fluuiali

Siniopotamus .i. canis fluuialis qui et castor dicitur
huius testiculi sunt qui t castoreum dicuntur. ¶ Castore
um aut cetu et pellario potum menstrua educat bibitum
cum ferugine que erit de auricule incorepitum est inunct'
aut mollificat neruos t siccitatem vel ariditatem aufert
¶ Cum uino quoque inunctum suffo'e matricis sanat cum oleo

pergamino submissum colicos sanat. ¶ pellis autem eius per
secutoribus gestata podagricos sanat. de cocodrillo.

Cocodrilus terrenus omnibus notus aliter est quadrupes
lati capitis longe caude de huius pelle combusta si quis
fecit ezion .i. aridum pulverem et super sperserit rubro comburen-
do vel incidendo .i. quod debet incidi vel aduri absque dolore
fiet. ¶ Si quis autem fixerit cocodrillum et unxerit se de eo quicquid
vulnera vel plagas receperit nullo modo sentiet. ¶ Den-
tes eius dextri abstracti eo quod vivo gestati tensionem pre-
stant et arrectionem dextri quidem viris sinistri vero mul-
ieribus si vero utrique ad aptos faciunt ingenciam. ¶ Stercus
eius illinitum faciem splendificat cum melle autem mix-
tum et inunctum albulas aufert. ¶ Sanguis autem eius
inunctus elevationes curant perfecte. de lupo.

Lupus aliter est silvestre animal sanguinem eius si quis
biberit maniosus fiet et ultra non sanabitur. ¶ O-
culus autem eius latenter gestatus magnos actus facit
fugient enim a portante omnia alia silvestria et domestica
et transiet per medios hostes nemo quod eum tanget alius
liber hic videbit facit enim vincere omnem causam omnia que
fantasmata abicit expellit omnem rigorem febrium ¶ Pel-
lem autem lupi nunquam ovis calcabit. ¶ Epar lupi siccum
et comillicato bibitum epaticos perfecte sanat et lunaticos
et maniosos. ¶ Kinodentum autem .i. caninum dentem si sus-
pendis ad collum lunatici vel expavescentis in die vel in noc-
te ut per sompnium terribile liberabitur. ¶ Dexter autem
oculus lupi et primus spondilis .i. nodus caude in ...

et p[ro]pter gemma[m] in vase aureo potente[m] et gloriosu[m] facit ge
stente[m] et honorabile[m] victore[m] divite[m] et acceptu[m] et a mulie
rib[us] valde amabitur et amplexabit[ur] nec qui hec gestat
obtalmia[m] patietur. ¶ Fel aute[m] eius calefactu[m] et melli
coagulatu[m] oculis inunctu[m] purgat eos sup[er] omne collirium. *ad purgan[dum] oculos*
¶ Si aute[m] os de collo lupi ligatur ad collu[m] epythosto
i. qui h[abe]t pessiorem spasmu[m] sanabitur. De lepore.

Lepus al[ia]s velox quadrupes et in fuga vertiginem
faciens hui[us] sanguis calid[us] inunctus pedes podagri
cos sanat p[er]fecte. Cum aute[m] lumbos calid[us] positus inunct[us]
nefriticos sanat. ¶ Co[n]fectus aute[m] in p[ro]la et comestus
dissintericos repit et convolviat. ¶ Pulmo quoq[ue] incisus
minuti et palpebris impositus tumores oculor[um] sanat et
chimeda. ¶ Cor aute[m] eius in bissino panno involue et
ad collum quartanarior[um] suspende nam eos p[er]fecte sanat. *ad curan[dum] quartana[m]*
¶ Renuncli q[uo]q[ue] eius in medicto in melicrato bibiti nefreti
cos sanat. ¶ Fel aute[m] eius cu[m] adipe vulpis et nardo li
quefactus surditate[m] sanat. Si aute[m] in pessario cu[m] succo *co[ntra] surdita[tem]*
altee vel malve ponatur et oleo conceptione[m] adiuvat. ¶
Cum succo vero p[er]silii i. porri et tirino unguento inmissu[m]
mortuos fetus eicit. ¶ Coaglu[m] q[uo]q[ue] eius c[um] apperdi solu
tum impositu[m] puncturas et morsus venenosos curat.
¶ Stercus aute[m] eius cum vino calido solutu[m] sciaticos *ad curan[dum] sciaticam*
o[mn]ino desp[er]atos sanat et colicos sil[iter] cu[m] pipe[re] tritu[m] bibitu[m]
nefriticos curat. ¶ Pili aute[m] eius combusti et triti et sup[er]
loca combusta asp[er]si ulc[er]a mundificant et cicatrices sa *ad combustura[m]*
nant ut et pilos educant. ¶ Et cu[m] albumi[n]e ovi super

ad sistēn sanguinem vulneris · et gutta ·

posita omnē sanguis fluxū sistit. ¶ pedes q̄z uiuētis leporis suspende in nomine patientis sanabit arthe ticos articos podagricos et chiragricos perfecte dexter ad dex trū sinist̄ ad sinistrū. ¶ Cerebrū aūt leporis inūctus gingiuis pūorū absq̄z lesione educunt dentes. ¶ To ta ꝙ pellis leporina cum auribꝫ et unglis combusta et pluerizata et cum cōdito calido data litargicos sanat

Mus hospitaneus omibꝫ notus. huius caput combure cum adipe porci na ul' ursina et cinerē tere ꝛ inūge allopiciam ꝛ sana bitur. ¶ totū aūt murē si combusseris ꝛ cū uino sol ueris ꝛ cum medico nardi aut rosei antiquū dolo rem uarii nimiblē curat. ¶ Stercus eius cū aqua solutū ꝛ inūctum ulcerū duriciā ꝛ dolorē ꝛ tumorē sa nat. sup̄ spersus uero enchidas delet in tribꝫ diebus. ꝙ aūt eas ponit cū uino cum aq̄ quoq̄z inunctū lepꝰ ꝛ lichinas curat. ¶ Viuentis muris caudā pedes aures ꝛ nares abscidis ꝛ in panno ligaueris ꝛ ad collū suspendis omnē typū ac rigorē antiquarū febrium mira bilr̄ sanat. ¶ Si aūt p̄ os muris acū cū filo miseris p̄ foramen eius ꝛ abstraxeris. filus colico sanitatē da bit ꝛ hoc certum est. De formicis.

Formicarū sp̄es sunt. vi. vna est omibꝫ nota alie sūt longi capitis ꝛ magne nigro colore alie sūt tenues graciles ꝛ rubee que dicitur cephes. alie ma gne ꝛ alate campestres ꝛ mediocres alie quoq̄z enor de. i. bone uite sūt pue alie murini tolerantes. i. for

mice leonine magne et uarie alate et carnes comedūt
et cito moriūtur. ¶ Cōmunes aūt formice decapi
tate ꝉ attricte ꝛ in palpebris posite ordeas oc̄los sanāt
¶ Similr̄ aūt et campestres qui frumentū colligūt
equalit̄ faciūt. ¶ Si quis .xl. formicas a fodilli co
xerit et in potu alicui dedit erit auditus omibus
dieb; uite sue et nō habebit uim coeundi. ¶ Extra
cura tal' infusa in uikios .i. formicatorias rō facit.

de nicteo

Nicteus al' est quadrupes oīb;
notū uolat ut hyrundo parit aūt ut q̄drupes
et lactat p'ulos hui' sanguis inunctus in locis palpe
brarū de quib; pili sūt auulsi nō sunt alios nasci.
¶ Si quis aūt caput eius ligau't ad brachiū dex
trum cum pāno nigro nō dormitabit neq; dormi
es usq; quo potauis ēpm. ¶ Cor eius gestatū p̄e
magnā ingilā p̄stat. ¶ Si uero sanguinē eius
quis susceperit in panno ꝉ nesciente femina sb capi
te eius posuerit si iacuit cum ea mox concipiet ħt — nō - ad concipiend'
etiā ꝉ alias efficatias quas hic tacebo nō eni oport;
eas publicare.

de xilonate

Xilonatis est q° quid' dicit aconati. sp̄es est p
ua cocodrilli. ¶ De eius fixura quis ictus
sine dolore facit eum ad ubera. est aūt insigne aro
matum. ¶ Comesti aūt cocodrilli uelut pisces ꝉ
pisolentes ꝉ inuerecūdos faciūt comedentes. ¶ Ster
cus aūt eoꝝ ebetudinē ocl'oꝝ ꝉ albuginē sanat. sili
l' ꝉ sanguis. ¶ Dextra aūt mola gestata arectio;

facit. ¶ Sinistra aut̄ mulieribz delectatõem facit eq̄ſe.

De verme qui porcellus sancti martini dicitur.

Oui qui sub ẏdria inueniũtur alia pusilla sũt multipodia que in exprimendo sidronte .i. ꝯ sunt hec cum roseo vel nardo decocta dolorem auriũ sanat. ¶ Si aut̄ quis cũ acu depunxerit et detigit dentē dolorē sanat et est utilis valde.

De asino.

Asinus omnibz notus al' quadrupes habens uirtutē huiusmodi fimus eius omnē fluxum sanguis sistit. ¶ Sanguis aut̄ asini iuuenis cũ succo coccodrille .i. serpentarie herbe et oleo inunctus q̄r tanos sanat. ¶ De subtiliori aut̄ ferro qui ex freno asini est sine igne anulus fcūs i gestatus effugat demones et adiuuat febres magnā quoqz p̄bet mulieribz uenerē. ¶ Si quis dormierit ul' quieuit sup coriũ asini nulla demonia timebit n̄ etiā gedum ul' gilliũ .i. strigias aut̄ nocturnos occursus. ¶ De ungl'a uero dextri pedis anterioris asini. si feceris anulũ i dedis gestandũ demoniaco sanabit̄ eadē die. ¶ Ex anteriori uero p̄te auricule eius si ligature philateriũ fecis et dedis ad portandũ mulieri fluxũ sanguinis h̄nti ead' die sanabit̄. ¶ Lacrimia uero asini cum oleo c̄mixta et p̄mixta in lucerna omnes in cōmune residētes uidebit̄ se capud asininũ h̄re. ¶ Pilus aut̄ auricule asini cõbustus et tritus i in potu mulieri datus n̄ quiesca illa pedem i stillas facere oleo aut̄ hu'

¶ solatium

tur est si asine pilos combusseris & in potu dederis.
Si quis autem a scorpione percussus fuerit & dixit in
auricula asini quoniam scorpio me percussit percussus
quidem sanabitur asinus autem movetur. Habet autem
asinus alias efficacias. **De ove**
Ovis omnibus nota que grece plutio dicitur de cuius
sepo fit sapo autem medulla cum carne ficum &
quercus & valet ad multa. **De ariete**
Aries alias quadrupes omnibus notum habet actiones
huiusmodi si dextrum eius cornu secueris et
pecten ex eo feceris dextram quoque partem capitis emigranea
cum eo pectens curabis eam idem cum sinistro cornu
ad sinistram facies. Sole existente in ariete fimum
eius collige & desicca et ad capitis dolorem cum aceto
illinies & alleviabis. Vermes autem qui sunt in
cornu ad amorem sunt efficacissimi in potu dati.
Cornu quoque suffumigatum suffocationem matricis aperit.
Pulmo autem eius a ieiuno comestus absque ebrie
tate servat quantumcumque homo bibat. Epar autem
eius recens & impositum maxillis mulieris coloratum
et preclaram reddit faciem. Sepum autem eius in pessa
rio utile est. Pulmo agni siccus & tritus in potu
datus eos qui a veneris lesi sunt sanat. Fellis
autem & sanguis agni coclear unum in potu datum epilep
ticos sanat. **De rinocerote.**
Rinoceros alias quadrupes similis cervo unum cornu
habens magnum circa nares aliter autem isto capi.

ad matricem

nisi odore et formositate mulieris speciosissime excitet
al' lasciuum in amore. ¶ Huius cornu vel lapis qui in
auribus eius nascatur demonia eicit. ¶ Testiculi ac
cius aut genitalia bibita uiris et mulieribus coitum
incitant. **De porco siluestri.**

Stagnus .i. aper siluestris porcus est. Huius testiculi bi
biti uenerem incitant. ¶ Stercus eius cum ace
to solutum epilenciam sanat et fel similiter. ¶ Coagulum
apri bibitum facit ad omnia mortifera est .n. tiriaca.

Stincus est al' terrestre simile crocodillo **De stinco.**
in melancide regione reperitur extremitates
caude illius et renunculi testiculi ad uenerem eleuant membra
in potu data. **De salamandra.**

Salamandra est al' quadrupes maius quam stellio lac
ta vel saura uiridis in uepribus et stirpibus de
gens. ¶ Cor eius gestatum sine timore contra ignem
facit gerentem et audacem contra incendium et incombustum
al' uero in camino vel igne missum ignem extinguit
et si suspenderis ad collum febricitantis cor eius statim
extinguetur febris et si mulier circa genua sua
gestauerit nullo modo concipiet nec menstrua senciet
immo extinguet. ¶ Si autem in pelle nigra ipsum cor
ligaueris et suspenderis ad collum cuiuscumque tercianam et quarta
nam omnem typum aufert. ¶ Combustus uero cinis cum
superaspersus murmukias .i. formicationes excitat et clauos
pedum eradicat et extrahit. **De tauro.**

Taurus omnibus notus al' est audax. ¶ Huius fel

gesta oui solutum et inunctum cicatrices eiusdem colorus facit cum aceto lentum leuius nigras sanat et furfures capitis eicit et lentigenes et nephilas mulierum purgat propter poros qui sunt extra non solum ipsum alterum est forte quia tam posita est in eo uirtus intus cor enim eius si homo gesta uerit omnia sciet. ¶ Similiter et capre cornua non habentis si cor portaueris oraculum dabit et somniantes et excreantes confitebuntur et manifestabunt et dona magna imponent loco illo accipe terram id est anciputrem pelagi et neca eam in aqua pluuiali similiter et hupupam et neca in eadem aqua et tollens eorum oculos et condes cum mirra et oleo desicca in umbra sine sole eorum cadauera sepelies in terra in aqua est et gerens siue sit homo siue mulier ad ad et porta cum melle autem inunctum fel ut puto scotomaticos perfecte sanat. ¶ Cum pruno autem unguento in duplum mixtum et in pessario appositum ducit menstrua eadem die. ¶ Cum amaracino autem unguento et afforniaco simul fetus mortuos educit per se autem appositum ano uel umbilico lumbricos eicit. ¶ Fimus etiam tauri fluxum sanguinis narium sistit et allopiciam inpullulat et capillos cadentes ex infirmitate sistit. ¶ Sanguis autem aridus comestus et cum oleo olfatino illinitus canos pilos denigrat sicut autem taurus niger. ¶ Cum mortuus fuerit taurus per vii dies facit uermes qui uicesimo primo die fiunt apes quas colligere potes in uasis. De hirco.

Hircus omnibus notus eius sanguis aridus cum gallis emplastratus in albo dat

Contra lumbricos

dissinticos curat pfecte. ¶ Sanguinē hui recludē in sigillo aureo rotundo cum lingua rane cū cinamomo ul' musco ī consue in coreo ceruino ī circūliga ul' suspende ul' ꝑcolo ī eris in illo loco thesē ī miracula famosissima faciet aūt ī q̄s incipit. h aūt ualde absconde. ¶ Sepū aūt renū eius elixatū cū sartis aū pte si in eo mittetur bz ad ead. ¶ Laudani st' hedre eius ī ul' ꝑpopes aut sucdus succus col lectus facit ad allopiciā uel casū capillor cū uino et oleo olsatuo. ¶ Cum aceto aūt illitū cephalargiā sanat. ¶ Sepū uero cū uisco ī sandaraca emplastratū unglās scabiosas eradicat. ¶ Si quis aūt inūxit nares hiene cum ungueto et teuit manu sua ex eo faciet eum ex delectatōe sua spma pi cere de hoc spmate si quis unxat membr̄ hominis tensionē habebit magnā ī inexpugnabilē ab aliq̄.

De yena.

Vena al' est quadrupes. De yena. Animal hec lupus uarius dr̄ uulgo siluestre al' est ī bissidū hoc est al' nascitur fēia ī post annū fit mascls deinde post alterū annū fit fēia unde aliī calcat aliī succūbit ī parit ī lactat h̄t q̄ uirtutes infinitas.

¶ Fel aliis huius dulce ī efficaciā h̄t confici eī ex eo ostentacliū magnū compositū aūt h est glausa pul cis oclos ī euīts ꝑene oclm dextrū ī fel ꝑene totū qd est liquid' solue supp omīa ī repone in uase uitreo optiē coopiēs si ergo ostentaclm face uolius fac ī ta lucna posita cuiqꝫ uis aliis reptilis ul' quadru

pedis adipem muste cum modico compositis predicte et dum
unctionis mulano vel chymano i. lichinum et ostenderis te-
tro possidentibus lucernam accensam putabunt se esse feram illam
cuius adeps est in lucerna. Si ultius vis fantasiam facere
adipe cuiuscumque alius vis cum modica parte de re componis
super carbones ardentes pone in media domo et apparebit
alterius adipem permiscueris. Idem autem facies de volucribus.
Si autem de aqua maris modicum permiscueris in compositione
et aspersis inter convivas omnes fugient putantes
mare in medio sui esse. ¶ Si autem sacrificatus et mac-
tatus penam luna existente in geminis vel virgine et dederis
de pulmone eius calido elixato odite lunaticos sanat.
cognovi et ammiratus sum in epilentico qui frequenter
cadebat qui postea non cecidit. dava ʒ. ii. vel iii. vidi autem
hanc confectionem et expertus sum eam. Hoc autem et aliam preparavi
fel autem valet ad hebetudinem oculorum suffusionem nebularum
limpitudines et ad mulphos i. lepus. Recipe fellis ʒ. vi. lincis
indica ʒ. ii. oppob. ʒ. i. mirre ʒ. iii. succi celidonie i. an-
apitris herbe. s. lactuce silvestris ʒ. i. piperis ʒ. i. mellis
ʒ. vi. solve omnia diligenter et fac collirium molle et repo-
ne in vitrea ampulla et utere. ¶ Si autem ydroforbi-
co aut ei qui rabido morsu tactus est axungiam
vene dederis sanabitur. Rabies autem ignorabitur. ¶ Si vero
duos oculos viventis vene exceperis et ad duo brachia
ligaveris in purpureo panno abicies omnem timorem
nocturnum et strigiam que necat infantulos et insidi-
atur cum cubitum vel partum et omnis demon fugiet

epilenticus qui frequenter cadit
i. patiens morbum caducum

¶ Venter autem eius siccus tritus et vino uuigileto mixt(us)
curat colicos et qui ex multa evacuatione spasmati sunt
et articulorum dolores. ¶ Dexter autem pes si cum ligetur siccetur
et detur ad potandum ydrofobo. aut mors a rabido ali(quo) mox
sanabitur. ¶ Epar autem comestum quartanarios curat
et tremulos ac cardiacos omnibus autem da latenter. ¶ Si
quis linguam eius gestaverit in sinistro calciamento et
ambulaverit obmutescent omnes homines atque canes et
eum obmutescent. ¶ Renuclum autem eius cum oleo liquefactum
omnem timorem curat. ¶ Medulla spine eius iuncta
omnem dolorem lumborum et dorsi sanat. ¶ Arvina ex ossi
bus lumborum eius subfingata que in partu laborant
cito partu largitur. ¶ Yene quoque vesica arida et tricta
et in vino data pueros qui mingunt in lecto sanat. ¶
De pelle autem eius pars gestata vel sotular inde factus po
dagricos genuagricos cirugricos et archicos curat et
omne cetum reuma oculorum et obtalmiam sedat cum melle
inuncta visum acuit. ¶ Pellis autem yene canes fuga
ta autem porta suspensa omnem insidiam advertit. De

P(hoka)

Phoki alias est quadrupes virtutes habet. phoko-
pa aquosum dalpe ince gnatur ut quadrupes virtu
tes hoc habet nam cerebrum eius bibitum demonem expellit. ¶
Caput autem combustum et cum ydria inunctum allopiciam sa
nat omnem et per talem passionem. ¶ Dexter oculus gestatus
in corio cervi amabilem et gratiosum facit gestantem
gratis et corpus portatum coagulum omnem infirmitatem aufert
et omne bonum confert. ¶ Si autem pilos varie in corio

cum potencius ligatos maiores et asperiores dico et in medio
inimicorum ingressus sanus omnibus ut amicus salutabitur te.
¶ Lingua sub calcaneis gestata victoriam prestat.
Adeps .n. tumorem dolorem articulorum sanat. ¶ Pellis eius
precincta rene et sciatica loca confirmat. ¶ Caro eius
bibita et sanguis eius bibitus siccus cum vino latere
omnem epilenciam maniam et scotomiam omnemque passionem
curat. ¶ Epar quoque et pulmo et splen arida in potu
super aspersa sub luna sanant. ¶ Ossa quoque subfumigata partum
accelerant. ¶ Fel autem cum melle iniectum omnem optal-
miam curat. ¶ Cerebrum quoque bibitum sanat caducum mor-
bum. ¶ Si quis autem cor et extremitatem lingue
et pilos naris dextri quoque oculum ac caudam ligaverit
in pelle cervina vel pholkina et gestaverit vincet omnes in
mari et in terra fugiet que ab eo omnis infirmitas et
passio et infortunium gradium omnis que demon ac fera
erit enim beatus felix dives et dilectus. De rubeta rana.
Rupes .i. rubetarum species .s. rane in aridis degens. Hic
si spuerit in hominem mox fiet totus depilatus
sanguis enim eius venenum est pilorum multe rubete decoc-
te in oleo et thimus thimi et pissilium et stille per tres dies in
camino balnei podagricos sanat. De camelio.
Camelion est animal simile cocodrillo unaqueque hora diei
permutat colorem suum faciem habens leonis pedes et
caudam cocodrili colore habet varium hoc habet a capite usque ad
caudam habet unum solum dentem solidum quo abstracto in
nomine patientis et ligato ad collum spasmum posteriorem

sanat. ¶ Fel autem eius dulcoratum faciem ornat omnia autem
membra eius equaliter organizantur sicut in phoce et pene. ¶ Q
radice cameleontis reuersa et portata lingua et buglosse
facit obmutescere omnes inimicos. de spinodichis.

Spinodichis est spalangus qui proprio ordo dictus est
quoniam quot membra habet tot et uirtutes habet et utilita
tes et curat etiam epylenticam alpheam et efficacissimum et utili
ssimum et comodissimum animal est. de psillo et pulices marinos.

Spillus qui in litoribus inuenitur cum roseo coctus
uel albo uino dolores aurium sanat. ¶ psillos
id est pulices marinos multos in aqua marina si elixa
ueris cum psillo herba et aspersis elixatura in domo fugient
omnes pulices ex ea semper. ¶ Si autem piscator utitur psil
lo in esca piscium fruetur multis piscibus ligetur autem in
pelle delfini. de ouis araneorum.

Oua aranei inuenta in uia incipiente uere et ipsius
etiam spalenge si acceperis in nomine patientis et liga
ueris in panno nigro ad brachium suspendendo tertianarium
um quartanarium et amphimorum sanabit. Oua autem acci
pe luna deficiente ipsa oua in piscibus existente die sabbati
circa nonam in amphimerino duo tertiano tria in quar
tanario quatuor et suspende ad collum uel ad cubitum sunt
enim ualde utilia illis hominibus et accelerant uiam preius
constangata et circumligata. de aquila.

Herchis id est aquila rex est omnium auium coloris ni
gri hic per aera uolante omnis auis tremit. ¶
Habet autem magnas actites capias ergo aquilam et dimit

tas eam die nocte quia una vivere et simul cum in terram predic-
servatas collige. Deinde ligans pedes eius et os obstruans dic
in aure eius: O aquila amica hominis nunc macto te ad
omnis infirmitatis curationem. Coniuro te per deum celi et terre
et per quatuor elementa ut efficaciam habeas ad unamquamque cu-
rationem ad quam oblata fueris. Postea autem accipe gladium totum
ferreum consparsum cum storace et melle et supponens tabulam ab-
scinde caput eius super eum ut totus sanguis in catinum de-
fluat. Mox adhuc ea reptante finde eam et extrahe cor solum
cum omnibus visceribus et pone in aliquo vase ubi sit vinum odorife-
rum ad bibendum. Caput autem repone cum sale multo. Oculos autem
extrahe ad cerebrum seorsum. Viscera extrahe omnia de uno
simul cum sale et sicca in sole et sanguinem eius sicca et
mitte in vase. Depila autem aquilam et magnas pennas conser-
va. Accipiens ergo nervos de coxis signa qui sunt dextri et
qui sinistri. Similiter quoque facias de pennis que sunt de alis. Car-
nes autem fac redolentes cum aromatibus multis simul vel
sicut maiora et desicca. Omnia vero sunt superius prescripta.
¶ Ad cephaleam magnum miraculum. Os interius capitis aquile
ligatum patienti in corio cervino in tegumentum sanat. ¶ Lingua
vero aquile emigraneam curat: dextrum dextro, sinistrum sini-
stro. ¶ Cerebrum quoque eius cum oleo et modico cedrina mixtum
scotomaticos et omnem capitis malam dispositionem curat.
¶ Dexter oculus eius in panno mundo ligatus et in sini-
stra manu retentus in collocutionibus magnatum gratiam et
amicitiam prestat. ¶ Sinister autem oculus circumpensus
in corio cervino ... perimit obtalmiam pati gestantem

¶ Super oculos aquile in superciliis inueniuntur duo lapides
unus in unoquoque supercilio qui ligati in corio lupi uel
phoce aut yene siue aquile et ad collum gestati seruant por-
tantem ab omni iniquitate et nocumento ferarum et insidiis demo-
num et hominum et omne bonum afferunt. ¶ Lingua autem ab-
sconsa in panno lineo archiacos et lunaticos et tussientes
magnifice sanat. ¶ Epar eius siccum et tritum cum
proprio sanguine et cum melle per .xx. dies datum epilenticos sa-
nat. ¶ Fel autem iunctum cum succo pimpinelle herbe communi
quoque et melle simul iunctum omnem obscuritatem et ebetu-
dinem tollit et non sinit malum in oculis fieri. ¶ Ren-
culi et testiculi mixti et superaspersi cum condito et in
potu uel cibo dati in concupiscentiam et amorem magnum
ducunt bibentem seu comedentem siue masculus fuerit siue
femina. ¶ Cor autem eius in decoctione est datum cum ui-
no et melle et aromatibus simul in unum mixtum per dies .vij. deinde
in corio lupi siccum portatum in nullum malum incidet
qui portauerit illud uel infirmitatem nec fera ei nocebit
sed probus et beatus et diues erit. ¶ Dextre autem ale pen-
na recentia diuitem et amabilem facit gestantem. ¶ Si-
nistre uero ale pennam si recentius et in oleo unxeris
et a loco tenebre usque ad spinam mulierem laborantem
in partu iunxeris illico pariet. ¶ Fimus autem eius sub
fumigatus siccus pro partu mulieres laborantes
adiuuat et corruptos fetus educit et secundinas ex-
trahit. ¶ Neruum quoque eius colli ac dorsi collium ex
spondilium ligatum omnem archiacam sanat et epilepticos

niam curat. ¶ Ossa etiam alarum eius de sexus accep-
ta et ligata dexter dextro sinistrum sinistro lateri cyragrie
prosunt valde. ¶ Similiter et nervi pedum et genuum dolores
sanant. ¶ Ungule autem eius a pueris et puerculis gesta-
te ab omni malo et fantasmate iniquo ac omni nocumento
liberant portantem. ¶ Pellis autem eius curata et diligenter
habita cum pennis suis vesiculata pro fascia quoque portata
ventri a stomaco colicos magnifice adiuvat et stoma-
ticos et eos qui colicam stomaticam patiuntur liberat
et digestionem facit et dat oraculum et somnis de hiis que
future sunt rebus. ¶ Si quis autem vadens dormitum os
vel rostrum ad caput suum ponat videbit in somno quod
voluerit. ¶ Tot autem diximus de aquila. Si non potes ha-
bere aquilam cape vulturem illi modo agens natura eadem
potest sed non ita intense. Habet autem vultur proprias efficacias.
Si autem vulturem non habes accipitrem suppleat vulturem
et si unus vultur unusquisque habet proprias efficacias et virtutes.
¶ Aquila vero maior omnibus existens maiora potest
et hec est eius virtus. ¶ Aquile autem pennam vel alam
si quis sub pedibus ponat mulieri in partu laborantis
mox pariet. Mox autem ut peperit tolle pennam vel alam.
¶ Aechites lapis qui ad tactus deintus sonat et ru-
beus est in colore hic ergo incerta gestatur servat in a-
liis fetus et non sinit abortivos fieri est etiam in locis fetus.

Arpis avis est raptrix similis vulturi De arpe ave
minor tamen et rubicundior. ¶ Huius venter siccus et
tritus et cum polenta vel farinata acceptus dissinteriam

sanat et lapides uesice frangit. pleon .i. cardasion lithon
sanat digestionem summam operatur. auis uenter eius i gesta
Allector .i. gallus omnibus notus. **de gallo.** ť.
Allectorius ius bibitum soluit uentrem. ¶ Sanguis
eius erisipilata loca et chimeta sanat i eos qui mari
num leporem comederit. ¶ Si quis autem pregustauerit
allium et bibitum calidum sanguinem cum uino nullum rep
tile timebit. cum pluribus uero aspersus et datus ad ma
gnitudinem nucis per dies .x. comedatur hiis qui sursum
educunt sanguinem prodest. ¶ Fel quoque eius cum succo
celidonie et melle illinitum uisum acuit perfecte. ¶ Fimus
autem eius cum aceto tactus plasmatus a feris rabidis
morsos et ulcera sanat. maturat autem et cochinas cum ace
to impositus. ¶ Cerebrum eius cum aceto bibitum non
dico cum aceto sed cum condimento a serpente morsus ad
iuuat. ¶ Testiculi eius cum uino bibiti uenerem ma
tant et bonam habitudinem prestant. ¶ Uentriculi autem eius
interior pellicula cornea quam uocant echinon uel sitinon
in uino missa et siccata et hec trita cum sale potata quasi
uino uel condito nefroticos perfecte sanat. ¶ Crista a
galli cum uno grano olibani uel modico uel paululum
cornu ceruini gestata aduertit omnem timorem nocturnum
et omnem occursum malum et sine timore facit gestantem.
¶ Stercus eius bibitum cum uino suffocatones a fungis
factas mirabiliter sanat. **de lignia aue.**
Aedo uel luzino .i. lignia auis omnibus nota. ulis
hyrundinum hoc autem uere incipiente numquam cessat

cantat die ac nocte flebili ac misericordiosa voce unde et
nomen acdon accepit eo quod semper cantat. ¶ Eius cor ca
adhuc palpitante si quis transglutierit et aliud cor eiusdem
avis cum lingua portaverit erit suavis ad loquendum et
sonore vocis libenter quia audietur. ¶ Si quis oculos
eius abstraxerit et eam vivam dimiserit eos qui portaverit
nullo modo dormiet usque portaverit eos. ¶ Fel autem eius
cum melle illitum visum perficit acuit. De alkion.

Alkion volucris est speciosa valde subglauca vel vi
ridis varii coloris in litoribus maris degens hec et in
labium maris parit et cum parit ova in mari fit magna tran
quillitas pontus frangitur vel inundet mare nam circa
gingunt ubi mare frangitur vel inundat comedit autem
parvulos pisciculos postquam autem compleverit nidum suum et
pulli sui evolaverint sursum mare solito fluctuat. ¶ Huius
autem avis oculos in panno si quis ligaverit et ad caput dor
mientis nimium posuerit abiciet eum a somno. ¶ Si
quis portaverit eius oculos navigans in mari non time
bit tempestatem aut hyemem aut aliquam vacuitatem seu ven
tositatem. ¶ Gubernator autem si gestaverit eos oculos se
cure et absque hyemis afflictione gubernabit scapham. ¶ Cor
autem eius portatum formosum ac amatum et diligendum omnibus
quia pacificat facit gestantem et si in medio inimicorum ceci
derit non nocebunt ei. neque ab hyeme et fulgure ledetur
sed fiet omnibus gratiosus et quietus. oportet autem eum
ponere in propria pelle sua et consui et in aureo calamo mitti.
¶ Si autem piscator portaverit ventrem aut caput aut pennas

numquam erit defraudatus in piscatione. ¶ Assata vero tota avis cum pennis et comesta demoniacos sanat. ¶ In domo autem picta securitates adducit. de mergulo.

Aechia i. mergus avis est marina insatiabilis omnibus nota. ¶ Hec avis si obviaverit navi velo naviganti et volans submerserit se in mari tempestatem significat. si vero volaverit et super petram resederit bonam navigationem previdendo. ¶ Huius autem sanguis antifarmacum est venenis. ¶ Venter autem siccus potatus seu etiam gestatus digestionem perfectam et bonum stomachum prestat. ¶ Fel autem eius cum cedrina i. pice liquida iniunctus evulsos de palpebris pilos non sinit renasci. ¶ Tota autem aechia epilensiam in alio elefanciam sanat. cadit potest et contra splenem. ¶ Ova autem diuretica et renes et stomachum sanant. de bubone

Bufum vel bubonus quod dicitur esse amatrice in Anglie nam in die non apparet nocte vero emittit voces magnas et eboat huius ungula fortunata est et non fallax et philaterium est appensa hominum. de vulture

Gyppis i. vultur volucris magna et vere ave utilissima omnibus nota. ¶ Pulli vero vulturis utilitas hec est ossa vero capitis cum filo purpureo ad cubitum suspensa cephalalgiam sanant. ¶ Fel autem eius cum melle et succo prassii suffusionem oculorum sanat. ¶ Adeps autem mixtus cum porcino adipe iuvat archiacos temulentos podagricos stomaticos et qui nimia evacuatione patiuntur spasmum. ¶ Cor quoque eius in pelle li

gattum omnē sanguinis fluxum sistit. ¶ H aūt de pul
lis uulturū fugant aūt omnia demonia ⁊ portāte ⁊
maxime feras habebit etiam portās grām ad oīs
homines tam uiros quā mulieres et in diuiciis uiuz
aūt iuuat ⁊ in omni re est aūt ⁊ uictoriosū. ¶ Fer
gn aūt uulturis cor eius et datū latent in cibo aut
siccū in potu datū mulieri magnā amicitiā et dele de
rū lasciuū facit. ¶ Pedes aūt eius portati ad facun
diam uerbor seu sermonū ⁊ lucror et taciturnitatē
inimicor ⁊ uictoriā ad lesarior summe faciūt. ¶ Vngle
aūt eius combuste ⁊ solute cum uino ueā totīqz cor
pori iniūcte ⁊ bibite ad uictoriā inimicor faciūt. ¶
Os aūt eius ⁊ rostrū cum lingua portati facit ad
itīna nocturna fugāt enī demones ⁊ feras ⁊ omne
reptile. ac cuncta mala ⁊ ut uniusalit dicam omīz
uictoriā ⁊ habundantiā sermonū fecundiā ⁊ cōis ⁊ glāz
et honorē portāti aquirit portabis ergo cū lingua
⁊ oculis ⁊ seruabis corpus tuū in omni castitate. ¶
Si aūt mulier cor uulturis liquit ⁊ corpus suū ī
unxit per dies .vij. ⁊ inuunxit uentrē uiri iō concipiet
citius. ¶ Ossa uero cōburendo redigas in puluerē
nam puluis ille sanabit omne uuln' sup aspsus et
dolori dentiū proficiet cū uino potatus. ¶ Fel aūt eī
cū succo pūsij ⁊ opobalsamo et melle solutus omnē
caliginē ⁊ suffusionē summe sanat. ¶ Pellis uero eius
subbāngeate litargicos ⁊ suffocantes matricē ⁊ frene
ticos curant. ¶ Quecūqz facit aquila tot ⁊ uultur

ꝫ et si vulturis multas utilitates reliquimus tamen sciendum
quale virtus est et huius. de pico ave.
Auicolapis. i. quercus maior. s. picus avis etiam
fortissimi rostri que comparit ova in foramine quer-
cus parit. Si quis cum lapide obfirmaverit pullos
eius et recesserit veniet picus et afferet herbam quam appo-
nens aperit omnes firmaturas. Oculi eius gestati in
sinu acuunt. Rostrum autem ad collum suspensum omnes
dentium dolores et uvule et sinanchias et sinancie curat.
Assata autem avis vel elixa et comesta sanitatem velocem
infirmantibus reddit et incantatione ligatos sanat et sol-
vit et asperitatem tribuit. de Erodio ave.
Erodius avis est in templis et edificiis que sunt
in civitate vel in templo nidificans et habitans
hic super caput suum tumulum pennarum velud coronam
oblongum ut digiti tres. Huius autem avis triumphum
i. unguem cum cancri felle in corio asinino pone. et
si suspenderis ad collum vigilantis dormiet. Si autem in
dolio vini in quo est triumphus ligatus deponatur in
vino omnes bibentes obdormient. de cardiolo ave.
Cena. i. urzena. est avis ionis quam greci vocant alfa-
galsin seu astramulum nos vero cardolum in capi-
te habet pennas rubeas et in aliis ~~rubeas aureas~~ et vix
tota avis est varii coloris et permixti. Ista avis
assata et comesta colicos et yliacos optime sanat. de Ki-
Kiliodromos avis est que in liodromos.
India nascitur que mox ut nata est eius

lat ad orientem versus solem et statim quod sol vertit se
ad occidentem stat et illa non vivit plusquam per annum sed parit
marem et femellam. Hi autem bibunt hic graniam. ¶ Si quis enim
aperuerit et interiora eius gestaverit passans ea cum mirra
dives fiet. ¶ Comesta quoque sanitatem prestat et non in
firmabitur quis omnibus diebus vite sue sed dives erit si por
taverit eam. de noctuina.

Cophios seu crophios avis est nocturna. ¶ Huius
oculi et cor gestati audaciam et sine timore faciunt
gestantem in nocte et illesum in odiis. ¶ Comesta vero p
[illegible] et bonum stomachum prestat. de assur

Ierax sive genetrix id est assur seu astur potest quecumque et vult
debilius tamen. ¶ Fimus autem eius cum vino dulci bibitus
multum accelerat partum. ¶ Astur autem totus depilatus
coctus cum oleo susino usquequo dissolvatur et postea
colatus quecumque unxerit eo omnem nebulam et ebetudinem
oculorum sanabit. ¶ Assata vero avis et comesta sciaticam
infirmitatem sanat. ¶ Oculi autem eius ad collum suspensi
terciana fugant. ¶ Cor quoque eius gestatum ad omnia
corroborat et sociat potestatem. de corvo

Corvus omnibus notus hic captus et vivus sepultus
in sterquilinio equino per xl dies putrescat deinde
combustus et fiat cerotum podagricos sanat perfecte. ¶
Fimus autem eius suffigatus alphos albos et albam lepram sa
nat. ¶ Ova vero eius denigrant capillos albos. de cornice.

Cornice id est cornix avis omnibus nota. ¶ Cor eius ge
statum concordiam inter virum et mulierem prestat. ¶

Interiora eius assata si mulieri ignoranti dedis ualde te
diliget. ¶ Cerebrum autem cum melle commixtum et unctum in tuis
genitale tuum fueris quando cum ea ualde te diliget et nullum a-
lium adherebit nisi tibi. ¶ Fimus autem eius cum uino bibitus
dissinteriam sanat. ¶ De sanguine eius duo coclearia
bibita ydropicos perfecte sanat. ¶ Cornicem capias illesam
si quis dolet pedem posteriorem quia digitum dextri pedis a parte
interiori eius per puerum incorruptum ligans filum suspende uel
circumite cornicem uero terebintino unguento unge uel o-
leo totam et dimitte eam uiuam uolare digitum uero eius
circumliga pedi patienti et sinistrum sinistro pedi non lauetur
ne deorsum cadat quod ligatum est et ligatum sit in pelle cer-
na et sic gestatum qui eum incidis digitum eius dic accipio
digitum tuum pro medicina sciatice podagre et pro omnibus ar-
ticulis et ungens dimitte. de kalandria

Rissa i. gaia uel kalandria uel glandula auis est in-
tegra imitans uocem hominis huius cor gestatum cum
radice kisse i. edere corruptas seu coctas mulieres sanat
sic autem et dissinteriam curat est autem auis uario colore.

Rossicos auis est dulcassona. de uiella.

Resbate multum canens et est ualde nigra tota solum
rostrum habet aureum. ¶ Hec in oleo ueteri cocta usque sol-
uatur oleo inuncto epystotonos soluit et sciaticos curat.

Lauros seu taurus auis est. de lauros aue
Lmarinus seu marisca talis potest quam alkion. ¶ Huius
utique cor tenens ad mulierem partu laborantem ingredere et
mox pariet uerum mox ut peperit nisi recede ne aliud quod

subsequatur. ¶ Venter quoque eius siccus bibitus et gestatus
perfecte stomachum curat. De verme volante.

Lappens seu vampeas animiculus est alatum estate volans
lucet ut stella habet enim lumen in alui tunica.
¶ Si ligaveris eam in matrice mulieris et suspenderis ad mulie-
rem inconceptam est omnino. ¶ Si quis autem ponat eam
ubi sunt pulices fugient. De merosane.

Meros .i. pral avis est parua omnino viridis quam quidam
gangrenam vocant. Est autem astuta avis ad multa que
faciens sicut alkion. Hec autem cum educat filios ne quis ca-
piat eos mutat eos de loco ad locum ipsa quia cum videt illum
qui querit pullos suos huc inde frequenter se commutat ne
forte sciat ubi nutriat eos. ¶ Huius cor ad nimium amorem
est aptum et comestum cardiacos et epticos et stomaticos. ¶
Caro eius vocata est eo quod homines ad amorem cito conciliat. ¶ Fel
quoque eius cum melle suffusionem oculorum sanat. De avenelusso.

Melios seu nelussos est avis suaviter canens in estate.
Hec combusta et cum melle mixta ac iuncta melo-
chinide grossiciem curat. ¶ Assata vero et comesta dissin-
ticos sanat. De anate.

Nyna .i. anas fluvialis est et palustris omnibus nota.
Anatis igitur sanguis calidus aut siccus cum vino
bibitus sanat bibentem ab omni veneno et eos qui ab e-
chidia .i. a serpente morsi sunt sanat et sanitatem et ro-
bur prestat. Ac bonam habitudinem. De passere.

Passer avis est quem alii dicunt scrutos .i. passerem vel pi-
gur .i. turtum alii strogliti vocant. ¶ Huius stercus

L. o venenum

cum uino bibitum arreccionem magnam facit. ¶ Cum adipe
uero porcino iunctum allopiciam sanat et desiccat et carbun
culos frangit. ¶ Auis uero assata et comesta delectati
onem ueneream mouet. de gallina.

Ornithos seu ortincos .i. gallina domestica. ¶ Cer
ebrum eius fricatum dentes puerorum nasci facit sine
dolore. ¶ Cum uino bibitum eos qui sunt morsi a scor
pione sanat. ¶ Cor autem eius ea palpitante corpore liga
tum partum accelerat optime. ¶ Epar eius tritum
et 2 ordei farina et aqua emplastratum podagricis prodest.
¶ Axungia eius cum lardo liquefacta ad dolorem aurium
utilis est et ad muliebres pessarios et ad narium passionem
prodest. ¶ Pulli pulmo scissus et calidus superpositus ue
nenosis puncturis attrahit omne uenenum. oportet autem
crebrius permutatos supponi quousque ipsi sint recentes
deinde folia oliue uiridia teramus cum oleo et sale et
si superponamus uulneribus. ¶ Stercus autem gallina
rum recens iunctum contritis ex calamentis et fricatis
sanat. ¶ Aufert autem et immunditias bibitum autem cum
uino temperato hiis qui fungos comederunt prodest. ¶
Similiter quoque et tritum cum uitro et aceto unguento al
lopiciam sanat inunctum. de qualia.

Ortigos .i. coturnix uel qualia. ¶ Oculi eius sus
pensi optalmiam sanant et tercianam et quartanam.
¶ Ius autem eius uentrem mollificat comesta uero re
nes curat. de ciconia.

Pelargos .i. ciconia auis est optima mox enim

cum uenit uer insimul uelud exercitus peregrini aliarum que au-
ium quod plures uelud anseres siluestres et anates omnes que speci-
ei auium ab egypto siria et libia aduolant et ueniunt in lici-
am et fluuium qui uocatur xancon id est tiberim alii dicunt xanc-
tos et committunt prelium in eodem loco cum coruis cornicibus colubris
et uulturibus et quibuscumque carnes auibus carnes uorantibus
nam iste prestitutum tempus instinctu nature hic adueniunt
omnis pelargorum exercitus in una parte labii fluminis acce-
perunt cornu autem et uultures omnes que sarcofage aues
in altero labio fluminis cedunt totum exercitum sexto si-
se in pugna expectant sciunt autem dies in quibus debent
ingredi et tunc auditur clamor usque ad celum et san-
guis uulneratorum auium cernitur et flumen et penne mul-
tarum depilate de quibus etiam licii sternunt lectulos suos
post separationem belli uideres cornices et omnem multitudi-
nem sarcofagorum auium siluestrium et pelargorum et pellicanorum et ui-
modicas acies auium que cum eis sunt multe et uolucres
mortue in bello cadunt et moriuntur. Signum autem uictorum
que exercitum certum est omnibus hominibus per uarium alarum. nam si
pelargorum exercitus uincit diuitie et habundantia frumenti
aliorum que frugum erit. Si autem corui uincunt multitudo
omnium aliorum quadrupedum erit habundancia. ¶ pelargi ac-
habent aliud quod diuinum presagium. cum enim genitores eorum
senuerint et uolare non possunt filii eorum undique super alas
suas portant eos de loco ad locum eos que nutriunt et simul
iudant filii eorum pascit eos et dicitur retributio et debita
reddicio. ¶ Habent autem uirtutes huiusmodi oua pelar-

gi cum vino soluta denigrabit oculi autem cum pasta fronte
et oculos cooperit odor autem axungie aut ossa facit in quo
solutus sit adeps ursinus vel aprinus. ¶ Si autem pullum
parvulum pelargi acceperis et in ollam rudem missis clau
sam quod ad assandum in furno posueris et cum combustus fuerit
cinerem inde feceris habebis candidum collirium ad nebulam oculorum
et lacrimarum compescendam et capillationem et omnia huiusmodi. facies
autem ut artifex. si autem humidum collirium volueris inde
facere mitte mel sine fumo quod sufficiat et unguento
utere. ¶ Viuente vero pelargo aufferens nervos pedum
eius crurium et alarum et adapta podagricis cyragricis
similia similibus annectens et sanabis eos. ¶ Ova autem cico
nie assa vel elixa semel in anno si manducat adolescens ad bel
lum invictum et illesum servabit quia ipse nervos et arcu
los comedentem fugit podagra ciragra genuagra et quecum
que nervorum passiones ut sciatica arthetica hostpi
tonica. ¶ Sterius autem eius cataplasmatum cum
iusquiami folijs et tridacis id est lactuce silvestris podagri
cis prodest. ¶ Echinum sive ericium quod est in ventre e
ius inventum lava in vino et sicca in umbra et serva pul
verem de eo si quis ergo venenum bibit mortiferum ex
eo inde da bibere in vino mixto aque marine et bene
erit ei. ¶ In testina vero eius comesta colicos et nefreti
cos sanat. ¶ Fel autem iniunctum visum acuit. ¶ Si quis Ad visum
ergo pelargi victoris belli cor acceperit illud quod in an
capitrois vel vulturis pelle ligaverit cum scripserit quod in
corde quem vincit adversarios et ligaverit in dextro brachio

qui portaverit erit invictus ab hominibus et admirabilis in
bello et certaminibus omnibus erit quia inexpugnabilis et victo
ria magna. **De columba.**

Peridexia i. columba avis est omnibus nota et est arbor in
India que dicitur peridexion cuius fructus dulcis
est et utilis ut columbe delectantur pariter et commorentur in ea
hanc autem arborem serpens timet ut etiam umbram eius fu
giat. nam si umbra eius porrigitur versus occidentem
serpens fugit versus orientem et e converso et pro arboris virtute
non potest serpens ledere columbas sed si qua forte oberra
verit ab arbore flatu suo attrahit eam et devorat ipsam
vero cum supervolant et gaudiunt nec serpens nec inimi
cus potest ledere eas vel audet. Arboris ergo folia vel
cortex suffumigatus adimit omne malum et lippitudi
nem. Sanguis columbe calidus infusus plagas et
decepturas oculorum sanat. Stercus autem cum ordei et
ervina farina et viso et cum adipe porcino suppositum ca
rbunculos thanas seu carnosas maturat et scrophulas dissipat. Cum
aceto autem iniectum lenticulas ac maculas faciei et pruri
tinas tollit. Cum cedria autem mixtum liscos et al
phos lichenas ac lepram perfecte curat. Cum cera autem
egiliaca et eufurbio croco magnate et aceto solutum fronti
capitis inunctum cephalargiam perfecte sanat. In sabbato vero anno
illinitum cum oleo ventrem obtinuit. Testiculi autem mas
culi preculum amoris sunt mulieri viro dati sed et matricis fere
viro a muliere data. **De perdice.**

Perdix avis est dolosa nam cum tribulos i. tubz

suas et cognatos suos ad capturam perdiscit vel vocant alie
na oua velud propria fouet sed cum mox et pulli sui nati sunt
ad proprios genitores revertuntur ad eos que fouerunt
eos deserunt et relinquunt. ¶ Fel itaque perdicis cum melle
opobalsamo et succo maratri visum acuit. ¶ Cocta
vero cum malis citonijs iusque bibitum cum vino stiptico
illiacos et stomaticos sanat. ¶ Oua vero eius come
sta venerem incitant sunt autem amatorum poculis. ¶ Cum
adipe vero anserino soluta mamus quoque nutricum mic
ta copiam lactis inducunt. ¶ Teste vero ouorum tricte et
cum cera et cedrina bene mixte laxas et cadentes mulierum
mamillas erigunt. **de pellicano.**

Ramphius avis est circa flumen nili que dicitur pelli
canus et in paludibus egipti moratur hec valde
diligit prolem suam cum ergo orti fuerint pulli sui mo
dicum quod aucti continue genitores suos in faciem percutiunt
et illi pati non valentes colafizant soboles suas interfici
unt quod eos deinde visceribus misericordie super eos mouentes lugent
filios quos interfecerunt eodem itaque die mater proprius filijs
miserata sua ipsius latera dilanians aperit et sanguinem
super mortuos effundens vivificat eos et resurgunt quod
naturali modo. ¶ Huius itaque fel cum vino mixtum nigros
albiphos sanat et cicatrices nigras cuius coloris cum alia
carne facit et argentum obscurum splendidum facit sicut et
fel tauri omnem quoque nigredinem sanat et absterget. ¶
Sanguis eius bibitus epilensiam sanat. **de passere.**

Spinus passer est formosus omnibus notus in agris

degens. ¶ hic comestus confert et ab ebrietate

S usopigis .i. europa vel crupal' de europa. conservat.
vel caudam commovens passer est qui iuxta rivos aquarum
et torrentes invenitur huius cauda semper movetur unde
cauda tremula vocatur. ¶ Si quis eam vivam cum
pullis suis et ossa eorum recluserit et combustam in pulverem
reduxerit mulieri quod in potu dederit faciet eam dissolui
per amorem et liquescere .i. iste potus amatorius irrecupera-
bilis cui non est similis si vis habere pacientem quod nullus pos-
sit curare da ei de isto pulvere in cibo vel in potu suo et
tu cum ibis ipsum et non alius. de pavone.

T aon .i. pavo avis est facetissima coloribus variis
conspicua formosa quod in cauda habet iocundita-
tem hec quando calcat clamat et postquam coivit in posteriora re-
cedit. solum modo in vere calcat huius vero ova ad aucem
colore prosit sicut anserina. si autem mortuus fuerit pavo
non marcessit eius caro nec fetidum dat odorem sed remanet
tamquam aromatibus condita. ¶ Cerebrum huius volucris
amatorium poculum est. ¶ Cor eius gestatum benivolentiam
et felicitatem prestat. ¶ Sanguis eius bibitus demo-
nia eicit. ¶ Interiora vero et stercus suffigatum omne
malum abicit. ¶ Ipsa autem eius dissintericos curat. de turture.

T ringon .i. turtur avis est nota omnibus uno viro
contempta. ¶ Huius fimus cum melle albulam curat
cum oleo vero solutus et unctus matricem sanat. de Ad matricem

V peronis .i. aquila bestia huius virtus et aquila.
marcili equestris est. ¶ Stercus autem eius cum melle

sinaticos perfecte sanat. et quecumque passiones circa collum fuerint et ad tusses prodest. de fini aue.

Phinis auis est ossa frangens nam non solum carnes sed etiam ossa redit. ¶ huius stercus siccum si quis tritum bibitum uel secum portauit digestionem perfectam facit. filius autem lapidis tritum et etiam dissinteriam sanat. ¶ Cor eius ad collum suspense scissuras et triscos que sunt in pedibus curat. ¶ fel uero eius cum melle albuginem curat et lepram. de phosiano.

Phosianus auis est omnibus nota. ¶ huius stercus punctum aurectionem facit. ¶ adeps quoque eius thrimmis prodest et passioni inacris. sanguis uero istius auis antidotum est contra uenenum. ¶ fel eius acuit uisum. | l. ad visum z(et) c(ontra) venenum

Phalanus auis est que dicitur de phalanciane
alba frons nam tota nigra est et solum frontem habet albam inuenitur autem in fluminibus et stagnis. ¶ huius cerebrum cum oleo ueteri mixtum omnes passiones aurium curat. ¶ Comesta uero eius medicina est contra uenenum.

Celidon id est yrundo que in uere de yrundine aue.
omnis excitat canendo hec autem actiones habitum habet. ¶ Si quis pullos suos acceperit eos que in ollam miserit et luto obfirmato assatur deinde aperies ollam considerat et inueniet duos pullos sese osculantes et duos sese aduersantes si autem primos cum oleo roseo solius feceris que inimicis illico te sequetur. solues autem hoc si de cinere aduersantium dederis et in cibo uel in potu. ¶ Cinis autem eorum et genitorum ipsorum cum melle inunctus sinanticos mu

et si de cinere in potu eius dederis facies ut insana sit pro amore tuo

dices sanat et mellicrato bibitus. ¶ Ipsa autem yrundo fre-
quenter comesta sacrum vel caducum morbum curat. ¶
Lapilli autem qui in ventriculis pullorum inveniuntur dextro
brachio suspensi epilepticos perfecte sanant. precassio quidem
sunt excepture tussis utile fautum et omnis obtalmie ¶
Oculi fronti alligati obtalmiam sanat. omnem quoque rigorem
febrium aufert. ¶ Comeste vero yrundines epylenticos
sanant et partum accelerant. ¶ Cinis autem cum melle in-
unctus visum acuit. inunctus autem aliter in lingua et gutture
vulnera et omnia despacta et cancrenas perfecte curat. ¶
Terra autem nidi sui cum aqua soluta inducta cephalar-
giam curat. ¶ Fimus autem bibitus nascentias sanat. cum
felle autem capre inunctus capillos nigros tingit et alphos
nigros et lepram sanat. De caradrio ave.

Caradrios avis est regia futura prescia. nam si quis
infirmetur et ingrediatur ante eum avis, adiuvat
quoque faciem suam ab infirmo infirmus morietur. si autem in
faciem infirmi aspiciat elevat omnem infirmitatem ab eo
volat quoque contra solem et proicit infirmitatem. salvatur
quoque languidus et volucris. ¶ Huius cor et caput gestatum illesum
et innocuum ab omni infirmitate facit gestantem omni tem-
pore vite sue. De ansere.

Chinotoxis. id est anseris iuvenis si quis abscindit
linguam posuitque super pectus viri aut mulieris
dormientis confitebitur ei omnia quecumque egit in vita sua.
¶ Cerebrum autem eius cum proprio adipe et melle loco et decocti-
one illius utre supposito ragadias sanat et emoroidas

omne quod tumorem aui curat. ¶ Cum adipe uero et roseo et
testis ouorum solutum ad tumores matricis facit. ¶ Cum
medulla uero ouina uel ceruina ad scissuras labiorum
et chimela conuenit. ¶ Cum libano autem oleo immissum
mortuos fetus educit. ¶ Ad alphos utile est cum succo
struciy cum melle quoque ea que sunt super linguam sanat.
cum nardo uero ad reumatizantes aures duras et antiquas
passiones aurium facit. ¶ Cum passulis purgatis
carbunculum curat. ¶ Fel autem eius maxime siluestris cum
succo porri aut pelligonie in pessario posita conceptionem
prebet uiris quod intensionem. ¶ Adeps autem eius u-
tilis est in pessariis .i. unguenti mana... et in antido-
tis et malagmatis et dascillantis. ¶ Stercus autem cum
uino bibitum sanat tusses. **De siluestri ansere.**

Siluestris quoque anseris fimus subfumigatus demo-
nia eicit et litargiam sanat suffocationem quoque ma-
tricis curat. ¶ Fel eius cum felle bouino et succo
daphne sinus sanat. ¶ Ius uero eius bibitum pro-
dest eis qui biberint multum uinum aut autonicum
.i. acitum uel deogium .i. herbam apollinarem. ¶ Vesica
quoque anseris assata et comesta prodest epaticis sto-
maticis stomacus. intestina colicis cor et pulmo
ptisicos sanat. **De psitaco.**

Psitacus auis est tota uiridis pedes et rostrum ha-
bet rubeum inuenitur in thelenda egipto et in-
dia forte rostrum habet ut ferrum rumpat imitatur
autem uoces hominum omnium quod alium. ¶ huius

rostrum gestatum demones abigit omnem quoque rigorem febrium
potest autem quemcumque febrium esus vero omnis placticos et
ptisicos bene sanat. De saxos aue.

Psaxos avis est varii coloris omnibus nota quoque co
medit civitas sicut et coturnices et perdices
cibor hec comesta. iuvat omnis qui mortiferum bibe
rit et pregustavit odio non leditur. De ovis.

Ova gallinarum recentia combusture ignis illita
eam bene sanat. omni etiam mox partum [illegible]
gatum partum accelerat est autem multum utile odor pas
sionibus. Cortex autem eius assatus cum merito commic
tionis pedium [illegible] excalciamentis sanat omnem quoque tu
morem et omne reumatismum constringit utilis autem est
in pessariis et in hiis que sunt circa sedem et matricum
passiones et dolorem sedat maxime tumores erisipilar
et nascentiarum. Crudum autem si sorbeatur sistit fluxum
muliebrem et reiectionem sanguinis superiorem et arteriam
tenuat et splendificat facit autem ad inflationem [illegible] et
rupturam et ad omnes dolores perfecte cortex autem com
bustus et bene tritus facit ad sanguinis fluxum [illegible]
[illegible] collectus quoque dentes [illegible]. Pellicula vero
[illegible] [illegible] ad labia scissa facit et asperam linguam
facit vero fovementum et ad auris fracturam [illegible] autem
et anserina et pavonina. Ovum autem ibidis [illegible]
[illegible] assatum. Ova vero cornicis testiculis [illegible]
delectationem inducit et amorem facit bibita [illegible] et
ea que sunt [illegible] et [illegible] capillos et albugines

¶ Columbarum uero oua comesta intensionem prestant. ¶ Oua perdicum soluta cum melle uisum acuunt et partum accelerant. ¶ Struccamuli oua podagricos inuncta prosunt. ¶ Oua aranei bibita tria ad tercianam quatuor ad quartanam amphimerinum quod omni tempore curant. ¶ Oua gallinarum impia in urina asini elixata et esa nefreticos et colicos sanant mirifice. ¶ Oua marine testitudinis comesta lunaticos curant.

De meroïs pisce.

Meros piscis est atque scamis similis piscium aurati nigrior tamen et consulis per omnia tragoni preter colorem. ¶ Huius ergo piscis lapides que sunt in capite suspensi quartanarios sanant. ¶ Fel autem inunctum uisum acuit. ¶ Spine eius combuste super sarmenta mixtum demones eiciunt. ¶ Comestus autem piscis epylensiam perfecte curat.

De amphicos.

Amphicos piscis est magnus huius fel piscis cum melle infectum carcinomata curat et florem multum facit. ¶ Adeps eius cum ceroto carbunculos stentomata apostemata et ulcera et scrophulas ac decenas sanat. ¶ Lapides ad collum eius ad collum suspensi cephalargiam sanant et omnes oculi et capitis passiones.

De aria pisce.

Aria piscis est audax qui et alios pisces persequitur. ¶ Huius dentes ligati sine dolore dentes puerorum faciunt. esus piscis predicti dissenteriam sanat.

De astatu pisce.

Incipit kalendas 8

Astacus piscis est omnibz notus huius testam incē
sam da cum succo corice sive coriagiole dissinterico
Ahiaue pisciculi sunt parvuli sanabit-
hoꝝ ius ventrē mollit renibz qz prodest.
Batis vel vacis piscis est sive scarus quē
Romani tilsporā vocant hic esus frequenter 7 co
mestus ventrem irritat.
Buglosa .i. bovis lingua marinus piscis qui dicitur
sacospiuma suppositus splen 7 fasciatus splenē
minuit vel illi modo oz aūt eum post tres dies ad fimū sīc
Bdellauī combustaꝝ cinem ꝑerē.
cum aceto solute et pilos palpebraꝝ evelle 7 ulteri
non renascentur ipe vero iuve suppositae loco in quo in
hundat evacuant eam sanguine qz facit homine. convenit
ergo spleneticis ydropicis oculis qz reumatizantibz sic
ti suppositae subfugate vero corrida .i. animes interficiunt
et chymices sbfugati educunt bibicas 7 sanguisugas
nam ad invicem perimuntur. *de blanca pisce.*
Blancus piscis est fluvialis huius capud incensū
et cū melle solutū vel linitū visum acutissimū
prestat fel quoqz eiusd id facit. *de bobes pisce*
Bobes alii vero buscos dicunt pisces sunt 7 silies pnus
cephalis hū eū renibz psūt fel aūs visū acuit.
Spine ū eius accense ulcā sanant. *de brundz terre.*
Bissentem .i. terre intestina .C. haber qui suppositi
nervos incisos psīc sanat 7 apostemata manil
las solvunt cum melle triti 7 supposito morsu sanant

pione sanat. et puncturam murene piscis marini. ¶ Cum
vino tritum et bibitum latenter lapidem frangit et dissuriam
sanat. lac quoque multum educit nutricibus sic bibitum ut
dictum est dolori quoque dentium superpositum eum bene curat.
¶ Si coquitur cum oleo donec liquescat cum oleo inun-
gantur aures dolorem earum bene curat. ¶ Combusti autem
et cinis eorum cum aceto solutus et inunctus erisipilam
sanat. etiam foraminibus mole manuum tracte cum ceroto
vero ovorum soluti et suppositi podagricos sanat. de barbato

Glanicus. i. barbatus piscis fluvialis huius ossa pisce.
combusta demonia fugant. fel autem inunctum albu-
las curat. ¶ Epar quoque combustus epilensiam sanat.

Congruus piscis est marinus de congruo pisce. cv
magnus anguille similis hic cum oleo coctus et usque
dissolvatur et colatus et colato oleo cera quoque superposita
facias cerotum mulieribus pregnantibus nisi sint rumpi
ventrem prodest autem et arthriticis et sciaticis pedum. de glauc-

Glaucus piscis est marinus magnus co pisce. cxxvi
hic cum olibus coctus et comestus ius quoque bibitum
lac multum creat. ¶ fel autem eius glauco soliniā pilor
denigrat et albulas sanat. ¶ Oculi eius vero et orphi et
muli et timus et astri marini et fel genere combusta et commixta
et cum cuius vis seu volueris adipe in lucerna accensa con-
spicientes putabunt se ipsos videre illam avem seu feram
si fuit adeps fere avem totum mitte et conte adeps autem
glauci ad multa est utilis maxime quoque ad aures et matrices

Delphyn catulos parit de delfino. cxxv passiones

et est marinum al' plurimum. aut ebullit circa estiuum par-
tum unde delphineum l' ithichium cetta .i. piscatum colla fit
hic autem inflatus et uisus arcton .i. septentrionem boream flare
facit. si uero ad meridiem austrum sil' et in alios uentos oppo-
¶ Dentes eius ad collum suspensi dentes emittentibus com-
pellunt. ¶ Ueneri eius siccus tritus bibitus spleneticos
curat. ¶ Eius iecur assum et esum tercianam siue sanat
nocturnariam et quartanam et omnem typum. de dracone.
Draco piscis est uenenuiscerus ualde hic apertus supra
plagam sanat impositus. ¶ Cerebrum uero eius com-
bustum et denti suppositum cum succo titimalli eradicat
eum. ¶ lapides qui sunt in capite eius bibiti lapi-
dis micturam curant. si uero in cinerem redigantur et superas-
gatur ex plana eius ulcera cum sulphure soluitur. de
Condylos piscis est serpenti similis siue cochelys.
scanius. ¶ Eius cum cum felle solutum in uino
dedis latenter qui bibit numquam potest bibere uinum. ¶ hic
autem piscis .i. angulla in uino necata si ebrietatem
si dedis parum bibere de uino in quo necata est. ¶ Assata uero
et comesta stomaticos et dissintericos sanat. de elops pisce.
Elops siue elops piscis est marinus magnus salis glau-
cus. ¶ huius adeps et fel omnem caliginem oculorum curat
¶ Iecur autem eius assum et esum epilepticos sanat. ¶ In capite
uero lapides eius suspensi omnem cephalargiam et emigraneam
curant dexter dextram et leuus leuam. ¶ Oculi uero gestati
omnem obtalmiam curant. de Echino pisce.
Echinus .i. ericius marinus caro comesta. uentrem mol-

lificat t lapidis minuctura sume sanat cu condito sup
ta. Ipse uero thericus combustus t inuntitu cinere re
dactus ac illitus lepram sanat et omne ulcus illico
ad cicatrice t soliditate reducit allopicia q3 sanat ac de
depilat cum adipe ursino ul delphino illinitus. echi
Eothimeos ul echimi piscis est efficacissimi. mo pisce.
hic si adhereat naui uelu ferenti pro uento sistit
eam. Cape ergo cachime uiuente t mitte ea in capue
lea s pondus qd nuc dicam tibi pensa pisce t si habes li
bram in pondere pone quatuor lb capulee t sic p singlis
lb piscis pone capulee .iiij. coq ergo molli igne cu q
uidis qd dissolutus est piscis t est succus cu olo excola
t mitte butiri puri ʒ .iij. pro quolz sextario capulee 23
sicut ite bn coctu repone in uase uitreo t quolies uite
unges q3 ex eo manu t pedu. arideos si cu .x. annoz sit
passio podagre curabit eam totu t ciragra. sed t genu
agra uite in lecto t post balneu. Cum aut coques uide
ne nimiu supfluescat ul supferueat ne foras eiciat
capulea qm incendiu faceret coque ergo sub diuo mensura
predicta uelud si piscis hit libra t capulee sint lb .iiij. t
butiri est .iij. capulea uero dicitur qd uocatur nepta.
Cimurena est fera marina De cimurena .cxxiv.
maliciosa t ingeniosa sine scamis hns ma
culas nigras in dorso t in pelle uenenifera t impetu
osa in homies contraria ʒ cimurena uero cocta optime t
illa coctura cum uino mixta ul sirupo diuretico t
bibita lapidosos curat murena optapsido .i. pulpot

coctus cu aqua et sale donec soluatur bibito q3 uire max
cum lacte solucioem uentris facit. de kareus
Kareus uentre mollit bona q3 digestione prestat
uentre q3 incitat 1 lac educit nutricibz.
Karis marina .i. gambarus circuligata
scorpione percussos sanat. & si sup scorpius percusso lo
co karis cicius dolore tollit. h efficaciam hit. ¶ Si quis
ergo scripsit kurda in lapide achate et gestauit in anulo
no percutietur 1 scorpione aliquis alii de kancro.
Kancri .i. cancri marini triti 1 bibiti c lacte capri
no sanat percussos a scorpione 1 morsos ab aranео
ul serpente. ¶ Dissipate in uino nigro in potu dati mulie
ri difficile parienti ptu accelerat. ¶ Triti u radice ul
sudiu pforatiuis supligati gladiu ferreu ul frustra
lignor 1 spinas de uulnibz eiciunt. ¶ Cum cera supposi
ti emelcha chimenam sanant. ¶ Cancri u marini crudus
c plubo cbuxtus 1 cminutus cancerosa loca sanat. ¶
Cinis aut eius cu oleo ouifacio illinitur chimeche 1 po
dagre prodest c cetoto impositus. de karamo.
Karamus assatus 1 comestus stomaticis prodest. ius
aut eius cu uino bibitu nefreticos 1 dissinteriam
sanat 1 uentre mouet. de karlys.
Kochlear marinar ius 1 agrimu 1 sikidu 1 alphicos
et pagina pelondu kikidu 1 lopadu uentre duru
mollificant et soluunt. de kiuke.
Kiukes marini supligati nup enixe mulieri dolo
res mamar 1 tumores sedat. cinis aut eau cum

melle et conspersus lenticulas et tumores in uultu sanat.
¶ Testa uero conchilia uel cotilia kurka et esca. prosunt
hys qui cicutam uel conium biberint. ex carni ius precium
ualde prodest hys qui nociua biberint farmata. ¶ Vn
gule uero earum combuste irinos tortos curant. ¶ Teste autem
combuste solute ex cum melle tumores genarum et nascentias
sanat. ¶ Cum aqua uero solute nunccias ossium edu
cit et carnem verentem nasci facit. ¶ Caro uero tricta cum
albumine oui supposita fronti reuma emigranea curat.

Cochleas terrestres .i. lunarum **de lunace terrestri.**
Terrestris contricius et suppositus fronti dolorem reum
oculorum sistit et scrophulas destruit circumfosorum et aurium pla
gas et rupturas sanat. ¶ Nudus uero lunax commiaa
na .i. piiro gno libani solutus et nari infusus ex ea
sanguinis emissionem sistit et matricis signum clausum ap
perit. ¶ Nudi uero cochilie postquam ascendit medio intus
cornua absciso calamo. acutissimo exeat eo quod habet et in
nolutum bissino panno habe ad omnem obtalmiam et pru
stodia omnis optalmie et faucium gule et tusses et cepha
laugie et quotquot circa caput ceruicem que passiones contingunt
non enim solum non sinit fieri uerum etiam si sint curantur
colligatur. ¶ Spuma uero cochiliarum euellit pilos palpebrarum.
¶ Ipse uero cum testis comminutus et cum uino et mirra et dat
tilis potatus sanat colicos. ¶ Cinis uero eorum appositus
sedem prolapsam sanat. **de laurace.**

Laurax piscis est optimus cum salis cephalo. ¶ Huius
fel cum melle illitum uisus acumen prestat et albulas

inter eum cimurenam autem interficit cancrus ut si cimurena
et cancrus ambo conveniunt una evanescat cimurena et non appa
rebit cancrum autem interficit pulpus. ¶ Cimurene ergo
dentes suspensi compescunt plus ceteris dentibus dentes [illegible]
in modum piperis esa nefreticos sanat et leprositatem scabio
sas quoque passiones curat. De epate pisce. cxxv

Epar piscis est mollis piger magnum iecur habens
huius fel cum melli trito bibitum epaticos sanat. ¶
Epar eius tritum et emplastrum omnem tumorem et podagram cu
rat. ¶ Caput eius combustum et tritum et cinis eius sparsus
antiqua vulnera et depascencia sanat. De thinno. cxxvi

Thinni marini oculos et pulmones si quis tritos et ex
posuerit in tecto domus exclus putabitur qui in domo
erunt se stellas videre. ¶ Si autem virgam inunxeris deambu
lans sero cum luna non lucet putabis de virga lunam mi
care. ¶ Si vero in muro vel in carta seu autem ymaginem
quamcumque depinxeris nocte videntes pro obscuro admirabun
tur. ¶ Thinne et fel et epar trita et mixta evulsis pilis
palpebrarum inuncta non sinunt renasci. De thissa. cxxvii

Thissa quod vocant etiam capam alii dicunt quin tricheus
est. ¶ Thissa ergo passa et comesta dissuriam sanat.
¶ Combusta quoque et cum yrino unguento inuncta capillos et
multos facit cadentes quoque sistit assa vero et esa colicis et
stomaticis prodest. Equi cauda. cxxviii

Ypurus i. equi cauda piscis est quem quidam corypheum
i. principem vel ducem dicunt. ¶ Huius fel cum melle
sine fumo inunctum omnem hebetudinem nigredinem et ob

scuritatem sanat omnino quia habet calidis virtutem quia et fel ipse
ne est autem valde aptus et suavis ad comedendum. *de yppo*
Ypotamus .i. ypotamos piscis est marinus *tantum pro*
omnibus notus. ¶ hic combustus et commixtus cum
adipe suillino allopiciam curat. ¶ Cum siluris nigre
foliis vel rose cinere cum aceto solutus albositatem et lepram
curat. ¶ Cum illigatus autem sciaticam quietat et tremulis
Yulos piscis varius *de yulos pisce .xv.* pdeit
omnibus notus. ¶ huius dentes gestati demonia et
expugnant. ¶ frequenter comestus epilenciam
sanat et illesum facit. *de kephali pisce .cxxxiiii.*
Kephali piscis capitis pastum et combustum et cum melle
inunctum de sede et ocasias curat. et quod in alio loco
sunt. ¶ Caput quidem pelamide idem facit oz g ambobus mixtis
Koraci fel cum melle inunctum *de koraci .xxx.* sta
visum ebetudinem sanat. ¶ huius ac fel et corvi et ...
et scari et scorpionem equaliter cum melle et oppobalsamo licet
sime iuvat ebetudinem visus patientes senes et vultus
Canis marini dentes combusti *de cane .xxx.* fel
et cum melle soluti gingivas purgant. ¶ Cum autem
eius gestatum canes terrestres in fugam vertit. *de kiprino*
Kiprinus piscis fluvialis est huius adeps et epar de
mones fugata fugat. ¶ fel autem omnem obscuri
tatem inunctum sanat. ¶ Est et huius adeps venus solli
citativus si quis delinivis eum et in balneo se inungat
colorem bonum facit et post coitum statum conceptum.
Kanaces vel kinos *de kinos .xxxx.*

bucca gestata vel suspensa demonia eicit. ¶ piscis aut̃
totius tinctus cum vino unguento allopicia virtuose i
spissat et mirabiliter. de Rana
Rinas .i. rana combusta cum aq̃ supposita nascencias sanat. de
Salphis qui in capite sunt duo lapides salphi
gestati dexter quod infancia facit sinister u͂ contrariu͂
Accepis aut̃ iniunctus magna͂ delectatio͂em prestat de Satiri
Satiri piscis fel gestatum mam̃ıs lac multu͂ confert. de Sep
Sepiaru͂ teste palpebras mundat et pilos attenuat. Sep-
corporis sicut et spuma ex accipe ergo que in littore inve
nitur ebullita u͂ et comesta vesicam renes et dissuria͂
Sinagridos dentes faciu͂t de sinagridos. sanat
ad ortu͂ dentiu͂ et ad omne͂ dolore͂ dentiu͂. ¶ Fel q̃
eius cu͂ oleo amigdalino dolore͂ dentiu͂ sanat. de Sardo.
Sardi dentes gestati omne͂ dolore͂ dentiu͂ sanant
et avertunt. de trigla.
Trigle aut̃ barbam si quis ea vivente capit q̃ in
mare viva͂ remiserit dederit q̃ de barba illa mulieri i
potu amore͂ magnu͂ et delectatio͂em ascendet in ea. ¶
Gesta barba fortuna͂ et omne͂ utilitate͂ prestat. ¶ Si
quis aut̃ oculos eius teruit et alicui q̃ oculos inde unxit
ebetudine͂ visus mox patietur. contrarium huius rei est fel
piscis cum melle mixtu͂. ¶ Trigla tota combusta et cum
melle soluta et supposita carbones eradicat perfecte q̃
curat. ¶ Jecur aut̃ eius cum melle suppositu͂ trigonicos
marini et draconis et murene plagas curat. ¶ Neca
ta u͂ in vino potata q̃ difficile parturientes iuvat. ¶

Tragoni centum vel stimulus arbori infixus eam desiccat.
¶ Si autem in domo que edificatur vel in navi eum conficis in
fortunata fiet et non perficietur. Et si quis in domo fixus
est in navi detrimentum patietur. Est autem per omnia causa
malicie et lesionis. Verum si dentes eius dolentes compungis
sanabit eos. **De ydros.**

Ydros est serpens in aquis plurimum degens in palu
dibus frequenter degens seu natans super aquas perter
rigens astutum alias hic lapidem habet in capite. Si ergo eum
acceperis invenies lapidem si exorzizatus fuerit evomet eum.
Suspende ergo serpentem et suffumiga conlaudans con
iuras eum sic per deum qui te creavit quod sepe [illegible] blanda lin
gua tua si dederis mihi lapidem non te necabo immo remittam
te ad parentes tuos. Et postquam evomuit lapidem collige eum in
pallio serico mundo et serva. Huius lapidis virtus ita pro
batur: imple concham eneam aqua et circumliga lapidem
in concha et signa. Et invenies quod quotidie decrescet aqua co
tulas duas id est sextario uno. ¶ Ego quendam mulierem ydro
pice curativa lapidem et liberata est. Cotidie ventrem
eius mensuraban et cotidie decrescebat ultra quatuor
digitos donec venter ad locum suum rediit et abstulimus.
Si lapidem ulterius dimisissem illam humiditate desiccasset.
¶ Captus itaque est lapis ad mensuram gestat. ¶ Por
tatus enim non solum ydropicos sed etiam renum pedum et fluxum
lacrimarum et capiti et ulcer omni membro renum pa[ssionem] eius
patitur et repleta nimia humiditate sanat. **De vitulo id est**

Phoca est alias marinum de quo sepe dictum. **marino.**

curat. ¶ Venter et eius esus digestionem facit et fortiter
edere. ¶ Gestatus autem id facit. ¶ Exsanguinatus vero oculorum
eius gestatus optalmiam quietat. ¶ Lapides autem qui sunt
in capite eius cephalargiam sanat et emigraneam auribus dexter
dextro sinister sinistro. ¶ Dentes autem circumligati pueris
dentes emittentibus conpetunt. In iecore vero ipsius os digitorum
deglutitas spinas educit. **De magnos.**

Magnos solutus et iniectus per multos palpebrarum pi-
los non sunt tenasta. ¶ Qui autem eos bibunt vel co-
medunt sanguinem anseris calidum dum exit de vulnere ca-
eis bibere. **De meride.**

Meridis caput combustum ficus et lepros ungues et raga-
gas ani et chimos curat. ¶ Corium autem est et salmu-
ria piscium meridarum archassous et maiores sanant ex
depositiones collutum sanat mirabiliter. ¶ Ipse vero piscis
assus et comestus dissinteriam et renes sanat. ¶ Exemides com-
buste et trite et superspersa minuticulas et ascondines exta
dicitur comatris vero coctae vis quam bibitum lac multum mulie-
ribus affert. ¶
Melaurus vel melauridis **de maluco**
id est niger caude assus et comestus visum acuit. ¶ Ius
quam bibitum celicos sanat. **De nuon.**

Nion marinorum coctorum absinthijs et porris
potus cum vino sciaticos curant. **De narchi pisce.**

Narcon cocta portate ventrem mollit. ¶ Testeum eius
combuste facte quam xerion id est desiccatorium passionatio-
nes et cicatrices facit. ¶ Cum melle vero illinite cavillas
palpebras tenuiat et leucomata et eiusdem visum. Rinkibz

hũc oꝫ aũt lauare cinerē aqua dulci. de narcha.
Narcha marina antiquis passionibꝫ apposita eas
sedat uehementer et qz dolores capitis mitigat. ¶
Et equini ani apposita mutabilc reprimit. de nichos.
Nichos seu nacha piscis est qz quod sinanta dicit
seu marsda. ¶ Huius capud pulti cōbustū t asp-
sum sup crescentes carnes ulcerū reprimit t pustula
tores et clauos t phimos cōmittit ad scorpionis morsū
et canis rabidi cōuenit sicut ad omnia passiū. de asi-
Onos .i. asinus marinus quē quod duplū nomari-
dicitur aliz ocopedem. ¶ Huit in olea adhuc ui no-
uentem t fac bullire et macredinem q ex de eo nefreticis
lapidē mingentibꝫ datū cum uino ueri in balneo sa-
nabit quod et lapidē mingentē. de pilocados de plmona-
Polucados sunt pisciculi marini hoꝝ t pullioꝝ uis ue cio.
trem mollit cū uino potatū. Plumo marinus .i.
Pulmo marinus suppositus pedibꝫ podagricis sanat t
chumata. facit autem crebro omnia uolatilia sup se uo-
lare ut cōmedere ab eis eos capiat. fusigata ũ ossa
eius aduertit omne malū sicut in stella. de palamide.
Palamidis in testina cū capite cōbusta sup ragadia
passuris sanat. Cinis supsparsus ulcerū t carnes sa-
pectos uis cū pipe comestus. de pectines. Inat
stomaticis prodest t dissinteriā curat nā eius uis
ualde bonū est. de Raphi.
Raphis .i. sutura piscis est qui uocatur uelonis
.i. acus hns os prius longū subtilis est sapiente ¶ hi

hui᷒ adeps subfumigatus continue litargicos sanat et
epilenticis (?) sibi potatum curat. ¶ Os phoce coaglum si
quis portaverit omnes adversarios suos vincet in placito.
¶ Corrigiam eius liges circa fistulam des quod bibere hijs
qui a cane rabido morsi sunt vel limphatico mox sana
buntur. ¶ Pellis autem ubicumque reposita fuerit in domo vel
in navi nullum superveniet malum aditum enim flammas
tempestates et pericula et demones feras latrones et noc
turnos timores. Os autem habere et coralli lapidis cum ea
calciamenta autem de pelle eius   fere podagricis. ¶
Pili autem narium gestati concedunt eius fortuna et gratiam.

De lauracee.

Lauracis .i. osopi lapis qui in capite
eius reperitur phreneticos sanat circumligatus. ¶ Fel autem
eius inunctum membris cum unguento lubidinem et delec
tationem prestat in coitu. ¶ Oculi vero eius tercianam ob
stinatam omnem sanant.

De testitudine.

Telonis .i. testitudinis marini sanguis eius
omnibus feris remedium est et omnis fere morsus et
aspidum magnifice sanat. ¶ Ova eius esca lunaticos
curant: urina quoque eius septies potata morsus exadi
cant. ¶ Telonis quoque terrestris sanguis
pre serpente sanat. ¶ Sanguis (?)
potatus epilenciam sanat et percussos a scorpione sum
me iuvat. Ictus vero capiti allopiciam inspissat et fur
fures abluit. Cum spolio serpentis et aceto solutus dolorem
aurium et ulcera sanat. ¶ Fel quoque eius cicatrices
et leucomata cum melle sumptum sanat. ¶ Testa vero eius
combusta et cum melle supposita vetustissima leucomata mundat

et dolores nubeculas sanat. ¶ Teste vero combuste ca
nis cum vino mixtus chimocula sanat cum vino
vetu solutus carbunculos curat. ¶ Telonis palestris
qui dicitur emulus sanguis eius emigraneam et om
nem capitis dolorem sanat illinitus fronti. ¶ Cinis
vero huius cum cinere rosaceo superillinitur ignis combustas
et exsupulata calcas que podagras curat. ¶ Cinis vero
eius superaspersus omnem sanguinem narium et plagarum sistit.
¶ Sanguis autem palustris testudinis superillinitus
capiti veterem cephalargiam summe sanat. maxime testitu
dines de chyu petrussos iuvat et potatus illinitur ulce
ribus compultibus conditus et potatus optalmiam sanat et
eos qui nocuum quid sumpserunt. de chimice pisce.

Chimicis lapis gestatur cum radice pionie epilenti
cos perfecte sanat. ¶ Fel vero illinitum caliginem
oculorum summe elicit. ¶ Epar autem bibitum ictericos sanat.

Chilon piscis adeps cum succo de chilion pisce.
fenugreci solutus et suppositus labiis vel naso
vel plantis crepaturas summe curat. ¶ Fel autem assus
et esus sepissime visum acuit.

Chelidon pisciculus pinus est ut mox volet super
undas in tempestatibus multis emergentibus su
bitum submergentibus nolunt naute quod verum est et tempe
statem futuram predicit. ¶ Hunc si quis ceperit et secum
portet in navi erit velociter currens et corpus in omnibus

Spillos et puber marinus de psillos pisce. Herbis
si elixes eos ab aqua marina cum coniza herba et

spargas in domo ubi sunt pulices ultra non erunt. Si uero psil
lium marinum piscator ferat multam optinebit piscaturam.
Qua piscium comesta seruata et passa. de ouis pisc.
omnem laborem et morbum curant et omne fastidium
maxime cephos lauatis et piscenat et simulium teren
cia esa omne fastidium sanat. de beuno pisce.
Beuus ferox est al' et ped' lepi silv' et per omnia
assimul et cognatur pergere euectus unde quislibet
membrorum eius facit ad unumquodque membrorum hominis.
Ossa igitur capitis eius suspende ad cephalargiam.
Cerebrum uero eius comestum omnem epilentiam sanat. O
culi obtalmiam comedentis curant. Aurium ue
ro cerumen cum oleo ro. omnem dol' aurium sanat. De
tes uero dolorem dentium sedant et prius sine dolore de
tes educunt. oculi eius gestati grossi sunt. Ungle
dextre manus eius omnem scabiem curant. Pilli uero
spiritus malos omnem quoque febrem fugant sanguinem gati et porum
ti. Epar autem eius siccum et solutum et superaspersum
epticos sanat. Neruii autem manuum et pedum habiti poda
gricos et cirragricos adiuuant. Stercus autem eius
cum aceto illinitum uisum acuit. Cor eius portatum
placere et diuitem facit portantem. Adeps eius cum lapdano
et dyantos unctus allopiciam sanat. Silt uero supercilium et
barbe raritatem cum galla trita et uitreolo et cedri
na. per se quoque adeps ragadias et scissuras sanat.
Testiculas masculini sexus subposita matricas suffocati
onem aperit habens eum in pelle portatum. Fel cum melle

bibitū ut cocleariū unū epicos sanat pfc̄e. ¶ Coriū u̇
huius pulices fugat a loco in quo ponitur. de wlpe.

Allopis .i. uulpis al' sagacissimū ac fraudi al'
dolus gallinas comedens. ¶ Si accepis uiuā
et in oleo uetustissimo decoxis ad catius 9sumptōem et
unctōe arthicos podagricos sciaticos curabis mirabilr
et cū cepis eam dic 9iā ad hoc te capio. ¶ Testiculus
uero dexter siccus et tritus in potu supaspsus amo
ris potus ꝫ mulieri datus latenter .i. testicli sicci id
oportitur da u̇ coclearium uni. ¶ Cum duos testicu
los absciandis al' uniū dimittas nam si aliq̄ 9 ul'
tetigis statim consentiet tibi. ¶ Si aūt in cauda
illius extremitate in uesica aut in pelle ligaius iq̄
scribe nomina hec cū incausto .s. sinitraza caro .i.
titi bibalicht .i. suspendis ille se 9uibes. ¶ Sanguis
aūt eius renū dolorem aufert calid' instillat'. ¶ Sple
aūt eius siccū et tritū .i. 9 exmelle bibitū splenett
cos pfecte sanat ul' splen eius gestatus. ¶ Epar
eius cum uino datus asmaticos sanat. ¶ Renes
eius si comesti sunt ul' bibiti uenēm inplsiue et exci
tant. ¶ pulmo assatus comestus dissinteriā sa
nat. ¶ Adeps aūt eius allopiciā perfecte sanat.
Stercus eius cum oleo missū in pessario 9ceptione
facit. ¶ Cor eius gestatū a fantasmate custodit. ¶
dens eius gestatus ad escarias procedit .i. est aptus
prius dentes emittentibȝ 9 alspalto .i. oleo ourt cauio
iunctus. ¶ Vngius eius in oleo rosac' permixtus

143

in pessario suffocatões matricis pfecte aprit. Testi culus eius cum aceto ptoridas sanat. Si membrũ eius in panno ad caput ligauis cephalargiã emigneã et sothomiã curab. Stercus cum aceto solut lichinas curat. cum adipe uero cataplat allopiciã spic

De talpa.

Alphalax est cecũ al' sub terra sat. fodens 7 nidũ faciens et deambulãs. Si aũt uidit solem nõ ultra recipit eam terra s3 moritur. Cor eius in pelle gestatum lunaticos sanat. In pelle aut upupe auis si quis suspendit 7 ligauit cor eius cum duob3 oculis suis omnia prescīet q̃to tempe gestauit eum castus. Si aũt cor eius gestauit magnus potens erit nam uirtus hu' alis diuina est et efficax de q̃ dicentes nõ tacem'. C3 est pgustatio acc alphalagã et nega eam in aqua pluuiali cotilas tres et decoq3 eam donec soluatur deinde cola aq̃ 7 decoq3 in eneo uase 7 addens hec theogonij. ʒ. iij. archemi sic. que sit unius rami tantũ ʒ. iij. storac calamitte mirre tragodite bdelliũ a ñ est. iiij. carni est. iiij. ol' libani masticiz uiij. tere oĩa 7 mellis optimi cotilã. i. coq̃ ad spissitudinem mellis 7 repone in uase uitreo 7 utē ut dēm est. Ossa uero eius sepli sub terra in domo tua nã ipe 3 uiuus 7 mortuus utilis sicut et capra femina. Si quis h't parotidas 7 accipit ipsam uiuentẽ 7 constrinxerit eã manib3 donec moriatur curabit oms passiones hu' nec ullã deinceps patietur nec paroidas aut bubones aut scrophulas aliqñ ul' aliqd' apa. Adeps eius

parotidas scrophulas uel aliqd apostema

solutus optalmiā fume sanat. Sepelies ergo eam in domo tua. Si quis cor eius ea adhuc uiuente seu reptante tūc gluciens presentiam accipiet futuroꝝ et eoꝝ que a seculo fuerunt.

kirannidaꝝ

Explicit liber sexˀs de uirtutibz animalium.

Incipit liber alberti tres decim herbarum.

Sicut dicit philosophus omnis sciencia est de genere bonorum cuius opus aliud bona aliud mala prout sciencia immittatur ad bonum sive ad malum per finem aliquem agitur ex quo duo concluduntur quorum primum est quod sciencia per imaginabilis non est mala nam per eius cognitionem potest vitari malum et persequi bonum secundum quod effectus ex aliquo laudatur propter finem aut vituperatur et finis effectus sciencie aliud malus putat si non ad bonum ordinetur aut etiam ad virtutem et etiam aliud bonus si ordinatur ad virtutem moralem ex hoc sequitur quod scientialis operatio aliud bona aliud mala quia igitur omnis sciencia sui cognitione bona est et illa aliquid utilis inspectione bonum nullum indiget et quia ab antiquis auctoribus examinata precepi ego etiam ipse in pluribus veritate inveni sicut in libris virgilij kyrannidis et in libris alkera hac per patiens de quibus alibi et virtutibus earum a nobis experta causas naturales et rationes assignabimus. *De prima herba. De cicorea. ccc.*

Herba prima apud latinos heliotropias apud caldeos yreos apud grecos anaruchiel vocatur. Eliotropia dicitur ab elios quod est sol et tropos quod est conversio quasi conversa ad solem. Huius virtus est mira. Quia si colligatur in estate sole existente in virgine in augusto et involvatur in folijs lauri et ei addatur dens lupi sciatur quod nullus contra ipsum poterit habere vocem loquendi nisi verba pacifica et si quid ei furatum et in nocte super caput eius ponatur videbit furem et omnes conditiones eius et si predictus in templo ponatur ubi

sunt mulieres quarum coniunctionibus per se vel desertum frangere numquam
potuit extra quousque deponatur. de urtica.
Herba secunda apud caldeos allogithibus a latinis urtica vo
catur. hanc herbam tenens in manu cum quinquefo
lio securus est ab omni metu et omni fantasmate et si ista po
natur in succo semper uiue et ungatur manus et residuum
ponatur in aqua ubi sunt pisces aggregabuntur ad eius ma
nus et etiam ad pastellum et si extrahatur statim resiliant
ad loca propria sicut prius. de uirga pastoris.
Herba tertia a caldeis sonnubus a grecis aluinas a
latinis uirga pastoris hanc quando herbam cum suc
co mandragore distempera et da eam alicui animali et impre
gnabitur et feret fetus in suo genere et si accipiatur dens
maxillaris et intingatur in cibo uel potu omnis qui inde
potabit mox incipiant bellare et cum delere uolueris da
eis succum amantille et erit pax ut prius. de celidonia.
Quarta herba a caldeis aquilaris a latinis
celidonia. hanc herbam si quis cum corde talpe simul
habuerit deuincet omnes hostes et omnes causas et lites remo
uebit et si predictam ponatur sub capite infirmi si debet
mori statim cantabit alta uoce. si non mox incipiet lac
rimari.
Herba quinta dicitur de peruinca.
peruinca a latinis illa enim puluerizata cum uermibus
terre circumuolutis et cum semper uiua amorem inducit inter
uirum et mulierem si utantur illa in cibis et si cum ipso istorum
cum aliquantulo sulphuris ponatur in stagno omnes pisces
moriantur et si ad os bubuli ponatur statim crepabit

p mediū et hec expertum est a modernis et si ista compositio
ponatur in ignem statim ignis conuertitur in **de ca**
Sexta herba dicitur a latinis **lamenta.** colorem
Sinepita hanc accipe et commisce cū lapidibz inuen
tis in nido upupe et fuga uentrem alicui alis et impg
nabis et habebit fetus in genere suo niger coloris et si appona
tur aliquid ad nares statim cadit ad terrā uelud
mortua. sz post modicū ambulabit et si proiectū in uas
apium fugient sz aggregabuntur et si apes submergant
et moriantur post modicū tempus uitam recipiunt
et signū huius est si musce submerse ponantur in cinibz
tepidis post modicum reuiuiscunt. **de lingua canis.**
Herba septima dicitur lingua canis hanc cum corde
canicule et matrice pone ubi uis et ibi post modicū
congregabuntur omnes canes uille et si predictā collo alicuius
canis suspendatur ita quod non possit ore attingere uertet
se in circuitu semper donec cadet ad terrā uelud mortuus
Octaua herba est uesquiamus **de iusquiamo.**
hanc accipe et commisce cum realgar et cum dactilo po
ne in cibo canis et ibidem statim peribit et si succū eius cum
predictis posuit in cipho argenteo franget minutissime.
Et si predictā cum sanguine leporis miscueris et pelle le
poris continens lepores congregabuntur ibi donec auferatur.
Herba nona dicitur **de morella.**
Hilium a latinis si in signo leonis collegis et cum succo
lauri miscuis deinde tempore succedente succū illum cum simo
posuis ex illo fiant uermes de quibz si fiat puluis et po

natur iuxta collum vel in vestimentis alicuius non dormiet donec
depositum fuerit et si cum predicto aliquis invenitur statim ducitur ad
febrem. ¶ Et si predictum in vase in quo sit lac unius colo
ris et cooperiatur de pelle alicuius vacce unius coloris omnes vac
ce amittent lac suum et hoc tempore nostro expertum est. **De visco**
Decima herba a latinis vocatur viscus **quercino.**
quercus. in quercu nascitur et in multis aliis arbori
bus et cum alia herba que dicitur portago in arte ut scribitur
et ditonia dicitur quod omnes seras aperit et si predictum in ore
ponatur et de aliquo cogitetur statim si debet accidere
cordi affigi si non resilit: et si predictum in arbore ponatur
sive suspendatur cum ala irundinis ibi congregabuntur
aves per quinque miliaria et illud novissime expertum est si iterum
predictum sub capite dormientis ponatur sibi videbitur
quod somnierga donec deponatur. ¶ Portago est portulaca
agrestis et vocatur proprie portulaca agrestis folia habet
oblonga aliquantulum maiora quam digitus manus venas
etiam habet per longum folii in medio et parvissimas solet ob
venire albedine sicut lacte folium est viride et spissum et habet multum
fortitudinis et acutus. si dente tangatur folium masticatum et
ponatur super seraturam trahet ferrum natura eius est quod a qua
quando ascendit in acumine folii habet lineam in medio hinc et
inde a folio forma depicta super et de ista scripsimus in mirabi
lis nostris quod autem hic dictum est expertum est. **De centaurea.**
Herba undecima centaurea vocatur hec si coniungatur
cum sanguine upupe femelle et ponatur cum oleo
in lucerna omnes credent se esse magnos ita quod unus

cideret de alio quod suum caput sit in celo et pedes in terra et si
illud ponatur in igne stellis lucentibus videbitur quod omnes
stelle currant et ad invicem bellant. **Duodecima dicitur salvia.**

Duodecima herba dicitur salvia hec putrefacta in va-
se vitreo sub fimo pariat autem habentem caudam
serpentinam et alas ad modum merule de cuius sanguine
si tingatur aliquis in pectore amittet sensum ad minus
13 per quindenam. ¶ Si predictus serpens comburatur et ponatur
eius cinis in igne statim fiet ictus tonitrui horribilis
et si predictus pulvis ponatur in lampade videbitur
quod tota domus sit plena serpentibus. **De verbena.**

Herba .xiii. dicitur verbena vocant magi hec collecta in signo
arietis conmixta cum grano peonie unius anni curat
caducos et si ponatur in terra pingui et septimana generabuntur
vermes qui si aliquis tetigerit movetur statim et si pre-
dictum in columbario ponatur omnes columbe aggregabuntur
ibi et si pulvis ille in sole ponatur apparebit sol li-
vidus et si pulvis ille iaciatur inter homines vel inter duos
amantes statim fiet lis inter eos. **Statim fiet lis inter eos.**

Explicit liber .xiii. herbarum secundum albertum.

Incipit liber alberti de decem animalibus.

Est quoddam animal quod taxo vocatur de quo
dicit virgilius et evax quod si pedes eius ser-
ventur ferens numquam fessabitur sed semper progredi
appetet. Si tamen cum corde eius pedes servantur gestans vincet
et ab omnibus inimicis timebitur. ¶ Dicit autem evax

quod eius dextrum oculus in corio lupi involutus reddit
hominem gestantem placentem gratiosum et benignum. Et si
ex predictis fiat pulvis et ponatur in cibo alicuius persone
multum diligetur ab ea. et hoc tempore nostro expertum est.
Et si predicta confectio ponatur sub fimo fiunt
vermes venenosi de quibus si aliquis gustaverit sta-
tim dormiet nec excitabitur donec subfumigetur aristo-
logia longa et mastice. **De bubone.**
Bubo est avis cuius cor si cum dextro pede eius super pectus
dormientis ponatur cuncta narrabit que fecerit et
quicquid interrogatus ab eo dicet tibi. et hoc a quodam
de fratribus meis propter examinatum et hoc est super admirabi-
lem cordis virtutem que reperitur in bubone. Et hoc
item si ponatur hec ocella nullus canis latrabit contra
te. et si coniunctio eorum cum ala sua suspendatur arbori omnes
aves congregabuntur ibi. **De hirundine.**
Est avis que dicitur irundo cuius sanguis cum aceto et
succo senationis simul cum vitro bulliatur
reddit vitrum molle ad modum paste et poterit proici ad
murum nec frangetur. et si predictum compositum ponatur in va-
se et cum hoc facies alicui inungatur res mirabiles et
horribiles videbuntur sibi et videbitur sibi quod debeat mo-
ri. et debet scire quod sanguis naturalis dividit ad amantem
per se sumptum. **De lepore.**
Est aliud animal quod dicitur lepus et sicut dicit Evax et
Aaron pedes eius coniuncti cum capite merule mo-
vent hominem ad audaciam ita quod non timet mortem

et si in sinistro brachio ligetur quo volet quis perget et tu-
tus redibit absque periculo et si cani detur ad edendum cum
corde mustele deceteo non nactabit donec moriatur.
Est et aliud animal quod aspiolus **de asperiolo.**
dicitur unguis eius si comburatur consolatur cuerso.
et detur in cibo alicuius equi non comedet per triduum. et
si predictum ponatur in igne cum aliquantulo olei terebentini
generabitur lividissimus color et fiet quasi nubes nigra
in qua si proiciatur aliquantulum aque fiet tonitruum
Mustela est animal cuius **de mustela.** Horribile.
cor comestum aliquando adhuc palpitante facit scire fu-
tura. illius calcaneus suspensus aliquando prohibet conceptum
et hoc eo vivo. et si de corde cum oculis et lingua quis
tangatur statim amittet vocem loquendi. **de upupa.**
Est aliud animal quod dicitur upupa. cuius oculi gestati red-
dunt hominem gratiosum et si coram pectore gestantur
omnes inimici pacificabuntur et si caput in bursa
huius non decipieris ab aliquo mercatore sed semper lucrabis.
Est animal quod dicitur turtur cuius **de turture.**
cor si feratur in corio lupi nunquam habebit ulterius
potentiam luxuriandi et si pedes eius suspendentur ad
arborem non fructificabit ultius et si ex eius sanguine
cum aqua talpe decocte ungatur locus cadent nigri
pili et renascentur albi. ¶ Pulvis viridis lacerte aperit
omnes seras et lapacium acutum **de corvo.**
Est aliud animal quod dicitur corvus. cuius ova si de-
coquuntur et iterum in nido reponantur statim cor

cuis ibit in indiam ubi est ardonius sepultus et affert lapidem quo tangit oua que ex propria natura lapidis fiunt cruda sicut prius. Si autem hic lapis ponatur in anulo et suspendatur folium lauri et tangatur uinctus cathenis statim dissoluitur et ianua clausa per uirtutem dicti lapidis aperitur et si lapis predictus in ore ponatur dat intelligere cantus omnium auium. ¶ Nomen autem huius lapidis est yrdigos quia in india alii reperitur alii in mari rubro inuenitur et est uarii coloris facit homines obliuiscí si predictus lapis ponatur in potu mariti et sponse si iaceant simul eadem nocte gravabitur experimentum est huic autem lapidem uidimus deportari a rege scotorum.

Miluus auis cuius caput si feratur de miluo.
ante pectus dat gratiam hominum et mulierum si collo galline suspendatur numquam cessabit currere donec deponatur si ex eius sanguine et eius cerebro crista galli ungatur postea non cantabit et si in genibus eius inspiciatur subtiliter inuenietur quidam lapis quem si in cibo duorum inimicorum posueris fient amici boni.

Explicit libellus ab alberto editus de decem animalibus.

Saturni de affrodillo. Incipit liber alberti de xvi herb.
herba que affrodillus dicitur vij. de planetis vii.
succus eius multum valet per se sumptus cum
storace contra dolorem genuum tibiarum et datur patientibus
dolorem renum. radix eius coquatur parum. et si demoniaci
vel in... eam deferunt in lintheo mundo liberabuntur
nec sinit demones in domo esse et subito fiunt eiciuntur.
pueri eam ferentes cum dentes producunt educuntur sine
dolore et est bonum quod homo ferat eam de nocte quia non ti
mebit nec ledetur ab aliquo. de poligonia. al' corrigiola.
Secunda herba est solis que dicitur poligonia vel san
guinaria que suscepit naturam a sole. nam est
mixtum generans sic etiam est herba multa facies genua
i. nados camelconta appellant a leone domo solis. Hec
herba sanat passiones pectoris et stomachi quod habet a leone signo
et planeta. Si quis autem huius succum bibit facit
eum multum coire. Si quis deferat radicem eius curat
passionem oculorum et si antequam habeat aliquam passionem oculorum
portaverit preservat ne accidat ei. Iuvat etiam frenetic
os et litargicos si eam secum detulerint in loca tutis i. pec
toris et iuvat pulmonem et facit eis locum anhelitus si por
tetur ad pectus et valet ad fluxum sanguinis multum. de
Tertia herba est lune que chinos dicitur i. coriano
coranus rubeus succus huiusmodi purgat ex
acerbitates sive dolores pectoris stomachi et costarum quia de se est
herba lune. Flos autem huius curat splenes magnos
quia ista herba crescit et decrescit sicut luna vz ad obvial

al' storax calamita

caulo rosso

uiam et reddit uisum acutum. vz contra sanguinem oculorum
et si radix eius cocta ponatur super oculos iuuat mirabiliter
quia lumen oculorum multum aspirat [illegible] lune. ¶ Confert
etiam malum stomachum [illegible] et bene potest digerere bibentes
quis succum eius. ¶ Amplius vz [illegible] scropulam .i. uentosi
tatem et torsionem et qui temptatur celica passione. De

Quarta herba est martis dicitur arnaglosa. al. [illegible]
Quam arnaglosa uel plantago quod idem est ut credo. ¶ Ra
dix huius herbe vz dolori capitis ualidum quoniam domus mar
tis est aries quod est caput mundi. ¶ Et vz contra malas consue
tudines corporis et emorroidas et sciaticas vz si succus eius bibitur et
bene sic conseruetur. de pandactilo. al. [illegible] .i. pentaphilo .i. quinquefolio

Quinta herba est mercurii dicta pandactilus uel ai
stos ortorum palmatrix pipisimus egurofalus et ab
aliis cepedesilua et calipentalo. ¶ Radix eius sanat
plagas trita et emplastrata. ¶ Amplius scrophas sanat
uelociter si succus eius bibatur et soluit dolorem denti
um et omnes eius passiones si succus eius in ore tene
atur. ¶ Sanat faringes et passiones pectoris si succus
eius bibatur. ¶ Si quis deferat radices eius secum
dat opem et auxilium. Amplius si quis uelit agere uel petere
dat copiam eloquentie si secum eam habeat et obtinebit quod
uoluit vz contra lichiosis et dissuriae si succus eius bibatur.

Sexta herba est Iouis et dicitur de iusquiamo. [illegible]
Ascaroma uel iusquiamus. ¶ Radix eius posi
ta super bubones dispergit et dissoluit illos et seruat
locum sine selectione et quis portauerit eam secum antequam

al. Semen eius contrita et bibita valet dissenterie .i. ventribus fluxum patientibus ac emoroydis et [illegible]

ueniat passio nunq̄ habebit bubonē. ¶ Et confert ra
dix podagre et herba silister si tricta ꝛ posita fuerit sup locū
patientem ꝛ hec quod opatur uirtute signoꝝ hntiū pedes
ul' hntiū respctū sup pedes. ꝛ succus eius bibitus cū mel
licrato confert hntibꝫ dolorem cpis. qm ep̄ cōtinet in
pte. ¶ Item succus eius bibitus cum melle ꝛ uīo cōfert
multū uolentibꝫ coire. ꝛ est utile ut defert secū illi q
uolūt diligi a mulieribꝫ ꝛ facit ferentes letos ꝛ delectabiles.

Septima herba q̄ pisteum uel de uerbena.

Hierabotanū. i. herba colūbina ul' uerbena dicitur: est uenus

¶ Radix eius posita sup collū sanat scrophulas ꝛ bu
bones colli ꝛ [illegible] uuulam cadentem ꝛ usūd supo sublenat
natur emplm desuper ꝛ nō compatitur passio hui' loci
sanat etiam fauces. i. fissuras ꝛ cōdilemata. i. uicies
q̄ nascūt in ano ꝛ emorroid. ¶ Succus eius cōfectus
cum melle. ¶ Amplius succus eius cum melle bibitus ꝛ
aqua subtiliat que sūt in pulmone ꝛ facit bonū anelitū
nam dea ueneris aptat pulmonē quare uꝫ multū in aere
sua. q succus eius multū auget spma ꝛ desideriū coit'.
¶ Et maior uirtus hui' hbe est si quis ferat eam erit
potens in ope. ¶ Uenisptū non teneat aliquid in hoc tm.
¶ Si quis ponat eam in domo sua ul' agro uel campo
ul' uinea habūdent' habebit redditus. ¶ Amplius radix eī
uꝫ omībꝫ plantātibꝫ uineas ꝛ infantes portātes eas
erūt bene disciplinati ꝛ amantes disciplinā leti ꝛ ridi
osi cōfert ꝛ portatem purgabis expellit enī demones eas.
¶ Oms hec herbe colliguntur a 23. lunatōe usq3 ad 30. [illegible]

levante mercurio per totam diem sive primam horam diei et colligendo herbam fiat initio passionis vel tercia ipsius quod colligatur et huius herbe conservatur in ordeo vel frumento.

Explicit liber .vii. herbarum secundum .vii. planetas ab alberto editus.

Vnguentum ad vermes puerorum &c.
secundum fratrem Aluysium ordinis minorum

℞ aloes . colloquintide . agarici . baccarum lauri
centauree minoris . seminis ad lumbricos . cornu
cerui combusti . pamsassi . ana ʒ . i . olei de citoniis
olei mastici . olei nardini ana ʒ . iiii . succi
mentastri . succi absinthii . succi foliorum persicorum . felis
taurini ana ʒ . ß . aceti . ʒ . ß . laudani . cere .
ana ʒ . ß . bulliant simul . fel . et acetum
cum oleis lentissimo igne . vsque ad consumptionem
succorum . deinde addatur laudanum in cera
minutim incisa . quibus dissolutis leuetur ab
igne . et cum incipit infrigidari addantur reliqua
subtilissime puluerizata . et tamdiu ducatur
cum spatula laurina rotunda . donec totum
infrigidetur .
de quo vngiant pueri super uentrem tantum .
homines uero in perfecta etate inungantur venter
renes . et spina dorsi . vsque ad media colli . &c.

Ad mulierem que non pot parere

Herba molar. malua - camoila - paritaria. calamentu. pulegium. semen feni. oia decoquant i aqua et fiat balneu in quo mulier laborans p difficultate partus imergatur, et sedeat p hora in dicto baln et fricet leniter ventrem cu manibz. et aqua balnei ascendat sup scapulas patientis. postea exeat, et vngatur totu corpus infirme, cu oleo lilior, et calefiat cu drapis calidis.

Ad dolorem corporis.

R. iiij. fialas aque siue brodij pinguis. fialam media olei oliue, denarios duos seis aneti. et insimul bulliant donec reducant ad vna fialam. postea intus addat oz j. zuchari. et det bibere patienti dolorem in corpore ut henti malos humores.

Ad dolore vlior.

Salua. ruta. absinthiu. nebida. cerfola. mir camoile. oz j. anixi seis oz j. seis aneti. oia simul bulliant in aqua et decoquant. postea colant, et facta expressione forti, ponat intus. oz iij. olei rute pir benedicte simplicis. et par iere pigre. et fiat clisteriu sine sale, quod supponat quan iv possunt mingere. et quantu retinet, tantu magis pdest.

Rias duas fili. absinthij. camoile. an marpulos duos. rosar. mar pu vnu fac bullire simul p hora vna in aqua. postea colo et expresse aqua cu duobz talieris, suppone fomentu istud loco ubi est dolor supradictus.

Ad interficien carbunculum

Damna trita cum melle supponatur . et sanat .

Ad cancrum et fistula occiden

Stercus hois vstum cu melle supponat . addito
pulvere piperis .

Ad vertiginem

Facias fomentu cu aqua decoctois cerfolij . et facito
fumigiu ad nares . vel emplastru sup frontem

Ad ficum

Coque quinquefolium et lacte caprino sanat ista tedium

Ad facien dormire

Fel leporis cu vino bibitu facit dormire vsque quo dederis
bibere acetum

Contra pulices cimices et pedocules

Limatura de cornu cervi data cu vino et potu cuiuscumque animalia
ab illo expellit

Item lava caput cu aqua salsa et cu pulvere sulfuris et fiet

Contra dormientes

Fumus galbani cu limata cornu cervi naribus suppositus prevalet

Contra fantasiam

Stercus pavonis pulverizat et bibat cu aqua tepida et fiet .

Ad surditatem

Fel sullinum misce cum lacte mulieris (?) et mitte in aures et supinatus.
Item succus seu sambuci instillatus. Et si aqua intrasset R(ecipe)
sanguinem anseris (?) et succum de lasserpicio (?) et tere simul et mitte.

Ad vocem clarificandam

Electuarium. R(ecipe) cimini assi ℥ ii. sinapis seu piperis, [illegible] longi
an ℥ ii. calamenti, cinamomi, piretri an ℥ i. mel quod
sufficiat. Item gargarismum. R(ecipe) masticis thuris
rosarum balaustiarum, corticis mali granati, sandaraci, sumach, [illegible]
arcabar (?) omnium an ℥ ii. ponentur in aqua pluviali (?) et bulliant
et post colentur et de colatura gargarizetur.
Item ad vocem raucam. Lasar tritum bibat cum aqua calida.
Item aliud ad vocem clarificandam. R(ecipe) cimini ℥ vi. seu sinapis
℥ ii. piperis ℥ ii. ʒʒ. ℥ i. cinamomi ℥ i. piretri ℥ i.
et mel quod sufficiat, et utere hoc mane et sero.
Item ad vocem raucam. Piper tritum teneat diu in ore.

Ad tussim

Fac bullire in vino albo betonicam, de quo bibat mane
et sero sive potius vespere ante pastum et sanabitur.

Ad catarrum

Recipe thus, zinziber, ficus siccas et pulegium et in
patella coque cum vino vetere et fumum inde suscipe.

Ad sanguinem de vulnere stagnandum

Filtro cum albumine ovi misceat et supponat

Item ad idem carpias cum cineribus combustis et suppone paulatim

Item ad stagnandum sanguinem, accipe de plaga accipe pannum lineum seu tellam et mitte in aceto et pone ad auriculos patientis et dimitte ibi usque presit pannus seu tella si sanguis fluxerit remove illam sive teneas aut comedo sepe facias

Item sunt dies boni ad minuendum sanguinem quando fuerit necesse

die sexta quia exit sanguis et aqua
die decima quia tollit voluntatem coitus
duodecima quia reddit hominem fortem et sanum
xv^a quia incitat apetitum ad comedendum
xvii quia tollit infirmitates per pelle(?) nisi sequentur
xviii^a quia tollit infirmitates per totum annum
xxi^a quia generat colorem et incitat apetitum
xxii bonum est ad diversas causas
xxv^a quia acuit sensum et intellectum
xxvii quia tollit infirmitates
xxviii quia tollit et fugat malefitia
xxx valde optimum est et multum bonum est.

Ad tollendum lentigines de facie Perunge faciem de sanguine leporis calido

Ad liberandum habente spiritum in corpore da bibere sanguinem eius cum absinthio vel aloe.

Si puella erit amalefiorata accipe argentum vivum et in ceram ut certa ligato ad caput eius ut brachium et dissolvetur

Ut homo plurimum dormiat accipe fel leporis et distempera cum vino da bibere et dormiet donec dederis bibere acetum.

Ne cum evomit ora accipe millefolium et tere et cum vino tepido da bibere.

Ad oculum percussum accipe absinthium tritum cum melle et suppone. Item misce folias agrimonie cum albumine ovi et superpone

Item si doluerit oculi accipe lapillum quem invenis in ventre hirundinis antequam terram ipsa avis tangat et lava cum aqua et de ipsa aqua lava oculos

Item ad oculos infusos et ad deos con putredinem accipe lapidem calaminarem et obdurer nomis et equalibus erit in aceto extinguat et in subtilissimum pulverem redigatur et add pasta camphore et de pinguedine ...bi et ora simul incorporentur. et reponatur hoc in ampulla erea sive erea et usum cognitum.

Item accipe semen berberis et fac oleum et pone in oculis et melius videbit

Item ut doctor versus instrum ad clarificandum oculos

Feniculus verbena rosa celidonia ruta

Ex his fit aqua que lumina reddit acuta

De celidonia herba · Ad visum

Succus celidonie bibitus usque ad dimidiam partem et de reliquo ponatur oculis visum acuit et orbatus statim apposita ipsa herba dicit restituere visum · stat quod interim taceat · et fiet ·

De sempiuiua herba · Ad consolidandum vulnera

Semperuiua pistetur et apponatur vulneribus quia consolidat valde idem facit radix consolide maioris · Adeo quod carnes in vino cocte cum ipsis in vase consolidari dicitur ·

De betonica herba ad tollendum vomitum

Betonica bene puluizata et cum melle sumpta post pastum digestionem facit et vomitum tollit · Cocta in aqua et bibita tollit febres et minuit dolorem vesice et lapidis ·

Item ad dolorem stomaci · Succus Artemisie · radix feniculorum et folia Absintii coquantur in aqua et cum melle calido bibantur · Item bulliatur in aceto menta et maiorana cum olibano et mastice et fiat emplastrum super stomacum · & vomitum

De plantagine · Ad dolorem neruorum

Plantago que dicitur anaglosa cocta in vino et emplastrata in vino valet ad dolorem neruorum · pista autem et emplastrata cicatrices antiquas sublimat et ebuniat

De pulegio Ad dolorem ventris

Pulegium tritum cum cimino positumque super umbilicum puerorum tollit dolorem Et menta cocta in vino et bibita tollit dolorem capitis

De maiorana ad ossa fracta [illegible]

Maiorana pistetur cum Armoniaco et superponatur · astrata autem cum vasine ossa consolidat vulnera

Papparum fantrus querere ubi de curature in tractatu de analitz

Res speciosa est sanitas

qui sanus est de otras agere tenet — Sanitas

[illegible]

Oleum virginis facta ex vapore grosso et turbido · Citra est ... humiditate ... ac ... medicine
cum pillis cocys et alys pillis de yera et pillis ... ungiro
de spicis · et distillatio in oculos cum succo
celidonie et feniculi · et folle Alonbruga aut
ferrum aut aperitiv aut capiti · aut cum collirio
de febibus ... aut ... quis ... expelunt
superfluitatis si sunt in stomaco · Sicut persicio
pro aut aloes aut decocto absinthium aut
... similitate · et post cibum qui ... cinarum!
... vapore aloes ... sicut ... coriandrum
et storia et ... [illegible]

dies periculosi

Jan.	Febr
j. ij. iiij. vj. x. xj. xvij. et xx.	xvi. et xvij
Marcius	Aprilis
xiiij. xvj. xvij. et xx.	vj. et xvj.
Junius	Madius
vj.	xv. et xvij.
Augustus	Sept
xv. et xviij	xvj. et xviij
Octob	Novbr
v.	xx. et xxj.
[illegible]	Decbr
	vj. vij. et xj

פרטולותי רסי יאני אודיק לה : לולוי קפק קצא

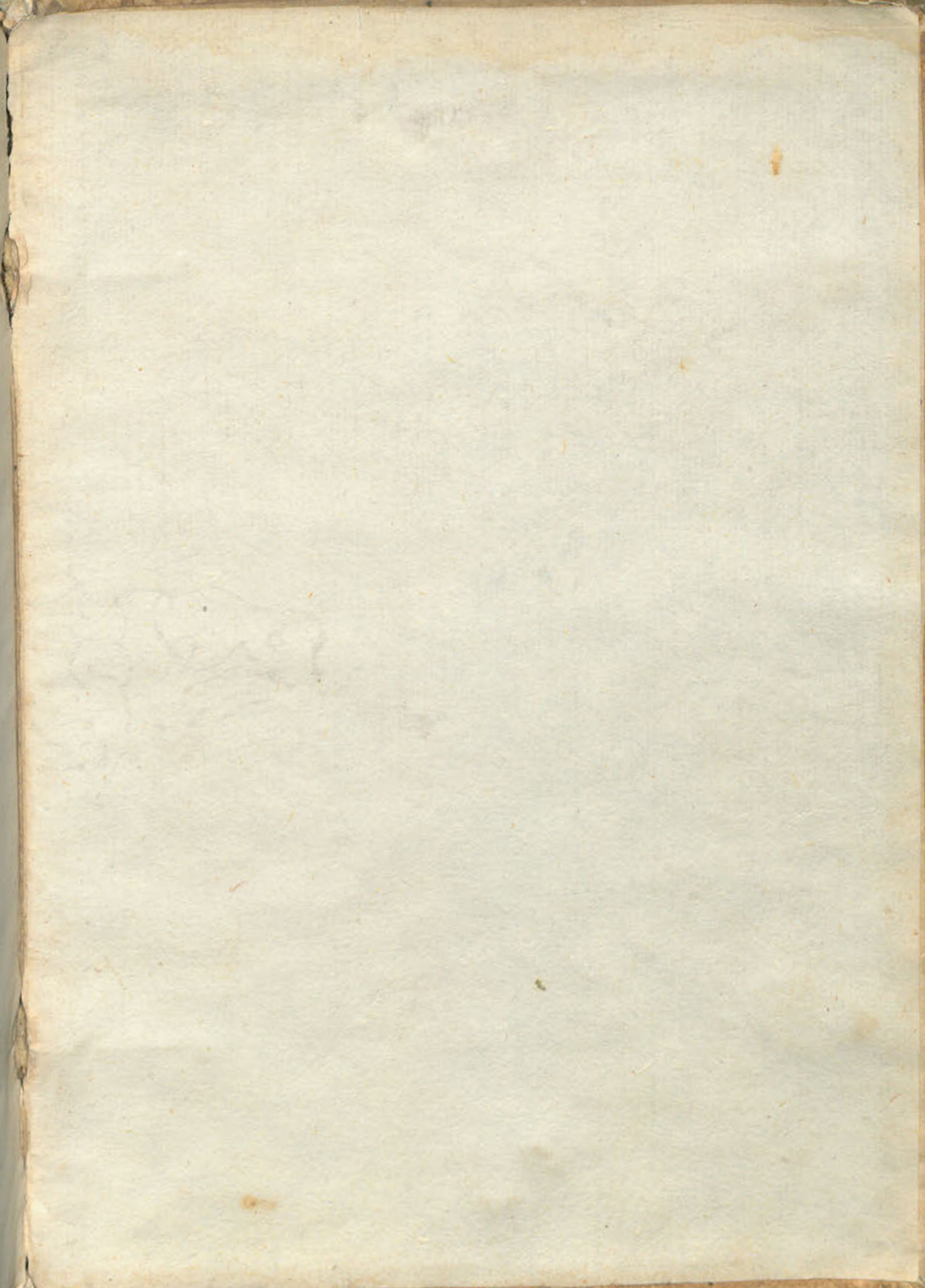
Vnde dicitur ruta quia fugas tunc ruta
In viridi ruta mea te puella voluta

Ruta facit castum
Ruta viris aufert venerem mulieribus auget
Utilis quia ruta oculos acuendo serenat

Ad morsum serpentis

Recipe rutam et tere et suppone et bibat succum
et sanabit

Siquis biberit venenum, da ei bibere succum prassii
cum vino et sanabit

1474 · 14 aug

Iste liber mei fris Georgij pasqualis est ord fratrum minorum de mto
donec vixero et post mortem cum sicut deo placuerit

fr Georgius pro manu propria ss

